ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
ಬೆಂಗಳೂರು

ಸಾಧನೆ

ಸಂಪುಟ 7

ಸಂಚಿಕೆ 1

ಜನವರಿ - ಮಾರ್ಚ್–1978

ಸಾಧನೆ

ಪ್ರಸಾರಾಂಗ
ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು

SADHANE : Kannada Quarterly of the Bangalore University, Bangalore
Vol. 7. No. 1, January-March 1978

Chief Editor : Dr. G. S. Sivarudrappa

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು :

ಡಾ॥ ಜಿ. ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ

ಸಂಪಾದಕರು :

ಶ್ರೀ ಹಂಪ ನಾಗರಾಜಯ್ಯ
ಡಾ॥ ಎಸ್. ವಿದ್ಯಾಶಂಕರ
ಡಾ॥ ಯು. ಸೂರ್ಯನಾಥ ಕಾಮತ್

ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ : ರೂ. 8–00
ರೂ. 5–00 (ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ)

ಆಜೀವ ಸದಸ್ಯತ್ವ : ರೂ. 100–00

ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಹೆಚ್. ಆರ್. ದಾಸೇಗೌಡ
ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ
ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು 560 056

ಮುದ್ರಕರು :
ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು 560 056

ಪರಿವಿಡಿ

ಹೀಗೊಂದು ಪ್ರೇಮ ಕವಿತೆ

ಎಂ. ಎನ್. ಜೈಪ್ರಕಾಶ್

ಕರುಣೆಯಿಲ್ಲದ ಸೂರ್ಯ ದಿನದಿನವೂ ಉರಿದುರಿದು
ಕೆಳಗೆ ಹಸಿರೆಲ್ಲ ಒಣಗಿ ಬಿರುಕು ಬಿಟ್ಟಿತು ನೆಲ ;
ಒಣತೊಗಲ ವಿಕರಾಳ ಬಾಯ್‌ತೆರೆದ ಕೊರಕಲಲ್ಲೀಗ
ಮೊಳೆಯಲಾರದು ಗರಿಕೆ ;
ಎಂಥಕಾಲ ಬಂತಲ್ಲೆಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಮುಗಿಲಮುಟ್ಟಿತು.
ಹೌದು, ಹುಡುಗಿ ಆಗ ನೀನು ನಡೆದು ಬಂದೆ !

ನೆಲದಾಳದಲ್ಲಿ ನೀರಿಲ್ಲ ಮೇಲೆ ಹೂವರಳಲು ಪಸೆಯಿಲ್ಲ
ಎದೆಯ ಕಡಲಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಕಲ್ಲುಮರಳುಗಳ ಅವಶೇಷ ;
ಕ್ಷಾಮಡಾಮರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಸಿರ ನೆನಪೇ ಆಭಾಸ ;
ಮತ್ತೇಕೆ ನೆನೆದದನು ಕೊಡಲಿ ಕೀಲುಗುದುರೆಗೆ ಕೀಲಿ ?
ಎಂದಾಗ–ಹೌದು, ಹುಡುಗಿ ಆಗ ನೀನು ನಡೆದು ಬಂದೆ !

ಹೀಗೆ ಬಂದವರೆಷ್ಟು ? ನಿಂತು ದುಂಡನೆಯ ಮಾಂಸಲ ಕೈಯ
ಕೈಗೊತ್ತಿ ಸುತ್ತ ನಗುಚೆಲ್ಲಿ ನಕ್ಕವರೆಷ್ಟು ಮಂದಿ !
ಮಂದಿಯೇ ಹೀಗೆ–ಪ್ರೀತಿ ನಗು ಉಲ್ಲಾಸ ಸಾಲ ತರಬೇಕೆ ?
ಬೆನ್ನಲ್ಲಿರಿಯುವ ಮಾತು ಈಗೇಕೆ ಇಲ್ಲಿ ? ಎಂದು
ಕಲ್ಲಾದವನ ಮುಂದೆ–ಹೌದಲ್ಲ ಹುಡುಗಿ, ನೀನು ಕೊರಳೆತ್ತಿ ನಿಂತೆ !
ನಿಂತವಳು ಬೇರೆ ಅಧ್ಯಾಯವ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಇಲಾಜು ತೊಟ್ಟೆ.

ಅಧ್ಯಾಯವೆಂದಮೇಲೆ ಬೇಕೇಬೇಕು ಕತೆ ಅಥವಾ ಘಟನೆ. ಈ
ಘಟನೆಗಳ ವಿವರ್ತದಲಿ ಸಿಕ್ಕ ನಾಯಕನೋ–ನಾಯಕಿಯೋ
ಕತೆಗಾರನ ಅಗ್ನಿದಿವ್ಯದಲಿ ಬೆಂದು ಬರಬೇಕು ಅಲ್ಲವಾ ಹುಡುಗಿ ?
ಬೆಂದು ಬರುವುದು ಸುಲಭ ! ಆದರೆ, ಬೆಂದುಕೂಡ ಒಳತಿರುಳ
ಮೃದುತನದ ಮುಗಮುಗಿಸುವ ಮೊಗ್ಗೆಗಳ ಜತನ ಕಾಪಿಟ್ಟು
ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹುಡುಗೀ, ಅದು ಸುಲಭದ ಮಾತೇನು ? ಕೇಳು
ವುದಿಲ್ಲ ನೀನು–ನಡೆನಡೆದು ಮುಂದೊತ್ತಿ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲೆದುರು ನಿಂತು
ಕದ ತಟ್ಟುತ್ತಿರುವೆ ಬಿಡದೆ. ಕಲ್ಲರಳೀತೆ–ಸಂಶಯ ನನಗೆ

ರಾಮನಲ್ಲ ನಾನು–ರಾವಣನೂ ಅಲ್ಲ. ಅಂದಮೇಲೆ ದಂಡಕಾರಣ್ಯದ
ರಕ್ಕಸರ ಗೆದ್ದು, ಅದಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಪಣವಿಟ್ಟು ಜಗದ್ವಂದ್ಯನಾಗುವ
ತ್ರಿಲೋಕಮೂರ್ತಿಯ ಸಾಹಸ ಮೆರೆವವನಲ್ಲ. ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ? ಈ
ಮನುಷ್ಯಾರಣ್ಯದಲಿ ದಾರಿತಪ್ಪದೆ, ಮುಗ್ಗರಿಸಿ ಮುಖವ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ
ನಡೆದರೆ ಸಾಕು ಎನ್ನುವ ನರ ನಾನು. ಹೀಗಿದ್ದೂ, ನಿಂತೇಕೆ
ಬಳೆಗಳ ಸರಿಗಮದ ಛಲದಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲ ದಬ್ಬುತ್ತಿರುವೆ ?

'ಪ್ರೀತಿಯುತ್ಕಟತೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತುಪದಗಳಿಗಿಲ್ಲ ಅರ್ಥ ; ಪೂರ್ಣ ವಿರಾಮ.
ದಿಗಂತದಲಿ ಮರೆಯಾದ ಕನಸುಗಳ ಸಮಾಧಿಯನೇರಿ ಕುಳಿತರೆ
ಕಳಕೊಂಡ ಅರ್ಥ, ಪದಗಳಿಗೆ ಹತ್ತಲಾರದು ; ಅದು ಬರೀ ಅನರ್ಥ'—
ಎಂದು ಬಾಗಿಲೊಡೆದು ಹತ್ತಿರ ನಿಂತು ಹೇಳಿದೆ ನೀನು–'ಅರ್ಥ
ಸಂಶೋಧಿಸಬೇಕು ನಾವೆಯಲಿ ಕೂತು ಒಬ್ಬಂಟಿಯಲ್ಲ–ಇಬ್ಬರು—
ಕೊಲಂಬಸನ ಚುಕ್ಕಾಣಿ ಏರಿಸಿ ; ತೆರೆದೆವೆಗಳಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿ ಹರಿಯುವ
ತನಕ ಗೆರೆಮಿರುಗುವ ಹೊಸ ಕ್ಷಿತಿಜಕಾಗಿ ಕೈಹಚ್ಚಿ, ಗೊತ್ತ ಹುಡುಗಾ?'

ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕ ಅನ್ಯೋಕ್ತಿಯಾಗಿ–ಪಂಚತಂತ್ರ

ಪ್ರಶಾಂತ್ ವಲೇರಿಯನ್ ಮಾಡ್ತ

ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿ ಯಾವ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಗ್ರಾಹ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ಮೂಲಭೂತ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಯೂ, ವ್ಯವಸ್ಥೆ–ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಚೇತನದ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ಮಾನವ ಅನುಭವವನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಿ, ಪುನರ್ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅರ್ಥಯಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅನುಭವದ ವೈವಿಧ್ಯತೆ, ಸಂಕೀರ್ಣತೆ ಹಾಗೂ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುವುದರಿಂದಲೂ, ಅದರ ಹೆಣಿಕೆಯ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕನ್ನು ಪುನರ್ನಿರ್ಮಿಸುವುದರಿಂದಲೂ, ಈ ಅನ್ವೇಷಣೆಯನ್ನು ಸದೂರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಿ, ಬದುಕಿನ ಅಂತರಂಗದ ಹುರುಳು–ತಿರುಳಿನ ಕಡೆಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಧಾವಿಸಿ, ಗಳಿಸಿದ ಅಂತದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು, ಭಾಷೆ–ತಂತ್ರ ಇವುಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ನಾಟಕೀಯವಾಗಿರಿಸುವುದರಿಂದಲೂ, ಇದಲ್ಲದೆ ಅನುಭವವನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯದು-ಕೆಟ್ಟದ್ದು ಎಂಬ ಮೌಲಿಕ ನಿರ್ಧಾರದ ಮೂಲಕ ನಿರ್ವಹಿಸದೆ, ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ ವಿಚಾರ ಅರಿವಿಗೆ ಬಾರದಂತೆ ಮಾನವನ ಹೃದಯದ ಮೂಲಕ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸುವುದರಿಂದಲೂ, ಸಾಹಿತ್ಯ ನಮಗೆ ಗ್ರಾಹ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಪಂಚತಂತ್ರದಂತಹ ಸರಳ ಕಥೆಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಕಲನ ಇದೇ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ನಮಗೆ ಗ್ರಾಹ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ವಾಸ್ತವವನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಯಿಸಿದೆ, ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸಿದೆ, ಅಲ್ಲದೆ ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದ ಬದುಕನ್ನು ಗ್ರಾಹ್ಯಗೊಳಿಸಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಷಯವೊಂದು ಸಾಧಾರಣೀಕರಣಗೊಂಡು ಕವಿಯ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದಾಗ ಸಾಹಿತ್ಯವಿಷಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವಿದ್ದಾಗಲೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯ ಆಗಮನ. ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಆಯಾಮವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಕವಿ, ತಾನು ಕಂಡುಂಡ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ, ಹರಡಿ, ವಿಷಯೀಕರಿಸಿ ಓದುಗರ ಮುಂದಿಡುವಾಗ, ತಕ್ಕುದಾದ ತಂತ್ರವೂ ಯುಕ್ತರೂಪವೂ ತಾನೇತಾನಾಗಿ ಮೂಡಿಬರುತ್ತದೆ. ಪಂಚತಂತ್ರದಂತಹ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕೃತಿಪ್ರಚೋದಿತ ಅರ್ಥ ಕವಿ ಆಶಿಸಿದ ಅರ್ಥಕ್ಕಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾಗಿ ಉಳಿಯಲಾರದು. ಪ್ರತಿಭಾಜನ್ಯ ಕೃತಿಯ ಅರ್ಥದ ಪದರಗಳು ಬರಹಗಾರನಿಂದ ಇಮ್ಮಡಿ ಮುಮ್ಮಡಿ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದು

ಪ್ರಕಟವಾದ ಅರ್ಥ ಒಂದಾದರೆ, ಧ್ವನಿತವಾದ ಅರ್ಥ ಮತ್ತೊಂದಿರಬಹುದು. ಕವಿ, ತನ್ನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬದುಕನ್ನ ನೋಡುವ ಹಲವು ಮೌಲಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳನ್ನು, ತನಗರಿವಿಲ್ಲದಂತೆಯೇ ಪುನರ್ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾನೆ. ವಸ್ತುವಿನ ಆಯ್ಕೆ, ತಂತ್ರವಿನ್ಯಾಸ, ಅದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಹದ, ಹವಣಿಕೆ–ಇವುಗಳಲ್ಲೇ ಪುನರ್ವಿಮರ್ಶೆ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಕೃತಿಯು, ಅಸಂಬದ್ಧ ಎಂದು ತೋರುವ ಬಾಹ್ಯ ಆವಿಷ್ಕಾರದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲೂ, ಒಂದು ಸುಸಂಬದ್ಧವಾದ ಯೋಜನೆ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವೆಂಬುದು ಸಿಡಿಲೇಟಿನಂತೆ ಸ್ವಯಂವೇದ್ಯವಲ್ಲ. ಕವಿ–ವಸ್ತು ಇವುಗಳ ಸಂವಾದದ ಮಧ್ಯೆ ನಡೆಯುವ ಸ್ವಗತದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವನ್ನೂ, ಯೋಜನೆಯನ್ನೂ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸ್ವಗತದಲ್ಲೇ ಕವಿಯ ಕಾಲದ ಹಣೇಬರಹವನ್ನು ಓದಬಹುದು. "ಅದಱಿನರ್ಥೋಪಾರ್ಜನಮೇ ಸಕಲಗುಣೋಪಾರ್ಜನಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯಮಾಗಿರ್ಕುಂ" ಎಂಬ ವಾಕ್ಯತುಣುಕೊಂದೇ ಸಾಕು, ಆ ಸಮಾಜದ ಹಣೆ ಬರಹವನ್ನು ಹೇಳಲು. ಟಿ. ಎಸ್. ಇಲಿಯಟ್ ಹೇಳುವಂತೆ, ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಆಸ್ವಾದನ, ಭಾಗಶಃ ನಮಗೆಂದು ಉದ್ದಿಷ್ಟವಾಗದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಹೊಂಚಿ ಕೇಳು ವುದರ ಆಸ್ವಾದನವೇ ಆಗಿದೆ. ಈ ಸ್ವಗತವನ್ನು ಹೊಂಚಿ ಕೇಳಲು ಸಹಾ, ಓದುಗನಲ್ಲಿ ತಯಾರಿ ಇರಬೇಕು, ವಿಶಿಷ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಬೇಕು.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪಂಚತಂತ್ರವನ್ನು 'ಪೊಸತಾಗಿರೆ ವಿರಚಿಸಿದ' ದುರ್ಗಸಿಂಹ ಹನ್ನೊಂದನೇ ಶತಮಾನದವನು. ಈ ಪರಿಸರದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯದು. ಸುವರ್ಣ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯದ ಮುಖ್ಯವಸ್ತು ಹಾಗೂ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದ ಮತಧರ್ಮವಿಚಾರಗಳೂ, ವೀರಮೌಲ್ಯಗಳೂ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯವಸ್ತುಗಳಾ ಗಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನವಿಕಾಸವೇ ಇಲ್ಲಿಯ ಮೌಲ್ಯವೆಂಬಂತೆ ತೋರು ತ್ತದೆ. ಎರಡನೇ ಚಾವುಂಡರಾಯ, ವಿಶ್ವಕೋಶವೆನ್ನಬಹುದಾದ ತನ್ನ ಕೃತಿ "ಲೋಕೋಪಕಾರ"ದಲ್ಲಿ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಪಾಕಶಾಸ್ತ್ರದವರೆಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತನ್ನ, ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಬಿಟ್ಟ. ಇದೇ ಕಾಲದ ಚಂದ್ರರಾಜನ 'ಮದನತಿಲಕ' ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಉಪಲಬ್ಧಗ್ರಂಥ. ಶ್ರೀಧರಾಚಾರ್ಯ ಜೋತಿಷ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೇ ತನ್ನ ಕೃತಿಯ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸಿದ. ಶಾಂತಿನಾಥನ 'ಸುಕುಮಾರ ಚರಿತೆ'ಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಾವ್ಯ–ಧರ್ಮಗಳೆರಡೂ ಸಮರಸಗೊಂಡಿವೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಪಂಚತಂತ್ರ ಪರಿಸರದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಪ್ರಯೋಜಕ ತತ್ತ್ವ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಅಳಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ಜ್ಞಾನವಿಕಾಸಗಳಿಗೇ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಣೆ ದೊರಕಿತ್ತು. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯಧೋರಣೆ ಕನ್ನಡ ಪಂಚತಂತ್ರ ದಲ್ಲೂ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯೊಂದಿದ ರೆ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸುಖಜೀವನ ಸಾಧ್ಯವೆಂಬ ವಿರೋಧಾಭಾಸ ತತ್ತ್ವವೊಂದು ಪಂಚತಂತ್ರದ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಎದ್ದುಕಾಣುತ್ತದೆ—

ಅದು ಕಾರಣದಿಂ ಭಾವಿಸೆ
ಸದಮಳ ಮತಿಯುತನೆನಿಪ್ಪವಂಗೆ ಎಂತುಂ ತೀ
ರದ ಕಜ್ಜಮುಂಟೇ ಬುದ್ಧಿಯೊ
ಳದೆವೆರಸಿದ ನರರಸಾಧ್ಯರಂ ಸಲೆ ಗೆಲ್ವರ್ (ಭೇ. ಪ್ರ. 149)

ಧಾರ್ಮಿಕನೀತಿ ಹಾಗೂ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ–ಚಾಣಕ್ಷತನಗಳು ಸಮಾನಗುಣಗಳೋ ಎಂಬಂತೆ ಒಂದರೊಳಗೊಂದು ಹೆಣೆದುಬಂದಿವೆ. ಸಮಾಜ ವಿಕಾಸವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರದಂತೆ ಸಾಧಿಸಲು ಯಾವುದು ನೆರವಾಗುವುದೋ ಅದೇ ನೀತಿ ಎಂದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಪಂಚತಂತ್ರ ಕಥೆಗಳು ಸೀಮಿತಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನೀತಿ ಕಥೆಗಳಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ. ದುರ್ಗಸಿಂಹ, ಈ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಎರವಲು ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಇವು ಬರೀ ಎಂಜಲ್ಗತೆಗಳು ಎಂದು ಇವುಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ತನಗೆ ಬೇಕಾದ ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಆರಿಸಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದಲೇ, ಈ ಕಥೆಗಳು ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿದ್ದುವು, ಆ ಸಮಾಜದ ಬಗ್ಗೆ ಏನನ್ನೋ ಹೇಳುತಿದ್ದುವು ಎಂಬುದಂತೂ ಖಂಡಿತ. ಯಾವುದೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಯಲ್ಲೂ, ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂವೇದನೆಯು ಪ್ರಕಟನೆ ಅನಿವಾರ್ಯ ಅಂಶ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಯೊಂದು ಶೂನ್ಯದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಬದುಕಿನ ಅನುಭವಾತ್ಮಕ ಅಖಂಡತೆಯನ್ನು ಪುನರ್‌ರಚಿಸಿ, ಅದರ ಭಾವಗಳನ್ನೂ, ವಸ್ತುಭರಿತ ಜಗತ್ತನ್ನೂ ಜೀವನದ ಅವ್ಯವಹಿತೆಯನ್ನೂ ರೂಪುಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಪಂಚತಂತ್ರದಲ್ಲೂ ಈ ಸಮಕಾಲೀನ ಪರಿಸರದ ಸಂವೇದನೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದು, ಅಂದಿನ ಜೀವನದ ಅತಿಮುಖ್ಯ ಸ್ತರಗಳನ್ನು ಅನುರಣಿಸುತ್ತದೆ.

ಕವಿ ಮತ್ತು ಕಾಲವನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕ ಪೋಷಕ ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ನೋಡಿದಾಗ, ಪಂಚತಂತ್ರದಲ್ಲೂ ಕವಿ ತನ್ನ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಒಗ್ಗಿದ, ತಾನು ಆರಿಸಿದ ವಸ್ತು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಪ್ರಸ್ತುತ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಇನ್ಯಾವುದೋ ವಸ್ತುವನ್ನು ಬಳಸಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಈ ತತ್ವವನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡೇ ಪಂಚತಂತ್ರದ ಅನೇತಿಹಾಸಿಕ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹನ್ನೊಂದನೇ ಶತಮಾನದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ಣಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಜಂಗಮ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಈ ಕೃತಿ ಹಿಡಿದಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅಂದಿನ ಬದುಕಿನ ವರ್ತಮಾನಕ್ಷಣದ ಹೆಣಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ. ಈ ಹೆಣಿಕೆ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವುದು ಮೌಲ್ಯವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಮೂಲಕ, ಮನೋಧರ್ಮ ಅನಾವರಣದ ಮೂಲಕ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ–"ಉದರಭರಣ ಮಾತ್ರಮಪ್ಪಂತೆ ರಾಜಾನುಸೇವನಂಗೆಯ್ದಿರ್ಪೆವು" ಎಂಬ ಕರಟಕನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, "ಗುಣಮಿಲ್ಲದವನಾದೊಡೆಯುಂ ಒಡೆಯನಂ ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಿಡಲಾಗದು" ಎಂದು ಶ್ಲೋಕತುಣುಕೊಂದನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವ ದಮನಕನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ರಾಜತ್ವದಬಗ್ಗೆ ಆ ಸಮಾಜದ ವಿಭಿನ್ನ ನಿಲವುಗಳ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನಾಗಿ

ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಕವಿ ಬದುಕಿನ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು, 'ನಾನು ಕಂಡ ಬದುಕು' ಎಂದು ತನ್ನ ಕೃತಿಯ ಮೂಲಕ ಬದುಕನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಕೃತಿಕಾರ್ಯ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಮುಕ್ತಾಯಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಕೃತಿಯೊಂದು ತನಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತ ಪರಿಸರವನ್ನು ಮೀರಿ, ಮಾನವ ಅನುಭವದ ಅಂತರ್ವಲಯಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿರುವ ಭವ್ಯತೆ–ಹೀನತೆಗಳನ್ನು ಸಂಗತ–ವಿಸಂಗತಗಳನ್ನು ಹೊಂದಾಣಿಸುತ್ತದೆ, ಹೆಣೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನೋಡಿದಾಗ, ಪಂಚತಂತ್ರ ಒಂದು ಹಾಸ್ಯಭರಿತ ನೀತಿಕಥೆಯೆಂದು ವಾಕ್ಯತುಣುಕೊಂದರಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿದರೆ, ಕಾವ್ಯದ ಮೇಲ್ಪದರವನ್ನು ಕೆರೆದು, ತಿರುಳನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿದಂತೆ. ಪಂಚತಂತ್ರದಂತಹ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಾಗ, ಸಾಹಿತ್ಯೇತರ ಮೌಲ್ಯಗಳೂ, ಅಂದರೆ ಜೀವನಸತ್ಯಗಳು ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ತನಗೆತಾನೇ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ; ಅದು ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಬದುಕು ಹಾಗೂ ಅದರ ವಿವಿಧ ಮಗ್ಗುಲುಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ.

> "...the relation between literature and society are reciprocal. Literature is not only the effect of social causes, it is also the cause of social effects."*

ಸಾಹಿತ್ಯ ಒಂದು ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವೆನ್ನುವಾಗ ಅದನ್ನು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಬದುಕಿನ ನೇರಯುಕ್ತ ವಿವರಣೆಯಂತೂ ಖಂಡಿತ ಅಲ್ಲ. ಒಂದು ಯುಗದ ಆಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜವೆಂದರೆ ಮೂರ್ತವ್ಯಕ್ತಿ–ಅಮೂರ್ತಮೌಲ್ಯಗಳ ಸಮಷ್ಟಿಸಂಕೇತ. ಜೀವಂತ ಸಂವೇದನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಂದಿಸುವ ಸಾಹಿತಿ, ಈ ಸ್ಪಂದನೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಸಮಾಜದ ಜ್ವಲಂತಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ತನ್ನದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಭಾವಗಳು ವ್ಯಕ್ತ ಅಥವಾ ಅವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ, ಆದರೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತವೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ, ಪಂಚತಂತ್ರ ತನ್ನ ಕಾಲವನ್ನು ಅರ್ಥಯಿಸಿದೆ, ಯುಗಚೈತನ್ಯದ ಹರಿಯುವಿಕೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದೆ, ತನಗಿಂತಲೂ ಉನ್ನತವಾದ ಇನ್ನೇನನ್ನೋ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದೆ. ಸಮಾಜದ ನಾಡಿಮಿಡಿತವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ, ಆ ಯುಗದ ಮುಖವಾಣಿಯಾಗಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರದಂತೆ ಮೌಲ್ಯಮುಕ್ತವಲ್ಲ. ಅದು ಯಾವುದೇ ಮೌಲಿಕ ಸರಣಿಯ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜವನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಪಂಚತಂತ್ರದ ಕಥೆಗಳು ಹಳಸಿದ್ದಾದರೂ, ಎಂಜಲ್ಗತೆಗಳಾದರೂ, ದುರ್ಗಸಿಂಹ ಅವುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ತನ್ನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ್ದಾನೆ, ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬುದು ಮುಖ್ಯ.

---

*Harry Levin : "Literature as an Institution"

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಂಚತಂತ್ರ ಒಂದು ಅಡ್ಡ ಪಂಕ್ತಿಯ ಕೃತಿ. ನೀತಿಪ್ರತಿಪಾದನೆಗಾಗಿ, ಹಲವು ಕಥೆಗಳನ್ನೂ, ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಉದ್ಧರಿಸಿ ಪೋಣಿಸಿದ ಗ್ರಂಥ ಇದು. ಕಥೆಯ ಒಡಲಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಥೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಇನ್ನೂ ನಾಲ್ಕಾರು ಉಪಕಥೆಗಳು, ಆ ಕಥೆಗಳ ಸಾರರೂಪವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತಶ್ಲೋಕಗಳು ಬಂದು, ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸರಪಣಿತಂತ್ರಯೋಜನೆ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ. "ಯೌವನಮದವಿಕಾರವಿಕೃತವೇಷರುಂ ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರಸದ್ಭಾವನಾಬಹಿರ್ಮುಖರುಂ.....ವಿವೇಕವಿಕಳಮತಿಗಳುಮಪ್ಪ..." ರಾಜಕುಮಾರರನ್ನು ಶ್ರುತವಿನಯ ಸಂಪನ್ನರಾಗಿ ಮಾಡಲಂ ಕಥಾಮಾಧ್ಯಮವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ವಿಶಾಲದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಮಾನವವಿವರಣೆಯೂ ಕಥಾತ್ಮಕ. ಯಾವ ಲೇಖಕನೂ ನಿರ್ಲಿಪ್ತ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಪುಟಗಳಿಂದ ಸತ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಹವಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪನಾಂಶವೂ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಸೇರಿರುತ್ತದೆ. ನಾವು ಭಾಷೆಯ ಆವರಣದ ಒಳಗಿರುವ ತನಕ ಈ ಕಥಾನಕತಂತ್ರದ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ಜಗತ್ತನ್ನು ಅರ್ಥಯಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂದು ಯಾವುದನ್ನು ನಾವು ವಾಸ್ತವ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೋ, ಅದು ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಕಲ್ಪನೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥಿತರೂಪ. ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಪುರಾಣಗಳು ಒಂದು ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಜಗತ್ತಿನ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಶಾಲಿಗಳು. ಅವೇ ಸಮಾಜವೊಂದಕ್ಕೆ ಮೌಲ್ಯವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಪುರಾಣವೆಂದರೆ ಗೂಢವಾದುದನ್ನು, ಅಮೂರ್ತವಾದುದನ್ನು ಮೂರ್ತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು, ಮೂರ್ತದೊಡನೆ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ತಂತ್ರ.

ಕವಿ-ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಮಾಜ ಸಂಬಂಧವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಂಚತಂತ್ರವನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿದಾಗ, ಅದೊಂದು ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕ ಅನ್ಯೋಕ್ತಿ ಎಂದು ಸುಸಂಗತವಾಗುತ್ತದೆ. ಪಂಚತಂತ್ರವನ್ನು ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕ ಅನ್ಯೋಕ್ತಿಯೆಂದು ಗುರುತಿಸದೆ ಹೋದಲ್ಲಿ, ಅದು ತನ್ನ ನಿಜಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಬರೀ ಹಾಸ್ಯಕಥೆ ಹಾಗೂ ಒಣನೀತಿಕಥೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿದುಬಿಡುತ್ತದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಪಂಚತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಡಂಬನೆ ಎರಡುಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತದೆ. ಇಡೀ ಕೃತಿಯೇ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ವಿಡಂಬನೆಯಾಗಿರುವುದು ಒಂದನೇ ಸ್ತರ. ಇದನ್ನೇ ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕ ಅನ್ಯೋಕ್ತಿ ಎನ್ನಬಹುದು. ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕ ಅನ್ಯೋಕ್ತಿಯ ತಂತ್ರವಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿರೂಪಕಗಳು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ. ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾಗಿ ತೋರಿಬರುವ ವಿಡಂಬನಾಂಶಗಳು ಎರಡನೇ ಸ್ತರ. ಉದಾ : ರಾಜವಿಡಂಬನೆ. ಇವುಗಳು ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುವಷ್ಟು ಸ್ಫುಟವಾಗಿವೆ.

ತನಗೆ ದೊರಕಿದ ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನು, ಕವಿ ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ತಿರುಗಿಸಿದ, ಬಾಗಿಸಿದ, ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ವಿಶಿಷ್ಟರೀತಿಯಿಂದಾಗಿ ಪಂಚತಂತ್ರವನ್ನು

ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕ ಅನ್ಯೋಕ್ತಿ ಎನ್ನಬಹುದು. ಕಥೆಯೆಂದರೆ ವಾಸ್ತವವಲ್ಲದ್ದು, ಆದರೆ ಕಥಾಸತ್ಯವೆಂಬುದೊಂದು ಇದೆ. ಈ ಮಾತು ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಾಭಾಸ ವಾಗಿ ಕಂಡರೂ, ಪ್ರತಿಕಥೆಯೂ ವಾಸ್ತವವನ್ನು ತನ್ನದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ತಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ಯೋಕ್ತಿಯೂ ಒಂದು. ಜನನ–ಮರಣ, ಇವುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಘಟಿಸುವ ಬದುಕು, ಇಲ್ಲಿ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಮೂಡುವ ನೋವು–ನಲಿವುಗಳನ್ನು ಮೂರ್ತವಾಗಿ ವಿವರಿಸಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಕಥಾತಂತ್ರ ಅನ್ಯೋಕ್ತಿ. ಕವಿ ಡಾಂಟೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೇಯದು ಅನ್ಯೋಕ್ತಿ ಎಂದಿದ್ದಾನೆ.

> "The second is the allegorical, and it hides itself beneath the cloak of poetic fables and is truth hidden under a beautiful lie."

ಅನ್ಯೋಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವು ಸುಂದರವಾದ ಹುಸಿಯ ಪರದೆಯೊಳಗೆ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ-ರೂಪಕಗಳ ಅಥವಾ ಸಂಕೇತಗಳ ಗುಂಪು ಕಥೆಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಹರಿದು, ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಘಟನಾವಳಿಯನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಸಾದೃಶ, ಕಲ್ಪಿತ ಘಟನಾವಳಿಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಕಥಾತಂತ್ರವೇ ಅನ್ಯೋಕ್ತಿ. ಪಂಚತಂತ್ರ ಒಂದು ಅನ್ಯೋಕ್ತಿಯಾಗಿ, ಚಿಂತನೆಯನ್ನೂ ವಸ್ತುವನ್ನೂ ನೇರವಾಗಿ ವಿವೇಚಿಸದೆ, ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಕಥಾನಕದ ಮೂಲಕ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಹೆಣಿಕೆ ಜೀವನದ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಮೂಲಚಿಂತನೆಗೆ ಸಾದೃಶಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಸಾದೃಶಸಂಬಂಧವೆಂದರೆ, ತನ್ನದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಪ್ರತಿ ಬಿಂಬಿಸುವುದು. ಅನ್ಯೋಕ್ತಿ ಒಂದು ಧ್ವನಿತ ಸಾದೃಶಸಂಬಂಧ, ಒಂದನ್ನು ಹೇಳಿ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಧ್ವನಿಸುವ ಕಥಾತಂತ್ರ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿಯೇ ವಿಡಂಬನೆ, ಅನ್ಯೋಕ್ತಿಯ ಅನನ್ಯಭಾಗವಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಅನ್ಯೋಕ್ತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದ ವಿಡಂಬನೆಯೆಂದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಪಂಚತಂತ್ರದಂತಹ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಯಿಸಬಹುದು. ಪಂಚತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಥೆಯ ವಿಚಿತ್ರ ಹೆಣಿಕೆ ಹಾಗೂ ಆಗುಹೋಗುಗಳು, ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ನಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ಲೋಕಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಲ್ಲ. ಭಿನ್ನವಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಘಟನೆಗಳು, ಘಟನಾರೀತಿಗಳು, ತಮ್ಮದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಅನ್ಯೋಕ್ತಿ ಎಂಬುದು ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿತಂತ್ರ.

'ವಿಡಂಬನೆ' ಎಂದರೇನು ? ಹಳೆಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುಕವಿನಿಂದಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಕಡೆ ವಿಡಂಬನೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ನವರಸಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಹಾಸ್ಯವನ್ನೇ ಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಕೃತಿಗಳಂತೂ ನಮಗಿನ್ನೂ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ವಿಡಂಬನೆ ಹಾಸ್ಯದ ಒಂದು ರೀತಿ–

"ಅಥ ಹಾಸ್ಯೋ ನಾಮ ಹಾಸಸ್ಥಾಯಿ ಭಾವಾತ್ಮಕಃ । ಸ ಚ ವಿಕೃತ ಪರವೇಷಾಲಂಕಾರಧಾಷ್ಟ್ಯ್ರತಾಲ್ಯಕುಹಕಾಸತ್ಪ್ರಲಾಪವ್ಯಂಗ್ಯದರ್ಶನ ದೋಷೋದಾಹರಣಾದಿಭಿರ್ವಿಭಾವೈರುತ್ಪದ್ಯತೇ"

ಎಂದು ಭರತನ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯದ ವಿಭಾವಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಭಿನವ ಗುಪ್ತನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದುದು ಅನೌಚಿತ್ಯ. ಅನೌಚಿತ್ಯವೆಂದರೆ ವಿಸಂಗತಿ, ಸಂಗತವಲ್ಲದ್ದು. ಪಂಚತಂತ್ರ ಒಂದು ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕ ಅನ್ಯೋಕ್ತಿಯೆನ್ನುವಾಗ, ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವ ಮೂಲಭೂತ ಗುಣವೇ ಈ ಅನೌಚಿತ್ಯ, ವಿಸಂಗತಿ. ಅದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದನ್ನು ಕೆದಕಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವ ಕುಂದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು, ವಿಸಂಗತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಮಾನವ ಜೀವನದ ಒಂದು ಮಗ್ಗುಲನ್ನೇ ಪರಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಗುರಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ವರೂಪ ಸ್ವಭಾವಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ವಿಕಾರಗಳೇ ಪಂಚತಂತ್ರ ಕಥಾಕಾರನಿಗೆ ವಿಡಂಬನಾ ಸಾಮಗ್ರಿಯಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಅಸಂಗತವಾದುದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮಹಾಸ್ಯದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದೇ ವಿಡಂಬನೆ. ಅದು ನೇರವಾತಿನ ನೇತ್ಯಾತ್ಮತೆ. ಡಾಂಭಿಕತೆಯನ್ನು ಬಯಲುಮಾಡಿ, ತಿದ್ದಿ, ಸಮಾಜದ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದೇ ವಿಡಂಬನೆಯ ಗುರಿ. 'ಎಲ್ಲಿ ಕಳಂಕ, ಕೊಂಕು, ಕೊರತೆ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೋ ಅಲ್ಲಿ ವಿಡಂಬನ ಹಲ್ಲುಮೊರೆಯುತ್ತಾ ಹಾರಿ ಬರುತ್ತದೆ.... ತೇಜಿಗಿಂತ ತಾನು ತೇಜಸ್ವಿಯೆಂದು ಕೋಣ ಓಡಾಡತೊಡಗಿದರೆ ವಿಡಂಬನೆ...' ಎಲ್ಲಿ ಕೊಳಕಿನ ಕುತ್ತವಿದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ವಿಡಂಬನದ ಕತ್ತಿ. ಕೊರತೆ, ಕೊಳಕು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಅದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ. ಆದರ್ಶ ಹಾಗೂ ವಾಸ್ತವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸಂಘಟಿಸುವ ಅಸಂಗತವಾದುದರ ಸೂಕ್ಷ್ಮಪ್ರಕಟನೆಯನ್ನು ಪಂಚತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕ ಅನ್ಯೋಕ್ತಿಯಾಗಿ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಸಂಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಅದು ಗುರುತಿಸಿ, ಹೀನವಸ್ತುವಿಗೆ ಗಾಂಭೀರ್ಯದ ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ಹೊದಿಸಿದೆ. ವಿಕಟಚಿತ್ರವನ್ನು ಇನ್ನೂ ವಿರೂಪಗೊಳಿಸಿದೆ. ಪಂಚತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೀ ಅನುಕರಣೆಯಾಗಿ ವಿಡಂಬನೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ವಿಕಟ ಅನುಕರಣೆ.

ಪಂಚತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪ್ರಾಣಿಪಾತ್ರಗಳು, ಕೃತಿಯನ್ನು ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕ ಅನ್ಯೋಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಪೂರಕವಾಗಿವೆ. ವೀರಯುಗದ, ಅಂದರೆ ಪಂಚತಂತ್ರ ಪರಿಸರದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪಾತ್ರಗಳು ಉನ್ನತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿಕೊಂಡೇ ಬಂದಿವೆ. ಪಂಪನ ನಾಯಕ ಪಾತ್ರಗಳಂತೂ ನಿಯತಿಕೃತನಿಯಮಗಳಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಕ್ತವಾಗಿಯೇ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯನಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ, ಅವರು ಸಾಪೇಕ್ಷವಾಗಿ ಅಸಾಮಾನ್ಯರು. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಕೃಷ್ಣ, ಹರಿಹರನ ಬಸವರಾಜದೇವರಂತೂ ಕೈಗೆಟುಕಲಾರದಷ್ಟು ಮೇಲಿದ್ದು, ಔನ್ನತ್ಯದಲ್ಲೇ ತೇಲಾಡು

ತ್ತಿರುವವರು. ಆದರೆ ಪಂಚತಂತ್ರದ ಪಾತ್ರಗಳು—ಪ್ರಾಣಿಗಳು—ಮಾನವನ ಹೀನಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಕೇತಗಳು. ಪಂಪ ತನ್ನ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಪೌರಾಣಿಕ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬಳಸಿದ್ದ—ಉದಾ : ಅರ್ಜುನ, ಕರ್ಣ—ತನ್ನ ನಾಯಕನಾದ ಅರಿಕೇಸರಿಯನ್ನು ತಗುಳ್ಚಿ ಬಣ್ಣಿಸಿ, ಅವನನ್ನು ಅಸಾಮಾನ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ತಂತ್ರವಾಗಿ. ಆದರೆ ಪಂಚತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಹೀನಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲು ಹೀನಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಕವಿ ಆರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಈ ಉದ್ದೇಶವೇ, ಕೃತಿಯನ್ನು ವಿಡಂಬನಾಕೃತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಸರಳಗುಣಸಂಕೇತಗಳು. ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಪ್ರಾಣಿಗೂ ವಿಶಿಷ್ಟಸ್ವಭಾವವೊಂದು ಆರೋಪಿತವಾಗಿದೆಯಾದುದರಿಂದ, ಅದು ಆ ಗುಣದ ಮೂರ್ತರೂಪವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಪ್ರಾಣಿಯೂ ಒಂದು ಗುಣದ ಪಡಿಯಚ್ಚಾಗಿ, ಒಂದೊಂದು ಗುಣವೂ ಅವರ ಸಾರವಾಗಿ, ಒಂದೇ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಅಲುಗಾಡದೆ ಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ವಭಾವಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದು. ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಹೋಲಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಅವನ ಒಳತೋಟಗಳು ಸಂಕೀರ್ಣ, ಒಂದು ಗುಣದಲ್ಲಿ ಆತನನ್ನು ಲಕ್ಷಣಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯ ಸಂಕೀರ್ಣಸ್ವಭಾವವನ್ನೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಸರಳಸ್ವಭಾವವನ್ನೂ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವುದರಿಂದಾಗಿ, ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಗುಣ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ಸುಲಭ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಬಸವಣ್ಣನವರು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಚಂಚಲಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಲು ಪ್ರಾಣಿರೂಪಕಗಳನ್ನು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ–

"ಓತಿ ಬೇಲಿವರೆದಂತೆ ಎನ್ನ ಮಾನವಯ್ಯಾ
ಹೊತ್ತಿಗೊಂದು ಪರಿಯಪ್ಪ ಗೋಸುಂಬೆಯಂತೆನ್ನ ಮನವು !"
"ಬಾವುಲ ಬಾಳುವೆಯಂತೆನ್ನ ಮನವು......
ಊಸರವಳ್ಳಿಯಂತೆನ್ನಿರವು"

ಪ್ರಾಣಿ ಕಲ್ಪನೆಯೇ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದ. ಅವುಗಳ ಚಿಂತನಾ ರೀತಿಗಳು, ಗುರಿಗಳು ಪಾರದರ್ಶಕ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅವು ಅವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಸಮಾಜವೊಂದಕ್ಕೆ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಕಾಡುಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮಾನವಸ್ವಭಾವದ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳಾಗಿ, ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ಪಂಚತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿವೆ. ಪ್ರಾಣಿಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದ ಕೃತಿಗಾರ ತಾನು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ವಿಡಂಬನಾ ಜವಾಬುದಾರಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಾನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಪಾತ್ರಗಳ ಮೇಲೋ, ಉದ್ಧರಿಸಿದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಮೇಲೋ ಹೊರಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ರಾಜಾಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ಈ ತಂತ್ರ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನರಿಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಬಳಸಿ, ಯುಕ್ತಿ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ, ಮೋಸಗಾರಿಕೆ ಮುಂತಾದ

ಹೀನಗುಣಗಳನ್ನು ಕೃತಿಗಾರ ಮೂರ್ತೀಭವಿಸಿದ್ದಾನೆ. ರಾಜನ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ವಿಡಂಬಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನರಿಯಪಾತ್ರ ಬಗೆಹರಿಸಿದೆ. ಹೀಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಲಾರದ ಹಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು, ಭಾಷೆಯನ್ನು, ಬಾಗಿಸಿ, ತಿರುಗಿಸಿ ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾನೆ ಪಂಚತಂತ್ರಕಾರ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನೋಡಿದಾಗ, ಪ್ರಾಣಿರೂಪಕಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಆದರ್ಶ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ನೇತ್ಯಾತ್ಮಕತೆಯ ಪ್ರಕಟನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ದಮನಕ, ಮುಗ್ಧ ಸಜೀವಕನನ್ನು ನೋಡಿ–"ಇದು ಶಾಪೋಪಹತಮಾದ ಮಾನವನಾಗಲೇ ವೇಳ್ಕುಂ" ಎಂಬ ಮಾತು, ಪ್ರಾಣಿರೂಪಕಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ, ರೋಗಗ್ರಸ್ಥ ಕೊಳಕು ಸಮಾಜವೊಂದರ ಕುರಿತು ಕೃತಿಗಾರ ಹೇಳುವ ಮಾತೂ ಹೌದು. ಪಿಂಗಳಕ, ದಮನಕ ಕರಟಕ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಣಿಪಾತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ನಿಜವಾಗಿ ನಡೆಯುವುದು ಮಾನವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳ ಕೂಲಂಕಷ ಪರಿಚಯ. ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಇದು ಮಾನವ ಸ್ವಭಾವ ಪರಿಚಯ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪಂಚತಂತ್ರ ಮೇಲ್ಪದರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಪಾತ್ರಗಳ ಹಾಸ್ಯಭರಿತ ನೀತಿಕಥೆಯಾದರೆ, ಎರಡನೇ ಸ್ತರದಲ್ಲಿ ಇದು ಮಾನವಪ್ರಾಣಿಯ ಕಥೆ. ಇನ್ನೂ ಆಳದಲ್ಲಿ ಪಂಚತಂತ್ರ, ಮಾನವನ ತೀರ್ಯಕ್ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳ ಕಥೆ. ಪಂಚತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿ ನಡೆಯುವುದು ಪ್ರಾಣಿ ಜಗತ್ತಿನ ವಿಡಂಬನೆಯಲ್ಲ; ಪ್ರಾಣಿಜಗತ್ತಿನ ಮೂಲಕ, ಮನುಷ್ಯಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ವಿಡಂಬಿಸುವ ವಿನ್ಯಾಸ. ಮಾನವ ಸ್ವಭಾವಗಳೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಆರೋಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ, ಅವು ಮಾನವಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಬಂದಿವೆ. ಉದಾ—

> "ತಲೆಯಂ ಬಾಗಿ ನೆಲನನುಂಗುಟದಿಂ ಬರೆಯುತಿರ್ದ ದಮನಕನ
> ಕೃತಕವೇಷಮಂ ಕಂಡು ಪ್ರಾಕೃತವೇಷಮೆಂದು ನಂಬಿ..."

ಇದು ದಮನಕ, ರಾಜಪಿಂಗಳಕನ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಗತ್ತು, ಕಪಟವೇಷ.

ಪಂಚತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ವಿಡಂಬನಾಂಶಗಳು ಇನ್ನೂ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿವೆ. ಭೇದಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ ವಿಡಂಬನೆಯಂತೂ ರಾಜನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ಅರಸೊತ್ತಿಗೆಯ ಕಲ್ಪನೆ, ಇವುಗಳ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಆದರ ಮುಖವಾಣಿಯಾದ ಕವಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಸ್ತು–ವ್ಯಕ್ತಿ ವಿರುದ್ಧ ಇರಬಹುದಾದ ತಿರಸ್ಕಾರಭಾವ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ವಿಡಂಬನೆಗೂ ಮೂಲ ಕಾರಣ. ಈ ತಿರಸ್ಕಾರಭಾವವೇ ವಿಡಂಬನಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಭಾವವಾಗಿ, ಓದುಗನಲ್ಲಿ ಅದೇ ಭಾವವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಉದ್ದೀಪಿಸುತ್ತದೆ. ವಿಡಂಬನೆಯ ಮೂಲಕಾರಣವೇ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಪ್ರತಿಭಟನೆ, ಅಯನ್ ಜಾಕ್ ಹೇಳುವಂತೆ– "satire is born of the instinct to protest, it is protest became art".

ಪಂಚತಂತ್ರವೂ ಒಂದು ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಸಂಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಡಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆಟ್ಟದರ ವಿಡಂಬನೆಯಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯದರ ಸಮರ್ಥನೆ ಇದ್ದೇ ಇದೆ.

ಪಂಚತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಮಹಾಟವಿಗೂ ಕವಿ ಬದುಕಿದ ಪರಿಸರಕ್ಕೂ ಏನೋ ಹೋಲಿಕೆಯಿದ್ದಿರಬೇಕು. "...ಜಂಬುಕಂಗಳೇ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿಯುಂ, ಮೃಗಗಣ ನಿಚಿತಮಪ್ಪ ಗಹನಾಂತರಾಳಮೇ ತನಗೆ ಜನಪದಮಾಗಿಯುಂ, ಅತಿ ನಿಶಿತನಖಕುಲಿಶ ಮುಖವಿದಾರಿತ ಮದಾಂಧ ಗಂಧಸಿಂಧುರಂಗಳ ಕಳೇಬರಂಗಳೇ ತನಗೆ ಭಂಡಾರಮಾಗಿಯುಂ..." ಆ ಮಹಾಟವಿಯ ರಾಜ ಪಿಂಗಳಕ ರಾರಾಜಿಸುತಿತ್ತು. ರಾಜತ್ವದಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಕೊಂಡಿರುವ ವಿಸಂಗತಿಯ ವಿಡಂಬನೆಯಿದು. ರಾಜ, ಒಂದು ಸಮಾಜದ ಇಷ್ಟಾನಿಷ್ಟಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪಾತ್ರಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ, ಮಾದರಿಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಈ ವಿಡಂಬನೆ ಒಬ್ಬ ರಾಜನ ವಿರುದ್ಧವಲ್ಲ, ರಾಜತ್ವದಲ್ಲೇ ಅಡಗಿರುವ ವಿರೋಧಾಭಾಸದ ವಿರುದ್ಧವೆನ್ನಬಹುದು. ಆದರೆ ಕವಿ ನೇರವಾಗಿ ರಾಜತ್ವವನ್ನು ದೂರುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತಶ್ಲೋಕಗಳ ಉದ್ಧರಣೆಯ ಮೂಲಕ ರಾಜನನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸಿ, ತಾನು ಮುಗ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ. 'ರಾಜಾ ಕಾಲಸ್ಯ ಕಾರಣಂ', 'ಅಭ್ರಾಂತಶ್ಚ ನೃಪೋ ನಾಸ್ತಿ' ಮುಂತಾದ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಸಮಯೋಚಿತವಾಗಿ ಬಳಸಿದ್ದಾನೆ. ತನಗೆ ಮೃತ್ಯುರೂಪವಾಗಿ ಬಂದ ಸಿಂಹಕ್ಕೆ, ಮೊಲ ವಿನಯಪೂರಿತವಾಗಿ ಹೇಳುವ ಮಾತು ನೋಡಿ–"ದೇವ ! ನಿಮ್ಮ ಕೋಪಮುಂ ಪ್ರತಾಪಮುಂ ಎಮ್ಮಂದಿಗರಪ್ಪ ಬಡವುಗಳ್ಗಗಲ್ಲದೆ ಪೆಜರ್ಗಿಲ್ಲ..." ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ–"ಅರಸುಂ ಆನೆಯುಂ ತಿರಿಪುವರಿಚ್ಚೆ ಎಂಬ ಲೋಕಗಾದೆಯೇಕೆ ಪುಸಿಯಕ್ಕುಂ" ಮುಂತಾದ ವಾಕ್ಯತುಣುಕುಗಳ ಮೂಲಕ ಕವಿ ರಾಜತ್ವದ ಕುರಿತು ತನ್ನ ಅಸಹ್ಯತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಪಂಚತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಡಂಬನಗಾರ ಯಾವುದನ್ನು ಹೊಗಳಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೊ, ಸೂಕ್ಷ್ಮಸ್ತರದಲ್ಲಿ ಅದೊಂದು ರೀತಿಯ ತೆಗಳಿಕೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ತೆಗಳಿಕೆ ಹೊಗಳಿಕೆಯ ಪರಿವೇಷದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದನ್ನು ಹೇಳಿ ಅದಕ್ಕೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾದುದನ್ನು ಧ್ವನಿಸುವುದು ವಿಡಂಬನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಡಂಬನೆ ಇನ್ನೂ ತೀಕ್ಷ್ಣ. ಓಜೋಶೈಲಿಯನ್ನು ಒಂದು ಹೀನ ವಸ್ತು ಅಥವಾ ಪಾತ್ರವಿವರಣೆಗೆ ಬಳಸುವುದರಲ್ಲೇ ವಿಡಂಬನೆಯಿದೆ. ಸಿಂಹರಾಜನ ಔನ್ನತ್ಯವನ್ನು ಹೊಗಳುವ ನೆಪದಲ್ಲೇ, ಅದನ್ನು ತೆಗಳಿದ್ದಾನೆ ಕವಿ—

ಭಂಗುರಭೀಷಣ ಭ್ರುಕುಟಿದಂಷ್ಟ್ರನುದಗ್ರದವಾನಲ ಪ್ರಭಾ
ಭಂಗಪಿಶಂಗಕೇಸರ ಸಟಾವೃತ ರೌದ್ರಮುಖಂ... (ಭೇ. ಪ್ರ. 8–1)

ಎಂದು ಸಿಂಹರಾಜನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅತಿಸಹಜವೋ ಎಂಬಂತೆ ಹೊಗಳಿ, ನಂತರ "ಅಂತಿರ್ದೊಂದು ದೆವಸವಾ ಮೃಗಾಧಿರಾಜನಜೇಯ ಸಾಮಜಘಟೆಯುಂ ಬೆದಱೆ ಬೆಂಕೊಂಡು ನಿಜನಿಶಿತನಖ ಕುಲಿಶಮುಖದಿಂ ಸೀಳ್ದು ಸಾಱುಂಬುಳಾಡಿ..." ನೀರುಕುಡಿಯಲು ಯಮುನಾತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ, ಸಂಜೀವಕನೆಂಬ ಮುಗ್ಧ ಎತ್ತಿನ ಗುಟುರನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮನದಲ್ಲಿ ಶಂಕೆ ಮೂಡಿ–"ನೀರ್ಗೆ ಪೋಗದೆ ತೃಷ್ಣಾತುರ ನಾಗಿಯುಂ ಮಗುಟ್ದುದಾ ಸಿಂಹಂ ಭಯಭ್ರಾಂತಿಯಿಂ". ಮದಾಂಧ ಆನೆಗಳನ್ನು ಸೀಳಿ ಸುಸ್ತಾಗಿ, ಜಲಗ್ರಹಣಾಭಿಲಾಷೆಯಿಂದ ಬಂದ ಮೃಗಾಧೀಶ, ನಿಕೃಷ್ಟ ಗುಟುರನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಾಲಮಡಿಚಿ ಓಡಿಹೋಯಿತು ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಿರೋಧಾಭಾಸ, ಅತಾರ್ಕಿಕ ವರ್ತನೆ ಅಸಂಬದ್ಧತೆಯೊಂದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಅಸಂಗತ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಕೃತಕಹೆಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೊಂದಿಸಿದಾಗ, ರಸಾಭಾಸಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಿಡಂಬನೆ ಮೂಡಿ ಬರುತ್ತದೆ. ವಿಡಂಬನೆ ವಸ್ತುವನ್ನು ಎಂದೂ ಉನ್ನತಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಉನ್ನತ ಗೊಳಿಸಿದರೂ ಅದನ್ನು ಹೀನಾಯಗೊಳಿಸುವ ತಂತ್ರವಾಗಿಯೇ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪಂಚತಂತ್ರದಂತಹ ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕ ಅನ್ಯೋಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ವಿಡಂಬನೆ ಮೂಲ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಿಸಂಗತಿಯ ವಿಮರ್ಶೆಯಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು, ಅನುಕರಣೆ ಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮೂಲಪಾತ್ರಕಲ್ಪನೆಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಚೋದಕಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ವೆಸಗುತ್ತವೆ. ನಿಜರಾಜಕಲ್ಪನೆ ಪಿಂಗಳಕನ ಪಾತ್ರಚಿತ್ರಣದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಚೋದಕ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಇತರ ಚಂಪೂಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಯದಾತ ರಾಜರನ್ನು ತಗುಳ್ಚಿ ಬಣ್ಣಿಸುವ ಧಾಟಿಯಲ್ಲೇ ಪ್ರಾಣಿರಾಜ ಪಿಂಗಳಕನ ಸ್ತುತಿಗಾನ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದರೂ, ಅದು ಅದನ್ನು ಹೀನಾಯಗೊಳಿಸುವ ತಂತ್ರವಾಗಿಯೇ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

ಪಂಚತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿದ್ದು ಡಂಬ ವಿಡಂಬನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಪಾತ್ರದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವುದೊಂದು ಯೋಚನಾಲಹರಿಯಾದರೆ, ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಮಾಡುವ ವಾದಸರಣಿ ಅದಕ್ಕೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾದುದು. ದಮನಕ ಬಂದು ಸಂಜೀವಕನನ್ನು ಬೆದರಿಸುವ ಮಾತಿನ ವೈಖರಿಯಂತೂ ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದ. ಈ ಸೋಗು, ಬೂಟಾಟಿಕೆ, ಆಷಾಡಭೂತಿತನಗಳ ಕಟುವಿಡಂಬನೆ ಕೃತಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ. ಸಮಗ್ರ ಕೃತಿಯ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಅಡಗಿರುವುದೇ, ಅದು ಧ್ವನಿಸುವ ವ್ಯಂಗ್ಯಾರ್ಥದಲ್ಲಿ. ಅರ್ಥ, ವಾಚ್ಯಾರ್ಥದಿಂದ ವ್ಯಂಗ್ಯಾರ್ಥಕ್ಕೆ ತೆವಳಿ ಪುನಃ ವಾಚ್ಯಾರ್ಥದಲ್ಲೇ ಬಂದು ನೆಲೆಸುತ್ತದೆ.

> "ಅರಸುಗಳ್ಗೆ ವಿರಸಮಾದವಸರದೊಳ್ ಚಾಗಿಯುಂ ಲುಬ್ಧನೆಂಬರ್;
> ಭೋಗಿಯುಪ್ಪನಂ ಪೂಜೆಗನೆಂಬರ್... ಧೂರ್ತನಂ ಛಾಂದಸನೆಂಬರ್,
> ಮೇಕುದೋಱು ಓರೋರ್ವರ ಗುಣಕ್ಕೆ ಮಚ್ಚರಿಸಿ ತೋಱುತಿರ್ಪರೀ
> ಕಾಲದರಸುಗಳ್...

> ಇಂತಪ್ಪ ವಿವೇಕಿಗಳುಮಜ್ಞಾನಿಗಳುಮಪ್ಪರಸುಗಳನೋಲೈಪುದರಿಂದು.
> ಎಂತುಂ ಸೇವಾವೃತ್ತಿಯೇ ಕಷ್ಟಂ..."

ರಾಜನನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ದೂಷಿಸಲಾರದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಒದಗಿಬಂದಾಗ, ಇಂತಹ ವಕ್ರಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕವಿ ಹಿಡಿಯಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಆಕಸ್ಮಿಕವಲ್ಲ, ಇವುಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕ ಉದ್ದೇಶ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಪಂಪನೂ ತನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಇದೇ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ್ದಿರಬೇಕು—

> "ಕಲಿಯನೆ ಪಂದೆ ಮಾಟ್ಪು ಕಡುವಂದೆಯನೊಳ್ಗಲಿ ಮಾಟ್ಪು ತಕ್ಕನಂ
> ಪೊಲೆಯನೆ ಮಾಟ್ಪು ಮುಂಪೊಲೆಯನಂ ನೆಱೆ ತಕ್ಕನೆ ಮಾಟ್ಪು ತಮ್ಮೊಳ
> ಗ್ಗಲಿಸಿ ಪೊದಟ್ದು ಪರ್ವಿದವಿವೇಕತೆಯಿಂ ನೃಪಚಿತ್ತವೃತ್ತಿ ಸಂ
> ಚಲಮದಱಿಂದವೋಲಗಿಸಿ ಬಾಟ್ವುದೆ ಕಷ್ಟಮಿಳಾಧಿನಾಥರಂ"
>
> (ಪಂ. ಭಾ. 12–92)

ಪಂಚತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ ಪ್ರಾಣಿನಾಮಗಳೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಿಡಂಬನೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಉದಾ–ಡುಂಡಕ, ಮಂದಸರ್ಪಿಣಿ, ಮೃಗಧೂರ್ತ. ಮಂದವಿಸರ್ಪಿಣಿ ಎಂಬ ಹೇನನ್ನು 'ಕಾಪಿನವರ್ ಪರಿತಂದು ಶೋಧಿಸಿ' ಕೊಲ್ಲಬೇಕಾಯಿತು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿರುವ ವಿಸಂಗತಿ, ನವಿರಾದ ಹಾಸ್ಯ, ಅರಮನೆಯ ಆಗುಹೋಗುಗಳನ್ನು ಕೃತಕ ಬದುಕನ್ನು ವಿಡಂಬಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಫಲವಾಗಿದೆ. ಗುಣಾನ್ವಯವಾದ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಅವುಗಳ ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ಜಗಳಗಳನ್ನೂ, ಹಿಂದಿನ ಮಹಾಕವಿಗಳ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ವಿಡಂಬಿಸುವುದೂ, ಪಂಚತಂತ್ರದ ತಂತ್ರವಿನ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ.

ಅಸಗತ್ಯ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಹೀನಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಬಾಷಾಡಂಬರದ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊದಿಸಿ, ಅಸಂಗತವಾದ ಬಿರುದುಬಾವಲಿಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿ, ಕೃತಕಧಾಟಿಯಿಂದ ಪಾತ್ರದ ಕೃತ್ರಿಮತೆಯನ್ನೂ ವಿಡಂಬನೆ ಮನಗಾಣಿಸುತ್ತದೆ.

> ಸದಯಂ ಮುಕ್ತಭಯಂ ನಮದ್ದವನಕಾಸ್ಯಾಲೋಕನಸ್ಮೇರ ಸ
> ದ್ವದನಂ ಸ್ವಾಗತಪೂರ್ವಮಾತ್ಮಕರಮಂ ಸಂಜೀವಕಂಗೊಲ್ದು ನೀ
> ಡಿದನುದ್ಭಿನ್ನಮದಾಂಧ ಸಿಂಧುರಘಟಾಸಂಘಟ್ಟ ಕುಂಭಾಗ್ರನಿ
> ರ್ಯದ ಸೃಕ್ಕುಂಕುಮಪಂಕ ಪಂಕಿಳಸಟಾಜಾಳಂ ಮೃಗಾಧೀಶ್ವರಂ
>
> (ಭೀ. ಪ್ರ. 110)

ಈ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆಗಳು ಕೃತಕವಾಗಿ ಕಂಡು, ವಿಡಂಬನಾಸಾಧನಗಳಾಗಿವೆ. ಪದಬಳಕೆಯ ರೀತಿಯಮೂಲಕವೇ ಕವಿ ವಿಡಂಬನೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆಗಳ ಕಾರ್ಯಗುರಿ ಯುಕ್ತವಿವರಣೆಯಂತೂ ಅಲ್ಲ, ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಿರೂಪಗೊಳಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಉದಾಹರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ

ಪದಗಡಣಗಳು ಶ್ರುತಿಕಷ್ಟವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ. ಶ್ರುತಿಕಟುವಾದ ನುಡಿಕಿಡಿಕೂಡಿ ಮೂಡಿದ ಶೈಲಿ ಇದು. ಪಾತ್ರದ ಗುಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪದಗಳ ಆವಾಹನೆ ಇಲ್ಲಿದೆ. ವಿಡಂಬನಾಭಾವ–ಕೃತಕಭಾಷೆ, ಇವುಗಳ ಬೆಸುಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆದಿದೆ. ಉನ್ನತವಸ್ತುವೊಂದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ವೀರಯುಗದಲ್ಲಿ ಚಂಪೂ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಚಂಪೂ ಛಂದಸ್ಸನ್ನೂ, ವರ್ಣನಾರೀತಿಯನ್ನೂ, ಗಂಭೀರಶೈಲಿಯನ್ನೂ ಸಾಪೇಕ್ಷವಾಗಿ ಗಂಭೀರವಲ್ಲದ ವಸ್ತುವೊಂದಕ್ಕೆ ಬಳಸಿದ್ದೇ ಒಂದು ರೀತಿಯ ವಿಡಂಬನೆ.

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುತಿದ್ದ ವರ್ಗದ ವಿಡಂಬನೆ ಪಂಚತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ಈ ವರ್ಗದವರು 'ವಿಧಿಪೂರ್ವಕಂ ಪ್ರಾಣಿವಧೆಗೆಯ್ವರಲ್ಲದೆ ವೃಥಾವಧೆಗೆಯ್ವರಿಲ್ಲ...' ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಅದು ತಪ್ಪಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತಿನ ದಾಟಿ ಇದು. ಈ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳ ವರ್ಗದಲ್ಲೂ ಅವಿವೇಕಿಗಳು, ದಡ್ಡರೂ ಇರಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಕವಿ ಸ್ವಾರಸ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ, ನಾಲ್ವರು ಧೂರ್ತರು ಓರ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ವಂಚಿಸಿದ ಕಥೆ ಬಂದಿದೆ–ತಾನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಪ್ರಾಣಿ, ಆಡು ಹೌದೆ ಅಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲೂ ಅಶಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ ಈ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. ಪೆಗಲೊಳಿರ್ದ ಛಾಗಲಮಂ ಭೂಭಾಗದೊಳಿಟುಪಿ

ಶ್ರವಣಶಿರ : ಪುಚ್ಛಾಸ್ಯಾ
ದ್ಯವಯುವಮಂ ಮುಟ್ಟಿನೋಡಿ ನಾಯಲ್ಲಿದು ಭೂ
ಭುವನ ಪ್ರಸಿದ್ಧಮಜಮೆಂ
ದವಧಾರಿಸಿ ಪೊತ್ತುಕೊಂಡು ಪೋದಂ ಪಾರ್ವಂ

(ಛೇ. ಪ್ರ. 221)

ಪಂಚತಂತ್ರದಂತಹ ವಿಶಿಷ್ಟಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕವಿ ಕಂಡದ್ದನ್ನು ಕಂಡಂತೆಯೇ ಸಮರ್ಥಿಸದೆ, ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮಸೆಲೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ವಿಡಂಬಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಮೌಲ್ಯಗಳಿಂದ ಸಂಘಟಿತವಾದ ಹಾಗೂ ಒತ್ತಡಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಬದುಕನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ರೂಪುಗೊಡಲು, ಸಮಾಕರಿಸಲು, ಸುಸಂಬದ್ಧಗೊಳಿಸಲು ಕವಿ ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ,ಆತ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ತನ್ನ ಕಾಲದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವುದು ಸಹಜ. A great poet, while writing himself, writes his time also. ಆದುದರಿಂದಲೇ 'ಪೊಸತಾಗಿರೆ' ವಿರಚಿತ ದುರ್ಗಸಿಂಹನ ಪಂಚತಂತ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಯಾಗಿ ನಮಗೆ ಗ್ರಾಹ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೆ. ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿಗಳ ಕವನಗಳ ಪ್ರಧಾನ ಆಶಯ

ಕೆ. ವಿ. ನಾರಾಯಣ

ಕೆ. ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿಯವರ ಮೊದಲ ಕವನಸಂಕಲನ 'ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆ'ಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಇತ್ತೀಚಿನ 'ತೆರೆದ ಬಾಗಿಲು'ವಿನವರೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾದ ಅವರ ಕವನಗಳ ಪ್ರಧಾನ ಆಶಯ (Motif) ಯಾವುದೆಂಬ ಸಮಸ್ಯೆ ಕುತೂಹಲಕಾರಿ. ಆದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಕೆ. ಎಸ್. ನ. ತಮ್ಮ ಮೊದಲ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 'ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನದ ರಮ್ಯ, ಸುಕುಮಾರ ಚಿತ್ರಗಳ ಪರಿಮಿತವಲಯ'ಕ್ಕೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ವಿಮರ್ಶಕರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದೊಂದು ಲಕ್ಷಣನಿರ್ವಚನವಾಗಿ ರುವಂತೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮಿತಿಯೆಂಬಂತೆಯೂ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಡಾ॥ ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ ಯವರು 'ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆ'ಯ ಕವನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವಾಗ 'ಇಲ್ಲಿನ ಲಾವಣ್ಯವು ಅಪ್ಸರೆಯ ಸೊಬಗಿನಂತೆ ಈ ಮಣ್ಣಿನದಲ್ಲ ಎನಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದೆ' ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ರಕ್ಷಾಪುಟದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಈ ಮಾತುಗಳು ಒಂದು ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆ.ಎಸ್.ನ ಅವರ ದಾಂಪತ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳು ಅವಾಸ್ತವವೆಂದು ಹೇಳುವಂತಿವೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಚಿತ್ರಗಳು ಅವಾಸ್ತವವೆನ್ನುವ ಮಾತು ಕಾವ್ಯದ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನೇ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸುವಂಥದು. ಏಕೆಂದರೆ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವವೆಂಬುದು ಮೂಡಿಬರಬಲ್ಲ ವಿಧಾನಗಳು ಹೀಗೆಯೇ ಇರುವುದೆಂದು ಖಚಿತ ವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆ.ಎಸ್.ನ. ರವರ ಮೊದಲ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ರಮ್ಯ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಲ್ಲ-ನಲ್ಲೆಯರು, ಹೊನ್ನಾದು, ನವಿಲೂರು, ಹೊನ್ನೂರು, ಸಮೃದ್ಧ ಪ್ರಕೃತಿ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಇವೆ. ಇಂಥ ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಒಳಪದರಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸದ್ಯದ ಜಗತ್ತಿನ ರಚನೆಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ವಾಸ್ತವದ ಕೊರತೆಗಳೇ ಪೂರೈಕೆಗೊಂಡು ಹೊಸ ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸ್ವರ್ಗದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನೇ ನೋಡಿದರೆ ಸಾವಿಲ್ಲದ ಸ್ವರ್ಗದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾವಿನ ಭಯ ತುಂಬಿದ ವಾಸ್ತವವೇ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ರಮ್ಯಚಿತ್ರಗಳು ಇರದುದರೆಡೆಗೆ

ತುಡಿವ ಬಯಕೆ ಮಾತ್ರವಾಗಿರದೆ ವಾಸ್ತವದ ವೈಷಮ್ಯಗಳ ಕಡೆಗೆ ಬೆರಳು ಮಾಡಿಯೂ ತೋರಿಸುತ್ತಿವೆಯೆನ್ನಬೇಕು.[1]

ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ರೊಮ್ಯಾಂಟಿಕ್ ಕವಿಗಳು, ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣ, ನಗರಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಯಂತ್ರನಾಗರಿಕತೆಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಜಗತ್ತು ಅವಾಸ್ತವವೆಂಬುದು ವಿವರಣೆಯಾಗಬಹುದಾದರೂ ದೋಷವೆಂದೆನಿಸಲಾರದು. ಹಾಗೆಯೇ ಕೆ.ಎಸ್.ನ. ನೀಡುವ ಚಿತ್ರಗಳು ಜೀವನವ ವೈರುಧ್ಯಗಳಿಂದಲೇ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಹಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಆ ಚಿತ್ರಗಳು ಜೀವನ ದೂರದ್ದೆನ್ನುವ ಮಾತು ಆಪಾದನೆಯಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಈ ನಿಲುವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವಂಥ ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿವರಗಳನ್ನು ನಾವೀಗ ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು. ಕೆ.ಎಸ್.ನ ಅವರ ಕವನಗಳ ಪ್ರಧಾನ ಆಶಯವೆನಿಸುವ ದಾಂಪತ್ಯ, ಮನೆ, ಕುಟುಂಬ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಬಗೆಗೆ ಕೆಲವು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿವರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು ಮುಖ್ಯ. ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಮೂಲ ಘಟಕವಾದ ಕುಟುಂಬವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೊಳಗಾಯಿತು. ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ತಲೆಮಾರುಗಳ ಜನರ ಅವಿಭಕ್ತಕುಟುಂಬದಿಂದ ಗಂಡ, ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿರುವ, ಕೇವಲ ಎರಡು ತಲೆಮಾರುಗಳಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು ರಚನೆಯಾದವು. ನಗರೀಕರಣ, ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮುಂತಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಒತ್ತಡಗಳಿಂದಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ರಚನೆಗೊಂಡ ಇಂಥ ಕುಟುಂಬಗಳ ಭದ್ರತೆಗೆ ಆರ್ಥಿಕವಾದ ಕಾರಣಗಳಿರುವುದು ಸಹಜವೇ. ಆದರೆ ಅದರ ಜತೆಗೆ ಸದಸ್ಯರ ಪರಸ್ಪರ ಅರಿವು ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳೂ ಅಂಥ ಕುಟುಂಬಗಳ ಭದ್ರತೆಗೆ ಅವಶ್ಯವೆಂದು ಚಿಂತಿಸುವುದೂ ಅಷ್ಟೇ ಸಹಜ. ಕೆ.ಎಸ್.ನ ಅವರ 'ದಾಂಪತ್ಯದ ಚಿತ್ರಗಳ' ಹಿಂದೆ, ಪ್ರಣಯ ಕವನಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ

---

1. ತನ್ನ Defence of Poetry ಯಲ್ಲಿ ಶೆಲ್ಲಿ ಕವಿಯು 'Poets are the unacknowledged legislators of the world' ಎಂದನಷ್ಟೆ. ಮೇಲು ನೋಟಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ಪೊಳ್ಳುತನದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಘೋಷಣೆಯ ಮಾದರಿಯ ಮಾತಿನಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಮಾತು ಮೂಡಿಬಂದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕವಿಗಳು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಇಕ್ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಆಗ ಶೆಲ್ಲಿಯು ಮಾತುಗಳು ಹೇಳುವ ಅರ್ಥ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. '(Poets) description as unacknowledged', which, on the theory, ought only to be a fact to be accepted, carries with it also the felt helplessness of a generation' (Raymond Williams: Culture & Society 1780-1950, p. 63, 1958) ಎಂಬ ಮಾತು ವಾಸ್ತವದ ವೈಷಮ್ಯಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾದ ಮಾತುಗಳ ಹಿಂದಿನ ಅರ್ಥವಲಯದ ಗಹನತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಂಗತಿಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. 'ನನ್ನವಳು ನನ್ನೆದೆಯ ಹೊನ್ನಾಡನಾಳುವಳು', ಎಂದು ಕೆ.ಎಸ್.ನ ಬರೆಯಲಿ 'ನನಗೂ ನಿನಗೂ ಅಂಟಿದ ನಂಟಿದ ಕೊನೆ ಬಲ್ಲವರಾರು ಕಾಮಾಕ್ಷಿಯೇ' ಎಂದೋ ಅಥವಾ 'ನಾನು ಬಡವಿ, ಆತ ಬಡವ ಒಲವೆ ನಮ್ಮ ಬದುಕು' ಎಂದೋ ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಬರೆಯಲಿ ಎಲ್ಲ ಮಾತಿನ ಹಿಂದೆಯೂ ಬದಲಾಗಿ, ನೆಲೆಯೂರುತ್ತಿದ್ದ ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು 'ಪರಸ್ಪರ ಅರಿವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ' ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆಯೆಂಬ ಚಿಂತನೆಯೇ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬದ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವುದು ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಚಿಂತನೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾದರೂ ಅದರಿಂದ ಅದರ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದಂತೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆರ್ಥಿಕ ಅಭದ್ರತೆಯ ನಡುವೆಯೂ ಆಯ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ರೂಪುಗೊಂಡ ಇಂಥ ಕುಟುಂಬಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಸ್ತವವಾಗಿದ್ದವು. ಅಂಥ ವಾಸ್ತವದ ವೈಷಮ್ಯಗಳೇ ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನೂ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತವೆ.

ಇಲ್ಲಿಯೇ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಮತ್ತೊಂದು ವಿವರವಿದೆ. ಕೆ.ಎಸ್. ನ ಅವರ 'ಪ್ರಣಯ' ವಸ್ತುವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಕವನಗಳಿಗೂ ಜನಪದ ಪ್ರಣಯ ಗೀತಗಳಿಗೂ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸಾಮಿಪ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅವೆರಡರ ನಡುವೆ ಮುಖ್ಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೊಂದಿದೆ.

ಜನಪದ ಪ್ರಣಯ ಕವನಗಳ ಹಿಂದಿರುವುದು ಕೃಷಿಪ್ರಧಾನವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಮತ್ತು ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣುಗಳಿಬ್ಬರ ಶ್ರಮವೂ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ರಚನೆಯು ಅದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿನ 'ಮುಕ್ತವೆನ್ನಬಹುದಾದ' ಚಿತ್ರಗಳು ಕೆ. ಎಸ್. ನ ಅವರ ಕವನಗಳ ಹಿಂದಿರುವ ಚಿಂತನೆಗೆ ಹೊಂದಲಾರದು. ವಿವಾಹ ಪೂರ್ವ ಪ್ರಣಯ ಚಿತ್ರಗಳು ಅವರ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧದ ಆಚೆಗಿನ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನೂ ಅವರು ಎಷ್ಟೊಂದು ಭಯಗ್ರಸ್ತ ಚಿತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ನೋಡುತ್ತಾರೆಂಬುದಕ್ಕೆ 'ದೂರದಲಿ ಎಲ್ಲೊ ಓಲಗ'ವೆಂಬ ಕವನವೇ ನಿದರ್ಶನ. ಆದರೆ ಇವೆರಡೂ ಬಗೆಗಳು—ವಿವಾಹ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧದ ಆಚೆಗಿನ ಸಂಬಂಧ—ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಅಪರಿಚಿತವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಮೂಲ ಆಶಯವಾದ 'ಕುಟುಂಬದ' ವಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಇವು ಭದ್ರತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಲ್ಲದೆಂಬಂಥ ನಿಲುವು ಪ್ರೇರಕವಾಗಿಯೋ ಏನೋ ಕೆ. ಎಸ್. ನ ಅವರ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಥವು ಮೂಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ತಾರ್ಕಿಕವಾಗಿಯೇ ಜರುಗಿದೆಯೆಂದೇನಲ್ಲ. ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಾವು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಬಹುದಾದ ಕ್ರಮಮಾತ್ರ.

ಈವರೆಗಿನ ನಮ್ಮ ಪರಿಶೀಲನೆಯಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದೆಂದರೆ ಕೆ. ಎಸ್. ನ. ಅವರ ಮೊದಲ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ವೈಷಮ್ಯಗಳು, ಜೀವನದ ವೈರುಧ್ಯಗಳು. ಪ್ರೇರಕ ನೆಲೆಗಳಾಗಿವೆಯೆಂಬುದು.

(ii) ವಾಸ್ತವದ ನೆಲೆಯ 'ಕುಟುಂಬ'ವನ್ನು ಪುರಾಣೀಕರಿಸುವ ಬಗೆ (mythical mode)ಯೊಂದು ಕಂಡ ಮೊದಲಹಂತದಿಂದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ಮೇಲು ನೋಟಕ್ಕೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಾಣುವ 'ಶಿಲಾಲತೆ'ಯ ಕವನಗಳಿಗೆ ನಾವು ಬಂದರೆ 'ಕುಟುಂಬ' ಒಂದು ಪುರಾಣ ಪ್ರತೀಕ (archetype) ವಾಗುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಭೂಮಿ ತಾಯಿ, ದೇವರುತಂದೆ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯಮಗು ; ಈ ಸದಸ್ಯರ ಕುಟುಂಬ ಈ ಹಂತದ ಕವನಗಳ ಪ್ರಧಾನ ಆಶಯ. ಈ ಪ್ರತೀಕವನ್ನೂ ಬಳಸುವ ಬಗೆಯೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ವಿಷಯವಾಗಬಲ್ಲುದು. ವಾಸ್ತವದ ನೆಲೆಯ ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತದರ ಬಿಗಿ (tensions)ಗಳು ಮೂರ್ತ. ಆದರೆ ಈ ಪ್ರತೀಕ ಕುಟುಂಬ ಅಮೂರ್ತ. ಮೊದಲನೆಯದಕ್ಕಿರುವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನನಮ್ಯತೆ ಎರಡನೆಯದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅದು ಸಂಕೀರ್ಣ. ಮನುಷ್ಯ ಮತ್ತು ಈ ಕುಟುಂಬದ ಇನ್ನಿಬ್ಬರು ಸದಸ್ಯರೊಡನೆ ಅವನ ಸಂಬಂಧದ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಕವನಗಳು ನಿರೂಪಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತವೆ. 'ಪ್ರಥಮ ರಾಜನಿಗೆ', 'ಇಡದಿರು ನನ್ನ ನಿನ್ನ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ' 'ಬಿಳಿಯ ಹೂಗಳ ಕವಿತೆಗೋರಿಗಳ ಮೇಲೆ' ಮುಂತಾದ ಕವನಗಳನ್ನು ನಿದರ್ಶನವನ್ನಾಗಿ ನೋಡಬಹುದು. ಈ ಹಂತದ ಕವನಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಯ (ಮನುಷ್ಯನ) ಅಗಾಧ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಏಕಾಕಿತನಗಳನ್ನು ಹೊರಚೆಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಪರಂಪರೆಯ ರೂಪಿನಲ್ಲಿ, ಚರಿತ್ರೆಯ ಮುಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆವಿಷ್ಕಾರವಾಗಿ ನಿಜರೂಪು ತಿಳಿಯಲಾಗದ ತಂದೆ ಈ ಮಗನಿಗೆ ಒಂದು ಸವಾಲು, ಹಾಗೆಯೇ ಜೀವದ್ರುವ್ಯವನ್ನೊದಗಿಸಿಯೂ ನಿರ್ಮಮಳಾಗುವ ತಾಯಿಯೂ ಒಂದು ಸವಾಲು. ಈ ನಡುವೆ ಈ ಪ್ರತೀಕ ಕುಟುಂಬದ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ವಾಸ್ತವ ಬಿಂದು ಮನುಷ್ಯ; ಆತನೇ ಈ ಕುಟುಂಬದ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಮುಂದುವರಿಕೆಯ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಮನುಷ್ಯನ ಏಕಾಕಿತನದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದೂ, ಪ್ರತೀಕವೊಂದರ ಮೂಲಕ ಚಿತ್ರಿಸುವುದು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸರಳೀಕರಣಗೊಳಿಸಿದಂತೆ ಅನ್ನಿಸಲೂಬಹುದು. ಈ ಹಂತದಲ್ಲೇ ನಾವು ಮತ್ತೊಂದು ಅಂಶವನ್ನೂ ಗಮನಿಸುವುದೊಳ್ಳೆಯದು. ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ 1950ರ ನಂತರ ಬಂದ ಕವನಗಳು ಹಲವು ವೇಳೆ ಏಕಾಕಿತನ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿನಿಷ್ಠತೆಗಳನ್ನು ಹೊರಚೆಲ್ಲುವುದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಹಲವು ವಿಮರ್ಶಕರ ವಾದ ಹೀಗಿದೆ. 'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದಮೇಲಿನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹತಾಶ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೆಂಬುದು ಭ್ರಷ್ಟತೆಯನ್ನುಳಿದರೆ ಬೇರೆಲ್ಲೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ; ಆದ್ದರಿಂದ ಏಕಾಕಿತನವೆಂಬುದು ಯುದ್ಧೋತ್ತರ ಯೂರೋಪಿನಿಂದ ಆಮದಾದ ಸರಕು. ವ್ಯಕ್ತಿನಿಷ್ಠತೆಯೆಂಬುದು ಕವಿಗಳ ಅಸಹಾಯಕತೆಯ ಸೋಗು'. ಈ ಮಾತು ಏಕಾಕಿತನ

ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿನಿಷ್ಠತೆಗಳು ಮೂಡಲು ಇರುವ ಅವಕಾಶಗಳ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ಬಂದ ದ್ದೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವೆಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ವಾಗಿಸುವ ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆಯಿದ್ದೂ ಆವಿಷ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೇವಲ ನಾಮ ಮಾತ್ರವಾದದ್ದು ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯ ವೈರುಧ್ಯಗಳು ಶಿಕ್ಷಿತರನ್ನು ಸಮಾಜದ ಮುಖ್ಯಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದ್ದು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಏಕಾಕಿತನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗು ತ್ತವೆ. ಇದು ಅನೈಸರ್ಗಿಕವೆನಿಸಿದರೂ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಘಟಿಸಿತಷ್ಟೆ. ಆದ್ದರಿಂದ 'ಶಿಲಾಲತೆ' ಸಂಕಲನ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಹಲವು ಕವನಗಳ ಪ್ರತೀಕ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಏಕಾಕಿತನ ಮತ್ತು ಅಗಾಧಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ ಒಳದನಿಗಳು ಆರೋಪಿತ ವಾಗಿರದೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಸ್ತವದಿಂದ ಪ್ರೇರೇಪಿತವಾದದ್ದೆನ್ನಬೇಕು.

(iii) 'ತೆರೆದ ಬಾಗಿಲು' ಕವನ ಸಂಕಲನದ ಕವನಗಳಲ್ಲೂ ಮನೆ; ಕುಟುಂಬವೇ ಕೇಂದ್ರವಸ್ತುವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ 'ಮನೆ' ಆದಿ ಭೌತಿಕ (Metaphysical) ನೆಲೆಗಳನ್ನು ತಲುಪಿದೆ. ದೇಹ, ಕುಟುಂಬ, ಜಗತ್ತು ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಆಗ ಬಹುದಾದ ಈ ಮನೆ ಮತ್ತೆ ಇಲ್ಲಿನ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವದ ನೆಲೆಯನ್ನೇ ಹೊಂದು ತ್ತವೆ. 'ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆ'ಯ ವೇಳೆಯದ್ದೇ ಎನ್ನಬಹುದಾದ ಒಂದು ಕವನ ('ಪ್ರೇಮಪತ್ರ') ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಅದರ ಅರ್ಥ ಪರಂಪರೆ ಮಾತ್ರ 'ತೆರೆದ ಬಾಗಿಲು' ವಿನ ಹಂತದ್ದು. ಕುಟುಂಬದ ಅಸ್ತಿತ್ವ, ಅದರ ವ್ಯಾಪಕ ನೆಲೆ, ಮನುಷ್ಯನ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯಂಥ ಘರ್ಷಾತ್ಮಕ ನೆಲೆಗಳಿಂದ ಬದುಕಿನ ಆಳವಾದ ಆಸಕ್ತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಕಡೆಗೆ ಕವನಗಳು ನಡೆದಿವೆ. 'ಮೂರನೆಯ ಸಲಹೆ', 'ಸಂಧ್ಯಾರಾಗ', 'ತೆರೆದ ಬಾಗಿಲು', 'ಸಾಕು ಮಗ' ಮತ್ತು 'ಕುಶಲ ಪ್ರಶ್ನೆ' ಯಂಥ ಕವನಗಳಿಲ್ಲಿ ನಿದರ್ಶನವಾಗಬಲ್ಲವು. ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇವು ಗುಂಗಿಗೆ ಹಚ್ಚುವ ಕವನಗಳು ಅನುಭವಿಯೊಬ್ಬನ ಮಾತುಗಳು ನಮ್ಮ ಜೀವನದೊಡನೆ ಪಡೆಯ ಬಲ್ಲ ಸಂವಾದಕ್ಕೆ ಈ ಕವನಗಳು ಸರಿಗಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೆ. ಎಸ್. ನ ಅವರ ಕವನಗಳ ಪ್ರಧಾನ ಆಶಯವಾದ ಕುಟುಂಬ, ಮನೆಯೆಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಪ್ರತ್ಯಯ (Concept)ವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳುವುದೇ ಸಾಧುವಾದ ನಿಲುವಾಗಬಲ್ಲುದು. ಇಂಥ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಸಧ್ಯದ ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ನಾವಿನ್ನೂ ವಿವರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

(iv) ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಒಂದು ಮಾತು 'ಚಂದನ' (ಕೆ. ಎಸ್. ನ ಅಭಿನಂದನ ಗ್ರಂಥ : ಸಂ. ಜಿ. ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ 1972) ದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಡಿ. ಎ. ಶಂಕರ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಲೇಖನದ ಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯೆತ್ತುತ್ತಾರೆ. 'ವಸ್ತುವೈವಿಧ್ಯವಿದ್ದೂ ಕೆ. ಎಸ್. ನ ಅವರ ಕವನಗಳು ನಮ್ಮ Major voice ಯಾಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ' ? ನಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಯೆಂದರೆ ಅವರು Major voice ಆಗಿಲ್ಲವೋ ಅಥವಾ ಹಾಗೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಿ

ಲ್ಲವೋ ? ಎಂಬುದು. ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆಯ ವಿಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲೊಂದು ಇಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದೆ. ಆ ವಿಸಂಗತಿ ಹೀಗಿದೆ ; ಬಹುಮುಖತ್ವ (Plurality) ವನ್ನು ಗುರುತಿಸದಿರುವುದು. ಎಂದರೆ ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯದ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಬಹುಮುಖಿಯೆಂದು ಗುರುತಿಸದೆ ಕೇವಲ ಏಕಮುಖಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು. ಶ್ರೀ ಅಡಿಗರು ಮತ್ತು ಅವರ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಕವನಗಳನ್ನೂ ರಚಿಸಿದವರು ಹಲವರು ಇವರಲ್ಲಿ ಅಡಿಗರ ಕವನಗಳು ಸೂಚಿಸುವ ಕಾವ್ಯಸಾಧ್ಯತೆ ಒಂದು ಮುಖಮಾತ್ರವಾಗಿದ್ದು ಅದು ಉಳಿದವರ ಕವನಗಳನ್ನು ಅರಿಯಲು, ವಿಮರ್ಶಿಸಲು ಮಾನದಂಡವಾಗಲಾರದೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾರದೆ ಹೋದದ್ದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಒಂದು ಕಾವ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಒಂದು Major voice ಕಾಣುವಂತಾಗಿ ಉಳಿದವರದು ಆ Voiceನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ತಲುಪಲು ನಡೆಸಿದ ಯತ್ನಗಳಾಗಿ 'ತೋರು'ವುದು. ಇದು ವಿಸಂಗತಿಯಷ್ಟೆ. ಶ್ರೀ ಡಿ. ಎ. ಶಂಕರ್ ಅವರು ಎತ್ತಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಮೇಲಿನ ಮಾತು ಉತ್ತರವೂ ಆಗಿರುವಂತೆ ಕೆ. ಎಸ್.ನ ಅವರ ಕವನಗಳ ಪ್ರಧಾನ ಆಶಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯತ್ನ ಅವರನ್ನು ನಮ್ಮ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಕ್ತಾರರೆಂದು ತಿಳಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ಆಗಿದೆಯೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ.

ಗಾಜಿನ ತೊಟ್ಟಿಯ ಮೀನುಗಳು

ಜಯಸುದರ್ಶನ

ಗಾಜಿನ ತೊಟ್ಟಿಯಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಂತೆ
ಈಸುವ ಮೀನುಗಳಷ್ಟು ನಿಸ್ಸಹಾಯಕ
ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಹತ್ತಿರವಿದ್ದು ಜೀವಕ್ಕೆ
ಮಿಡುಕು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ.
ಕೇವಲ ಮುಚ್ಚಟೆ ಕಣ್ಣದಿಟ್ಟಿಗೇ
ನೊಂದು ಇವು ಹೊಟ್ಟೆ ಮೇಲೆತ್ತಿ
ತೇಲುವುದುಂಟು ಇಷ್ಟೂ ಹಂಗಿಲ್ಲದೆ.

ತೊಟ್ಟಿ ನೀರ ನಿತ್ಯ ಬದಲಾಯಿಸಿ
ಹುಳದ ತಿಂಡಿ ಇಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ ತಪ್ಪದೆ.
ತೆಳುನೆರಳ ಪೊರೆ ಬಿಟ್ಟೂಬಿಡದ ಸದೇಹ
ವಾಂಛೆಗಳು ಓಡಾಡುತ್ತಲೇ ನನ್ನ
ಕಣ್ತಪ್ಪಿಸಿ ಮರಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದವು.
ಆ ಕಾರಣ ನಂಬಿ, ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.
ಮೀನುಗಳ ರಾತ್ರೋರಾತ್ರಿ ನಂಬಿ
ನಿದ್ರಿಸುವುದು ಸದಾ ಕ್ಷೇಮವಲ್ಲ:

ಮೊನ್ನೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನೋಡಿ, ಎದ್ದೆ.
ಕೊಳೆತ ನಿದ್ರೆ ಮೊಟ್ಟೆಯೊಡೆದು ಸಿಡಿದ
ಕೆಟ್ಟಕನಸಿನ ಹಾಗೆ ಸುತ್ತೂ ಗಾಳಿ
ತುಂಬ ಈ ಹುಂಬತನಗಳು ಜಿಗಿದಾಡಿ
ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಸಿಗದೆ ಸುಳಿದಾಡಿ
ಕಾಮಲೇಪಿತ ಲಂಬಗಳು ತೀಡಿ
ರೆಪ್ಪೆಯೊಳಗಿಳಿದು ತಾವಾಗಿ ಉಡುಗಿ
ಹಗಲಗಲಕೆ ಮುತ್ತೂ ಮೊಳೆತಿದ್ದವು.
ಡವಡವ ಹೃದಯದ ದಟ್ಟಭಾರವ ಹೊತ್ತು
ಗಾಜಿನ ತೊಟ್ಟಿಯ ನೀರ ಗಟಾರಕೆ
ಚೆಲ್ಲಿ, ನಿರಾತಂಕ ಗಾಳಿತಿಂದು ಬದುಕಿಕೊಂಡೆ.

ಮೂರೂಬಿಟ್ಟ ಮೀನುಗಳ ಮೂರಾಬಟ್ಟೆ
ಆಲೆತಕೆ ಗಾಜಿನ ಗೋಡೆ ತಡೆಯೇ ?
ನೆಲೆನಿಂತು ಮಡುವಾದ ಮಾನುಷಪ್ರೀತಿ
ರೆಪ್ಪೆಕಿತ್ತ ತೀಟೆಗಳ ಕಗ್ಗಂಟಿಗೆಡೆಯೇ ?
ಯಾಕೆನ್ನಿ, ಆಗೀಗ ಖಾಲಿತೊಟ್ಟಿಯ
ತುಂಬುಗಾಳಿಯಲಿ ನನ್ನ ರೆಪ್ಪೆ ಹೊದ್ದ
ಕಣ್ಣು ಮಿಡುಕಿ ಈಸಾಡಿದರೆ ಹಗುರಾಗಿ
ಮೀನುಗಳು ಹಿಂದೆ ಬಿಟ್ಟ ಮೌನಚಲನಗಳು
ಪ್ರಸ್ತಕೆ ಕಾಲ್ಕೆರೆದು ಕರೆವುದುಂಟು.

ನೀರಿನಲಿ ಪಾದವೂರದ ಮೀನುಗಳು ತಮ್ಮ
ಚಾರು ದೇಹಗಳ ಗುರುತ ಕಂಡಾಬಟ್ಟೆ ಹಿಂದೆ
ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಾವೆಂಬುದು ನನಗೆ ತಿಳಿದುದು
ಇದೇ ಮೊದಲು, ಇದೇ ಕೊನೆ.

ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಮನ್ವಯೀಕರಣ

ದಾಮೋದರ ಕೃಷ್ಣ ಪೊತುವಲ್

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಭಾರತದ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನ ಮಂಡಳಿಯು (The Council of Indian Employers) ಸಮನ್ವಯೀಕರಣದ ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಲಿಕ–ಕಾರ್ಮಿಕಹಿತ ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬ ತನ್ನ ನಿಲುವನ್ನು ಸಾರುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡೆದ ದೇಶಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಮುನ್ನಡೆಯ ಗುಟ್ಟು ಅಡಗಿರುವುದು ಸಮನ್ವಯೀಕರಣದ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ. ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯು ವಿಜ್ಞಾನದ ಶಿಶು ಅಥವಾ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕ ಅನುಷ್ಠಾನ. ಬದಲಾವಣೆಯ ಸ್ತರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಮುಂದುವರಿಯಲು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅನಿವಾರ್ಯ. ಕೈಗಾರಿಕಾ ನವೀಕರಣವೆಂದು ಹೆಸರಾದ ಸಮನ್ವಯೀಕರಣ-ಗಣಕೀಕರಣ-ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ದಿವ್ಯ ಹಾಗೂ ಭವ್ಯ ವರಪ್ರಸಾದ. ಅಜ್ಞಾನಿ ಕಾರ್ಮಿಕವರ್ಗ ಸಮನ್ವಯೀಕರಣದ ಪಾತ್ರ ತಿಳಿಯದೆ ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕಮುನ್ನಡೆಯನ್ನು ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಮಾಲಿಕವರ್ಗದ ವಾದ. ಕೈಗಾರಿಕಾಕರಣ ಯೋಜನೆಯ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯ ಪಾತ್ರ ವಿಶಾಲ ಹಾಗೂ ಅಗಾಧವಾದುದಾಗಿದೆ. ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ, ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮಿತವ್ಯಯ, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಪೈಪೋಟಿ ಮಟ್ಟ, ಅಧಿಕ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ ಹಾಗೂ ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಕೈಗಾರಿಕಾಜಾಲ ಸಾಧಿಸಲು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಮನ್ವಯೀಕರಣ ಎಡೆಯೀಯುತ್ತದೆ.

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ

ಆಧುನಿಕ ಪ್ರಗತಿಗಾಮಿ ಕೈಗಾರಿಕಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯೀಕರಣದ ಪಾತ್ರ ಗಣನೀಯವಾದುದು. ಸಮನ್ವಯೀಕರಣದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ಅದರ ಅಳವಡಿಕೆ, ಪ್ರಸಕ್ತ ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯವೆ ಎಂಬುದು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವದ ತಿರುವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಶ್ರಮ ವುಳಿಸುವ, ಕಾಲವ್ಯಯ ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಹಾಗೂ ಕ್ಷಿಪ್ರಉತ್ಪಾದನೆ ಸಾಧಿಸುವ ಆಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನದ ಉನ್ನತ ತಂತ್ರವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಸಮನ್ವಯೀಕರಣವೆಂದು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು.

ರಾಬರ್ಟ್ ಬ್ರೂಕ್ಲಿ : ಸಮನ್ವಯೀಕರಣವು ಉದ್ಯಮದ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಹಾಗೂ ಪುರೋಗತಿಯ ವಿಚಕ್ಷಿತ ನಿಯಂತ್ರಣ.

ಉರ್ವಿಕ್ : ಅದು ಮಾನಸಿಕ ಹಾಗೂ ದೈಹಿಕ ಕಾರ್ಯಸಮನ್ವಯ.

ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಾಗಿ ತಲೆದೋರಿದ, ಕಾರ್ಮಿಕ ಅಭಾವವು ಸಮನ್ವಯೀಕರಣಕ್ಕೆ ನಾಂದಿಹಾಡಿತು. ಆದರೀಗ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸ್ಫೋಟನದಿಂದ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಖ್ಯೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಈ ತದ್ವಿರುದ್ಧ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯೀಕರಣ ನಿರುದ್ಯೋಗದ ಅಂಜಿಕೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದೆ. ಸಮನ್ವಯೀಕರಣ ಬಂಡವಾಳಪಾಲನ್ನು ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೇಡುವ ಮೂಲ ಗುಣವುಳ್ಳದ್ದೇ ಹೊರತು ಕಾರ್ಮಿಕಪಾಲನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಂತಹುದಲ್ಲ. ಸಮನ್ವಯೀಕರಣದ ಪರವಾಗಿ ಕೆಲವು ವಾದಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ :

(1) ಮಾನಸಿಕ ಶ್ರಮ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಅಧಿಕವಾಗಿರುವ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಗಣಕ ಯಂತ್ರಗಳು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದವುಗಳು. ತಜ್ಞತೆ, ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ ಹಾಗೂ ಕ್ಷಿಪ್ರತೆ ಇವು ಕಾರ್ಯಗುಣಗಳು ; ಪ್ರಗತಿದ್ಯೋತಕಗಳಾದ ವಿರಾಮ ಹಾಗೂ ಆಹ್ಲಾದತೆಗಳು ಸುಲಭಸಾಧ್ಯ.

(2) ಅತ್ಯಧಿಕ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಿರುವ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚಕಡಿತ ಅನಿವಾರ್ಯ. ಇದು ಗಣಕೀಕರಣದಿಂದ ಸಾಧ್ಯ. ರಫ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಲೆತ್ನಿಸುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯೀಕರಣವು 'ನ ಭೂತೊ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ' ಎಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಾಗಲಾರದು.

ಅಧ್ಯಯನ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಮಾನವನು ಯಂತ್ರದ ಗುಲಾಮನಾಗುವನು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯೀಕರಣದ ವಿರುದ್ಧಭಾವನೆಗಳು ಅಡಕವಾಗಿವೆ. ಮಾನವತೆ ಹಾಗೂ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ ನಾಶವಾಗುವುವು ಎಂಬುದು ಅದರ ತಿರುಳು. 1963ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಜೀವವಿಮಾ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಗಣಕಯಂತ್ರ ಅನುಷ್ಠಾನದ—ಆಧುನಿಕ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ—ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಯಿತು. ಅಖಿಲ ಭಾರತ ವಿಮಾನೌಕರರ ಸಂಘ ಹಾಗೂ ಕೇಂದ್ರ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದವು. 1966–67ರಲ್ಲಿ ಗಣಕಯಂತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಶೇಧ ಹೇರಲು ಅವು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದವು. ತತ್ಪರಿಣಾಮ

ವಾಗಿ, ಸರ್ಕಾರವು ಕೇಂದ್ರ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಂತ್ರಿವಲಯದ ಸ್ವೀಕಾರಪತ್ರ ಗಣಕ ಯಂತ್ರಗಳ ಆಮದಿಗೆ ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಸಾರಿತು. ಪ್ರಸ್ತುತ ನಿಯಮರೀತ್ಯ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಮಿಕಾಧಿಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬ್ಯೂರೊ ನಿರ್ದೇಶಕರ ಅನುಮತಿಯೂ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ದೇಶದಲ್ಲಿ ತಯಾರಾಗುವ ಗಣಕಯಂತ್ರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿಷೇಧ ಅಷ್ಟಾಗಿಲ್ಲ; ಸಮನ್ವಯೀಕರಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಗಣಕಯಂತ್ರಗಳೆ ತಾನೆ! ಇದೊಂದು ದ್ವಿಮುಖ ನೀತಿಯಾಗಿದೆ.

1956ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಗಣಕಯಂತ್ರವನ್ನು ಭಾರತದ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ (ಕಲ್ಕತ್ತಾ) ಅಳವಡಿಸಲಾಯಿತು. 1961ರಲ್ಲಿ ಎಸ್ಸೋ (ಬೊಂಬಾಯಿ) ವಿನಲ್ಲಿ, ನಂತರ ಭಾರತದ ರೈಲ್ವೇಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದವು. ಈಗ ಸುಮಾರು 160 ಗಣಕಯಂತ್ರಗಳು ದೇಶದಲ್ಲಿವೆ. ಟಾಟಾ ಮೂಲಭೂತ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯು 1961ರಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಸ್ವದೇಶಿ ಗಣಕಯಂತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿತು. ಇನ್ನಿತರ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ–ಬಾಬಾ ಅಣುಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ, ಜಾದವಪುರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಭಾರತದ ಪರಿಮಾಣ ಸಂಸ್ಥೆ (ISI)ಯ ಜತೆ ಸಮಾವೇಶವಾಗಿ, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಕಾರ್ಪೋರೇಶನ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ, ಇತ್ಯಾದಿ–ಗಣಕಯಂತ್ರ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಿವೆ. 1972-73 ರಲ್ಲಿದ್ದ ಹತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗಳು 1975-76ರಲ್ಲಿ ಐದುಪಾಲು ಬೆಳೆದಿದೆ. 1975-76ರ ಬಂಡವಾಳ ವಿಸ್ತರಣ ರೂ. 4.3 ಕೋಟಿ ಹಾಗೂ 2,000 ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳು.

ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡೆದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಹುಟ್ಟಲು ಹಾಗೂ ನೆಲಸಲು ಕಾರಣಗಳು: ಬೃಹತ್ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು, ಕಾರ್ಮಿಕಕೊರತೆ, ಯಥೇಚ್ಛ ಬಂಡವಾಳ, ಉತ್ತಮ ಉದ್ಯಮರಚನೆ ಹಾಗೂ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ.

ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕಾಕ್ರಾಂತಿಯ ಪೂರ್ವಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯೀಕರಣ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೆಗೆಡೆಮಾಡಿಕೊಡ ದಿರುವುದೆ ಅದರ ಅನುಸರಣೆಗೆ ಪುಷ್ಟಿನೀಡಿತು. ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಗಣಕೀಕರಣದಿಂದಾದ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳು ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದರು. ಪ್ರಚಲಿತ ಸಮಯದಲ್ಲೂ ಗಣಕೀಕರಣ ಅಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರಿಯ. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಸಮಾಜವಿಮಾ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಅನಿಶ್ಚಯತಾ ನಿವಾರಣಾ ವಿಧಾನಗಳು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವುದು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳು.

ಆದ,ರೆ ಪ್ರಗತಿಪರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಾಂಡವವಾಡುತ್ತಿರುವ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯೀಕರಣ ಸಾಧುವಲ್ಲ. ಪ್ರಗತಿಪರ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ

ಅಧಿಕ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಮಧ್ಯಾಂತರ ತಾಂತ್ರಿಕತೆ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರಧಾನ ಉತ್ಪಾದನಾಜಾಲದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ.

ಸಮನ್ವಯೀಕರಣ ಪರವಾದಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಗಣಕೀಕರಣವು ಉಂಟುಮಾಡುವ ನಿರುದ್ಯೋಗ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾದುದು. ಹಿಂದುಳಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮಿಗಳು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಗಣಕೀಕರಣದ ಅನುಸಂಧಾನವು ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ನಾಂದಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಪ್ರಥಮ, ಉದ್ಭವಿಸುವ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಮುಂದೆ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ ದೊರಕುವುವು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಗ್ಯಾರಂಟೀ ಯಾವುದು ?

ರಫ್ತು ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವ ಕೈಗಾರಿಕಾಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಗಣಕೀಕರಣವು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದರ ನಿಲುವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಶಿಸುವ. ಉತ್ಪಾದನಾವೆಚ್ಚ ಕಡಿತವೊಂದೆ ರಫ್ತು ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ದ್ವಿಗುಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಒಪ್ಪಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ರಫ್ತುವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಕಾರಣಗಳು ಅನೇಕ. ಅನೇಕ ಕರಾರು-ಒಪ್ಪಂದಗಳು, ಉದಾ. ಗಾಟ್(GATT)ಮುಂತಾದವು, ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಪ್ರಗತಿ ಸುಲಭಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. UNCTAD ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನ ಮೂಲಕವೂ ವಿದೇಶಿ ವ್ಯಾಪಾರವು ಕುದುರುವುದು ಕಷ್ಟವೆಂಬುದನ್ನು ಅನುಭವ ಮನವರಿಕೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಅನೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ತಮ್ಮದೇ ವ್ಯಾಪಾರಕುಟುಂಬವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಮುಕ್ತಪ್ರವೇಶ ನಿಷೇಧಿಸಿವೆ; ಉದಾ, E.E.C., ಮುಂತಾದವುಗಳು. ವಿದೇಶೀ ವ್ಯಾಪಾರ ವರ್ತುಳದಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವಿಕಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗಿರುವಾಗ್ಯೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ನಿರುದ್ಯೋಗವಲ್ಲ ಶಾಶ್ವತ ನಿರುದ್ಯೋಗವೇ ಗಣಕೀಕರಣದ ಫಲಿತಾಂಶ ಎಂಬುದು ನಿಖರಸತ್ಯ.

ನಿರುದ್ಯೋಗ ಪರಿಹಾರ ನಿಧಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಲ್ಲದ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಗಣಕೀಕರಣ ಕೂಡದು. ಕಾರ್ಮಿಕರು ತಕ್ಷಣ ತಲೆದೋರುವ ಇಂದಿನ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸುವರೆ ಹೊರತು ಮುಂದಿನ ಆಗುಹೋಗುಗಳನ್ನಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆ ಹಾಗೆ ಮನೋಭಾವನೆಯುಳ್ಳ, ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಅವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಹಾಗೂ ಅಪ್ರಭಾವಿ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ತಜ್ಞ ಹಾಗೂ ಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಖ್ಯೆ ತೀರ ಗೌಣವಾದುದಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಗಳು ಬಲಹೀನವಾಗಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೇಗವೂ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳಿಗೆ ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ರಫ್ತು ವ್ಯಾಪಾರದ ಸಂಕುಚಿತಗೊಳಿಸುವಿಕೆ, ಆದರಿಂದಾಗಿ ನಮಗೆ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ ಹಾಗೂ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾದ ಯಂತ್ರ ಮತ್ತು ಕಚ್ಚಾ ಸಾಮಗ್ರಿ ನಿರ್ಯಾತ ಮಾಡಲು ಬೇಕಾಗುವ ವಿದೇಶೀ ವಿನಿಮಯ ತೊಂದರೆಗಳು—ಇವು ಸಮನ್ವಯೀಕರಣದಿಂದುಂಟಾಗುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು.

ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪ್ರಕಾರ, ಕಾರ್ಮಿಕ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬ ವಾದ ಹುರುಳಿಲ್ಲದ್ದು. ಇದು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಜವೂ ಆಹುದು. ವಿಚಕ್ಷತೆಯಿಂದ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನ ಹಾಗೂ ಕಚ್ಚಾ ಸಾಮಗ್ರಿ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದರಿಂದ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಮಿತವ್ಯಯ ಸಾಧಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನೇಕ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ತರಬಹುದಾಗಿದೆ.

ತಮ್ಮ ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹಾಗೂ ಅವಿಚಕ್ಷಿತ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಉತ್ಪಾದನ ವೆಚ್ಚ ಏರಿಕೆಯ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು ಗಣಕೀಕರಣವನ್ನು ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಯಾವ ಬಗೆಯಲ್ಲೂ ಕಾರಣವಲ್ಲದ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಶೋಷಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ತತ್ ಕ್ಷಣ ತಲೆದೋರುವ ನಿರುದ್ಯೋಗದ ನಿರ್ವಿಣ್ಣತೆಯು ಜತೆ ಮುಂಬರುವ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಷಾಮ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಗಣಕೀಕರಣದ ಪ್ರಬಲ ವಿರೋಧಿಯನ್ನಾಗಿಸಿವೆ. 1921 ರ ಬೊಂಬಾಯಿ ಬಟ್ಟೆಗಿರಣಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಂಪು ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಅನುಭವದ ಬಯಲಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹಚ್ಚ ಹಸುರಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರವು ಮತ್ಸದ್ಧಿ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತಂದ 1949ರ ಅನುಸಂಧಾನ ನೀತಿಯು ಈ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ರೂಪಿತವಾದುದು.

ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ದೀರ್ಘ ಹಾಗೂ ವಿಚಕ್ಷಿತ ಅವಲೋಕನೆಯ ತರುವಾಯ, ಒಮ್ಮೆ ಸಮನ್ವಯೀಕರಣವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವುದೇ ಆದರೆ, ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕ್ಷೇಮ-ಸಂಹಿತೆಯನ್ನು ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು :—

1) ಕಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸಬೇಕು. ಒಮ್ಮೆ, ಪರಸ್ಪರ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಒಪ್ಪಂದವಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಿವಾದ ಶಾಸನರೀತ್ಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಿಯನ್ನನುಸರಿಸಬೇಕು.

2) ಯಾವುದೇ ಮಟ್ಟದ ಸಮನ್ವಯೀಕರಣದ ಅನುಸರಣೆ ಕೆಲಸಗಾರರ ವಜಾಕ್ಕೆ ಎಡೆ ನೀಡಬಾರದು. ಗಣಕೀಕರಣದಿಂದ ಕಾರ್ಮಿಕನಿಗೆ ಒಂದು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲವಾದರೆ, ಅವನನ್ನು ಬೇರೊಂದು ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಬೇಕು.

3) ತಾಂತ್ರಿಕ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ವರ್ಗಾವಣೆ ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಬೇರೊಂದು ವೃತ್ತಿಗಾಗಿ ಪುನಃ ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯುವುದು ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು. ಮಾಲಿಕ ವರ್ಗ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಖರ್ಚನ್ನು ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ತರಬೇತಿ ನೀಡುವ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಲಿಕ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು. ಇಲ್ಲಿ, ತರಬೇತಿಗೆ

ತಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ ತಲೆದೋರುವುದು. ಯಾವ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿಗೆ ಹಾಗೂ ಮುಂದುವರಿದ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಮಿಕನು ಸಿದ್ಧನಿರುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚಿಸ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೊಸದಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಗಿಸಿ ಬರುವ ತರುಣ ತಂತ್ರಜ್ಞರಿಗೆ ಪ್ರಸಕ್ತ ಸಮಸ್ಯೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ನುರಿತ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಪ್ರಾಯ ಸಂದ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಇದು ನುಂಗಲಾರದ ತುತ್ತು. ಪುನಃ ತರಬೇತಿಗೊಪ್ಪದ ಕಾರ್ಮಿಕನು ಕೆಲಸ ಬಿಡಬೇಕಾಗು ತ್ತದೆ; ಮಾಲಿಕನು ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಮುಂಗಡ ಸಂಬಳ ಹಾಗೂ ಸೇವಾವಧಿಯ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷದ ಮಾಹೆಯಾನ 15 ದಿನದ ಗ್ರಾಚ್ಯುಟಿ ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

4) ಸಮನ್ವಯೀಕರಣದಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕಾರ್ಯಭಾರ ಅಧಿಕ ವಾಗಬಾರದು.

5) ಸಮನ್ವಯೀಕರಣವು ಕಾರ್ಮಿಕರ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾನಿಕರವಾಗಬಾರದು.

6) ಹೆಚ್ಚುವ ಲಾಭದ ಜತೆ ವೇತನವೂ ಹೆಚ್ಚಬೇಕು. ಲಾಭ–ಪಾಲು ದಾರಿಕೆ ಅಥವಾ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದೊಂದಿಗೆ ವೇತನ ಹೊಂದಿಕೆ ಇಂತಹ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ವಿಧಾನವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕು.

7) ರಫ್ತಿಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಗಣಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರವು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಒಮ್ಮೆ ರಫ್ತುಮಾಡಲು ತಪ್ಪಿದಲ್ಲಿ, ಘಟಕೋದ್ಯಮಿಯು ದಂಡ ಶುಲ್ಕ ತೆರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

8) ವಿವಿಧ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯೀಕರಣವನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹಂತ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅನಾವಶ್ಯಕ ತಲೆಬೇನೆಗೆ ಕಾರಣ ವಾಗುವ, ಒಂದೇ ತರಹೆಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಗಣಕಯಂತ್ರ ಗಳು ಉತ್ತಮ. ಸಮನ್ವಯೀಕರಣಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟ ಹತ್ತಿ ಜವುಳಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಆಧುನೀಕರಣಕ್ಕೆ ರೂ. 300–350 ಕೋಟಿಯ ಅಂದಾಜಿದೆ. ಅಂದಮೇಲೆ, ಸಮನ್ವಯೀಕರಣವನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ತರುವುದು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಅನಿವಾರ್ಯ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಚರಿತ್ರಕಾರ C.E.M ಜೋಡರ ಪ್ರಕಾರ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಗರೀಕತೆಯ ಲಕ್ಷಣ ಗಳಲ್ಲೊಂದು: ವಿರಾಮ. ಯೋಚಿಸಿ, ಯೋಜಿಸಿ ಕಾರ್ಯವೆಸಗಲು, ಜೀವನ

ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮಾನವನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಿರಾಮ ದೊರೆಯಬೇಕು. ಸಮನ್ವಯೀಕರಣವು ವಿರಾಮದ ಕಾಲಾವಧಿಯನ್ನು ಅಧಿಕಗೊಳಿಸುವುದು.

ಉತ್ಪಾದನಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ತರ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಸಮನ್ವಯೀಕರಣದಿಂದ ಕಾರ್ಮಿಕವರ್ತುಳದಲ್ಲಿ ಕೋಲಾಹಲ, ಆಂದೋಲನಗಳು ತಲೆದೋರುತ್ತವೆ. ಚರಿತ್ರೆಯ ಪುಟಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ. ಮುಂದೆ ತಲೆದೋರುವ ತಜ್ಞತೆಯ ಪುರೋಗತಿ, ಬೆಲೆಸ್ಥಿರತೆ, ಅಧಿಕ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳಂತಹ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿ ಸಮನ್ವಯೀಕರಣದತ್ತ ಜನರನ್ನೊಲಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಕ್ಷಣ ತಲೆದೋರುವ ನಿರುದ್ಯೋಗತೆ–ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯು ಗಂಭೀರತೆ ತಾಳುವುದು—ಸಮನ್ವಯೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸವಾಲಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಮಜಲಿನಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಂತರ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯೆ ಉತ್ತಮ.

ಸೀಮಿತ ಗಣಕೀಕರಣ ಸರ್ಕಾರದ ನಿಲುವಾಗಿದೆ. 1932ರ ಟಾರಿಫ್ ಸಮಿತಿ ಹಾಗೂ 1951ರ ಕೈಗಾರಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಮಿತಿಗಳು ಮನಗಂಡಂತೆ 'ಅಶ್ರುರಹಿತ ಸಮನ್ವಯೀಕರಣ' ಪ್ರಸಕ್ತ ಭಾರತದ ಅವಶ್ಯಕತೆ.

ಅನುಬಂಧ

ಈ ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪಟ್ಟಿಗಳು ಕೈಗಾರಿಕಾ ನವೀಕರಣ (ಸಮನ್ವಯೀಕರಣ) ಬೇಕೆ, ಬೇಡವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ :

ಪಟ್ಟಿ-1

ಕೈಗಾರಿಕಾ ಘಟಕದ ಉದ್ದೇಶಗಳು

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕೈಗಾರಿಕೆ	ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ	ವಿದೇಶೀ ಪ್ರೈಪೋಟಿ ಮಟ್ಟ	ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ	ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಪಾಲು	ವಿನಿಮಯ ಉಳಿತಾಯ
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1.	ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ಉಕ್ಕು					
2.	ಎಲೆಕ್ಟ್ರೋನಿಕ್ಸ್					
3.	ಪೆಟ್ರೋ-ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು					

1	2	3	4	5	6	7
4.	ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್					
5.	ಹತ್ತಿ-ಜವುಳಿ ಬಟ್ಟೆ					
6.	ಯಂತ್ರ ರಚನಾಘಟಕಗಳು					
7.	ತೈಲಶುದ್ಧೀಗಾರ					
8.	ಆಟೋಮೊಬೈಲ್, ಇತ್ಯಾದಿ					

ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಹಾಗೂ ಘಟಕದ ಆಗುಹೋಗುಗಳ (ಉದಾ : 3, 4, 5, 6, 7) ಮೇಲೆ ಉಂಟುಮಾಡುವ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿಕೊಂಡು, ಸಮನ್ವಯೀಕರಣವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕು.

ಪಟ್ಟಿ 2

ಎಷ್ಟು ತಾಂತ್ರಿಕತೆ ಅವಶ್ಯಕ ?

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಮಟ್ಟ	ಬಂಡವಾಳ-ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕ ಒಂದಕ್ಕೆ	ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ ಬಂಡವಾಳ-ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕವೊಂದಕ್ಕೆ	ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೂ ಕ್ರಮಜಾರಿಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೂ ತಗಲುವ ಸಮಯವ್ಯಾಪ್ತಿ	ರಫ್ತಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ	ನಿಜಾದಾಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುವ ಕೊಡುಗೆ
1.	ಶ್ರಮ ಸಾಂದ್ರಾಭಿಕ್ಯ (labour intensive)					
2.	ಅರ್ಧ ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ					
3.	ಅಧಿಕ ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ ಹಾಗೂ ಸುಭದ್ರ					
4.	ನವೀಕೃತ ಹಾಗೂ ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತ (ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತೊಂದರೆ, ಅನಿಶ್ಚಯತೆ ಜತೆಗೆ)					

ತಾಂತ್ರಿಕತೆ ಯಾವ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಅಂಶಗಳು ಮೇಲಿನ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿವೆ.

ಆಕರಗ್ರಂಥಗಳು ಹಾಗೂ ನಿಯತಕಾಲಿಕಗಳು

1. The Industrial State: Prof. Galbraith
2. Personnel Management: Dale Yoder
3. Economic Times—Issues
4. The Hindu: Economic Surveys
5. The Industrial Economist: IV Annual
6. Yojana—Issues
7. Note on Information Systems & Computers: Prof. Mohan Kaul
8. Technology & Organisation Structure: Prof. B. R. Sharma
9. The Industrial Times: 27th Nov. 1972 & 22nd Jan. 1973
10. Maharashtra Govt. Report of Study Group (Economic Times: 1968) "Automation without Tears"
11. S.B.I. Bulletin, May 1970
12. Scientific Management: F. W. Taylor
13. ಸಮನ್ವಯೀಕರಣ ಮತ್ತು ನಿರುದ್ಯೋಗ: ಮಾ. ಕರ್ನಾಟಕ 4–1972
& other text books.

ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು

ಮೂಲ : ಡಾ॥ ಪಿ. ಎಸ್. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ
ಅನುವಾದ : ಕೆ. ವಿ. ಜಲಜಾಕ್ಷಿ

2.1 ಪೀಠಿಕೆ : ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಭಾಷೆಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ತಮಿಳು (Tamil), ಮಲೆಯಾಳಂ (Malayalam), ಕನ್ನಡ (Kannada), ಮತ್ತು ತೆಲುಗು (Telugu), ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಪರಂಪರೆಯುನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನಾಲ್ಕು ಮುಖ್ಯ ಭಾಷೆಗಳು. ಉಳಿದ ಹದಿನೇಳು ಸಾಹಿತ್ಯವಿರದ ಭಾಷೆಗಳು : ಕೋತ (ನೀಲಗಿರಿ), ತೋದ (ನೀಲಗಿರಿ), ಕೊಡಗು (ಕೊಡಗುಜಿಲ್ಲೆ, ಕರ್ಣಾಟಕ), ತುಳು (ಕರ್ನಾಟಕದ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ, ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವ ಕೇರಳದ ಕಾಸರಗೋಡು ತಾಲ್ಲೂಕು), ಗೋಂಡಿ (ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ, ಮತ್ತು ಒರಿಸ್ಸಾದ ಕೆಲಭಾಗ ಗಳು), ಕೊಂಡ ಅಥವಾ ಕೂಬಿ (ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣ, ಮತ್ತು ಶ್ರೀಕಾಕುಲವ್ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು, ಒರಿಸ್ಸಾದ ಕೊರಾಪುಟ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆಗ್ನೇಯಭಾಗ), ಪೆನ್ಗೊ (ಒರಿಸ್ಸಾದ ಕೊರಾಪುಟ್ ಮತ್ತು ಕಲಹಂದಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು), ಮಂಡ (ಒರಿಸ್ಸಾದ ಕಲಹಂದಿ ಜಿಲ್ಲೆ), ಕುಈ [ಒರಿಸ್ಸಾದ, ದಸಪಲ್ಲ, ಬೌದ್, ಖೊಂದ್ ಮಲ್ಸ್ (ಫುಲ್‌ಬನಿ), ಮತ್ತು ಕಲಹಂದಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು, ಹಾಗೂ ಆಂಧ್ರದ ಗಾಂಜಂ ಮತ್ತು ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು], ಕುವಿ (ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ಒರಿಸ್ಸಾದ ಕೊರಾಪುಟ್ ಜಿಲ್ಲೆ), ಕೋಲಾಮಿ (ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ವಾರ್ಧಾ ಮತ್ತು ಯೋತ್ಮಲ್ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು, ಹಾಗೂ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಆದಿಲಾಬಾದ್ ಜಿಲ್ಲೆ), ನಾಯ್ಕಿ (ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಚೌಂದ್ ಜಿಲ್ಲೆ), ಪರ್ಜಿ (ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ಬಸ್ತಾರ್ ಜಿಲ್ಲೆ), ಗದಬ (ಒರಿಸ್ಸಾದ ಕೊರಾಪುಟ್ ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಶ್ರೀಕಾಕುಲವ್ ಜಿಲ್ಲೆ), ಕೊಡುಖ್ (ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ, ಬಿಹಾರ್, ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಲದ ಕೆಲಭಾಗಗಳು, ಮತ್ತು ಅಸ್ಸಾಮಿನ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ), ಮಾಲ್ತೊ (ಬಿಹಾರಿನ ರಾಜಮಹಲ್ ಗುಡ್ಡಗಳು), ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹೂಈ (ಪಾಕಿಸ್ಥಾನದ ಬಲೂಚಿಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಅಫ್‌ಘಾನಿಸ್ಥಾನದ ಶೋರವಕ್ ಸಮೀಪದ ಕೆಲಭಾಗ), ಇರುಳರ, ಕುರುಂಬರ, ಕಾಟ್ಟುನಾಯಕರ (ಎಲ್ಲ ನೀಲಗಿರಿ ನಿವಾಸಿಗಳು) ಮತ್ತು ಕೊರಗರ (ಕರ್ನಾಟಕದ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ) ಭಾಷೆಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರ ವಾದವುಗಳು, ಎಂಬುದು ಕೆಲ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಮತವಾದರೂ ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ

ಮೇಲೆ ದೊರೆಯುವ ಸಂಗತಿಗಳು ಅತ್ಯಲ್ಪ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಹಲವು ನಿಗ್ರಾಂಥಿಕ ಭಾಷೆಗಳ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಉಪಭಾಷೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗಿನ್ನೂ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿವರಗಳು ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನಾಲ್ಕು ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಭಾಷೆಗಳ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಆಧಾರಗಳು (ತಮಿಳಿನ ಮೊದಲನೆಯ ಕೃತಿ ತೊಲ್ಕಾಪ್ಪಿಯಮ್. ವ್ಯಾಕರಣ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಯ ಕುರಿತಾದ ಈ ಗ್ರಂಥ ಕ್ರಿಸ್ತಶಕದ ಪ್ರಾರಂಭದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದುದೆಂದು ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಶಾಸನಗಳು ಐದನೇ ಶತಮಾನದಿಂದಲೂ, ಸಾಹಿತ್ಯವು ಒಂಬತ್ತನೇ ಶತಮಾನದಿಂದಲೂ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಶಾಸನಗಳು ಆರನೇ ಶತಮಾನದಿಂದಲೂ, ಸಾಹಿತ್ಯವು ಹನ್ನೊಂದನೇ ಶತಮಾನದಿಂದಲೂ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಮಲೆಯಾಳವು ತಮಿಳಿನಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ. 9–10 ನೇ ಶತಮಾನದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯಾಯಿತು), ಹಾಗೂ ನಿಗ್ರಾಂಥಿಕ ಭಾಷೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಉಪಲಬ್ಧವಿರುವ ವಿವರಗಳು ಅವುಗಳ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಲಕ್ಷಣಗಳ ಕುರಿತಾಗಿ ಪ್ರಮುಖವಾದ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಕಾಲ್ಡ್‌ವೆಲ್ (1956 ; 48-51) ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸುವ ಪ್ರಧಾನ ಲಕ್ಷಣಗಳ ಸ್ಥೂಲ ವಿವರಣೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ಉಪವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ :

1. ದಕ್ಷಿಣ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳು : ತಮಿಳು, ಮಲೆಯಾಳಂ, ಕೋತ, ತೋದ, ಕೊಡಗು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ತುಳು.
2. ಮಧ್ಯ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳು : ತೆಲುಗು, ಗೋಂಡಿ, ಕೊಂಡ, ಪೆನ್ಗೊ ಮಂಡ, ಕುಈ, ಕುವಿ, ಕೋಲಾಮಿ, ನಾಯ್ಕಿ, ಪರ್ಜಿ, ಮತ್ತು ಗದಬ
3. ಉತ್ತರ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳು : ಕೂಡುಬ್, ಮಾಲ್ತೊ, ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹೂಈ

(ವಿವರಗಳಿಗೆ : ಪಿ. ಎಸ್. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ 1971 ; 505-531)

ಧ್ವನಿಮಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (Phonology)

2.2 ಸ್ವರಗಳು (Vowels) : ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಎಲ್ಲ ದ್ರಾವಿಡಭಾಷೆಗಳೂ ಅ, ಇ, ಎ, ಉ ಮತ್ತು ಒ ಎಂಬೀ ಐದು ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವರಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು

ಹೊಂದಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವರಗಳ ದೀರ್ಘತೆಯು ಧ್ವನಿಮೀಯ.

ಉದಾ:- ತಮಿಳು : ಕಲ್ 'ಕಲ್ಲು' ; ಕಾಲ್ 'ಕಾಲು'
ವಿಟು[1] 'ಬಿಡು' ; ವೀಟು 'ಮನೆ'
ಕುಟಿ 'ಕುಡಿ' ; ಕೂಟ 'ಸೇರಿ'
ತೆರು 'ಬೀದಿ' ; ತೇರ್ 'ರಥ'
ಕೊಲ್ 'ಕೊಲ್ಲು' ; ಕೋಲ್ 'ಕೋಲು'

ತೆಲುಗು : ಪಡು 'ಬೀಳು' ; ಪಾಡು 'ಹಾಡು'
ಇದಿ 'ಇದು' ; ಈದಿ 'ಈಜಿ'
'ಈಹೆಂಗಸು'

ಮುಲುಗು 'ಮುಳುಗು' ; ಮೂಲುಗು 'ನರಳು'
ಎನಿಮಿದಿ 'ಎಂಟು' ; ಏನುಗು 'ಆನೆ'
ಕೊರುಕು 'ಕಚ್ಚು' ; ಕೋರಿಕ 'ಕೋರಿಕೆ'

ಬ್ರಾಹೂಈ ಭಾಷೆಯೊಂದೇ ಮೂಲದ ಹ್ರಸ್ವ 'ಎ' ಮತ್ತು 'ಒ'ಗಳನ್ನು ಪಕ್ಕದ ಬಲೋಚಿ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಕೊಡಗು ಭಾಷೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಇ ಮತ್ತು ಎ ಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿರೂಪಗಳಾದ ಮಧ್ಯೀಕೃತ ಇ ಮತ್ತು ಎ ಎಂಬೆರಡು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸ್ವರಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾದ ದೀರ್ಘ ಸ್ವರಗಳನ್ನೂ ಈ ಭಾಷೆ ಹೊಂದಿದೆ, (ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ) ಮೂಲದ್ರಾವಿಡದ *ಇ,[2] *ಈ;, *ಎ, *ಏಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿ ಮೂರ್ಧನ್ಯ ವ್ಯಂಜನಗಳ ಮುಂದೆ ಈ ಮಧ್ಯೀಕೃತ ಉಪಧ್ವನಿಮಾಗಳು ವಿಸ್ತೃತ ರೂಪ ಹೊಂದಿದವು, (ಮೂ.ದ್ರಾ.ದ *ೞ ಮತ್ತು *ತ್ತಗಳ ಮುಂದೆಯೂ ಸಹ) ಹಾಗೂ ಕೆಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂಬರುವ ಮೂರ್ಧನ್ಯ ವ್ಯಂಜನಗಳು ಕಳೆದುಹೋಗುವುದರಿಂದಾಗಿ ಅವು ಕೊಡಗು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿಮಾಗಳಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತವೆ. (ನೋಡಿ ; ಎಂ.ಬಿ.ಎಮಿನೋ 1970). ಕೊಡಗು ಭಾಷೆಯಂತೆಯೇ ತೋದದಲ್ಲಿಯೂ ಅಪ್ರಧಾನವಾದ ಇ, ಎ ಮತ್ತುಉ, ಒ[3] (ಕೊನೆಯ ಎರಡು ಓಷ್ಠೀಕೃತ ಪೂರ್ವ ಸ್ವರಗಳು) ಸಹ ಇವೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾದ ಎಲ್ಲ ದೀರ್ಘಸ್ವರಗಳೂ ಈ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

2.3 ಅನುನಾಸಿಕೀ ಕೃತ ಸ್ವರಗಳು (Nasalized Vowels): ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುನಾಸಿಕೀಕೃತ ಸ್ವರಗಳು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಪದದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಉದಾ :- ವಂದಾ 'ಅವನು ಬಂದ' ಎಂಬುದು 'ವಂದಾ' 'ಅವಳು ಬಂದಳು' ಎಂಬುದರೊಂದಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ವೈದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಸ್ವರಗಳು ಮುಂಬರುವ ಅನುನಾಸಿಕಗಳ

(ನ, ಮ) ಲೋಪದಿಂದಾಗಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ; ಮೊದಲಿನ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾದ ಹಳೆಯ ತಮಿಳಿನ ರೂಪ 'ವಂದಾನ್'. ಕನ್ನಡದ ಉಪಭಾಷೆಯಾದ ಹವ್ಯಕ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಈಬಗೆಯ ಅನುನಾಸಿಕೀಕೃತ ಸ್ವರಗಳು ಪದಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಉದಾ :- ಬಂದಾ 'ಅವನು ಬಂದ' ಎಂಬುದರ ವೈದೃಶ್ಯ ಬಂದ 'ಅವಳು ಬಂದಳು'. ತಮಿಳಿನಂತೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಂದಿನ ಅನುಕ್ರಮ ಸ್ವರ+ಅನುನಾಸಿಕ-ದಿಂದಾಗಿ ಅನುನಾಸಿಕೀಕೃತ ಸ್ವರವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಹಳೆಯ ತೆಲುಗಿನ ಪ್ರಾಚೀನತಮ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೀರ್ಘಸ್ವರವು ವ್ಯಂಜನಯುಗ್ಮ, ಅನುನಾಸಿಕ+ಸಜಾತೀಯ ಸ್ಪರ್ಶಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾ:- ವಾಂಡು 'ಅವನು (ದೂರವರ್ತಿ)', ಮೂಂಡು 'ಮೂರು'. ಆದರೆ ಆಧುನಿಕ ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅನುನಾಸಿಕವು ಲೋಪವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಎರಡು ಅವಸ್ಥೆಗಳ ಮಧ್ಯದ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಈ ಅನುನಾಸಿಕವು ಬಿದ್ದುಹೋಗಿ ಹಿಂದಿನ ಸ್ವರವು ಅನುನಾಸಿಕೀಕೃತವಾದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಉದಾ : ವಾ̃ಡು, ಮೂ̃ಡು. ಕುವಿಯಲ್ಲಿ (ಉಪಭಾಷಿಕವಾಗಿ) 'ಯ' ದ ಹಿಂದೆ ಬರುವ ಸ್ವರ ಕೆಲಬಾರಿ ಅನುನಾಸಿಕೀಕೃತವಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ : ಕ್ರಿ̃ಯ್ಯಾ 'ಜೇನು ಹುಳು', ಪು̃ಯ 'ಬೆಂಬೂದಿ', ಕೊಡುಖ್‌ನಲ್ಲಿ ಅನುನಾಸಿಕೀಕೃತ ಸ್ವರಗಳು ಮೌಖಿಕ (Oral) ಸ್ವರಗಳೊಂದಿಗೆ ವೈದೃಶ್ಯ ಹೊಂದಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಅನುನಾಸಿಕೀಕೃತ ಸ್ವರಗಳು ಮೂಲ ಅನುಕ್ರಮ–ಸ್ವರ+ಅನುನಾಸಿಕದಿಂದಾಗಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಸ್ವರವು ಓಷ್ಠ್ಯ ಮತ್ತು ಯ ಗಳ ನಡುವೆ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಅನುನಾಸಿಕೀಕೃತವಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ : ಪ̃ಯ್ಯ 'ಶೀತ', ಮು̃ಯು 'ಮೊಲ', ಫು̃ಯ್ 'ಹೂ, ಅರಳು'.

2.4 ಉಚ್ಚಾರಣಾರ್ಥಕ ಸ್ವರ (Enunciative Vowel)

ಉಚ್ಚಾರಣಾರ್ಥಕ ಸ್ವರವು (ಉ, ಆದರೆ ಯ ದ ನಂತರ ಇ) ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಒಂದು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಹಳೆಯ ತಮಿಳಿನಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವಂತೆ, ಇದು ಸ್ಪರ್ಶಾಂತ್ಯವಾದ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮೊದಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಈಗ ಇದು ಮೂಲತಃ ವ್ಯಂಜನಾಂತವಾಗಿ ಕೊನೆಗೊಂಡ ಎಲ್ಲ ಪದಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ತಮಿಳು, ಮಲೆಯಾಳಂ, ಕೊಡಗು, ಕನ್ನಡ, ತುಳು, ತೆಲುಗು, ಕೊಂಡ, ಕುಈ, ಕುವಿ ಮತ್ತು ಮಾಲ್ತೊ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಗೋಂಡಿ ಮತ್ತು ಗದಬದ ಉಪಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಉಚ್ಚಾರಣಾರ್ಥಕ ಸ್ವರವು

ತಮಿಳು, ಕೊಡಗು, ತುಳು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದ ಉಪಭಾಷೆಯಾದ ಗೌಡ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚ ಅನೋಷ್ಠೀಕೃತ ಇ ಆಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶಿಷ್ಟ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಓಷ್ಠೀಕೃತ ಉ ಆಗಿಯೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಮಲೆಯಾಳಂ ನಲ್ಲಿ ಅದು ಅ (ಸಂವೃತ ಅಕಾರ, ə Shwa) ಆಗಿದೆ. ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಇದು ಪೂರ್ವಗಾಮಿ ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಓಷ್ಠೀಕೃತ ಸ್ವರ, ಅಥವಾ ಓಷ್ಠ್ಯವು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಓಷ್ಠೀಕೃತವಾಗಿಯೂ (ಉದಾ : ಪೊಣ್ಣು 'ಹುಡುಗಿ', ಕಪ್ಪು 'ಕಪ್ಪು'), ಅದಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಅನೋಷ್ಠೀಕೃತವಾಗಿಯೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ : ನಾಡು[5]. 'ದೇಶ'
ಪುದರು, 'ಹೆಸರು'

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅನೋಷ್ಠೀಕೃತ ಉ ವು ಕೇವಲ ದಕ್ಷಿಣ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ದೊರೆಯುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

2.5 ಪೂರ್ವಸ್ವರದ ಪ್ರತಿಷೇಧಗಳು (Constraints on front vowels).

ದಕ್ಷಿಣ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಾದ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ತಮಿಳು, ಕೊಡಗು ಮತ್ತು ತುಳುಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಸ್ವರಗಳು ಓಷ್ಠ್ಯವ್ಯಂಜನ ಮತ್ತು ಮೂರ್ಧನ್ಯ ವ್ಯಂಜನಗಳ ನಡುವೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಅವಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾದ ಮೂಲದ ಪೂರ್ವಸ್ವರಗಳು ಈ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚ ಸ್ವರಗಳಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ.

ಉದಾ :	ತಮಿಳು ;	ಪಿಟಿ 'ಹಿಡಿ, ಮುಷ್ಟಿ'
	(ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ತಮಿಳು)	ಪುಟಿ ' ,, ,, '
	ಕೊಡಗು	ಪುಡಿ 'ಹಿಡಿ, ಮುಷ್ಟಿ'
	ತುಳು	ಪುಡಿ 'ಹಿಡಿಕೆ'
	ತಮಿಳು ;	ಪೆಣ್ 'ಹೆಂಗಸು'
	(ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ತಮಿಳು)	ಪೊಣ್ಣು 'ಹೆಂಗಸು'
	ಕೊಡಗು	ಪೊಣ್ಣು 'ಹೆಂಡತಿ'
	ತುಳು	ಪೊಣ್ಣು 'ಹುಡುಗಿ'
	ಕೊಡಗು	ಬೊೋಟೆ 'ಬೇಟೆ'
	ತುಳು	ಬೋಂಟೆ 'ಬೇಟೆ'
	ತಮಿಳು	ವೇಟ್ಟೈ 'ಬೇಟೆ'
	ತಮಿಳು ;	ವೀಟು 'ಮನೆ'
	(ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ತಮಿಳು)	ವೂಟು 'ಮನೆ'

ಕೊಡಗು	ಬೂಡು	'ಹೆಂಡಮಾರುವವನ ಗುಡಿಸಲು'
ತುಳು	ಬೂಡು	'ಮನೆ'

ಈ ಲಕ್ಷಣವು ತುಳು ಭಾಷೆಯಿಂದ 'ಕೊಡಗು' ಭಾಷೆಗೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿರಬಹುದಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

2.6 ಸ್ವರಾನುರೂಪತೆ (Vowel Assimilation)

ಸ್ವರಾನುರೂಪತೆಗಳು ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಏಕಕಾಲಿಕಸ್ತರ (Synchronic level) ದಲ್ಲಿ ತೆಲುಗು (ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಲ್ಲಿ) ಪರ್ಜಿ, ಗದಬ ಮತ್ತು ಕೂಡುಖ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ತೆಲುಗಿನ ತ್ರಿವರ್ಣಾತ್ಮಕ (trisyllabic) ಕ್ರಿಯಾಧಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ವರ್ಣದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಸ್ವರಗಳಿಂದ (ಇ, ಎ ಅಥವಾ ಏ) ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಪರವಾದಾಗ ಇ ಆಗಿಯೂ, ಅ, ಆ ಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಪರವಾದಾಗ ಅ ಆಗಿಯೂ, ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದುತ್ತವೆ.

ಉದಾ : ಅಡುಗು 'ಕೇಳು'
ಅಡಗಿ 'ಕೇಳಿ'
ಅಡಗ 'ಕೇಳ' (ಲ್)
ಅಡಗಾಲಿ 'ಕೇಳಬೇಕು'

ನಾಮಪದದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ 'ಇ' ಕೂಡ, ಉ ವನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುವ ಬಹುವಚನ ಪ್ರತ್ಯಯ ಲು, ವಿಗೆ ಮೊದಲು ಉ ವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ : ಕಾಕಿ 'ಕಾಗೆ', ಬಹುವಚನ, ಕಾಕುಲು 'ಕಾಗೆಗಳು'

ಎರಡನೆಯ ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ 'ಉ, ವ್ಯಂ, ಅ' ಮತ್ತು 'ಅ.ವ್ಯ. ಉ' ಅನುಕ್ರಮವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಹಳೆಯ ತೆಲುಗಿನ ತ್ರಿವರ್ಣಾತ್ಮಕ ಶಬ್ದಗಳು ಆಧುನಿಕ ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಎರಡನೇವರ್ಣದ ಸ್ವರಾನುರೂಪತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ.

ಉದಾ : ಹ.ತೆಲುಗು, ಎಲುಕ, ಆ,ತೆಲುಗು, ಎಲಕ, 'ಇಲಿ'
ಹ.ತೆಲುಗು, ಮರಪು, ಆ,ತೆಲುಗು, ಮರುಪು, 'ಮರೆವು'

ಪರ್ಜಿ (ನೋಡಿ; ಬರ್ರೋ ಮತ್ತು ಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಯ, 1953; 51, 54), ಭಾಷೆಯೂ ಕೂಡಾ ಸ್ವರಾನುರೂಪತೆಗಳನ್ನೂ ಕ್ರಿಯಾ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಜೊಡೆಮೆನ್ 'ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ', ಜೂಡೊಮೊಮ್ 'ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ',

ಚೂಡೆತೆನ್ 'ನೋಡಿದೆ', ಚೂಡೊತೊಮ್ 'ನೋಡಿದೆವು'. ಇಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ವರ್ಣದ ಸ್ವರದ ಆಯ್ಕೆ ಮೂರನೇ ವರ್ಣದ ಸ್ವರವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ಗದಬ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ಇ ಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಅಥವಾ ಇ ಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭ ವಾಗುವ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಪಶ್ಚಸ್ವರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪ್ರಕೃತಿಗಳ ನಂತರ ಉ ದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿವೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನೂ ಮಿಕ್ಕವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಬಹುವಚನ ನಾಮಪದಗಳಲ್ಲಿ, ಸ್ಥಳವಾಚೀ ಮತ್ತು ಧಾತ್ವರ್ಥಕ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಉದಾ : ಪೇನ್ 'ಹೇನು', ಬಹುವಚನ ಪೇನಿಲ್, ಹಾಗೆಯೇ ಪುಡುಗ್ 'ಹೊಟ್ಟೆ' ಬಹುವಚನ 'ಪುಡ್‌ಗುಲ್', ಮರ್ತಿನ್ 'ಮರದಮೇಲೆ', ಪೊಲುಬ್ ಘುನ್ 'ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ', ಏನ್ಡಿಜ್ 'ನರ್ತಿಸು', ಸೂಡುಜ್ 'ನೋಡು'.

ಕೂಡುಖ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಮೂಲತಃ ಉಚ್ಚಸ್ವರವನ್ನೂ (ಇ ಅಥವಾ ಉ) ಹೊಂದಿದ ಭೂತಕಾಲದ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳ ಮುನ್ನ ಎ, ಒ, ಮತ್ತು ಅ ಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕ್ರಿಯಾಧಾತುಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಇ, ಉ ಮತ್ತು ಅ (ಸಂವೃತ, ១) ದೊಡನೆ ಪ್ರಭೇದವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. (ಇದು ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾದ ದೀರ್ಘ ಸ್ವರಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ).

ಉದಾ : ಎರ್ಚ್	'ಹುಡುಕು'	;	ಇರ್ಚ್‌ಕನ್	'ಹುಡುಕಿದೆ'
ಏರ್	'ನೋಡು'	;	ಈರ್‌ಕನ್	'ನೋಡಿದೆ'
ಒಲ್ಖ್	'ಬರೆ'	;	ಉಲ್ಖ್‌ಕನ್	'ಬರೆದೆ'
ಓಗ್	'ಈಜು'	;	ಊಗ್‌ಕನ್	'ಈಜಿದೆ'
ಅಲ್ಖ್	'ನಗು'	;	ಅಲ್ಖ್‌ಕನ್	'ನಕ್ಕೆ'
ಆನ್	'ಕೇಳು'	;	ಅನ್‌ಕನ್	'ಕೇಳಿದೆ'

(ಇಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚಸ್ವರದ ಮುಂದೆ ಧಾತು ಸ್ವರವನ್ನು ಎತ್ತರಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆದಿದೆ).

ಕೋತ ಮತ್ತು ತೋಡ ಭಾಷೆಗಳೂ ಸಹ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವೇತಿಹಾಸಿಕ ಅವಸ್ಥೆ ಯಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ವರ್ಣದಲ್ಲಿ *-ಅಯ್ ಬಂದಾಗ ಮೊದಲನೆಯ ವರ್ಣದಲ್ಲಿ ಸ್ವರಾನು ರೂಪತೆ ಹೊಂದಿದ್ದುವು, ಎಂಬುದನ್ನು ತೌಲನಿಕ ಆಧಾರವು ಎತ್ತಿತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಕೋತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಶ್ಚಸ್ವರವು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾದ ಪೂರ್ವಸ್ವರವಾಗಿ *-ಅಯ್ > - ಎ ಯ ಮುನ್ನ ಪರಿವರ್ತನೆ ಹೊಂದುತ್ತದೆ.

(ಈ ಕೊನೆಯ ಸ್ವರ ಸಂತರದಲ್ಲಿ ಲೋಪವಾಗಿದೆ).

ಉದಾ :– ಕೋತ, ಮೀಳ್ 'ಎಲುಬಿನ ನೆಣ'
ತಮಿಳು ; ಮೂಳೈ 'ಮೆದುಳು, ಎಲುಬಿನನೆಣ'
ಕೋತ ; ಕೇಡ್ 'ನೈಋತ್ಯ ಮನ್‌ಸೂನ್
ತಮಿಳು ; ಕೋಟೈ
(ನೋಡಿ ; ಎಮಿನೋ 1969)

ತೋದದಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ವರ್ಣದ *– ಅಯ್ > *–ಅ (ನಂತರದಲ್ಲಿ ಲೋಪ ವಾಗಿದೆ), ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮೂಲದ್ರಾವಿಡ *ಅ ಮತ್ತು * ಆ ಗಳು ಒ ಮತ್ತು ಓ ಗಳೂ ಬದಲಾಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾ : ತೋದ. ನಡ್ 'ಹೆಜ್ಜೆನಡಿಗೆ', ತಮಿಳು ; ನಡೈ 'ನಡಿಗೆ', ತೋದ ; ಪಾರ್ 'ಹಾರೆ', ತಮಿಳು ಪಾರೈ 'ಹಾರೆ'. (ನೋಡಿ ; ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ, 1976).

ಇದು ಪೂರ್ವಾಗಾಮಿಗಳಾದ *ಒ ಮತ್ತು *ಓ ಗಳು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ವ, ಮತ್ತು ವಾ ಆಗಿ ಬದಲಾಗಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ : ತೋದ ಕ್ವಡ್ 'ಗಿರಿಜನರಿಂದ ನಿಗದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದಂಡ', ತಮಿಳು, ಕೋಟೈ 'ಕಾಣಿಕೆ ಕೊಡುವುದು' ; ತೋದ, ಕ್ವಾಡ್ 'ಮಳೆಮಾರುತ', ತಮಿಳು 'ಕೋಟೈ'
(ನೋಡಿ ; ಎಮಿನೋ 1970 ಬಿ ; 38, 40)

ಎಲ್ಲ ದಕ್ಷಿಣ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳೂ ಮತ್ತು ತೆಲುಗು, ಎರಡನೇ ವರ್ಣದ ಅ ದಮುನ್ನ ಸರ್ವವಿದಿತವಾದ ಇ/ಎ ಮತ್ತು ಉ/ಒ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತೋರಿಸು ತ್ತವೆ. (ನೋಡಿ ; ಬರ್ರೋ 1968 : 18–31 : ಭ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ 1958).

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಮೂ. ದ್ರಾ. *ಇ ಮತ್ತು *ಉ ಗಳು 'ಅ'ದ ಮುಂದೆ ಬಂದಾಗ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಎ ಮತ್ತು ಒ ಆಗಿ ನಿಮ್ನ ಸ್ವರಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಉದಾ : ಕನ್ನಡ, ಬೆಲೆ 'ಬೆಲೆ' ತೆಲುಗು, ವೆಲ > * ವಿಲೈ (ಹೋಲಿಸಿ : *ವಿಲ್ 'ಮಾರು), ಕನ್ನಡ ಪೊಸೆ' 'ಪೊನೆ' ತೆಲುಗು, ಪೊನ 'ಮುನೈ' (ಹೋಲಿಸಿ ; *ಮುನ್ 'ಎದುರು')

ಇತ್ತ ಹಳೆಯ ತಮಿಳು ಮತ್ತು ಮಲೆಯಾಳಂಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲದ *ಎ ಮತ್ತು *ಒ ಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ 'ಅ' ದ ಮುನ್ನ ಇ ಮತ್ತು ಉ ಗಳಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ.

ಉದಾ : ತಮಿಳು, ವಿಳಂಕು 'ಮಿನುಗು' ; ಮಲೆಯಾಳಂ. ವಿಳಙ್ಙು > * ವೆಳಙ್ಕ– (ಹೋಲಿಸಿ, ವೆಳ್ 'ಬಿಳಿ') ; ತಮಿಳು, ಉಟೈ 'ಒಡೆ' ; ಮಲೆಯಾಳಂ, ಉಟ್ಟೈ < *ಒಟೈ– (ಹೋಲಿಸಿ, ತಮಿಳು, ಮಲೆಯಾಳಂ, ಒಟಿ 'ಒಡೆ'). ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ತೆಲುಗಿನಂತೆ, ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ತಮಿಳು ಮತ್ತು ಮಲೆಯಾಳಂಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವದ

ಇ ಮತ್ತು ಉಗಳು 'ಅ' ದ ಮುಂದೆ ಎ ಮತ್ತು ಒ ಗಳಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಉದಾ: ಹ.ತಮಿಳು; ಇಲ್ಲೈ 'ಎಲೆ' > ಆ.ತಮಿಳು 'ಎಲೆ', ಆಧುನಿಕ ಮಲೆಯಾಳಂ, ಎಲ; ಹ.ತಮಿಳು ಮುನ್ನೈ 'ಮೊನೆ' > ಆ.ತಮಿಳು 'ಮೊನೆ', ಆ.ಮಲೆಯಾಳಂ 'ಮೊನ'.

2.7 ವ್ಯಂಜನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (Consonantal System)

ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾಕುಟುಂಬವು ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಆರುಸ್ಪರ್ಶ ವ್ಯಂಜನಗಳ (ಕ, ಚ, ಟ, ತ, ಪ ಮತ್ತು ವರ್ತ್ಸ್ಯ ತ) ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಿತು. ಇಂದು ಈ ವರ್ತ್ಸ್ಯ ಸ್ಪರ್ಶವು ಮಲೆಯಾಳಂ (ಕೇವಲ ದ್ವಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ) ಕೋತ ಮತ್ತು ತೋದ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಇನ್ನುಳಿದ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ದಂತ್ಯ ಅಥವಾ ಮೂರ್ಧನ್ಯ ಸ್ಪರ್ಶಗಳೊಡನೆ ಅಪರೂಪವಾಗಿ ತಾಲವ್ಯಘರ್ಷದೊಡನೆಯೂ ಸೇರಿಹೋಗಿದೆ. (ಸ ದೊಂದಿಗೆ, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಬದಲಾವಣೆ ತುಳು ಮತ್ತು ಪೆನ್ಗೊ, ಮಂಡ, ಕುಈ, ಕುವಿ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ). ಉದಾ: ಮಲೆಯಾಳಂ, ಪಱ್ಟು 'ಹತ್ತಿರದ ಸಂಬಂಧಿ' ('ಸ್ನೇಹ'), ಕೋತ, ಪಾತ್ 'ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕು'; ಇದು ದ್ವಿತ್ವವಾದಾಗ ಅನೇಕ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಪಿತ ರ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ದ್ವಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವರ್ತ್ಸ್ಯ ಅನುನಾಸಿಕದ ನಂತರ ಅದು ಉಳಿದ ಸ್ಪರ್ಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಒಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಮೂರ್ಧನ್ಯ ವ್ಯಂಜನಗಳು ಎಲ್ಲ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಶ ಟ, ಅನುನಾಸಿಕ ಣ, ಪಾರ್ಶ್ವಿಕ 'ಳ' ಮತ್ತು ಪಾರ್ಶ್ವೀಕೃತ ಘರ್ಷ 'ೞ' ವ್ಯಂಜನಗಳೂ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಇಂಡೋ–ಆರ್ಯನ್ ಭಾಷೆಗಳು ಈ ಮೂರ್ಧನ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಕ್ಕೆ ದ್ರಾವಿಡಭಾಷೆಗಳ ಪ್ರಭಾವವೇ ಕಾರಣವೆಂದು ಎಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. (ನೋಡಿ; ಎಮಿನೋ 1956 : 2).

2.8 ಘೋಷ ಮತ್ತು ಅಘೋಷ ಸ್ಪರ್ಶಗಳು. (voiced and voiceless stops).

ತಮಿಳು ಮತ್ತು ಮಲೆಯಾಳಂ ಭಾಷೆಗಳು ಘೋಷ ಮತ್ತು ಅಘೋಷ ಸ್ಪರ್ಶಗಳ ನಡುವೆ ದೇಶೀಯ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ವೈದೃಶ್ಯವನ್ನೂ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ: ಸ್ಪರ್ಶ ವ್ಯಂಜನವು ಪದಾದಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ದ್ವಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಅಘೋಷವಾಗಿಯೂ ಎರಡು ಸ್ವರಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಮತ್ತು ಅನುನಾಸಿಕದ ನಂತರ ಘೋಷವಾಗಿಯೂ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಘೋಷಸ್ಪರ್ಶಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಬಹುದಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ಈ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ಸಂವಾದಿಯಾದ ಅಘೋಷ ಸ್ಪರ್ಶಗಳಿಂದ ಇವು ಭಿನ್ನವಾದವುಗಳೆಂದು ಧ್ವನಿಮಾತ್ಮಕ ಸ್ತರದಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಬಗೆಯ ಸ್ಥಿತಿ ಮೂಲದ್ರಾವಿಡದಲ್ಲೂ ಸಹ ಇತ್ತೆಂದು ನಂಬಲು ಅನೇಕ ಆಧಾರಗಳು

ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ತಮಿಳು ಮತ್ತು ಮಲೆಯಾಳಂಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದೆಲ್ಲ ದ್ರಾವಿಡಭಾಷೆಗಳೂ ಅಘೋಷಸ್ಪರ್ಶ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾದ ಘೋಷಸ್ಪರ್ಶದ ನಡುವೆ ದೇಶೀಯ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲೂ ಸಹ ವೈದೃಶ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ.

ಉದಾ : ತೆಲುಗು ; ಕೋರಿಕ 'ಆಸೆ' ; ಗೋರು 'ಉಗುರು', ಚುಟ್ಟಂ 'ಸಂಬಂಧಿ' ಜುಟ್ಟು 'ಕೂದಲು' ; ಅಡಾ (ಡಿ) 'ಹೆಂಗಸು' ; ಆಟ 'ಆಟ' ; ದಾಟು 'ದಾಟು' ; ತಾಡು 'ಹಗ್ಗ' ; ಪುಟ್ಟ 'ಹುತ್ತ' ; ಬುಟ್ಟ 'ಬುಟ್ಟಿ'. ಘೋಷಸ್ಪರ್ಶಗಳಿರುವ ಇಂಡೋ-ಆರ್ಯನ್ ಶಬ್ದಗಳು ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಈ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರುವುದರ ಮೂಲಕ ಉಂಟಾಗಿರಬಹುದಾದ ಪ್ರಭಾವದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಈ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿಮಾಸ್ತರದಲ್ಲಿ ಘೋಷಸ್ಪರ್ಶಗಳಿಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾದ ಅಘೋಷ ಸ್ಪರ್ಶಗಳ ನಡುವಿನ ವೈದೃಶ್ಯತೆಯು ಇತ್ತೀಚಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಕೆಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿಯ ವರ್ಣಪಲ್ಲಟದಂತಹ ಭಾಷೆಯ ಒಳಗಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೂ ಪದಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಘೋಷ ಸ್ಪರ್ಶಗಳು ಬರಲು ಅನುಕೂಲತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ.

ಉದಾ : ತೆಲುಗು ; ಗೋರು 'ಉಗುರು' > * ಒಕರ್ (ಧ್ವನೀಯುವಾಗಿ– ಕ– = –ಗ–) ಘರ್ಷ 'ಚ (ಹಾಗೂ ಜ) ಮಲೆಯಾಳಂ, ಕೊಡಗು, ತೆಲುಗು, ಪರ್ಜಿ ಮತ್ತು ಮೂರು ಉತ್ತರ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಅದು ಪೆಂಗೊ, ಮಂಡ, ಕುವಿ, ಮತ್ತು ಗೋಂಡಿಯ ಕೆಲ ಉಪಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಹ ವಾಗಿಯೂ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ ವಾಗಿಯೂ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ.

2.9. ಅನುನಾಸಿಕಗಳು (Nasals)

ಮೂಲದ್ರಾವಿಡದಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿಮಾಸ್ತರದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಐದು ಅನುನಾಸಿಕಗಳಿದ್ದವು. ಞ (ತಾಲವ್ಯ), ಣ (ಮೂರ್ಧನ್ಯ), ನ (ವರ್ತ್ಸ್ಯ), ನ (ದಂತ್ಯ) ಮತ್ತು ಮ (ಓಷ್ಠ್ಯ) ಮೂಲದ್ರಾವಿಡದಲ್ಲಿ ಕಂಠ್ಯ ಅನುನಾಸಿಕ ಙವು ಕ ದ ಹಿಂದೆ ಮಾತ್ರ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅದು ಧ್ವನಿಮೀಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಲೆಯಾಳಂ ಮತ್ತು ತೆಲುಗುವೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಮಧ್ಯ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಯುಗ್ಮ ಙ್ಕವನ್ನು ಙ ಆಗಿ ಸರಳಗೊಳಿಸಿರುವ ಕಾರಣ ಙ ವು ಧ್ವನಿಮಾ ಅಂತಸ್ತನ್ನು ಗಳಿಸಿದೆ. ಹಳೆಯ ತಮಿಳು ಮತ್ತು ಮಲೆಯಾಳಂ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ತಾಲವ್ಯ ಅನುನಾಸಿಕವು ಪದದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೂರ್ಧನ್ಯ ಅನುನಾಸಿಕವು ದಕ್ಷಿಣ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಉಳಿದ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದು (ಮೂರ್ಧನ್ಯ ಸ್ಪರ್ಶದ ಮುಂದೆಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ) ದಂತ್ಯ ಅನುನಾಸಿಕದೊಂದಿಗೆ

ಸೇರಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಗೋಂಡಿಯಂತಹ ಕೆಲವು ಮಧ್ಯದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಣ ವು ಧ್ವನೀಯವಾಗಿ ನ ವಾಗಿದ್ದರೂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಧ್ವನಿಮೀಯ ಸ್ತರದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಬಹುದು. ಉದಾ : ಗೋಂಡಿ, ಉಣ್ 'ಕುಡಿ' (ಭೂತಕಾಲ ಪ್ರಕೃತಿ ಉಟ್ಟ್, ತಿನ್, 'ತಿನ್ನು' (ಭೂತಕಾಲ ಪ್ರಕೃತಿ 'ತಿತ್ತ') ಭೂತಕಾಲ ಪ್ರಕೃತಿ ಉಟ್ಟ್, ಉನ್–ಎಂಬುದು ಮೂಲತಃ ಉಣ್–ಆಗಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಹಳೆಯ ತಮಿಳು ಮತ್ತು ಮಲೆಯಾಳಂಗಳು ವರ್ತ್ಸ್ಯ ಮತ್ತು ದಂತ್ಯ ಅನುನಾಸಿಕಗಳಲ್ಲಿ ವೈದೃಶ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಕೊನೆಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸವು ಅನುನಾಸಿಕವು ದ್ವಿತ್ವಗೊಳ್ಳುವಾಗ ಮಾತ್ರ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾ : ನಿನ್ನಾಲ್ 'ನಿನ್ನಿಂದಾಗಿ' ; ನಿನ್ನಾಲ್–'ನಿಂತರೆ'.

2.10 ಕಂಪಿತ ಮತ್ತು ತಾಡಿತ (Trill and Flap)

ತಾಡಿತ ರ ನಿಂದ ಭಿನ್ನವಾದ ಕಂಪಿತವು (ಮೂಲದಲ್ಲಿ ವರ್ತ್ಸ್ಯ ಸ್ಪರ್ಶ ತ)ವು ಹಳೆಯ ತಮಿಳು, ಮಲೆಯಾಳಂ, ತೋದ, ಹಳೆಗನ್ನಡ, ಹಳೆಯ ತೆಲುಗು ಮತ್ತು ಕೊಂಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ರದೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಹೋಗಿದೆ.

2.11 ಪಾರ್ಶ್ವಿಕಗಳು (Laterals)

ಎಲ್ಲ ದಕ್ಷಿಣ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡೆರಡು ಪಾರ್ಶ್ವಿಕಗಳಿವೆ. ಒಂದು ವರ್ತ್ಸ್ಯ ಪಾರ್ಶ್ವಿಕ,–ಲ, ಮತ್ತೊಂದು ಮೂರ್ಧನ್ಯ ಪಾರ್ಶ್ವಿಕ–ಳ. ಕೋಲಾಮಿಯ ಒಂದು ಉಪಭಾಷೆಯಾದ ನಾಯ್ಕ್‌ಡಿ ಕೂಡಾ ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಳ ವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆಯಾದರೂ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಮಧ್ಯ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳು ವರ್ತ್ಸ್ಯ ಲವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೊಂದಿವೆ. ತೋದ ಭಾಷೆಯು ಘೋಷ ಪಾರ್ಶ್ವಿಕಗಳೊಂದಿಗೆ, ಅಘೋಷ ವರ್ತ್ಸ್ಯ ಪಾರ್ಶ್ವಿಕವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ದ್ರಾವಿಡಭಾಷೆಗಳ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಧ್ವನಿ ಮೂರ್ಧನ್ಯ ಪಾರ್ಶ್ವೀಕೃತ ಸಂಘರ್ಷ (retroflex lateralized fricative)—ೞ. ಈಗ ಮಲೆಯಾಳಂ ಮತ್ತು ತಮಿಳಿನ ಕೆಲ ಉಪಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಇದು ಪ್ರಾಚೀನ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಹಳೆಗನ್ನಡ ಮತ್ತು ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿಯೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ದಕ್ಷಿಣ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಳ (ಅಥವಾ ರ) ದೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಹೋಗುವ ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉಳಿದೆರಡು ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಡ ಅಥವಾ ರ ದೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಹೋಗುತ್ತದೆ.

2.12 ನಿರಂತರಗಳು (Continuants)

ನಿರಂತರಗಳಾದ ಯ ಮತ್ತು ವ ಗಳು (ಪಶ್ಚಸ್ವರಗಳ ಮುಂದೆ ವ ಪ್ರಭೇದದೊಂದಿಗೆ) ಎಲ್ಲ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಅನೇಕ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ, ಪೂರ್ವ ಸ್ವರದಿಂದ (ಅಂದರೆ ಇ, ಈ, ಎ, ಏ) ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಪದಗಳೊಂದಿಗೆ, ಪದಪ್ರಾರಂಭದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ (ವಿರಾಮದನಂತರ) ಧ್ವನಿಜಾರುವಿನಂತೆ ಐಚ್ಛಿಕವಾಗಿ ಯ್ ವೂ, ಅದರಂತೆಯೇ ಪಶ್ಚಸ್ವರದಿಂದ (ಅಂದರೆ ಉ, ಊ, ಒ, ಓ) ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಶಬ್ದಗಳೊಂದಿಗೆ ಧ್ವನಿಜಾರುವಂತೆ ಐಚ್ಛಿಕವಾಗಿ ವ ವೂ ಬಂದೊದಗುತ್ತವೆ.

ಉದಾ : ತೆಲುಗು. ಯೆಪ್ಪುಡು 'ಯಾವಾಗ', ವೊಕಟಿ 'ಒಂದು ಸಂಗತಿ'. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಧ್ವನಿಗಳನ್ನು ಈ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಆಕೃತಿಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (Morphology)

2.13 ನಾಮಪ್ರಕೃತಿ (Nominal base)

ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾಮಪದಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಏಕಾಕೃತಿಮೀಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ. (ಉದಾ : ತಮಿಳು; ನೀರ್ 'ನೀರು', ಕಾಲ್ 'ಕಾಲು', ಮರಂ 'ಮರ'). ಆದರೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ನಾಮಪದಗಳ ಪ್ರಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಲಿಂಗ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಪರವಾಗುತ್ತವೆ. (ಉದಾ : ತಮಿಳು; ಮಕನ್ 'ಮಗ', ಮಕಳ್ 'ಮಗಳು'; ತೆಲುಗು : ತಮ್ಮುಡು 'ತಮ್ಮ' ಮನುಮರಾಲು 'ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು'). ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಿಂದ ನಿಷ್ಪನ್ನವಾದ ನಾಮಪದಗಳೂ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿವೆ.

2.14 ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ವಚನ (Gender and Number)

ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವು ಪದಗಳ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಅತಿ ಸಮೀಪವರ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಲಿಂಗವಾಚಕಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಿರ್ದೇಶಾತ್ಮಕ (demonstrative) ಸರ್ವನಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸಾಂತ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದೇ ವಿನಃ ನಾಮಪದಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ. ತೋದ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹೂಈ ಈ ಎರಡೂ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳು ಲಿಂಗಭೇದವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ದಕ್ಷಿಣ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ (ತೋದವನ್ನು ಹೊರತಾಗಿಸಿ) ಏಕವಚನದಲ್ಲಿ ತ್ರಿವಿಧ ಭೇದವನ್ನು ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿ ದ್ವಿವಿಧ ಭೇದವನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ತೋರಿಸಬಹುದು.

ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಏಕವಚನ
ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಏಕವಚನ } ಮಾನವ ಬಹುವಚನ

ಮಾನವೇತರ ಏಕವಚನ ಮಾನವೇತರ ಬಹುವಚನ

ತೆಲುಗು, ಕೊಡುಬ್ ಮತ್ತು ಮಾಲ್ತೊಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಏಕವಚನ ಮತ್ತು ಬಹುವಚನಗಳೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಎರಡು ವಿಧದ ಲಿಂಗವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

2.	ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಏಕವಚನ	ಮಾನವ ಬಹುವಚನ
	ಪುಲ್ಲಿಂಗೇತರ ಏಕವಚನ (ಅಂದರೆ; ಮಾನವೇತರ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ).	ಮಾನವೇತರ ಬಹುವಚನ

ತೆಲುಗಿನ ಹೊರತಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಮಧ್ಯದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳೂ ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವಂತೆ, ಏಕವಚನ ಮತ್ತು ಬಹುವಚನಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಪುಲ್ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯೂ ಪುಲ್ಲಿಂಗೇತರಗಳಲ್ಲಿ ವೈದೃಶ್ಯವಿರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

3.	ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಏಕವಚನ	ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಬಹುವಚನ
	ಪುಲ್ಲಿಂಗೇತರ ಏಕವಚನ (ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಮತ್ತು ಮಾನವೇತರ)	ಪುಲ್ಲಿಂಗೇತರ ಬಹುವಚನ

(ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳ ವ್ಯಾಕರಣ ರಚನೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ಪುಲ್ಲಿಂಗ, ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಗಳ ನಡುವಿನ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯು ಮಾನವ ಜೀವಿಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಗಮನಾರ್ಹವಾದದ್ದು).

ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಂತ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು (Finite verbs) ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪುರುಷವಾಚಕ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ಅವು ಕರ್ತೃವಿನ ಲಿಂಗ, ವಚನಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಉದಾ : ತಮಿಳು, ವಂತಾನ್ 'ಬಂದನು', ವಂತಾಳ್ 'ಬಂದಳು', ವಂತಾರ್ (ಕಳ್) 'ಬಂದರು' ವಂತತು 'ಬಂದಿತು', ವಂತನ 'ಬಂದವು'.

ಆಧುನಿಕ ಮಲೆಯಾಳವು ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ತೋದ, ಕೋತ, ಮತ್ತು ಕೊಡಗು ಭಾಷೆಗಳೂ ಕೂಡ ಪ್ರಥಮಪುರುಷ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಲ್ಲಿ, ಲಿಂಗವಚನಗಳ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿವೆ.

2.15. ಬಹುವಚನ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು

ಅನೇಕ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ (ಉದಾ: ತಮಿಳು, ಕನ್ನಡ, ಗೋಂಡಿ, ಖುಡುಬ್, ಮಾಲ್ತೊ) ಎರಡು ಬಹುವಚನ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಮಾನವ ನಾಮಪದಗಳೊಂದಿಗೂ (ತೆಲುಗು ಹೊರತಾಗಿ ಉಳಿದ ಮಧ್ಯದ್ರಾವಿಡ

ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ನಾಮಪದಗಳೊಂದಿಗೆ) ಇನ್ನೊಂದು ಮಾನವೇತರ ನಾಮಪದಗಳೊಂದಿಗೂ ಬರುವುದು.

ಉದಾ : ತಮಿಳು. ಅರಚರ್‌ಗಳ್ 'ಅರಸರು'
ಮಾಟುಕಳ್ 'ದನಗಳು' 'ಪ್ರಾಣಿಗಳು'

ಗೋಂಡಿ. ಕಲ್ಲೀರ್ 'ಕಳ್ಳರು'
ಪದ್ದೀಜ್ 'ಹಂದಿಗಳು'.

ತೋದ, ಕೋತ, ತೆಲುಗುವಿನಂತಹ ಭಾಷೆಗಳು ಕೇವಲ ಒಂದೇ ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನೂ ಎಲ್ಲ ನಾಮಪದಗಳಿಗೂ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತವೆ. ಉದಾ : ತೆಲುಗು 'ಅಣ್ಣಂದಿರು', ಚೆಟ್ಟುಲು 'ಮರಗಳು', ದಕ್ಷಿಣದ ಮತ್ತು ಉತ್ತರದ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆದಾನು ಉಪ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವೇತರ ಬಹುವಚನ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಐಚ್ಛಿಕವಾಗಿ ಬರುವಂತಹದು. (ಕೂಡುಖ್, ಮಾಲ್ತೊಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವೇತರ ಬಹುವಚನ ಪ್ರತ್ಯಯವೇ ಇಲ್ಲ) ಹಾಗೂ ಇದು ದ್ರಾವಿಡಭಾಷಾಕುಟುಂಬದ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲೊಂದಾಗಿದೆ.

2.16 ನಾಮಪದದ ಸ್ವರೂಪ (Structure of the Noun).

ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾಮಪದದಲ್ಲಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ.

ನಾಮಪ್ರಕೃತಿ + (ಬಹುವಚನ ಪ್ರತ್ಯಯ) + (ಪರಿವರ್ತಿತ ಪ್ರತ್ಯಯ) + { ವಿಭಕ್ತಿಪ್ರತ್ಯಯ / ಅನುಸರ್ಗ }

ಇಂಡೋ ಆರ್ಯನ್ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯಂತಲ್ಲದೆ ದ್ರಾವಿಡಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ವಚನ ಮತ್ತು ವಿಭಕ್ತಿಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳಿಂದ ಸೂಚಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಉದಾ : ತಮಿಳು ಊರಿತ್ 'ಊರಿನಲ್ಲಿ', ಊರ್‌ಕಳಿಲ್- 'ಊರುಗಳಲ್ಲಿ' (ಕಳ್ ಬಹುವಚನ ಪ್ರತ್ಯಯ –ಇಲ್–ಸಪ್ತಮಿಾವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ). ತೆಲುಗು, ಕುಕ್ಕಕಿ– 'ನಾಯಿಗೆ', ಕುಕ್ಕಲಕಿ ಕುಕ್ಕಲಕ್ಕಿ 'ನಾಯಿಗಳಿಗೆ' (–ಲ್–ಬಹುವಚನ ಸೂಚಕ, –ಅ–ಪರಿವರ್ತಿತ ಪ್ರತ್ಯಯ ಮತ್ತು -ಕಿ, ಸಂಬಂಧಾರ್ಥಕ ಪ್ರತ್ಯಯ).

ಅನೇಕ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ನಾಮಪದಗಳಿಗೆ ಪ್ರಥಮ ವಿಭಕ್ತಿಯ ಹೊರತಾಗಿ ಉಳಿದ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳ ಹಾಗೂ ಅನುಸರ್ಗಗಳ ಮುನ್ನ ಅಪ್ರಧಾನ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಹತ್ತುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಪರಿವರ್ತನಾ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಅಥವಾ ಪ್ರಾತ್ಯಯಿಕ ಪ್ರವೃದ್ಧಿಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ : ತಮಿಳಿನ -ತ, ಮರತ್ತಿಲ್ 'ಮರದಮೇಲೆ' (ಮರಂ, ಮರ'ದ ಅಧಿಕರಣ)

ಕನ್ನಡದ -ದ, ಮರದ 'ಮರದ' ಮರ + 'ಮರ'ದ ಸಂಬಂಧಾರ್ಥಕ.

ತೆಲುಗಿನ-ಟಿ, ಇಂಟಿಕಿ', 'ಮನೆಗೆ' (ಇಲ್ಲು 'ಮನೆ'ಯ ಸಂಪ್ರದಾನ) -ಉಪವಿಭಾಗದಿಂದ ಉಪವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕೆಲಬಗೆಯ ನಾಮಪದಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಈ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಕಂಡುಬರುವುದೂ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಗಳ ಅಥವಾ ಭಾಷಾ ಗುಂಪುಗಳ ನಡುವೆ ಅನೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವೈಲಕ್ಷಣ ಪ್ರಭೇದಗಳು ಕಂಡುಬರುವುದೂ ಗಮನಾರ್ಹ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ.

ಸ್ವತಂತ್ರ ಪದಗಳನ್ನು (ಧಾತ್ವರ್ಥಕಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣಾತ್ಮಕ ಕೃದಂತಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ವಿಭಕ್ತಿಪ್ರತ್ಯಯಗಳಾಗಿ ಬಳಸುವುದು ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳ ಒಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ಇಂತಹ ಪದಗಳನ್ನು ಅನುಸರ್ಗಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ : ತಮಿಳಿನ ; ಪೞ್ಪ 'ಮೇಲೆ', 'ಹಿಡಿದ', ಇಟಮ್ 'ಸ್ಥಳ', ಅವನ್ಮೆಪೞ್ಪ 'ಅವನ ಮೇಲೆ', ಅವನಿಟಮ್ 'ಅವನ ಹತ್ತಿರ/ಜೊತೆ', ತೆಲುಗು ; ಮೀದ 'ಮೇಲೆ, ತುದಿ', ಕಿಂದ 'ಕೆಳಗೆ', ವಲ್ಲ 'ಅದರಿಂದಾಗಿ' < ಹಳೆಯ ತೆಲುಗು ವಲನನ್, ವಲನು 'ದಿಕ್ಕು', ಚೆಟ್ಟುಮೀದ 'ಮರದ ಮೇಲೆ', ಚೆಟ್ಟುಕಿಂದ 'ಮರದ ಕೆಳಗೆ', ವಾಡಿವಲ್ಲ 'ಅವನಿಂದಾಗಿ', ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡದ 'ಮೇಲೆ', 'ಕೆಳಗೆ', ಮರದ ಮೇಲೆ, ಮರದ ಕೆಳಗೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳಂತೆ ತೋರುವ ಈ ಪದಗಳು ಮೂಲತಃ ಸ್ವತಂತ್ರ ಪದಗಳು. ಉದಾ : ತಮಿಳಿನ ಅಧಿಕರಣ ಪ್ರತ್ಯಯ ಇಲ್ ; ಮತ್ತು ಉಳ್, ಮೂಲತಃ ಇಲ್ 'ಮನೆ', ಉಳ್ 'ಒಳಗಡೆ' ಎಂಬ ಅರ್ಥಪಡೆದಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕನ್ನಡದ ಸಪ್ತಮಿ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ-ಅಲ್ಲಿ ಎಂಬುದೂ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ 'ಅಲ್ಲಿ' ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಯೇ ತೆಲುಗಿನ ಸಪ್ತಮಿ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ ಲೋ(ಪಲ) ಅಂದರೆ 'ಒಳಗಡೆ' ಎಂದು ಅರ್ಥ.

2.17. ಸರ್ವನಾಮಗಳು (Pronouns)

ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಎಲ್ಲ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳು ಉತ್ತಮ ಪುರುಷ ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿ ಎರಡು ರೂಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ರೂಪ ಶ್ರೋತೃವ(ಗಳ) ನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ರೂಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ರೂಪ ಶ್ರೋತೃವ(ಗಳ)ನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಮೂಲದ್ರಾವಿಡ ರೂಪಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ *ಯಾಮ್ ಮತ್ತು ನಾಮ್. (ವ್ಯಾವರ್ತಕ ರೂಪಗಳು : ತಮಿಳು ಯಾಮ್ (ya:m), (ನಂತರದಲ್ಲಿ) ನಾಂಕಳ್ (na:nkal); ಮಲೆಯಾಳಂ ;

ಞಙ್ಙಳ್ (na:nnal); ತುಳು : ಎಂಕುಳು (enkulu) ; ತೆಲುಗು ; ಮೇಮು ; me:mu) ... ಇತ್ಯಾದಿ). ಅಭಿವ್ಯಾಪಕ ರೂಪಗಳು : ತಮಿಳು, ಮಲೆಯಾಳಂ : ನಾಮ್ (na:m) ; ತುಳು : ನಮ (nama) ; ತೆಲುಗು ; ಮನಮು (manamu), ಇತ್ಯಾದಿ. ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸವು ಹೊಸಗನ್ನಡ, ಕೊಡಗು, ಬ್ರಾಹೂಈಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. (ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲದ ಅಭಿವ್ಯಾಪಕ ರೂಪಗಳೇ 'ನಾವು' ಎಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ) ; ಸಿಲೋನಿನ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಳೆದುಹೋಗಿದೆ. ಈ ಉಪಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ನಾಂಕಳ್' ಎಂದರೆ ಕೇವಲ 'ನಾವು' ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಿರ್ದೇಶಾತ್ಮಕ ಸರ್ವನಾಮಗಳು

ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೇಶಾತ್ಮಕ ಸರ್ವನಾಮಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೂರು ಬಗೆಯ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಅ-ಮೂಲದಿಂದುಂಟಾದವು ಗಳು (ತಮಿಳು : ಅವನ್) 'ಅವನು' ಅವಳ್ 'ಅವಳು', ಅತು 'ಅದು'..ಇತ್ಯಾದಿ), ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. (ದೂರವರ್ತಿ) ; 'ಇ' – ಇಂದುಂಟಾದುವುಗಳು,–(ತಮಿಳು, ಇವನ್ 'ಅವನು', ಇವಳ್ 'ಇವಳು' ಇದು ಇದು...ಇತ್ಯಾದಿ). ಮಾತಾಡುವವನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ವಸ್ತುವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. (ಸಮೀಪವರ್ತಿ) 'ಉ'-ದಿಂದುಂಟಾದವುಗಳು ಮಧ್ಯಂತರದಲ್ಲಿರುವ ಅಥವಾ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುವವನಿಗಿಂತ ಶ್ರೋತೃವಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ವಸ್ತುವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. (ಮಧ್ಯವರ್ತಿ). ಉದಾ : ತಮಿಳು, ಉವನ್ 'ಅವನು', ಉವಳ್–'ಅವಳು', ಉದು 'ಅದು'.

ಸಾಮೀಪ್ಯ ಮತ್ತು ದೂರ ಸೂಚಕ ರೂಪಗಳ ನಡುವಿನ ಎರಡು ಬಗೆಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮೂರು ಬಗೆಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸವು ಹಳೆಯ ತಮಿಳು, (ಸಿಲೋನ್ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ) ಹಳೆಗನ್ನಡ ಕುಈ, ಕುವಿ, ಕೊಡುಖ್ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹೂ ಈ ಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಕು ಈ ಮತ್ತು ಕುವಿಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನೇ ಮೂಲ ಎ-ಯಿಂದ ನಿಷ್ಪನ್ನಗೊಂಡ ರೂಪಗಳು ಸಹ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಅಂದರೆ, ಎ (ಕು ಈ, ಎಯುಂಜು 'ಅವನು', ಎಯುರು 'ಅವರು', (ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಅಥವಾ ಮಾನವ ಲಿಂಗ ಸೂಚಿ), ಏರಿ 'ಅವಳು, ಅದು', ಮತ್ತು ಏವಿ ಅವು; (ಪುಲ್ಲಿಂಗೇತರ) ಹಾಗೂ, ಅ-ಮೂಲದಿಂದ ನಿಷ್ಪನ್ನವಾದ ರೂಪಗಳಂತೆಯೇ ಇವು ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುವವನಿಂದ ದೂರವಿರುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. (ಈ ಎರಡು ಬಗೆಯ ರೂಪಗಳೂ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಮಾನಾರ್ಥಗಳಾಗಿವೆ).

2.18 ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕಗಳು

ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ತರಹದ ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಮಾನವ ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕವಾದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಮಾನವೇತರ ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕ. ಉದಾ: ತಮಿಳಿನ, ಇರಂಟು 'ಎರಡು ವಸ್ತುಗಳು', ಇರುವರ್ 'ಇಬ್ಬರು', ಮೂನ್ರು 'ಮೂರು', ಮೂವರ್ 'ಮೂವರು'...ತೆಲುಗು, ರೆಂಡು, ರೆಂಡು, ಎರಡು, ಇದ್ದರು 'ಇಬ್ಬರು', ಮೂಡು, ಮೂರು. ಮುಗ್ಗುರು 'ಮೂವರು' ಇತ್ಯಾದಿ. ವರ್ಗ ಕರ್ತೃಕ 'ಮಂದಿ' ಎಂಬುದು ತೆಲುಗು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವೇತರ ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕಗಳಿಗೊದಗಿ ಅವನ್ನು ಮಾನವ ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ (ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮೂರರ ನಂತರವೂ, ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಎಂಟರ ನಂತರವೂ ಇದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು). ಉದಾ; ಕನ್ನಡ, 'ನಾಲ್ಕುಮಂದಿ' ನಾಲ್ಕುಜನರು; ತೆಲುಗು. ಎನಿಮಿದಿ ಮಂದಿ 'ಎಂಟುಜನರು'. ತಮಿಳು ಮತ್ತು ಮಲೆಯಾಳಂಗಳಲ್ಲಿ 'ಪೇರ್' ಎಂಬುದು ಹೀಗೆಯೇ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಉದಾ; ತಮಿಳು. ಇರಂಟು ಪೇರ್ ತಿರುಟರ್‌ಕಳ್ 'ಇಬ್ಬರು ಕಳ್ಳರು'. ಮಧ್ಯದ್ರಾವಿಡದ ಉಪವಿಭಾಗವಾದ ಕೋಲಾಮಿ, ನಾಯ್ಕಿ, ಪರ್ಜಿ, ಗದಬಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು, ಮೂರು, ನಾಲ್ಕು ಮತ್ತು ಐದು ಮಂದಿ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಬೇರೆಬೇರೆ ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕಗಳಿವೆ. (ಈ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲೂ ಒಬ್ಬಹೆಂಗಸನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ವಿಶೇಷವಾದ ಶಬ್ದವೊಂದು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ). ಉದಾ: ಪರ್ಜಿ, ಒಕಲ್ 'ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು', ಇರಲ್ 'ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಗಸರು', ಮುಯಲ್ 'ಮೂವರು ಹೆಂಗಸರು', ನೆಲಲ್ 'ನಾಲ್ವರು ಹೆಂಗಸರು', ಚೆಯಲ್ 'ಐವರುಹೆಂಗಸರು'.

2.19 ಸಾಂತ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು (Finite Verbs)

ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಂತ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ರಚನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಕ್ರಿಯಾಧಾತು + (ಸಕರ್ಮಕ ಪ್ರತ್ಯಯ) + ಪ್ರೇರಣಾರ್ಥಕ ಪ್ರತ್ಯಯ) + ಕಾಲ ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಪ್ರತ್ಯಯ + ಪುರುಷವಾಚಕ ಪ್ರತ್ಯಯ.

ಉದಾ: ತಮಿಳು, ಚೆಯ್ತೇನ್ 'ಮಾಡಿದೆ', ಓಟ್ಟುವೇನ್ 'ನಡೆಸುತ್ತೇನೆ', ಚೆಯ್‌ವಿಟ್ಟಾನ್ 'ಮಾಡಿಸಿದನು'. ತೆಲುಗು: ಅಡಗುತಾನು 'ಕೇಳುತ್ತೇನೆ', ತಡಿಸಿಂದಿ 'ಒದ್ದೆಯಾಯಿತು', ತಡಿಪೇನು 'ಒದ್ದೆಮಾಡಿದೆ', ತಡಿಪಿಂಚೇನು 'ಒದ್ದೆಮಾಡಿಸಿದೆ'.

2.20 ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣಗಳು (Verbal Adjectives)

ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಗಳು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಹೀಗಿದೆ:

ಕ್ರಿಯಾಧಾತು + ಕಾಲ/ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಪ್ರತ್ಯಯ + ಗುಣವಾಚಕ ಪ್ರತ್ಯಯ (ಅ/ಇ).

ಉದಾ: ತಮಿಳು, ಮಲೆಯಾಳಂ. ಚೆಯ್ತ, 'ಮಾಡಿದ'; ಕನ್ನಡ 'ಮಾಡಿದ'; ತುಳು ಅಂತೀ 'ಮಾಡಿದ', ತೆಲುಗು, ಚೇಸಿನ 'ಮಾಡಿದ', ಗೋಂಡಿ; ಕೀತಾ 'ಮಾಡಿದ' ಕೋಲಾಮಿ; ಕತ್ತ 'ಮಾಡಿದ'.

ಬಹುಪಾಲು ಭಾಷೆಗಳು ಮೂರು ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಒಂದೊಂದು ಭೂತಕಾಲ ಭೂತೇತರಕಾಲ, ಮತ್ತು ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. (ನೋಡಿ; ಪಿ.ಎಸ್. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ 1971) ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಗಳ ವಾಕ್ಯಾತ್ಮಕ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ 2.24ನ್ನು ನೋಡಿರಿ. ತುಳು ಮತ್ತು ಕೊಂಡಪೆಂಗೊ, ಮಂಡ, ಕುಈ, ಕುವಿ, ಭಾಷೆಗಳ ಉಪವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷಣ ಪ್ರತ್ಯಯವು–ಇ; ಹಾಗೂ ಉಳಿದ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ–ಅ; ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುವುದು,'–ಇ'ಯೂ, ಭೂತ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದು–ಅವೂ ಆಗಿರುತ್ತವೆ.

2.21 ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದ

ಕ್ರಿಯಾಪದದಲ್ಲಿ, ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದದೊಂದಿಗೆ ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನೂ ಬಳಸುವುದು ದ್ರಾವಿಡಭಾಷಾ ಕುಟುಂಬದ ಒಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆ. ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದದಲ್ಲಿ ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಕಾಲ ಪ್ರತ್ಯಯದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. (ಈ ರೂಪವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಾಡಿಕೆಯ ಅಥವಾ ಭವಿಷ್ಯದ ನಿಷೇಧವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ). ಉದಾ: ಹಳೆಯ ತಮಿಳು: ಚೆಯ್ಯೇನ್ 'ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ', ಹಳಗನ್ನಡ: ಮಾಡೆನ್ ; ತುಳು: ಅಂಪಯೆ ; ತೆಲುಗು: ಚೇಯನು ; ಗೊಂಡಿ: ತುಜ್ಝೋನ್ ; ಕೋಲಾಮಿ: ಕಲೇನ್ ;

ಕೊಡುಖ್ ಮತ್ತು ಮಾಲ್ತೊವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದೆಲ್ಲ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳು ಈ ಬಗೆಯ ರಚನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಈ ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳೂ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಈ ರೂಪಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಇತರ ರಚನೆಗಳೆಂದರೆ:

(i) ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣ ಕೃದಂತದ ಸ್ವರೂಪವು–ಕ್ರಿಯಾಧಾತು + ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಪ್ರತ್ಯಯ–ದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ : ತಮಿಳು/ಮಲೆಯಾಳಂ : ಚೆಯ್ಯಾತು/ಚೆಯ್ಯಾಮಲ್ 'ಮಾಡದೆ'. ಕನ್ನಡ : ಮಾಡದೆ ; ತುಳು : ಅಂಪಂತೆ ; ತೆಲುಗು : ಚೇಯಕ/ಚೆಯ್ಯಕುಂಡ ; ಗೋಂಡಿ : ತುಂಜ್‌ವಾಕ್ ; ಕೋಲಾಮಿ : ಕಲ್‌ಸೆಟಯ್.

(ii) ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ವಿಶೇಷಣ ಕೃದಂತದ ಸ್ವರೂಪವು – ಕ್ರಿಯಾಧಾತು + ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಪ್ರತ್ಯಯ + ಗುಣವಾಚಕ ಪ್ರತ್ಯಯ–ದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾ : ತಮಿಳು : ಚೆಯ್ಯಾತ 'ಮಾಡದ' ; ಮಲೆಯಾಳಂ : ಚೆಯ್ಯಾತ್ತ, ಚೆಯ್ಯಾನ್ನ 'ಮಾಡದ' ; ಕನ್ನಡ : 'ಮಾಡದ' ; ತುಳು : ಅಂಪಂತಿ ; ತಲುಗು : ಚೇಯನಿ; ಗೋಂಡಿ : ತುಜ್‌ಗ್ಜೊ ; ಕೋಲಾಮಿ : ಕಲೇ ;

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಮಲೆಯಾಳಂ ಮತ್ತು ಪೆಂಗೊ–ಮಂಡ–ಕುಈ–ಕುವಿ, ಭಾಷಾ ಉಪವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಭೂತಕಾಲ ಪ್ರತ್ಯಯದೊಂದಿಗೆ ಭೂತ ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಗುಣವಾಚಕವು ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಮತ್ತು ಗುಣವಾಚಕ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾ : ಕುಈ : ತಿಜ್ಜತಿ 'ತಿನ್ನಲಿಲ್ಲ' (ಅದು). ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಕೃದಂತವು ಈ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಭೂತೇತರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯ ವಾಗುತ್ತದೆ.

(iii) ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಕೃದಂತ ನಾಮಪದಗಳ ಸ್ವರೂಪ : ಕ್ರಿಯಾಧಾತು + ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಪ್ರತ್ಯಯ + ನಾಮೀಕರಣ ಪ್ರತ್ಯಯ. ಉದಾ : ತಮಿಳು : ಚೆಯ್ಯಾಮೈ 'ಮಾಡದೆ' ; ಮಲೆಯಾಳಂ : ಚೆಯ್ಯಾಯ್ಕ ; ತೆಲುಗು : ಚೇಯಮಿ; (ಇದು ಈ ಮೂರು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.)

(iv) ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಆಜ್ಞಾರ್ಥದ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಷೇಧದ ಸ್ವರೂಪ ;
ಕ್ರಿಯಾಧಾತು + ನಿಷೇಧ ಪ್ರತ್ಯಯ + ಮಧ್ಯಮ ಪುರುಷ ಏಕವಚನ ಪ್ರತ್ಯಯ
+ ಮಧ್ಯಮ ಪುರುಷ ಬಹುವಚನ ಪ್ರತ್ಯಯ

ಉದಾ : ತಮಿಳು	ಏ.ವ. ವರಾತೆ 'ಬರಬೇಡ'	ಬ.ವ. ವರಾತೀರ್‌ಕಳ್ 'ಬರಬೇಡಿ'
ಹ.ಕನ್ನಡ	ಏ.ವ. ಬರಲ್	ಬ.ವ. ಬರಲಿವ್
ತೆಲುಗು	ಏ.ವ. ರಾಕುಂಡ್	ಬ.ವ. ರಾಕುಂಡು/ರಾಕಂಡಿ
ಗೋಂಡಿ	ಏ.ವ. ವಾಯ್‌ವಾ	ಬ.ವ. ವಾಯ್‌ವಾಟ್
ಕೋಲಾಮಿ	ಏ.ವ. ವನ್ನೇವ್	ಬ.ವ. ವನ್ನೇರ್/ವನ್ನೇಡ್
ಬ್ರಾಹೂಈ	ಏ.ವ. ಬಫ	ಬ.ವ. ಬಫಬೊ

(v) ಇದಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ಮಧ್ಯದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳು ಭೂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಷೇಧವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಅಕೃತಿಮಾತ್ಮಕ ರಚನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಅದರ ಸ್ವರೂಪ ಹೀಗಿದೆ→'ಕ್ರಿಯಾಧಾತು + ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಪ್ರತ್ಯಯ + ಭೂತಕಾಲ ಪ್ರತ್ಯಯ+ಪುರುಷವಾಚಕ ಪ್ರತ್ಯಯ'. ತೆಲುಗು ಮತ್ತು ಗೋಂಡಿಯ ಹೊರತಾಗಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಮಧ್ಯದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಉದಾ: ಪೆಂಗೋ, ಹುಡ್ವತಜ್ 'ನೋಡಲಿಲ್ಲ (ನಾನು)'; ಕುಈ, 'ತಿಜತೆಸು '(ನಾನು) ತಿನ್ನಲಿಲ್ಲ'; ಕೋಲಾಮಿ ಸಿಯ್ಯೇತಾನ್ '(ನಾನು) ಕೊಡಲಿಲ್ಲ'; ನಾಲ್ಕು, ಅಡೆತನ್ '(ನಾನು) ಆಡಲಿಲ್ಲ'. ಮಲೆಯಾಳಂ ಕೂಡಾ ಅದರ ಪ್ರಾರಂಭದ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಬಗೆಯ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಉದಾ: ಕೋಟಾಞ್ಞಾನ್ 'ಅವನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ', ತೆಲುಗು, ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳು ಭೂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಷೇಧ ವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ವಾಕ್ಯಾತ್ಮಕ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವ ರಚನೆಯೆಂದರೆ; ಮುಖ್ಯ ಕ್ರಿಯಾಪದದ ಭಾತ್ವರ್ಥಕ+ ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಪದ (ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವಂಥದು).

ಉದಾ: ತಮಿಳು ಚೆಯ್ಯವಿಲ್ಲೈ 'ಮಾಡಲಿಲ್ಲ'. ಕನ್ನಡ 'ಮಾಡಲಿಲ್ಲ', ತೆಲುಗು ಚೇಯಲೇದು;.

ವಾಕ್ಯರಚನಾ ಶಾಸ್ತ್ರ

2.22 ವಾಕ್ಯರಚನೆ

ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಕ್ಯದ ರಚನೆ ಹೀಗಿರುತ್ತದೆ:— ಕರ್ತೃ+ ಕರ್ಮ+ಕ್ರಿಯಾಪದ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ಕೊಡುವಾಗ ಅದು ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಪೂರ್ವಗಾಮಿಯಾಗಿ ಬರಬಹುದು.

ಉದಾ: ತಮಿಳು; ನಾನ್ ಅವನ್ಯೆ ಪಾರ್ತೇನ್ 'ನಾನು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದೆ'; ಮಲೆಯಾಳಂ: ನಾನ್ ಅವನೆ ಕಂಡು; ಕನ್ನಡ: 'ನಾನು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದೆ; ತೆಲುಗು: ನೇನು ವಾಣ್ಣಿ ಚೂಸೇನು. ಕರ್ತೃಪದ ಸರ್ವನಾಮ ವಾಗಿದ್ದರೆ, ಕರ್ತೃಪದಕ್ಕನುಗುಣವಾದ ಪುರುಷವಾಚಕ ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ವಾಕ್ಯ ದಲ್ಲಿನ ಕ್ರಿಯಾಪದವು ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ, ಅದನ್ನು ಐಚ್ಛಿಕಗೊಳಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದು ಮಲೆಯಾಳಂನಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪುರುಷವಾಚಕ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳೇ ಇಲ್ಲ.

ನಾಮಪದಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷಿಸುವ ಗುಣವಾಚಕಗಳು ಅವುಗಳಿಗೆ ಪೂರ್ವಗಾಮಿ ಯಾಗಿಯೂ ಕ್ರಿಯಾಪದವನ್ನಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಗುಣವಾಚಕವನ್ನಾಗಲೀ ವಿಶೇಷಿಸುವ

ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಗಳು ಅವುಗಳಿಗೆ ಪೂರ್ವಗಾಮಿಯಾಗಿಯೂ ಬರುತ್ತವೆ. ಸಹಾಯಕ ಕ್ರಿಯಾಪದವು ಮುಖ್ಯ ಕ್ರಿಯಾಪದಕ್ಕೆ ಪದವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅನೇಕ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳು ಎರಡು ನಾಮಪದ ಪುಂಜಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಕರ್ತೃಕವಾಗಿದ್ದಾಗಿಯೂ ಮತ್ತೊಂದು ಅಖ್ಯಾತಕವಾಗಿದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ. ವಾಕ್ಯವು ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಾಗಿದ್ದರೆ ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಕ ಕ್ರಿಯಾಪದವಿರುವುದಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಮಲೆಯಾಳಂನಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಿಕ ಕ್ರಿಯಾಪದವಾಗಿ 'ಆಣ' ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ ಯಾದ್ದರಿಂದ ಇದೊಂದು ಭಾಷೆ ಮೇಲಿನ ಹೇಳಿಕೆಗೆ ಅಪವಾದವಾಗಿದೆ. ಉದಾ : ತಮಿಳು 'ಅವರ್ ಒರು ಅಮೆ ಚ್ಚರ್' ಅವರು ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಗಳು; ಮಲೆಯಾಳಂ. ಅದ್ದೇಹವ್ ಒರು ಮಂತ್ರಿ ಆಣ; ಕನ್ನಡ, 'ಅವರು ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಗಳು'; ತುಳು, ಆಕುಳು ಒರಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು; ತೆಲುಗು, ಆಯನ (ಒಕ) ಮಂತ್ರಿ (ಗಾರು);

22.3 ನಾಮಪದಪುಂಜ (Noun Phrase)

ಒಂದು ನಾಮಪದ ಪುಂಜವು ಒಂದು ನಾಮಪದವನ್ನೂ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಹೊಂದಿದ್ದು ಅದು ಒಂದು ಅಥವಾ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಗುಣವಾಚಕಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವ ಗಾಮಿಯಾಗಿ ಹೊಂದಿರಬಹುದು. ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನಬಗೆಯ ಗುಣವಾಚಕಗಳಿರು ವಾಗ ಅವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ.

ನಿರ್ದೇಶಾತ್ಮಕ ಅಥವಾ ಸರ್ವನಾಮಿಕ ಗುಣವಾಚಕ (Demonstrative or Pronnominal adjective)

ಸಂಖ್ಯಾಗುಣವಾಚಕ (Numeral adjective)

ವರ್ಣನಾತ್ಮಕ ಗುಣವಾಚಕ (Qualitative adjective)

ನಾಮವಾಚಕ ಗುಣವಾಚಕ (Nominal adjective)

ಉದಾ : ತಮಿಳು, ಅಂತ ಇರಂಟು ಪೆರಿಯ ಮಾಟ್ಟು ವಂಟಕಳುವ್ 'ಆ ಎರಡು ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಗಳು'; ಮಲೆಯಾಳಂ, ಆ ರಂಟ ವಲಿಯ ಕಾಳವಂಟಿಕಳ್ ;

ಕನ್ನಡ : ಆ ಎರಡು ದೊಡ್ಡ ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಗಳು ;

ತುಳು : ಆ ಎರಡು ಮಲ್ಲೊ ಬೋರಿದ ಗಾಡಿಳು ;

ತೆಲುಗು : ಆ ರೆಂಡು ಪೆದ್ದ ಎದ್ದು ಬಳ್ಳು ;

ತಮಿಳು : ಎಜ್ಕಳ್ ನಾಂಕು ಚಿರಿಯ ಮಾವುರಜ್ಕಳುವ್ 'ನಮ್ಮ ನಾಲ್ಕು ಚಿಕ್ಕ ಮಾವಿನ ಮರಗಳು'

ಮಲೆಯಾಳಂ : ಞಜ್ಞಳುಟೆ ನಾಲ ಚೆರಿಯ ಮಾವು (ಕಳ್) ;
ಕನ್ನಡ : ನಮ್ಮ ನಾಲ್ಕು ಚಿಕ್ಕ ಮಾವಿನ ಮರಗಳು ;
ತುಳು : ಎಂಕ್ಲೆನೊ ನಾಲ್ ಕಿ ಕುಕ್ಕುದೊ ಮರೊಂಕುಳು ;
ತೆಲುಗು : ಮಾ ನಾಲುಗು ಚಿನ್ನ ಮಾಮಿಡಿ ಚೆಟ್ಲು.

(ಮಲೆಯಾಳಂ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿರ್ದೇಶಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಸರ್ವನಾಮಿಕ ಗುಣವಾಚಕಗಳು ಜೊತೆಯಾಗಿ ಬರಬಹುದು ಹಾಗೂ ಪರಸ್ಪರ ಸ್ಥಾನಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದಬಹುದು.

ಉದಾ : ಆ ಎನ್ರೆ ಪೇನಾ, ಅಥವಾ, ಎನ್ರೆ ಆ ಪೇನಾ. 'ಆ ನನ್ನ ಪೆನ್ನು ಅಥವಾ ನನ್ನ ಆ ಪೆನ್ನು'.

ಸಂಖ್ಯಾಗುಣವಾಚಕ ಮತ್ತು ವರ್ಣನಾತ್ಮಕ ಗುಣವಾಚಕಗಳೂ ಕೂಡಾ ಹೀಗೇ ಸ್ಥಾನಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದಬಹುದು.

ಉದಾ : ರಂಟ ವಲಿಯ ಏಂಟಿಕಳ್ ಅಥವಾ ಏಲಿಯ ರಂಟವಂಟಿಕಳ್ 'ಎರಡು ದೊಡ್ಡ ಬಂಡಿಗಳು ಅಥವಾ ಎರಡು ದೊಡ್ಡ ಬಂಡಿಗಳು').

2.24 ಸಂಬಂಧವಾಚಕ ರಚನೆಗಳು

ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣವೊಂದರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವ ಸಂಬಂಧವಾಚಕ ಪದಪುಂಜವು ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಧಾನ ನಾಮಪದದ ಹಿಂದೆಯೂ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಗುಣವಾಚಕಗಳಿಗೆ ಪೂರ್ವಗಾಮಿಯಾಗಿಯೂ ಬರುತ್ತದೆ. ತಮಿಳು : ನಾನ್ ನೇಱ್ಱಿ ಕಟ್ಟೆಯಿಲ್ ವಾಙ್ಕಿಯ ಅನ್ತ ಇರಂಟು ಪೆರಿಯ ಮಾಮ್ಪಟಙ್ಕಳುಮ್ (ನನ್ರಾಕ ಇರುಕಿನ್ರನ) ;

ಮಲೆಯಾಳಂ : ಞಾನ್ ಇನ್ನಲೆ ಚಂತಯಿಲ್ ನಿನ್ನು (ಮ್) ವಾಙ್ಙಿಯ ಆರಂಟವಲಿಯ ಮಾವ್ ಪಟಙ್ಙಳ್ (ನಲ್ಲ ವಾಣ).

ಕನ್ನಡ : ನಾನು ನಿನ್ನೆ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಂಡುಕೊಂಡ ಆ ಎರಡು ದೊಡ್ಡ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣುಗಳು (ಚೆನ್ನಾಗಿವೆ).

ತುಳು : ಏಮ್ ಕೋಡೆ ಪೇಟೆತ್ತು ಕೊಣತ್ನೊ ಆ ಎರಡು ಮಲ್ಲೊ ಕುಕ್ಕುಳು (ಲಾಯ್ಕ್ ಉಳ್ಳೊ).

ತೆಲುಗು : ನೇನು ನಿನ್ನ ಬಾಜಾರ್ಲೋ ಕೊನ್ನ ಆ ರೆಂಡು ಪೆದ್ದ ಮಾಮಿಡಿ ಪಳ್ಳು (ಬಾಗುನ್ನಾಯಿ).

ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಗಳು ಸಂಬಂಧಾರ್ಥಕ ಸರ್ವನಾಮಗಳ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿವೆ, ಅಥವಾ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಹೊರಪಡಿಸಿವೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಯಾವುದೇ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ ಅಥವಾ ಅನುಸರ್ಗದ ಮೂಲಕ ಅಂತಸ್ಸ್ಥರ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಆದೇ ಪ್ರಾತಿಪದಿಕದಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡ ಸಾಂತ ಕ್ರಿಯಾಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ನಾಮಪದವನ್ನು ಒಂದು ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣವು ವಿಶೇಷಿಸ ಬಲ್ಲದು.

ನಾಮಪದ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧ ಸೂಚಕ ಗುಣವಾಚಕದ ಅಂತಸ್ಸ್ಥರ ಕ್ರಿಯಾಪದ ಗಳ ನಡುವಿನ ವಿವಿಧಕಾರಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲ ಉದಾಹರಣೆ ಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ :

(i) ಕರ್ತೃ (Agent)

ತಮಿಳು ;	ವಂತ ಮನಿತನ್ ;
ಮಲೆಯಾಳಂ ;	ವನ್ನ ಮನುಷ್ಯನ್ ;
ಕನ್ನಡ ;	ಬಂದ ಮನುಷ್ಯ ;
ತುಳು ;	ಬತ್ತೀ ಮನುಷ್ಯ ;
ತೆಲುಗು ;	ಒಚ್ಚಿನ ಮನಿಷಿ ;

(ii) ಕರ್ಮ (Object)

ತಮಿಳು ;	ಚೆಯ್ತ ವೇಲೈ ;
ಮಲೆಯಾಳಂ ;	ಚೆಯ್ತ ಜೋಲಿ ;
ಕನ್ನಡ ;	ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸ ;
ತುಳು ;	ಅಂತೀ ಕೆಲಸೊ ;
ತೆಲುಗು ;	ಚೇಸಿನ ಪನಿ.

(iii) ಕರಣ (Instrument)

ತಮಿಳು ;	ಪಟಿಂ ನಟುಕ್ಕೆಯ ಕತ್ತಿ ;
ಮಲೆಯಾಳಂ ;	ಪಳಂಮುಱುಚ್ಚ ಕತ್ತಿ ;
ಕನ್ನಡ ;	ಹಣ್ಣು ಕತ್ತರಿಸಿದ ಕತ್ತಿ.
ತುಳು ;	ಪರ್ನ್ದು ತುಂಡಂತೀ ಬೀಸತ್ತಿ.
ತೆಲುಗು ;	ಪನ್ದು ಕೋಸಿನ ಕತ್ತಿ.

(iv) ಸಂಪ್ರದಾನ (Dative)

ತಮಿಳು ;	(ನೀ ಪಣಮ್) ಕೊಟುತ್ತ ಆಳ್ ;
ಮಲೆಯಾಳಂ ;	(ನೀ ಪಣಮ್) ಕೊಟುತ್ತ ಮನುಷ್ಯನ್ ;
ಕನ್ನಡ ;	(ನೀನುಹಣ) ಕೊಟ್ಟ ಮನುಷ್ಯ :

ತುಳು, (ಈ ದುಡ್ಡು) ಕೊಳೀ ಮನುಷ್ಯ ;
ತೆಲುಗು, (ನುವ್ವು ಡಬ್ಬು) ಇಚ್ಚಿನ ಮನಿಷಿ ;

(v) ಗಮ್ಯಸ್ಥಾನಿಕ ಸಂಪ್ರದಾನ (Dative of destination)

ಉದಾ : ತಮಿಳು ; ಪೋನ ಊರ್ ;
ಮಲೆಯಾಳಂ ; ಪೋಯಗ್ರಾಮಮ್ ;
ಕನ್ನಡ, ಹೋದ ಊರು ;
ತುಳು, ಪೋಯೀ ಊರು ;
ತೆಲುಗು ; ವೆಳ್ಳಿನ ಊರು ;

(vi) ಅಪಾದಾನ (Ablative)

ಉದಾ : ಕನ್ನಡ ; (ನಾನು) ಬಿದ್ದ ಮರ
ತುಳು; (ಏನು) ಬೂಳೀಮರ
ತೆಲುಗು ; (ನೇನು) ಪದಿನ ಚೆಟ್ಟು.

(ಈ ಬಗೆಯ ರಚನೆ ತಮಿಳು ಮತ್ತು ಮಲೆಯಾಳಂಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ).

(vii) ಅಧಿಕರಣ (Locative)

ತಮಿಳು ; (ನಾನ್) ಚಾಪಿಟ್ಟ ಹೋಟ್ಟಲ್ ;
ಮಲೆಯಾಳಂ ; (ಞಾನ್) ಆಹಾರಮ್ ಕಳಿಚ್ಚ ಹೋಟ್ಟಲ್.
ಕನ್ನಡ ; (ನಾನು) ಊಟ ಮಾಡಿದ ಹೋಟೆಲ್
ತುಳು ; (ಎನು) ಉಂಡೀ ಹೋಟೆಲ್
ತೆಲುಗು ; (ನೇನು) ತಿನ್ನ ಹೋಟಲು

2–25. ಭೂತಕೃದಂತ ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣ ವಾಕ್ಯಗಳು : ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಕ್ಯವು ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕವಾಗಿ ಭೂತಕೃದಂತ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣ ಹೊಂದಿದ ಎಷ್ಟೇ ಸಂಖ್ಯೆಯ ವಾಕ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಒಳಗೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಅನೇಕ ನಿಷೇಧಾತ್ಮಕ ಕೃದಂತ ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ವರ್ತಮಾನ ಕೃದಂತ ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣಗಳಿಂದ ವಾಕ್ಯಗಳ ರಚನೆಯೂ ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕೃದಂತ ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಾಕ್ಯಗಳು ವಿರಳ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಬಗೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಎಲ್ಲ ಕ್ರಿಯಾ ಪದಗಳೂ ಒಂದೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಕೃದಂತಗಳ ಕ್ರಮವು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದರಿಂದಲೂ ಸೂಚಿಸಲ್ಪಡುವ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಬರುವ ಕ್ರಮದ ಮೇಲೆ

ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಸಾಂತಕ್ರಿಯಾಪದದಿಂದ ಸೂಚಿಸಲ್ಪಡುವ ಕ್ರಿಯೆಯೇ ಆ ಅನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ :- ತಮಿಳು; ಎನ್ ಮನೈವಿ ನೇಱ್ಱು ಪುಱಪಟ್ಟು ಪಿಱನ್ತ ವೀಟ್ಟುಕ್ಕು ಪೋಯ್ ಎಲ್ಲಾವರೈಯುಮ್ ಪಾರ್ತ್ತುವಿಟ್ಟು, ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಂ ಕಳೈಯುಮ್ ಪೇಚಿವಿಟ್ಟು ತಿರುಂಪಿ ವಂತಾಳ್.

ಮಲೆಯಾಳಂ : ಎನ್‌ಟೆ ಭಾರ್ಯ ಇನ್ನಲೆ ಪುಱಪ್ಪೆಟ್ಟು ಅವಳುಟೆ ವೀಟ್ಟಿಲ್ ಪೋಯಿ ಎಲ್ಲಾವರೆಯುಮ್ ಕಂಚಿತ್ತ ಅವರೋಟ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಙ್ಙಳುಮ್ ಸಂಸಾರಿಚಿಟ್ಟು ಮಟಙ್ಙಿವನ್ನು ;

ಕನ್ನಡ : ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ನಿನ್ನೆ ಹೊರಟು, ಅವಳ ತಾಯಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನೋಡಿ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಾತಾಡಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದಳು ;

ತುಳು; ಎನರಾವಣಿ ಕೋಡೆ ಪಿದಾಡ್ತ್, ಅಳೆನ ಅಪ್ಪೆನ ಇಲ್ಲಗ್ ಪೋಗ್ ಮಾತೆರೆನ್ಲಾ ಸೂತು ಮಾತ ವಿಷಯೆನ್ಲಾ ಪಾತೇರ್ತ್ ತಿರಬತ್ತಳ್ ;

ತೆಲುಗು; ಮಾ ಆವಿಡ ಪುಟ್ಟಿಂಟಿಕಿ ವೆಳ್ಳಿ, ಅಂದರಿನೀ ಚೂಸಿ, ಅನ್ನಿ ವಿಷಯಾಲೂ ಮಾಟ್ಲಾಡಿ ತಿರಿಗಿ ಒಚ್ಚಿನ್ದಿ ;

ಭೂತಕೃದಂತ ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣದ ಕರ್ತೃವು ವಾಕ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಕ್ರಿಯಾಪದದ ಕರ್ತೃವಿನಿಂದ ಭಿನ್ನವಾದ ಕೆಲವು ವಿಶೇಷ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ತಮಿಳು : ನಾನ್ ವನ್ತು ಪತ್ತುನಾಳ್ ಆಯಿಱ್ಱು
ಮಲೆಯಾಳಂ : ಞಾನ್ ವನ್ನಿಟ್ಟ್ ಪತ್ತ ದಿವಸಮ್ ಆಯಿ.
ಕನ್ನಡ : ನಾನು ಬಂದು ಹತ್ತು ದಿನ(ಗಳು) ಆಯಿತು
ತುಳು : ಏನು ಬತ್‌ತ್ ಪತ್ ದಿನ ಆನ್.
ತೆಲುಗು : ನೇನು ವಚ್ಚಿ ಪದಿ ರೋಜುಲು ಆಯಿನ್ದಿ.

ಕೆಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಕ್ರಿಯಾ ಪದದಿಂದ ಸೂಚಿಸಲ್ಪಡುವ ಕ್ರಿಯೆಯ ಕಾರಣವನ್ನು ಭೂತಕೃದಂತ ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣವು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಉದಾ :– ತಮಿಳು : ಅವನ್ ವಿಷಮ್ ಕುಟಿತ್ತು ಇಱನ್ತು ಪೋನಾನ್.
ಮಲೆಯಾಳಂ : ಅವನ್ ವಿಷಮ್ ಕುಟಿಚ್ಚ್ ಮರಿಚ್ಚು.
ಕನ್ನಡ : ಅವನು ವಿಷ ಕುಡಿದು ಸತ್ತು ಹೋದ.
ತುಳು : ಆಯೆ ವಿಷ ಪರ್ತ್ ಸೈತು ಪೋಯ
ತೆಲುಗು : ವಾಡು ವಿಷಮ್ ತಾಗಿ ಚಚ್ಚಿ ಪೋಯಾಡು.

ಅನೇಕ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳು ಎಂಬ ಕ್ರಿಯಾಪದದ ಭೂತಕೃದಂತ ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣವು ಉದ್ಧೃತ ಸಂಕೇತಗಳಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ:

ಉದಾ :– ತಮಿಳು ; ಇಂತಿರಾಕಾಂತಿ ಇಂತತ್ತೇರ್ತಲಿಲ್ ಜೆಯಿಪ್ಪಾರ್ ಎನ್ರು ಪಲರ್ ನಂವಿನಾರ್ಕಳ್.

ಮಲೆಯಾಳಂ : ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿ ಈ ತಿರಞ್ಞೆಟುಪ್ಪಿಲ್ ವಿಜಯಿಕ್ಕುಂ ಎನ್ನ ಧಾರಾಳವಮ್ ಜನಙ್ಙಳ್ ವಿಶ್ವಸಿಚ್ಚು.

ಕನ್ನಡ : ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರು ಈ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಬಹು ಮಂದಿ ನಂಬಿದ್ದರು.

ತುಳು : ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿ ಈ ಚುನಾವಣೆಟು ಗೆಲ್ವೆರೂಂತು ಮಂತೆರ್ಲಾ ನಂಬುತಿತ್ತೆರು.

ತೆಲುಗು : ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿ ಈ ಎನ್ನಿ ಕಲಲೋ ನೆಗ್ಗುತುಂದಿ ಅನಿ ಚಾಲಾ ಮಂದಿ ನಮ್ಮೇರು ;

2.26 ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೋಗ (Passive Voice)

ಯಾವ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕರ್ಮಣಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯಯವಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ನಾಲ್ಕು ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಭಾಷೆಗಳ ಹಳೆಯ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕ ಕ್ರಿಯಾಪದ, ತಮಿಳು ; ಪಟು ; ಮಲೆಯಾಳಂ ; ಪೆಟು ; ಕನ್ನಡ ಪಡು ; ತೆಲುಗು, ಪಡು ; ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ 'ಅನುಭವಿಸು', 'ಕಷ್ಟಪಡು' ಎಂಬರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಮುಖ್ಯ ಕ್ರಿಯಾಪದದ ಧಾತ್ವರ್ಥ ವಾಚಕಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದಾಗ, ಕರ್ಮಣಿ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ. (ನೋಡಿ ; ಅಗಸ್ತ್ಯಲಿಂಗ್ಯಂ 1967) ಉದಾ ; ಮಲೆಯಾಳಂ ; ಅಕಳ್ಳನ್ ಪೋಲೀಸ್‌ಕಾದಾಲ್ ಪಿಟಿಕ್ಕಪ್ಪೆಟ್ಟು ;ತಮಿಳು ; ಪೊಯ್‌ಚೊಲ್ಲಕ್ಕೂಟಾತು ಎನ್ರು ವೇದತ್ತಿಲ್ ಕೂಱಪ್ಪಟ್ಟಿರುಕ್ಕಿರದು ;. ಕನ್ನಡ ; ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳಬಾರದು ಎಂದು ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ; ತೆಲುಗು ಅಬದ್ಧಂ ಆಡಕೂಡದು ಅನಿ ವೇದಾಲಲೋ ಚೆಪ್ಪಬಡಿಂದಿ ;.

2.27 ಧಾತ್ವರ್ಥವಾಚಕ ವಾಕ್ಯಾಂಶಗಳು

ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಧಾತ್ವರ್ಥವಾಚಕ ವಾಕ್ಯಾಂಶಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಧಾನವಾಕ್ಯಾಂಶದ ಕ್ರಿಯಾಪದದ ಕ್ರಿಯೆಯ ಕಾರಣವನ್ನೂ ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಧಾತ್ವರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯಾಂಶವು ಕಾಲವಾಚಕ

ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣವಾಗಿ ಕೂಡ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅಧೀನ ವಾಕ್ಯಾಂಶಗಳ ಕರ್ತೃ ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನ ವಾಕ್ಯಾಂಶದ ಕರ್ತೃಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವಾಗ ಮಾತ್ರ ಈ ಎರಡೂ ಅರ್ಥಪಡೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. (ಧಾತ್ವರ್ಥ ಸೂಚಕದ ಈ ಎರಡೂ ವಿಶೇಷ ಅರ್ಥಗಳು ಮಲೆಯಾಳಂನಲ್ಲಿ ರೂಢಿಯಲಿಲ್ಲ).

ಕಾರಣಕ್ಕೆ (Cause) ಉದಾಹರಣೆ; ತಮಿಳು, ಮಟ್ಟೈಪೆಯುಕ್ಕುಳಮ್ ನಿಱೈಂತದು ; ಕನ್ನಡ ; ಮಳೆಬರಲು ಕೆರೆತುಂಬಿತು ; ಹ.ತೆಲುಗು, ವಾನಕುರಿಯನ್ ಚೆಱುವು ನಿಣ್ಡೆನು. ;

ಕಾಲವಾಚಕ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣದ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ; ತಮಿಳು, ನೀಪಾರ್ತು ಕೊಂಟಿರುಕ್ಕ ಅವನ್ ಎನ್ನೈ ಅಟಿತ್ತಾನ್.;

ಹಳೆಯ ಕನ್ನಡ, ನೀನೋಡೆ ಆವವ್ ನನ್ನಂ ಹೊಡೆದವ್ ;
ತುಳು, ಈತೂಯೆರೆ ಆಯೆ ಎಂಕು ಹಾಕಿಯೆ ;

ಹ.ತೆಲುಗು, ನೀವು ಚೂಡನ್ (ಗಾನ್) ವಾಡು ನನ್ನೂನ್‌ಗೊಟ್ಟೆನು.

2.28 ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯಗಳು (Interrogative Sentences)

ಜಗತ್ತಿನ ಉಳಿದ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎರಡು ರೀತಿಯ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯದು, (ಆ, ಓ ಅಥವಾ ಏ) ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ಅವ್ಯಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅದು, ಹೌದು ಅಥವಾ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಉತ್ತರವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯದು ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ಆಕೃತಿಮಾದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ಶಬ್ದವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಮೊದಲನೆಯ ವಿಧ (Type I)

ತಮಿಳು, ಅವನ್ ನಾಳೈವರುವಾನಾ ?
ಮಲೆಯಾಳಂ, ಅವನ್ ನಾಳೆ ವರುಮೋ ?;
ಕನ್ನಡ, ಅವನು ನಾಳೆ ಬರುತ್ತಾನೆಯೋ ?;
ತುಳು, ಆಯೆ ಎಲ್ಲೆ ಬರ್ಪೆನಾ ?;
ತೆಲುಗು, ವಾಡು ರೇಪು ಒಸ್ತಾಡಾ ?;

ಎರಡನೆಯ ವಿಧ (Type II)

ತಮಿಳು, ಅವನು ಎಪ್ಪೊಟಿದು ವರುವಾನ್?
ಮಲೆಯಾಳಂ, ಅವನ್ ಎಪ್ಪೊಳ್ ವರುಮ್ ?

ಕನ್ನಡ, ಅವನು ಯಾವಾಗ ಬರುತ್ತಾನೆ ?
ತುಳು, ಆಯೆ ಏಪಬರ್ಪೆ ?
ತೆಲುಗು. ವಾಡು ಎಪ್ಪುಡು ಒಸ್ತಾಡು ?

ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. ತಮಿಳು ಮತ್ತು ಮಲೆಯಾಳಂಗಳಲ್ಲಿ ಅಘೋಷ ಸ್ಪರ್ಶವೊಂದು ಎರಡು ಸ್ವರಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಅಥವಾ ಅನುನಾಸಿಕದ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಘೋಷವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.
2. * — ಮೂಲದ್ರಾವಿಡ ರೂಪವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.
3. $\ddot{V}$ — ಮಧ್ಯೀಕೃತ ಸ್ವರ.
4. $\tilde{V}$ — ಅನುನಾಸಿಕೀಕೃತ ಸ್ವರ.
5. $\overline{X\text{-}ɔ}^{6}$ — ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವ್ಯಂಜನದೊಡನೆ ಅನೋಷ್ಠ್ಯೀಕೃತ 'ಉ'ದ ಉಚ್ಚಾರವನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾ : ಕು (k$\ddot{+}$). (ಇದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ).

ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದಗಳು:

ಅಘೋಷ	Voiceless
ಅಧಿಕರಣ (ಸ್ಥಳವಾಚಿ)	Locative
ಅಧೀನ	Subordinate
ಅಂತಸ್ತರ	Underlying
ಅನುಕ್ರಮ	Sequence
ಅನುನಾಸಿಕ	Nasal
ಅನುನಾಸಿಕೀಕೃತ	Nasalized
ಅನುಸರ್ಗ	Post position
ಅನೋಷ್ಠ್ಯೀಕೃತ	Unrounded
ಅಪಾದಾನ	Ablative
ಅಪ್ರಧಾನ	Additional
ಅಭಿವ್ಯಾಪಕ	Inclusive
ಅವ್ಯಯ	Particle
ಆಕೃತಿಮಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ	Morphology
ಆಖ್ಯಾತಕ	Predicative
ಆಜ್ಞಾರ್ಥಕ	Imperative
ಉಚ್ಚ	High
ಉಚ್ಚಾರಣಾರ್ಥಕ	Enunciative
ಉತ್ತಮ ಪುರುಷ	First person
ಉದ್ಧೃತ	Quotative
ಉಪಧ್ವನಿಮಾ	Allophone
ಉಪಭಾಷೆ	Dialect
ಉಪ ವಿಭಾಗ	Sub-group
ಏಕಕಾಲಿಕ	Synchronic
ಐಚ್ಛಿಕ	Optional
ಓಷ್ಠ್ಯ	Labial
ಓಷ್ಠ್ಯೀಕೃತ	Rounded
ಕಂಪಿತ	Trill
ಕಂಠ್ಯ	Velar
ಕರ್ತೃ (ಕ)	Subject, (Agent)
ಕರಣ	Instrument
ಕರ್ಮ	Object
ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೋಗ	Passive voice
ಕಾಲವಾಚಕ	Tense
ಕ್ರಮ	Order
ಕ್ರಿಯಾಧಾತು	Verb root, (base)
ಕ್ರಿಯಾಪದ	Verb
ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣ	Verbal Adjective, (Adverb)

ಕೃದಂತ	Participle
ಗಮ್ಯಸ್ಥಾನ	Destination
ಗುಣವಾಚಕ	Adjective
ಗ್ರಾಂಥಿಕ (ಸಾಹಿತ್ಯಕ)	Literary
ಗ್ರಾಂಥಿಕ	Written
ತಾಡಿತ	Flap
ತಾಲವ್ಯ	Palatal
ದಂತ್ಯ	Dental
ದೀರ್ಘ (ತೆ)	Length
ದೂರವರ್ತಿ	Distant
ದ್ವಿತ್ವ	Gemination
ಧಾತ್ವರ್ಥಕ	Infinitive
ಧ್ವನಿಜಾರು	(On) Glide
ಧ್ವನಿಮಾ	Phoneme
ಧ್ವನಿಮಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ	Phonology
ಧ್ವನೀಯವಾಗಿ	Phonetically
ನಾಮಪದ	Noun
ನಾಮಪದ ಪುಂಜ	Noun phrase
ನಾಮ ಪ್ರಕೃತಿ	Nominal base
ನಾಮವಾಚಕ	Nominal
ನಿರಂತರ	Continuant
ನಿರ್ಗ್ರಾಂಥಿಕ (ಸಾಹಿತ್ಯವಿರದ)	Non-literary
ನಿರ್ದೇಶಾತ್ಮಕ	Demonstrative
ನಿಷ್ಪನ್ನ	Derived
ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ	Nagative
ಪರಿವರ್ತನ	Inflectional
ಪರಿವರ್ತಿತ	Oblique
ಪಶ್ಚ	Back
ಪಾರ್ಶ್ವಿಕ	Lateral
ಪಾರ್ಶ್ವೀಕೃತ	Lateralized
ಪುರುಷವಾಚಕ	Personal
ಪುಲ್ಲಿಂಗ	Masculine gender
ಪುಲ್ಲಿಂಗೇತರ	Non-masculine
ಪೂರ್ವ	Front
ಪೂರ್ವಗಾಮಿ	Preceding
ಪ್ರಕೃತಿ	Stem
ಪ್ರತ್ಯಯ	Suffix
ಪ್ರತಿರೂಪ	Counter part
ಪ್ರತಿಷೇಧ	Constraint
ಪ್ರತಿಷೇಧಕ	Prohibitive

ಪ್ರಥಮ ಪುರುಷ	First person
ಪ್ರಭೇದ	Variation
ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ	Interrogative
ಪ್ರಾತ್ಯಯಿಕ ಪ್ರವೃದ್ಧಿ	Inflectional Increment
ಪ್ರೇರಣಾರ್ಥಕ	Causative
ಮಧ್ಯ	Central
ಮಧ್ಯಮ ಪುರುಷ	Second person
ಮಧ್ಯವರ್ತಿ	Intermediary
ಮಧ್ಯೀಕೃತ	Centralized
ಮಾತನಾಡುವವ	Speaker
ಮಾನವ	Human
ಮಾನವೇತರ	Non-human
ಮುಖ್ಯ ಕ್ರಿಯಾಪದ	Main verb
ಮೂರ್ಧನ್ಯ	Retroflex
ಮೂಲ ದ್ರಾವಿಡ	Proto-dravidian
ಮೌಖಿಕ	Oral
ಯುಗ್ಮ	Cluster
ರಚನೆ (ಸ್ವರೂಪ)	Structure
ರೂಪ	Form
ಲಿಂಗ	Gender
ವಚನ	Number
ವರ್ಗಕರ್ತೃಕ	Classifier
ವರ್ಣ	Syllable
ವರ್ಣನಾತ್ಮಕ	Qualitative
ವರ್ಣಪಲ್ಲಟ	Metathesis
ವರ್ತ್ಸ್ಯ	Alveolar
ವಾಕ್ಯಾತ್ಮಕ	Syntactic
ವಾಕ್ಯರಚನಾ ಶಾಸ್ತ್ರ	Syntax
ವಾಕ್ಯಾಂಶ	Clause
ವಾಡಿಕೆಯ	Habitual
ವಿಭಕ್ತಿ	Case
ವಿರಾಮ	Pause
ವೈದೃಶ್ಯ	Contrast
ವ್ಯಂಜನ	Consonant
ವ್ಯವಸ್ಥೆ	System
ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಧ್ವನಿಮಾ ಸ್ತರ	Systematic phenemic level
ವ್ಯಾವರ್ತಕ	Exclusive
ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ	Spoken
ಶಿಷ್ಟ	Standard
ಶ್ರೋತೃ	Hearer

ಸಕರ್ಮಕ	Accusative
ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕ	Numeral
ಸಂಘರ್ಷ	Fricative
ಸಂಪ್ರದಾನ	Dative
ಸಂಬಂಧವಾಚಕ	Relative
ಸಂಬಂಧಾರ್ಥಕ	Genetive
ಸಂವಾದಿ	Corresponding
ಸಂವೃತ	Close
ಸಮೀಪವರ್ತಿ	Proximate
ಸಮುದಾಯ	Class
ಸಂಯೋಜಕ	Copula
ಸರ್ವನಾಮ	Pronoun
ಸಹಾಯಕ ಕ್ರಿಯಾಪದ	Auxiliary verb
ಸಾಂತ ಕ್ರಿಯಾಪದ	Finite verb
ಸ್ತರ	Level
ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ	Feminine gender
ಸ್ಪರ್ಶ	Stop
ಸ್ವರ	Vowel
ಸ್ವರಾನುರೂಪತೆ	Vowel Assimilation
ಹಂಚಿಕೆ	Distribution
ಹ್ರಸ್ವ	Short

ಆಧಾರ ಗ್ರಂಥಗಳು

Agesthialingom, S. 1969. Passive in Dravidian. In Agesthialingom, S. and Kumaraswami Raja, N. 1969. 1-22.

Agesthialingom, S. and Kumaraswami Raja, N. 1969 (ed.) Dravidian Linguistics (Seminar papers). Annamalainagar; Annamalai University.

Bright, W. 1972. The enunciative vowel. International Journal of Dravidian Linguistics. 1 (No. 1). 26-55.

Burrow, T. 1968. Collected papers in Dravidian Linguistics, Annamalainagar, Annamalai University.

Burrow, T. and Bhattacharya, S. 1953. The Parji Language, Hert Ford.

Caldwell, R. 1856. (3rd edition, reprinted 1956). A Comparative Grammar of the Dravidian or South-Indian family of Languages, Madras ; University of Madras.

Emeneau, M. B. 1956. India as a linguistic area, Language 32. 3–16.

— 1969. A kota vowel-Shift. Journal of Tamil studies. I (No. 1), 21–34.

— 1970a. Kodagu vowels, Journal of the American Oriental Society 90. 145–158.

— 1970 b. Dravidian Comparative Phonology ; a sketch Annamalainagar ; Annamalai University.

Krishna Murthy, B.H. 1958. Alternations i.e. and u.o. in Dravidian Language 34. 458–468.

— 1961. Telugu verbal bases ; a Comparative and Descriptive study. Berkeley and Los Angeles ; University of California.

Shankara Bhat, D. N. 1970. Kudux indicatives. Indo-Iranian Journal 12. 216–223.

— 1971. An outline grammar of Havyaka, Poona ; Deccan College.

Shanmugam, S. V. 1971. Dravidian nouns (a comparative study). Annamalainagar; Annamalai University.

Subrahmanyam, P. S. 1969. The Central Dravidian Languages. In Agesthialingom, S. and Kumaraswami Raja, N. 1969. 107–134 (also Journal of the American Oriental Society 89. 739–750).

— 1971. Dravidian verb Morphology (a comparative study). Annamalainagar; Annamalai University.

— 1976. The Toda developments of Proto-Dravidian *a, *a:, *l and *l. In Agesthialingom S. and Subrahmanyam, P. S.

— 1976 (ed. Dravidian linguistics–V.) Annamalainagar; Annamalai University) 87-12a.

— 1977. Dravida Bhasalu (Dravidian languages) (in Telugu) Annamalainagar, Annamalai University.

ಬದಲಾವಣೆ

ಎಚ್. ಎಚ್. ಗಂಗಾಧರಾಚಾರ್

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಪಳಪಳನೆ ಹೊಳೆದ ಹಾಗೆ
ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಬುದ್ಧ ಬೆಳಗಿದ.
ರಾಜ ಭೋಗಗಳ ಬಿಟ್ಟು, ಕಾಡು-ಬೆಟ್ಟಗಳ ದಾಟಿ
ಪ್ರೇಮ ಹಸ್ತವ ಚಾಚಿ ನಮ್ಮತ್ತಲೇ ಬಂದ.
"ಮನುಷ್ಯ ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವೆ ಭೇದವಿಲ್ಲ,
ಬನ್ನಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಗಿ ಚಕ್ರ ತಿರುಗಿಸೋಣ,
ಇತಿಹಾಸದ ಗತಿ ಬದಲಿಸೋಣ" ಎಂದ.
ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದ ನಾವು ಬೆಳಕಿನ ಸುತ್ತ ನೆರೆದೆವು.
ನರ ನರಗಳಲ್ಲೂ ಉತ್ಸಾಹದ ಹೊಳೆ ಹರಿದಂತಾಗಿ
ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿ ಬಲವಾಗಿ ದಬ್ಬಿದೆವು ; ಎದೆ ಎತ್ತಿ ನಡೆದೆವು.
ಒಂದು ದಿನ ಬುದ್ಧ ಅಸ್ತನಾದ-ಸಂಜೆ ಸೂರ್ಯನ ಹಾಗೆ.
ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಕತ್ತಲೆ ಆವರಿಸಿ, ನಾವು ವರ್ಷಗಟ್ಟಲೆ
ದಿಕ್ಕುಗೆಟ್ಟು ಅಲೆದಾಡಿದೆವು ;
ಕಲ್ಲು ಮುಳ್ಳುಗಳ ಮೇಲೆ ಎಡತಾಕಿ ನರಳಿದೆವು.
ಒಂದು ದಿನ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬಸವಣ್ಣ ಬಂದ,
ಬಂದವನು ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಕೈ ಬೀಸಿ ಕರೆದು, ಭುಜ ಚಪ್ಪರಿಸಿ,
"ಬನ್ನಿ, ಚಕ್ರ ತಿರುಗಿಸೋಣ,
ಇತಿಹಾಸದ ಗತಿ ಬದಲಿಸೋಣ" ಎಂದ.
ಹೆಣಗಳಂತಿದ್ದ ನಾವು ಕೊಂಚ ಉಸಿರಾಡಿದೆವು ;
ಅಣ್ಣನ ಮಾತಿಗೆ ಓಗೊಟ್ಟು,
ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿ ಬಲವಾಗಿ ದಬ್ಬಿದೆವು.
ನಮ್ಮ ಕೀಳರಿಮೆ ಕಳೆ ಕಿತ್ತೆಸೆದು, ಹೊಸಗಾಳಿಗೆ ಮೈಯೊಡ್ಡಿ ನಿಂತೆವು.
ಬಸವಣ್ಣ ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು, ತಣ್ಣಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದ ದಿನ
ನಾವು ಚಕ್ರತಿರುಗಿಸುವುದ ಬಿಟ್ಟು ಅನಾಥರಾಗಿ ನರಳಿದೆವು.
ಬೆನ್ನೆಲುಬಿಲ್ಲದವರಂತೆ ಮತ್ತೆ ಬಾಗಿದೆವು.
ನಾವು ಅಸಹಾಯಕರಾಗಿ ಬಾಯಿ ಬಾಯಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ

ಕೋಲೂರಿ, ದೃಢ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿಡುತ್ತ ಗಾಂಧಿ ಬಂದ,
ಬಂದವನು ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಕೈಚಾಚಿ ಕರೆದು, ತಲೆದಡವಿದ ;
ನಮ್ಮ ದುಸ್ಥಿತಿಗಾಗಿ ಕಣ್ಣೀರು ಮಿಡಿದ.
"ಮನುಷ್ಯ ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವೆ ಭೇದವಿಲ್ಲ ;
ಬನ್ನಿ ಚಕ್ರ ತಿರುಗಿಸೋಣ ; ಇತಿಹಾಸದ ಗತಿ ಬದಲಿಸೋಣ'' ಎಂದ-
ಮಂತ್ರ ಮಗ್ನರಂತೆ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದ ನಾವು
ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಬಲವಾಗಿ ದಬ್ಬಿದೆವು ;
ಹಲವು ಅಡ್ಡಗೋಡೆಗಳ ಕೆಡವಿ ರಾಜ ಬೀದಿಯವರೆಗೂ ತಂದೆವು.
ಒಂದು ದಿನ ಗಾಂಧಿ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ರಕ್ತದ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಳಾಡಿದಾಗ
ನಾವು ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತರಾಗಿ ನಡುಗಿದೆವು.
ಚಕ್ರ ತಿರುಗಿಸುವುದ ಮರೆತು ಮತ್ತೆ ಬಗ್ಗಿದೆವು.
ದೇಶ ಬದಲಾಗತೊಡಗಿತು-
ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಗಳು-ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳು ಮೈಕೊಡವಿಕೊಂಡು ಎದ್ದು ನಿಂತವು.
ರೈಲು-ಬಸ್ಸು-ವಿಮಾನಗಳು ದೇಶದ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಹರಿದಾಡ
ತೊಡಗಿದುವು.

ನಾವು ಮಾತ್ರ ಬದಲಾಗಲಿಲ್ಲ ;
ನಮ್ಮ ಗುಡಿಸಲುಗಳು, ತೇಪೆಯುಡುಪುಗಳು ಬದಲಾಗಲಿಲ್ಲ.
ನಾವು ಎಂದಿನಂತೆ 'ದೇಹಿ, ದೇಹಿ' ಎನ್ನುತ್ತ,
ಬುದ್ಧ-ಬಸವ-ಗಾಂಧಿಗಳ ನೆನಪು ಮಾತ್ರ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ,
ಧಣಿಗಳ ದಾಸರಾಗಿ, ನಾಲ್ಕಾಣೆ ಕೂಲಿಗೆ ಎಂಟಾಣೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತ,
ಶೋಷಕರನ್ನೇ ಮಹಾದಯಾಳುಗಳೆಂದು ಹೊಗಳುತ್ತ,
ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಗಳು ಕಳೆಯುವುದನ್ನೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದೇವೆ.
ಅನ್ನಕ್ಕಾಗಿ ಹುಳುಗಳ ಹಾಗೆ ಒದ್ದಾಡುತ್ತ,
ನಮ್ಮ ದುಸ್ಥಿತಿಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಹಣೆ ಬರಹವೇ ಕಾರಣವೆಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ,
ಉಳ್ಳವರ ವಾಸಕ್ಕೆ ಅಂತಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಅಂತಸ್ತುಗಳ ಕಟ್ಟುತ್ತ,
ಕಟ್ಟುವಾಗ ಅಪಘಾತಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಸಾಯುತ್ತ,
ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಕೈಹಚ್ಚುವುದ, ಇತಿಹಾಸದಗತಿ ಬದಲಿಸುವುದ ಮರೆತು,
ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದದ ಕೆಲವು ಮುಖಗಳು-ವಿಶಿಷ್ಟಾಂಶ (Distinctive Feature) ತತ್ವವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಒಂದು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಅಧ್ಯಯನ*

ಟಿ. ಎಸ್. ಸತ್ಯನಾಥ್

1. ಪ್ರವೇಶ

ಈಚೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋಣದ ಮಾತು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೇಳಬರುತ್ತಿದೆ. ಅದರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಇಂದಿಗೂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಸತ್ಯ ಎಂದು ಸಾಧಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋಣ ಎಂದರೆ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೆಥಡಾಲಜಿ (Methodology) ಯಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕಾಗಿರುವ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟು. ಖಚಿತವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನದ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗುವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ವಸ್ತು ನಿಷ್ಠ (Objective) ವಾಗಿ ಪುನರ್ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವ ಅನುಕೂಲ ಇರುವ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಎಂದು ಶೃತಪಟ್ಟಿರುವ ಹಲವಾರು ಶಿಸ್ತು (Discipline) ಗಳ ನೆರವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾಡುವ ಇಂತಹ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು (Multidisciplinary research) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನವೊಂದನ್ನು ಈ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿನ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ–ವಿಜ್ಞಾನ. ಗಣಿತ–ವಿಜ್ಞಾನ, ಸಂಖ್ಯಾ ವಿಜ್ಞಾನದ ತತ್ವಗಳನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ನೆರವನ್ನೂ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಭಾಷಾ–ವಿಜ್ಞಾನದ ವಿಶಿಷ್ಟಾಂಶತತ್ವ (Distinctive Features Principle) ದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದದ ವಿಶಿಷ್ಟಾಂಶಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ, ವರ್ಗೀಕರಣ ವೊಂದನ್ನು ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಶಿಷ್ಟಾಂಶಗಳ ಪ್ರಸರಣ (Distribution) ವನ್ನು

---

* ಈ ಪ್ರಬಂಧ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ 1977ನೇ ಜೂನ್ 2 ರಿಂದ 4 ರವರೆಗೆ ನಡೆದ ಏಳನೆಯ ಅಖಿಲಭಾರತ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಓದಿದ "Some Aspects of Kannada Folklore- A Computer Analysis using the Distinctive Feature Principle" ಎಂಬ ಪ್ರಬಂಧದ ಕನ್ನಡ ರೂಪಾಂತರ.

ಗಮನಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದದ ಕೆಲವು ಮುಖಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಖ್ಯಾ-ವಿಜ್ಞಾನದ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಳೆಯಲಾದ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ಈ ತನಕ ಉಪಲಬ್ಧವಿರುವ ಮೂಲ ದತ್ತಾಂಶ (Basic data) ಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಾದಂತೆ ಅವುಗಳು ಇನ್ನಷ್ಟು ಪುಷ್ಟಿಗೊಳ್ಳಲು ಅಥವಾ ಮಾರ್ಪಾಡಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನೂ, ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನೂ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಮುದ್ರಿಸಿದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾದ ಮೆಥಡಾಲಜಿಯ ಬಗ್ಗೆಯೂ ವಿವರ ನೀಡಿರುವುದರಿಂದ ಮುಂದೆ ವಸ್ತು-ನಿಷ್ಠ ಪುನರ್ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ.

2. ವಿಶಿಷ್ಟಾಂಶ ತತ್ವ (Distinctive Features Principle)

ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯ ಧ್ವನಿಮಾಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮತ್ತು ಖಚಿತವಾಗಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸಲು ವಿಶಿಷ್ಟಾಂಶಗಳು ಎಂಬ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ರಾಚನಿಕ (Structural) ವಾಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ಈ ವಿಶಿಷ್ಟಾಂಶಗಳು ಭಾಷೆಯ ನಿಯೋಗಾತ್ಮಕ (Functional) ಘಟಕಗಳಾಗಿದ್ದು, ಈ ಘಟಕಗಳ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಕಲ್ಪ (Combination) ಗಳಿಂದ ಆ ಭಾಷೆಯ ಧ್ವನಿಮಾ, ಆಕೃತಿಮಾ ಮತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.[1] ಯಾವುದೇ ಶಿಸ್ತಿನ ಪ್ರಕಾರವೊಂದು ಈ ರೀತಿಯ ನಿಯೋಗಾತ್ಮಕ ಘಟಕಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗಿದ್ದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಈ ಮೂಲ ಘಟಕಗಳ ರೂಪಕ್ಕೆ ತಂದು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಉಂಟು. ಅಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನವೊಂದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ಅಧ್ಯಯನದ 260 ಜನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟಾಂಶಗಳನ್ನು "ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ವರ್ಗೀಕರಣ-ಒಂದು ಸಲಹೆ" ಎಂಬ ಪ್ರಬಂಧದ ವಿಷಯ ಸೂಚಿಯಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.[2] ಈ ವಿಷಯ ಸೂಚಿಗೆ ಒಂದು ಮೂಲ ಭೂತವಾದ ಮಿತಿಯಿದ್ದು ಅದರ ಸ್ಪಷ್ಟನೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಜನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟಾಂಶಗಳನ್ನು ಈವರೆಗೂ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು

1. ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳ ಧ್ವನಿವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸುಮಾರು ಹನ್ನೆರಡು ನಿಯೋಗಾತ್ಮಕ ಘಟಕ (ವಿಶಿಷ್ಟಾಂಶ)ಗಳ ಮೂಲಕ-ಕೆಲವರು ಹದಿಮೂರು ಎಂದೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುವುದುಂಟು-ಖಚಿತವಾಗಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಘಟಕಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಭಾಷೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಯನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟಾಂಶ ತತ್ವ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
2. ಟಿ. ಎಸ್. ಸತ್ಯನಾಥ್ ; ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ವರ್ಗೀಕರಣ-ಒಂದು ಸಲಹೆ; ಸಾಧನೆ· ಸಂಪುಟ. 6, ಸಂಚಿಕೆ-3; ಜುಲೈ-ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 1977. ಪು. 17-32.

ಆಧರಿಸಿ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದದಲ್ಲಿ ಈ ತನಕ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದ ಸಂಶೋಧನಾ ಮೆಥಡಾಲಜಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳದಿರುವುದರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯ ತುಂಬಾ ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ನಡೆದಿದೆ. ಇಂತಹ ಸಂಗ್ರಹಗಳು ನೀಡಿರುವ ಮಾಹಿತಿಯಿಂದಲೇ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆದಿರುವುದರಿಂದ ವಿಶಿಷ್ಟಾಂಶಗಳ ವಿವರಗಳು ಒಂದೆರಡು ಕಡೆ ತಪ್ಪಾಗಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಗೆಳೆಯಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಗಳು ನೀಡುವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಸೂಕ್ತ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಸಂದಿಗ್ಧತೆಯನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡುವ ವಿವರಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪರಿಶೀಲನೆಯಿಂದ ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನದ ವಿಶಿಷ್ಟಾಂಶಗಳು ಸಹಸಂಬಂಧ ಪರೀಕ್ಷೆ (Correlation test)ಯಿಂದ ಸಮರ್ಥನೆಗೊಂಡು ವಿಶಿಷ್ಟಾಂಶಗಳೆಂದು ನಿರ್ಧರಿತವಾಗಿವೆ.[3] ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದದ ವಿಶಿಷ್ಟಾಂಶಗಳು ಈಗಷ್ಟೇ ಸೂಚಿತವಾಗಿದ್ದು, ಅವುಗಳು ಸಹ ಸಂಬಂಧ ಪರೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಸಮರ್ಥನೆಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಥೂಲವಾದ ಸಹಸಂಬಂಧ ಪರೀಕ್ಷೆಯೊಂದನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯಾದರೂ, ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಜನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಅಧ್ಯಯನದ ನಂತರವೇ ವಿಶಿಷ್ಟಾಂಶಗಳ ಸಮರ್ಥನೆ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಜನಪದ ವಿಶಿಷ್ಟಾಂಶಗಳ ಬದಲಿಗೆ ಜನಪದ ಅಂಶಗಳು (Folk-Features) ಎಂಬ ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಸೂಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

3. ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ–ಜನಪದ ಅಂಶಗಳು

ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹ ಈಚಿನವರೆಗೂ ಕೇವಲ ಹಾಡು, ಕಥೆ ಮುಂತಾದ ರೂಪಗಳಿಗಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದು ಈವರೆಗಿನ ಸಂಗ್ರಹದ ಬಹುಪಾಲು ಶಾಬ್ದಿಕ ಜಾನಪದ (verbal folklore) ದ್ದಾಗಿದೆ. ಶಬ್ದರೂಪ ಕಾಣಬರದ ಅಶಾಬ್ದಿಕ ಜಾನಪದ (nonverbal folklore) ದ ಬಗ್ಗೆ ಅಂತಹ ಕಾರ್ಯವೇನೂ ನಡೆದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಅಶಾಬ್ದಿಕ ಜಾನಪದದ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನೂ ಶಾಬ್ದಿಕ ಜಾನಪದದೊಡನೆ ಸೇರಿಸಿ ಸಂಗ್ರಹಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ವರ್ಗೀಕರಣವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಿದರ್ಶನಕ್ಕೆಂದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂಗ್ರಾಹಕರ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿರುವ ಕುಣಿತಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕುಣಿತಗಳಿಗೆ ಶಾಬ್ದಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯ/ಕುಣಿತದ ಪ್ರಸರಣ (Distribution)ವನ್ನು ಪಟ್ಟಿ-1 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು

3. ಸಹಸಂಬಂಧ ಮತ್ತು ಅದರ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪ್ರಬಂಧದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

260 ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ 177 ರಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯ/ಕುಣಿತ ಕಂಡು ಬಂದಿದ್ದು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 96 ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯೂ 30 ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಣೆಯೂ ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. (ಅಂದರೆ ಒಟ್ಟು 96 + 30 = 126 ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಬ್ದಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ). ವಾಸ್ತವವಾಗಿ 30 ನಿರೂಪಣೆಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ 22 ರಲ್ಲಿ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯೂ ಕಂಡು ಬರುವುದರಿಂದ ಶುದ್ಧವಾದ ನಿರೂಪಣಾ ಪ್ರಕಾರಗಳು 30 – 22 = 8 ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಅಭಿನಯಗೊಳ್ಳುವ ಶಾಬ್ದಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ 96 + 8 = 104 ಆಗಿದೆ.

ಪಟ್ಟಿ-1 : ಅಭಿನಯ ಕಂಡುಬರುವ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಅಂಶಗಳ ಆವರ್ತಾಂಕ ಪ್ರಸರಣ.

ಅಭಿನಯದ	ಭೌ.	ಸಂ.	ಹಾ.	ನಿ.	ಅ.	ವಾ.	ಗಂ.	ಹೆ.
ಆವರ್ತಾಂಕ	0	119	96	30	177	162	168	40

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ 177 ಕುಣಿತದ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 104ರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಶಾಬ್ದಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ ಎಂದಾಯಿತು. ಶಾಬ್ದಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಇರುವ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲದಿರುವ ಎಲ್ಲ ಕುಣಿತಗಳನ್ನೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ ಶಾಬ್ದಿಕ ಜಾನಪದ ಎಂದು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೇಲಿನ ಎರಡೂ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ವಿಶಾಲ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇರುವ ಅಭೌತಿಕ ಜಾನಪದ (Non-physical folklore) ಎಂಬ ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಸ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಉಪಯುಕ್ತತೆ (Utilitarian)ಯ ಮೌಲ್ಯವನ್ನುಳ್ಳ ವಸ್ತುಗಳು, ವಾಸ್ತು (Architecture), ಗೃಹೋಪಕರಣಗಳು ಮುಂತಾದವನ್ನು ಭೌತಿಕ ಜಾನಪದ (Physical folklore) ಎಂದು ಕರೆದು, ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೊರತಾದುವನ್ನು ಅಭೌತಿಕ ಜಾನಪದ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿರುವ ಜನಪದ ಅಂಶಗಳು ಅಭೌತಿಕ ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು, ಮುಂದೆ ಭೌತಿಕ ಜಾನಪದದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹವಾದಂತೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೊಸ ಜನಪದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಬಹುದು.

ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಭೌತಿಕತೆ (Physicality)ಯನ್ನೇ ಮೊದಲ ಜನಪದ ಅಂಶವನ್ನಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. "ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ವರ್ಗೀಕರಣ – ಒಂದು ಸಲಹೆ"[4] ಎಂಬ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ಅಂಶವಾಗಿ ಸೂಚಿತವಾಗಿದ್ದ ಗಂಡು/ಹೆಣ್ಣಿನ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಜನಪದ ಅಂಶಗಳನ್ನಾಗಿ

4. ಸಾಧನೆ, ಸಂಪುಟ 6, ಸಂಚಿಕೆ 3 ; ಜುಲೈ-ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 1977. ಪು. 13.

ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣಿನ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಪ್ರಸರಣ ಮತ್ತು ಆ ಮೂಲಕ ತಳೆದಿರುವ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ಈ ಮಾರ್ಪಾಟನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಒಟ್ಟು ಎಂಟು ಜನಪದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಅವುಗಳು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೀಗಿವೆ ; 1) ಭೌತಿಕತೆ (Physicality), 2) ಸಂದರ್ಭ (Context) 3) ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ (Singing), 4) ನಿರೂಪಣೆ (Narration), 5) ಅಭಿನಯ (Enactment), 6) ವಾದ್ಯ (Instrument), 7) ಗಂಡು (Male), ಮತ್ತು 8) ಹೆಣ್ಣು (Female). ಪ್ರತಿ ಜನಪದ ಅಂಶವನ್ನೂ ಅದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಕಾರವೊಂದರಲ್ಲಿ ಇದೆಯೇ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು '+' ಅಥವಾ '–' ಎಂಬ ದ್ವೈವಿಧ್ಯ ಆಯ್ಕೆ (Binary Choice)ಯ ಮೂಲಕ ನಿರ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಜನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳೂ ಈ ಎಂಟು ಜನಪದ ಅಂಶಗಳ ದ್ವೈವಿಧ್ಯ ಆಯ್ಕೆಯ ಮೂಲಕ ಖಚಿತವಾಗಿ ನಿರ್ದೇಶನಗೊಂಡಿವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜನಪದ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೂ ಒಂದೊಂದು ಸೂಚ್ಯಂಕೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

4. ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಅಳವಡಿಕೆ

ವಿಷಯ ಸೂಚಿಯನ್ನು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಗೆ ಅಳವಡಿಸುವಾಗ ಹಲವಾರು ಅಗತ್ಯವಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಮೊದಲಿಗೆ ಕನ್ನಡದ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೈಬಿಟ್ಟು, ಬರಿಯ ಸೂಚ್ಯಂಕೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಯಿತು. ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಈ ತನಕ ವ್ಯತ್ಯಯ[5] (Mutations) ಗಳು ಕಂಡುಬರದಿರುವುದರಿಂದ ಸೂಚ್ಯಂಕೆಗಳ ಕೊನೆಯ ಅಂಕಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾಲ್ಕು ಅಂಕಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಜನಪದ ಅಂಶಗಳ ಇರುವಿಕೆ

---

5. ಒಂದು ಜನಪದ ಪ್ರಕಾರದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಅಂಶಗಳ ಜೋಡಣಾಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಂಡುಬಂದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಆ ಪ್ರಕಾರದ ವ್ಯತ್ಯಯ ರೂಪಗಳು ಎನ್ನಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಅಂಟಿಕೆ ಪಂಟಿಕೆ ಪದಗಳ (A0011) ಜನಪದ ಅಂಶಗಳ ಜೋಡಣೆ – + + – – – + – ಎಂದಿದೆ. ಇದು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಂಟಿಕೆ–ಪಂಟಿಕೆ ಪದಗಳ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದ್ದು, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರಿನ ಅಂಟಿಕೆ–ಪಂಟಿಕೆ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ವೇಳೆ ಕುಣಿತ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ ಎಂದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇರುವ ರೂಪವನ್ನು ವ್ಯತ್ಯಯ ಎಂದು ಕರೆದು
ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಂಟಿಕೆ–ಪಂಟಿಕೆ ಪದಗಳು A0011 – + + – – – + –
ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಂಟಿಕೆ–ಪಂಟಿಕೆ
ಪದಗಳು A0012 – + + – + – + –
ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿರುವಂತೆ ನಿರ್ದೇಶಿಸಬಹುದು.

ಮತ್ತು ಇಲ್ಲದಿರುವಿಕೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ '+' ಮತ್ತು '−'ಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ '1' ಮತ್ತು 'O'ಗಳನ್ನು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಲಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಮೊದಲನೆಯದಿಂದ ಭೌತಿಕತೆಯ ಕಾಲಂನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕಡೆಯೂ 'O' ಎಂದು ಬರುತ್ತದ್ದರಿಂದ, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಕಾಲಂನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ '−'ನ್ನು '3' ಎಂದು ನಿರ್ದೇಶಿಸಲಾಯಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಜನಪದ ಅಂಶಗಳ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು '1' ಎಂದೂ ಇಲ್ಲದಿರುವಿಕೆಯನ್ನು 3/0 ಎಂದೂ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪಟ್ಟಿ 2ರಲ್ಲಿ ವಿಷಯಸೂಚಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ದತ್ತಾಂಶಕ್ಕೂ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಗೆ ನೀಡಿದ ದತ್ತಾಂಶಕ್ಕೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮಾರ್ಪಾಟುಗಳನ್ನು ನಿದರ್ಶನಕ್ಕೆಂದು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಗೆ ನೀಡಿದ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಲು ಸೂಚನೆ ನೀಡಿ ಅದನ್ನು ಪರಿಶಿಷ್ಟ–1ರಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಮೊದಲಿಗೆ ಕಂಪ್ಯೂಟರನ್ನು ವರ್ಗೀಕರಣಕ್ಕೆಂದು ಬಳಸಲಾಯಿತು. ಎಲ್ಲ 260 ಜನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಜನಪದ ಅಂಶಗಳ ವಿಕಲ್ಪ (Combination) ಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಸಮಾನ ಅಂಶಗಳ ವಿಕಲ್ಪಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಗುಂಪುಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜನಪದ ಅಂಶವನ್ನೂ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಸೂಚಿ (Reference) ಯನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, 260 ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಅಂಶ ಇರುವಾಗ ಬೇರೆ ಉಳಿದ ಜನಪದ ಅಂಶಗಳ ಇರುವಿಕೆಯ ಆವರ್ತಾಂಕಗಳನ್ನು (Frequency) — ಅಂದರೆ ಜನಪದ ಅಂಶಗಳ ಇರುವಿಕೆಯ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು — ನೀಡಲು ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಸೂಚಿಯಾಗಿಟ್ಟಾಗ ಒಟ್ಟು 260 ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಭದ ಆವರ್ತಾಂಕ 180. ಈ 180 ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಭ ಇರುವಾಗ ಮಿಕ್ಕ ಜನಪದ ಅಂಶಗಳ ಇರುವಿಕೆಯ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ಆವರ್ತಾಂಕವಾಗಿದ್ದು ಅವುಗಳು ಈ ರೀತಿ ಇವೆ: ಭೌತಿಕತೆ: 0, ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ: 116, ನಿರೂಪಣೆ: 28, ಅಭಿನಯ: 118, ವಾದ್ಯ: 131, ಗಂಡು: 154, ಹೆಣ್ಣು: 58. ಈ ರೀತಿ ಎಲ್ಲ ಎಂಟು ಅಂಶಗಳನ್ನೂ ಒಂದಾದನಂತರ ಒಂದರಂತೆ ಸೂಚಿಯನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಗಣನೆ ಮಾಡಿದ ಆವರ್ತಾಂಕಗಳು ಒಂದು ಆವರ್ತಾಂಕಗಳ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ಸ್ (Matrix) ನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಒಟ್ಟು 28 ಬಾರಿ (7 + 6 + 5 + 4 + 3 + 2 + 1) ಎಲ್ಲ ಜನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಜನಪದ ಅಂಶಗಳ ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನ ವರ್ಗೀಕರಣ ಮತ್ತು ಆವರ್ತಾಂಕಗಳ ಗಣನೆಯನ್ನು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಪಟ್ಟಿ–2 : ವಿಷಯ ಸೂಚಿಯ ದತ್ತಾಂಶಕ್ಕೂ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಗೆ ನೀಡಿದ ದತ್ತಾಂಶಕ್ಕೂ ಇರುವ ಪೂರ್ವಾಪರಗಳು.

ಜನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳು	ವಿಷಯ ಸೂಚಿಯ ದತ್ತಾಂಶ									ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಗೆ ನೀಡಿದ ದತ್ತಾಂಶ								
	ಸೂಚ್ಯಂಕೆ	ಭಾ	ಸಂ	ಹಾ	ನಿ	ಅ	ವಾ	ಗಂ	ಹೆ	ಸೂಚ್ಯಂಕೆ	ಭಾ	ಸಂ	ಹಾ	ನಿ	ಅ	ವಾ	ಗಂ	ಹೆ
ಅಂಟಿಕೆ–ಪಂಟಿಕೆ	A0011	–	+	+	–	–	–	+	–	A001	3	1	1	0	0	0	1	0
ಕೋಲಾಟ	K0021	–	–	+	–	+	+	+	–	K002	3	0	1	0	1	1	1	0
ಗುಳ್ಳವ್ವನ ಹಾಡು	G0051	–	+	+	–	–	–	–	+	G005	3	1	1	0	0	0	0	1
ಯಕ್ಷಗಾನ	Y0011	–	–	+	+	+	+	+	–	Y001	3	0	1	1	1	1	1	0

5. ವರ್ಗೀಕರಣ

ಜಾನಪದ ವರ್ಗೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥವಾದ ವರ್ಗೀಕರಣವೊಂದನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಹಲವಾರು ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನಮ್ಮ ಜಾನಪದದಲ್ಲೂ ಅದನ್ನೇ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸ್ಟಿತ್‌ಥಾಮ್ಸನ್, ಆರ್. ಎಸ್. ಬಾಗ್ಸ್, ರಿಚರ್ಡ್‌ಡಾರ್ಸನ್, ಅಲೆನ್‌ಡಂಡೆಸ್ ಮುಂತಾದವರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವಿಭಜನೆ ಮತ್ತು ವರ್ಗೀಕರಣ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಗ್ಸ್‌ರವರ ವರ್ಗೀಕರಣ ಸೂಚಿ ತುಂಬಾ ವಿಶಾಲವ್ಯಾಪ್ತಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದ್ದು ಸರ್ವಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಅಂತರ-ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ವಿಷಯಸೂಚಿಯ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ್ದು ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದದಲ್ಲೂ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಯಾವುದೇ ಸಂಶೋಧನಾ ಕ್ರಮ (Research Methodology) ಆಯಾ ದೇಶದ ಪರಿಕರಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಸರಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವರ್ಗೀಕರಣಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಜಾನಪದವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ರಚನೆಗೊಂಡಿವೆ. ಅಂತಹ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಸಂದರ್ಭ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಹಲವಾರು ಪ್ರಕಾರಗಳು ಇಲ್ಲವಾಗುವುದೂ ಉಂಟು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಜಾನಪದ ಇನ್ನೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯದಾಗಿದ್ದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಇನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಜಾನಪದಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿರುವ ನಮ್ಮ ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಅದರದೇ ಆದ ವರ್ಗೀಕರಣವೊಂದರ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿರುವ ವರ್ಗೀಕರಣ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವರ್ಗೀಕರಣಗಳಂತೆ ಹಾಡುಗಳು, ನಿರೂಪಣೆಗಳು, ಕುಣಿತಗಳು ಎಂದು ವಿಭಜಿಸ ಹೊರಡದೆ ಜನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳ ನಿಯೋಗಾತ್ಮಕ ಘಟಕಗಳ ವಿಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸಾಮ್ಯವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ್ದು, ಒಂದೇ ಬಗೆಯ ಸಮಾನ ಜನಪದ ಅಂಶಗಳ ವಿಕಲ್ಪವನ್ನುಳ್ಳ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಒಂದು ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗುಂಪಿನ ಇತಿ–ಮಿತಿಗಳನ್ನೂ ವಿವರವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಹೊಸತಾಗಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗುವ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನಮಾಡುವ ಪುನರಾವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ವರ್ಗೀಕರಣದ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ತತ್ವವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ವಿವರಿಸಬಹುದು: ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜನಪದ ಪ್ರಕಾರವನ್ನೂ ಎಂಟು ಜನಪದ ಅಂಶಗಳ ಮೂಲಕ, ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜನಪದ ಅಂಶವನ್ನೂ 3/0 ಅಥವಾ । ಎಂಬ ದ್ವೈವಿಧ್ಯ ಆಯ್ಕೆಯ ಮೂಲಕ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಎಲ್ಲ 260 ಜನಪದ

ಪ್ರಕಾರಗಳೂ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಂಖ್ಯೆಯ ವರ್ಗೀಕೃತ ಗುಂಪುಗಳೊಂದರಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರಲೇ ಬೇಕು. ಗಣಿತ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಕ್ರಮಯೋಜನೆ (Permutation) ಗಳು ಎಂದು ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದರಂತೆ ಎಂಟು ಜನಪದ ಅಂಶಗಳ ದ್ವೈವಿಧ್ಯ ಆಯ್ಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಉಂಟಾಗಬಹುದಾದ ವಿಕಲ್ಪಗಳು (Combinations) $2^8 = 256$ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೊಂದು ತಾರ್ಕಿಕ (Logical)ವಾದ ನಿರ್ಧರಣೆಯಾಗಿದ್ದು ಇದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಿಕಲ್ಪಗಳು ನಮ್ಮ ಜಾನಪದದಲ್ಲಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಗಳಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅಭೌತಿಕ ಜಾನಪದವನ್ನಷ್ಟೇ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿರುವುದ ರಿಂದ ಭೌತಿಕತೆಯು ಕಾಲಂನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ 3 (ಅಂದರೆ 0) ಕಂಡುಬರುವುದರಿಂದ ಈ ತಾರ್ಕಿಕ ವಿಕಲ್ಪಗಳು $2^7 = 128$ಗೆ ಇಳಿಯುತ್ತವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದ ಎಲ್ಲ 260 ಪ್ರಕಾರಗಳೂ ಈ 128 ವಿಕಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸರಣ ಹೊಂದಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಎಲ್ಲ ಜನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಕೇವಲ 47 ವಿಕಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸರಣ ಹೊಂದಿವೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದೆ. ಅಂದರೆ ಉಳಿದ 81 ವಿಕಲ್ಪಗಳು ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯ ನದ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದದ ರಚನೆ (Structure) ಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ನೋಡಿದರೆ ಈ 81 ವಿಕಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಕಂಡುಬರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ತೀರಾ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದು, ಹೊಸ ಜನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಕಂಡುಬಂದಾಗ ಅವುಗಳು ಮೇಲಿನ 47 ವಿಕಲ್ಪಗಳಲ್ಲೊಂದರಲ್ಲೇ ಸೇರ್ಪಡೆ ಯಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ.

ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿ ನೀಡಿದ ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನು ಪರಿಶಿಷ್ಟ–2 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಕಲ್ಪ (ಗುಂಪು)ವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು, ಆಯಾ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ ಒಟ್ಟು ಪ್ರಕಾರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಫಲಿತಾಂಶದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ 47 ವಿಕಲ್ಪಗಳಲ್ಲೂ ತೀರ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿರುವುವು ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಎಂಬುದು. ಹತ್ತಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಕಾರ ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವಿಕಲ್ಪಗಳು ಕೇವಲ ಆರು ; ಉಳಿದ 41 ವಿಕಲ್ಪಗಳು ಹತ್ತಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಅಂದರೇ ಶೇ. 5% ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾದ ಪ್ರಸರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಜಾನಪದದಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಕೀರ್ಣತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ ; ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ರೂಪ (Form)ಗಳೇ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಅಂಶ ಇದರಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಪಟ್ಟಿ–3ರಲ್ಲಿ ಹತ್ತಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಕಾರಗಳು ಕಂಡುಬಂದ ಆರು ಗುಂಪುಗಳ ವಿವರ, ಆವರ್ತಾಂಕ ಮತ್ತು ಶೇಕಡಾ ಪ್ರಸರಣ ವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಪಟ್ಟಿ–3 : ಜನಪ್ರಿಯ ಜನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಪ್ರಸರಣ

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ವಿಕಲ್ಪ (ಗುಂಪು)	ಆವರ್ತಾಂಕ	ಶೇಕಡ
1.	31101110	47	18%
2.	31001110	32	12.3%
3.	30001110	25	9.6%
4.	31100001	19	7.7%
5.	31100110	14	5.4%
6.	31101111	13	5%

ಮೇಲಿನ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು ನಮ್ಮ ಜಾನಪದದ ಹಲವಾರು ನಡೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತವೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಮತ್ತು ಅಭಿನಯದ ಅಂಶಗಳು ಒಟ್ಟು 92 ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ (34.5%) ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಮೇಲಿನ ಆರು ಪ್ರಮುಖ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕರಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯದ ಅಂಶ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಅಂದರೆ ಒಟ್ಟು 117 ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯ ಕಂಡುಬಂದಿದ್ದು ಶೇ. 45% ರಷ್ಟು ಪ್ರಸರಣ ವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಇದು ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದದಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯದ ಪ್ರಚುರತೆಯನ್ನಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಸಂಗ್ರಾಹಕರ ದೃಷ್ಟಿಕೋಣವನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದದ ಆರು ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ 45% ಅಭಿನಯಗೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಎಂದಾಗ ದೃಶ್ಯಕಲೆ (Visual Arts)ಗಳನ್ನು ಕುರಿತಷ್ಟೇ ನಮ್ಮ ಸಂಗ್ರಾಹಕರು ಸಂಗ್ರಹಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಾಹಕರು ಜಾನಪದವನ್ನು ಒಂದು ಶಿಸ್ತು (Discipline) ಎಂದು ನೋಡದೆ ಅದನ್ನು ಸೌಂದರ್ಯ (Aesthetics) ದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರು ವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ಜನಪದ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಯ ರೂಪವನ್ನು ಕಳೆದಿದೆ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋಣದ ಮಾತು ಬರಿಯ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕೇಳಿ ಬಂದು ಅಧ್ಯಯನ ಬರಿಯ ವೈಭವೀಕರಣ ವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ, ಉದ್ದೇಶ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿರುವ ಮೇಲಿನ ವಿರೋಧಾಭಾಸವೇ ಕಾರಣ.

5.1 : ಜನಪದ ಅಂಶಗಳ ಪ್ರಸರಣ

ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ನೆರವಿನಿಂದ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಜನಪದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸೂಚಿ ಯನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಉಳಿದ ಜನಪದ ಅಂಶಗಳ ಆವರ್ತಾಂಕವನ್ನು ಪಡೆಯ ಲಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಪರಿಶಿಷ್ಟ 3ರಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು. ಈ ರೀತಿ ಪರಸ್ಪರ ತೌಲನಿಕ

ಹೋಲಿಸುವಿಕೆಯಿಂದ ಬಂದ ಎಂಟು ಜನಪದ ಅಂಶಗಳ ಆವರ್ತಾಂಕಗಳನ್ನು ಒಂದು ಆವರ್ತಾಂಕ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿ ಅದರ ಕೆಳಗೆ ಅದರ ಶೇಕಡಾ ಪ್ರಸರಣವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ದಪ್ಪಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ನಮೂದಾಗಿರುವ ಆವರ್ತಾಂಕಗಳು ಒಟ್ಟು 260 ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜನಪದ ಅಂಶದ ಆವರ್ತನೆಯನ್ನೂ ಮಿಕ್ಕ ಅಂಕಿಗಳು ಈ ದಪ್ಪಕ್ಷರದ ಅಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಅಂಶಗಳ ಆವರ್ತನೆಯನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಶೇಕಡಾ ಪ್ರಸರಣವೂ ಇದೇ ರೀತಿ ದಪ್ಪಕ್ಷರದ ಆವರ್ತನೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಯನ್ನಾಗಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು (100%) ಉಳಿದ ಅಂಶಗಳ ಶೇಕಡಾ ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಪಟ್ಟಿ 4ರಲ್ಲಿ ಇದರ ವಿವರಗಳನ್ನೂ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಭೌತಿಕತೆಯ ಅಂಶ ಇಲ್ಲಿನ ಯಾವ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲೂ ಕಂಡುಬರದಿರುವುದರಿಂದ ಮುಂದೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಕೈಬಿಡಲಾಗಿದೆ.

5.2 : ಜನಪದ ಅಂಶಗಳ ಆವರ್ತಾಂಕಗಳು

ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿರುವ ಎಂಟು ಜನಪದ ಅಂಶಗಳು 260 ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪಡೆದಿರುವ ಆವರ್ತಾಂಕಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ–5 ರಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಸಂದರ್ಭ ನಮ್ಮ ಜಾನಪದದ ಅತಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಅಂಶ ಎಂಬುದು ಮನದಟ್ಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈವರೆಗೂ ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ ಜಾನಪದವನ್ನು ನೋಡುವ ಪರಿಪಾಠ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿಲ್ಲ. ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿನ 260 ಜನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ 180 ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿದ್ದು ಶೇ. 69% ರಷ್ಟು ಪ್ರಸರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಇದು "ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ವರ್ಗೀಕರಣ – ಒಂದು ಸಲಹೆ"ಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜಾನಪದದಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಭದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕುರಿತು ಒತ್ತಿಹೇಳಿದ್ದ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಥನೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.[6] ಸಂದರ್ಭ ಮತ್ತು ಅಭಿನಯಗಳ ಆವರ್ತಾಂಕ ಮತ್ತು ಶೇಕಡಾ ಪ್ರಸರಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಾದೃಶ್ಯವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು (180, 177 ; 69%, 68%) ಶಾಬ್ದಿಕ ಜಾನಪದವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಲ್ಲಿ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ ನಿರೂಪಣೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. (157, 52 ; 60%, 20%). ನಿರೂಪಣೆ ಅತಿ ಕಡಿಮೆಯಾದ ಆವರ್ತಾಂಕವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಜನಪದ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಭಿನಯಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ (157, 177 ; 60%, 68%) ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಹಾಡಿನ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗಿಂತ ಅಭಿನಯಗೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು ಶಾಬ್ದಿಕ ರೂಪ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಕುಣಿತಗಳನ್ನು ಇದು ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆಯೇ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದ್ದು,

---

6 ಸಾಧನೆ : ಸಂಪುಟ 6, ಸಂಚಿಕೆ 3, ಜುಲೈ–ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 1977, ಪು. 5-8.

ಪಟ್ಟಿ-4 : ಜನಪದ ಅಂಶಗಳ ಆವರ್ತಾಂಕ ಮತ್ತು ಶೇಕಡಾ ಪ್ರಸರಣದ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ಸ್.

ಜನಪದ ಅಂಶಗಳು		ಭೌತಿಕತೆ	ಸಂದರ್ಭ	ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ	ನಿರೂಪಣೆ	ಅಭಿನಯ	ವಾದ್ಯ	ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು
ಭೌತಿಕತೆ	ಆವರ್ತಾಂಕ	0	0	0	0	0	0	0	0
	ಶೇಕಡ								
ಸಂದರ್ಭ	ಆವರ್ತಾಂಕ	0	180	116	28	118	131	154	58
	ಶೇಕಡ			64%	16%	66%	73%	86%	32%
ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ	ಆವರ್ತಾಂಕ	0	116	157	24	96	119	129	53
	ಶೇಕಡ		74%		15%	61%	76%	82%	34%
ನಿರೂಪಣೆ	ಆವರ್ತಾಂಕ	0	28	24	52	30	35	51	21
	ಶೇಕಡ		54%	46%		58%	67%	98%	40%
ಅಭಿನಯ	ಆವರ್ತಾಂಕ	0	118	96	30	177	162	168	40
	ಶೇಕಡ		67%	54%	17%		92%	95%	23%
ವಾದ್ಯ	ಆವರ್ತಾಂಕ	0	131	119	35	162	201	195	33
	ಶೇಕಡ		65%	59%	17%	81%		97%	16%
ಗಂಡು	ಆವರ್ತಾಂಕ	0	154	129	51	169	195	230	46
	ಶೇಕಡ		67%	56%	22%	73%	85%		20%
ಹೆಣ್ಣು	ಆವರ್ತಾಂಕ	0	58	53	21	40	33	46	76
	ಶೇಕಡ		77%	70%	28%	53%	43%	61%	

ಹಿಂದೆ ಸೂಚಿಸಿದ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಅಭೌತಿಕ ಜಾನಪದದ ವಿಭಾಗ ಕ್ರಮ ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಮರ್ಥನೆಗೊಂಡಿದೆ.

ಪಟ್ಟಿ–5 : ಜನಪದ ಅಂಶಗಳ ಆವರ್ತಾಂಕ ಮತ್ತು ಶೇಕಡ ಪ್ರಸರಣ.

ಕ್ರಮಸಂಖ್ಯೆ	ಜನಪದ ಅಂಶಗಳು	ಆವರ್ತಾಂಕ	ಶೇಕಡ
1	ಭೌತಿಕತೆ	0	0%
2	ಸಂದರ್ಭ	180	69%
3	ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ	157	60%
4	ನಿರೂಪಣೆ	52	20%
5	ಅಭಿನಯ	177	68%
6	ವಾದ್ಯ	201	77%
7	ಗಂಡು	230	88%
8	ಹೆಣ್ಣು	76	29%

5.3 : ಸಂದರ್ಭ

ಸಂದರ್ಭ ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದದ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಅಂಶ ಎಂಬುದನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಸೂಚಿಯನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದು ಕಂಡುಬಂದಿರುವ 180 ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಜನಪದ ಅಂಶಗಳ ಆವರ್ತಾಂಕ ಮತ್ತು ಶೇಕಡ ಪ್ರಸರಣವನ್ನು ಪಟ್ಟಿ. 6ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಜನಪದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ (116, 64%), ಅಭಿನಯ (118, 66%), ವಾದ್ಯ (131,73%) ಮತ್ತು ಗಂಡಿನ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ (154, 86%) ಗಳು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಗೋಚರವಾಗುವ ಅಂಶಗಳು ಅಂದರೆ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಅಂಶಗಳ ಬಳಕೆ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ನಿರೂಪಣೆಯು ಬಳಕೆ ಅಷ್ಟು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಪಟ್ಟಿ-6 : ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಸೂಚಿಯನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಜನಪದ ಅಂಶಗಳ ಆವರ್ತಾಂಕ ಮತ್ತು ಶೇಕಡ ಪ್ರಸರಣ.

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಜನಪದ ಅಂಶಗಳು	ಆವರ್ತಾಂಕ	ಶೇಕಡ
1.	ಸಂದರ್ಭ	**180**	—
2.	ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ	116	64%
3.	ನಿರೂಪಣೆ	28	16%
4.	ಅಭಿನಯ	118	66%
5.	ವಾದ್ಯ	131	73%
6.	ಗಂಡು	154	86%
7.	ಹೆಣ್ಣು	58	32%

5.4 : ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿರೂಪಣೆ

ಈ ಎರಡು ಜನಪದ ಅಂಶಗಳು ಸೇರಿ ಶಾಬ್ದಿಕ ಜಾನಪದವಾಗುತ್ತವಾದ್ದರಿಂದ ಅವೆರಡನ್ನೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಪಟ್ಟಿ-7 ರಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಯನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಉಳಿದ ಜನಪದ ಅಂಶಗಳ ಆವರ್ತಾಂಕ ಮತ್ತು ಶೇಕಡ ಪ್ರಸರಣಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಪಟ್ಟಿ-7 : ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿರೂಪಣೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಯನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಜನಪದ ಅಂಶಗಳ ಆವರ್ತಾಂಕ ಮತ್ತು ಶೇಕಡ ಪ್ರಸರಣ.

		ಸಂ.	ಹಾ.	ನಿ.	ಅ.	ವಾ.	ಗಂ.	ಹೆ.
ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ :	ಆವರ್ತಾಂಕ	116	**157**	24	96	119	129	53
	ಶೇಕಡ	74%		15%	61%	76%	82%	34%
ನಿರೂಪಣೆ :	ಆವರ್ತಾಂಕ	28	24	**52**	30	35	51	21
	ಶೇಕಡ	54%	46%		58%	67%	98%	40%

ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿರೂಪಣೆಗಳನ್ನು ತೌಲನಿಕವಾಗಿ ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ (116, 74%) ನಿರೂಪಣೆಗಿಂತ (28, 54%) ಹೆಚ್ಚು ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ಜಾನಪದದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಣೆಗಿಂತ (ಗದ್ಯ) ಗಿಂತ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯು (ಪದ್ಯ) ರೂಪಕ್ಕೇ ಹೆಚ್ಚು ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ನಿರೂಪಣೆ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಗಿಂತ ಇತ್ತೀಚಿನ ರೂಪವಾಗಿದ್ದು, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರದೆ ಮನರಂಜನೆಯೇ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಗಂಡಿನ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣಿನ ಶೇಕಡಾ ಪ್ರಸರಣಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಎರಡರಲ್ಲೂ ಗಂಡಿನ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಿರೂಪಣೆಯು 52 ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ 51 (98%) ರಲ್ಲಿ ಗಂಡಸರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಇದ್ದು, ಈ ಒಂದೇ ಒಂದು ಅಪವಾದವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ನಿರೂಪಣೆ ಗಂಡಸರದ್ದೇ ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಡಬಹುದು. ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಯನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಾಗ ನಿರೂಪಣೆಯು ಆವರ್ತಾಂಕ 24 (15%) ಆಗಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿರೂಪಣೆ ಎರಡೂ ಅಂಶಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ಪ್ರಕಾರಗಳು ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಜನಪದ ಅಂಶಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ನಿರೂಪಣೆ ಅತಿ ಕಡಿಮೆಯಾದ ಆವರ್ತಾಂಕ ಮತ್ತು ಶೇಕಡ ಪ್ರಸರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ, ಹಾಡುವ, ಅಭಿನಯದ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗೆ ಲಯಬದ್ಧವಾದ (Rhythmic) ಛಂದೋಬಂಧವಿರಬೇಕಾಗಿದ್ದು ಗದ್ಯ ಈ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲಾರದಿದ್ದುದರಿಂದ ಅದರ ಪ್ರಾಚುರ್ಯ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಹಾಗೂ ಜಾನಪದದ ಶಾಬ್ದಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದ್ದಾದುದರಿಂದ ಕಲಿಯಲು, ಮತ್ತು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಸಂವಹನಿಸಲು ಗದ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಪದ್ಯರೂಪ ಹೆಚ್ಚು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರಿಂದ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ ಹೆಚ್ಚುವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಉಪಯೋಗವಾಗಿದೆ.

5.5 ಅಭಿನಯ ಮತ್ತು ವಾದ್ಯ

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಅಭಿನಯವೂ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಬಗೆಯ ವಾದ್ಯದಲಯಕ್ಕೆ ಬದ್ಧವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇವೆರಡೂ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದ 117 ಅಭಿನೀತ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ (162 92%) ರಲ್ಲಿ ವಾದ್ಯಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಅಂಶ ಮೇಲಿನ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪಟ್ಟಿ-8 ರಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯ ಮತ್ತು ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಯನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಉಳಿದ ಜನಪದ ಅಂಶಗಳ ಆವರ್ತಾಂಕ ಮತ್ತು ಶೇಕಡ ಪ್ರಸರಣವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪಟ್ಟಿ-8. ಅಭಿನಯ ಮತ್ತು ವಾದ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಯನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಜನಪದ ಅಂಶಗಳ ಆವರ್ತಾಂಕ ಮತ್ತು ಶೇಕಡ ಪ್ರಸರಣ.

		ಸಂ.	ಹಾ.	ನಿ.	ಅ.	ನಾ.	ಗಂ.	ಹೆ.
ಅಭಿನಯ	ಆವರ್ತಾಂಕ	118	96	30	**177**	162	168	40
	ಶೇಕಡ	67%	54%	17%		92%	95%	23%
ವಾದ್ಯ	ಆವರ್ತಾಂಕ	131	119	35	162	**201**	195	33
	ಶೇಕಡ	65%	59%	17%	81%		97%	16%

ಅಭಿನಯ ಮತ್ತು ವಾದ್ಯಗಳು ಬೇರೆಲ್ಲ ಅಂಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಒಂದೇ ತೆರನಾದ ಶೇಕಡ ಪ್ರಸರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಈ ಸ್ಪಷ್ಟ ಆಧಾರದಿಂದ ಈ ಎರಡು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಹೊಸದೊಂದು ಜನಪದ ಅಂಶವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬಹುದು. ಮುಂದೆ ಮಾಡಿರುವ ಸಹ ಸಂಬಂಧ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಗುಣಾಂಕಗಳೂ ಮೇಲಿನ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಅಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಜನಪದದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹ ಪೂರ್ಣವಾಗಬೇಕು.

ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯ ಶೇಕಡ ಪ್ರಸರಣ ಅಭಿನಯ ಮತ್ತು ವಾದ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ 54% ಮತ್ತು 59% ಆಗಿದ್ದು, ಈ ಹೆಚ್ಚಳವು ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ ಇಲ್ಲದ ಅಭಿನೀತ–ವಾದ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಿದ ಅಭೌತಿಕ ಜಾನಪದ ಎಂಬ ಪರಿಭಾಷೆಯ ಔಚಿತ್ಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಸಮರ್ಥಿಸಲು ಪುರಾವೆಗಳಿವೆ. ಅಭಿನಯ ಮತ್ತು ವಾದ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಗಂಡಸರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವನ್ನೂ (95%, 97%) ಮತ್ತು ಹೆಂಗಸರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ವಿರಳತೆಯನ್ನೂ (23%, 16%) ಗಮನಿಸಬಹುದು.

5.6 ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣಿನ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ

ಗಂಡು–ಹೆಣ್ಣಿನ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಒಂದೇ ಅಂಶವಾಗಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿತ್ತು.[7] ಇಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನದ ಅನುಕೂಲತೆಗಾಗಿ – ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಅಳವಡಿಕೆಯ ಅನುಕೂಲತೆಗಾಗಿ – ಅದನ್ನು ಎರಡು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಜನಪದ ಅಂಶಗಳೆಂದು ಮಾರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಈ ಎರಡೂ ಜನಪದ ಅಂಶಗಳ ಅಂಕಿ, ಅಂಶಗಳ ಪ್ರಸರಣವನ್ನೂ ಅವು ನೀಡಿರುವ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನೂ

7 ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ವರ್ಗೀಕರಣ – ಒಂದು ಸಲಹೆ ; ಸಾಧನೆ : ಸಂಪುಟ. 6, ಸಂಚಿಕೆ 3; ಜುಲೈ - ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 1977, ಪು. 13.

ನೋಡಿದರೆ ಇವೆರಡನ್ನೂ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಜನಪದ ಅಂಶಗಳನ್ನಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸ ಬೇಕೆಂಬುದು ಮನದಟ್ಟಾಗುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 'ಜಾನಪದ ಶಿಷ್ಟಸಾಹಿತ್ಯ ದಂತೆ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನವಲ್ಲ ; ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ' ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪ್ರಚಲಿತವಿದೆ. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಲ್ಲಾ ಸ್ತ್ರೀಯರ ರಚನೆ, ಗರತಿಯ ರಚನೆ ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುವಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಲೇಖನಗಳು ಕಂಡುಬಂದಿವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳಲ್ಲೊಂದು - ಜಾನ ಪದದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಪುರುಷರೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾಗಿದ್ದು ಪುರುಷರು ಎಲ್ಲ ಜನಪದ ಅಂಶಗಳಲ್ಲೂ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಆವರ್ತಾಂಕ ಪ್ರಸರಣವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಹಲವಾರು ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾದ ಅಂಶಗಳು ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣಿನ ಭಾಗವಹಿಸು ವಿಕೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಯನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಜನಪದ ಅಂಶಗಳ ಆವರ್ತಾಂಕ ಮತ್ತು ಶೇಕಡ ಪ್ರಸರಣವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಹೊರಬೀಳುತ್ತವೆ. ಪಟ್ಟಿ-9ರಲ್ಲಿ ಅದರ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

ಒಟ್ಟು 260 ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡಿನ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ 230 ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲೂ ಹೆಣ್ಣಿನ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ 76ರಲ್ಲೂ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ಜನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡಿನ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಹೆಣ್ಣು ಭಾಗವಹಿಸುವ 76 ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲೂ ಸಹ 46ರಲ್ಲಿ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದರಿಂದ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣೇ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಪ್ರಕಾರ ಗಳು ಕೇವಲ 30ಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಆವರ್ತಾಂಕಗಳ ಪ್ರಸರಣದಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಕಂಡುಬಂದರೂ ಶೇಕಡ ಪ್ರಸರಣವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ದೊಡನೆ ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿ ಗಳು ಗೋಚರವಾಗುತ್ತವೆ.

ಪಟ್ಟಿ-9 : ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣಿನ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಯನ್ನಾಗಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಜನಪದ ಅಂಶಗಳ ಆವರ್ತಾಂಕ ಮತ್ತು ಶೇಕಡ ಪ್ರಸರಣ.

		ಸಂ.	ಹಾ.	ನಿ.	ಅ.	ವಾ.	ಗಂ.	ಹೆ.
ಗಂಡು :	ಆವರ್ತಾಂಕ :	154	129	51	168	195	**230**	46
	ಶೇಕಡ :	67%	56%	22%	73%	85%		20%
ಹೆಣ್ಣು :	ಆವರ್ತಾಂಕ :	58	53	21	40	33	46	**76**
	ಶೇಕಡ :	77%	70%	28%	53%	43%	61%	

ಸ್ತ್ರೀಯರು (77%) ಪುರುಷರಿಗಿಂತ (67%) ಹೆಚ್ಚು ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾದ ಶೇಕಡ ಪ್ರಸರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೇ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲೂ ಪುರುಷರಿಗಿಂತ (56%) ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲೇ (70%) ಹೆಚ್ಚು ಶೇಕಡ ಪ್ರಸರಣ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅಭಿನಯ ಮತ್ತು ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಆವರ್ತಾಂಕ ಮತ್ತು ಶೇಕಡ ಪ್ರಸರಣಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಗಂಡಸರ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವೇ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯ ಶೇಕಡ ಪ್ರಸರಣದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿರುವ ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಗೆ ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಮಾತೃ ಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಗಿದ್ದ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ವಿವರವಾದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.[8]

ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಭಿನಯಿಸುವುದು ಮತ್ತು ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ನುಡಿಸುವುದು ಕ್ವಚಿತ್ತಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಪಟ್ಟಿ-9 ರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲೂ ಹೆಣ್ಣಿನ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಇದೆಯೇ-ಇಲ್ಲವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಬಂದವುಗಳೇ ಹೊರತು, ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕುಣಿತ ಮತ್ತು ವಾದ್ಯಗಳ ಬಾರಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಬಂದವುಗಳಲ್ಲಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮತ್ತು ಪುರುಷರು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಕುಣಿತಗಳು, ಮೂರು ಅಪವಾದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಪಟ್ಟಿ–9ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿರುವ ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳು ಕೇವಲ ಅವರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಗಮನಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಕುಣಿತ ಮತ್ತು ವಾದ್ಯಗಳ ಬಾರಿಸುವಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಸ್ತ್ರೀಯರೇ ಗುಂಪಾಗಿ ಕುಣಿಯುವ ಕುಣಿತಗಳು ಏಳು ಎಂದು ವಿಷಯ ಸೂಚಿಯ ಪರಿಶೀಲನೆಯಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಅಂಕಿ (7) ಒಟ್ಟು 260

---

8 ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ವಸ್ತುವಿನ ಒಳಪದರಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸದೆ ಬರಿಯ ಮೇಲ್ಪದರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ತಳೆದವುಗಳಾದರೂ, ಆವರ್ತಾಂಕಗಳ ಪ್ರಸರಣವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ತಳೆಯಲಾದ ನಿರ್ಧಾರಗಳಾಗಿವೆ.

ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ಅಂತರ್ಯ (inner core) ದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯೂ, ಮೇಲೆ (outer core) ಪುರುಷ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ವಿವರಿಸಲು ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಮೂಲತಃ ಇದ್ದ ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಅದು ಮುಂದೆ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಪರಿವರ್ತನೆ ಹೊಂದಿದುದಾಗಿದೆ. ಇಂದಿಗೂ ಕೃಷಿ, ಮದುವೆ, Puberty ಮತ್ತು Fertility cultsಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಆಚರಣೆಗಳು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದಲೇ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

ಜನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು 230 ಅಭಿನೀತ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ ಎಂದಾಗ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕುಣಿತದ ವಿರಳತೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಏಳೂ ಕುಣಿತಗಳ ಭೌಗೋಳಿಕ ಮತ್ತು ಜನಾಂಗಿಕ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ-10 ರಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು.

ಪಟ್ಟಿ-10. ಜನಪದ ಸ್ತ್ರೀ-ಕುಣಿತಗಳ ವಿವರಗಳು

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕುಣಿತದ ಹೆಸರು	ಸೂಚ್ಯಂಕೆ	ಜನಾಂಗ	ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿವರ
1.	ಚೆನ್ನು ಕುಣಿತ	C007	ನಳಿಕೆಯವರು	ದ. ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ
2.	ಲಂಬಾಣಿ ಕುಣಿತ	L001	ಲಂಬಾಣಿಗಳು	ಅಲೆಮಾರಿಗಳು (ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗ)
3.	ದಾಸರಾಟ	D008	ದಾಸರು	ಉ. ಕರ್ನಾಟಕ
4.	ಡಮಾಮಿ ಕುಣಿತ	D016	ಸಿದ್ಧಿಗಳು	ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆ
5.	ಹೋಳಿಕುಣಿತ	H011	ಕುಡುಬಿಗಳು	ಉ. ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ
6.	ಪುಗಡಿ ಕುಣಿತ	P016	ಕ್ಷತ್ರಿಯ– ಕುಮಾರಪಂತ್ ಹರಪಂತ್ ಅಂಬಿಗ	ಉ. ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ
7.	ಉಮ್ಮತ್ತಾಟ್	U001	ಕೊಡವರು	ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆ

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಬಂದಿರಬಹುದಾದ ಪುಗಡಿ ಕುಣಿತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಕುಣಿತಗಳು ಹರಿಜನರು, ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಜನರು, ಅಲೆಮಾರಿಗಳು ಮುಂತಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಕೆಳವರ್ಗದ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಇಲ್ಲಿನ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕುಣಿತ ಕಂಡುಬರದೆ ಇದ್ದು ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿರುವ ಅಪವಾದ ಗಳೆಲ್ಲವೂ ಭೂರಹಿತ (Landless) ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದಾಗಿವೆ. ಇಂದು ಕೂಲಿಯಾಳಾಗಿ

ಅವರು ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವವರಾದರೂ ಅಲೆಮಾರಿತನ, ಬೇಟೆ, ಪಶುಪಾಲನೆ ಮುಂತಾದ ಜನಾಂಗಗಳಾಗಿದ್ದು, ಈಗ ಕಂಡುಬಂದಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕುಣಿತಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಹಂತದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಗಳಾಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ಮೇಲಿನ ಚರ್ಚೆ ಇಂದು ಕೃಷಿ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿರುವ 'ಕೃಷಿಕ' ರಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕುಣಿತಗಳಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರ ಬದಲಿಗೆ ಕೃಷಿಕ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಸಂಬಂಧವಾದ ಹಾಡುಗಳು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. "ಕೃಷಿ ಪುರುಷನಿಗಿಂತ ಸ್ತ್ರೀಯ ಅನ್ವೇಷಣೆ" ಎಂದು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಮಾನವ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಹಾಡುಗಳೂ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲೇ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಕೃಷಿಸಂಬಂಧವಾದ ಆಚರಣೆ (Ritual) ಗಳಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು ಭಾಗವಹಿಸಿದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುವಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮಾತ್ರ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ಇದನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕುಣಿತಗಳ ವಾದ್ಯವನ್ನು ಗಂಡಸರೇ ಬಾರಿಸುವುದುಂಟು. ಹೆಂಗಸರು ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಕೊಡಗಿನ ಉಮ್ಮತ್ತಾಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಾಳಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತಾ ಕುಣಿಯುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಕೋಲಾಟದ ಕೋಲುಗಳು ಮತ್ತು ಗೆಜ್ಜೆ, ಲಂಬಾಣಿಗಳ ಬಳೆಗಳು, ಪುಗಡಿಕುಣಿತದ ತಟ್ಟೆ; ಈ ರೀತಿ ಆಭರಣ, ದೈನಂದಿನ ಬಳಕೆಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೇ ವಾದ್ಯದ ಬದಲಿಗೆ ಬಳಸುವುದು ಹೆಂಗಸರ ಕುಣಿತದ-ವಾದ್ಯಗಳ ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ.

ಕೃಷಿಯು ಸಂಕೀರ್ಣರೂಪದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕುಣಿಯುವುದನ್ನು ಕಾಣುವುದು ಕಷ್ಟ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಂತಹ ಕುಣಿತಗಳು ಬೇಟೆ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಕ್-ಕೃಷಿ ಹಂತದ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದು, ಕೃಷಿಯು ಸಮಾಜದ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರದಿರುವುದರಿಂದ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಬೆರೆತು ನರ್ತಿಸಲು ಅವಕಾಶಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಕೃಷಿಸಮಾಜದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳು ಇಂತಹ ಕುಣಿತಗಳು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿಪ್ರಧಾನವಾದ ಭೌಗೋಲಿಕ ಪರಿಸರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಜೋಡಿಕುಣಿತಗಳು ಇಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದಾದರೂ ಮೂರು ಅಪವಾದಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಪಟ್ಟಿ-11 ರಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಜನಾಂಗಿಕ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಪಟ್ಟಿ-11 : ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣಿನ ಜೋಡಿಕುಣಿತಗಳ ವಿವರಗಳು

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕುಣಿತದ ಹೆಸರು	ಸೂಚ್ಯಂಕೆ	ಜನಾಂಗ	ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿವರ
1.	ದುಡಿ ಕುಣಿತ	D014	ಮೇರರು	ದ. ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ
2.	ಸಂತಾಮು ಕುಣಿತ	S010	ಅಜಲರು	ದ. ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ
3.	ಎರವರ ಕುಣಿತ	I002	ಎರವರು	ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆ

ಮೇಲಿನ ಮೂರು ಕುಣಿತಗಳ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರಸರಣ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಒಂದೇ ಆಗಿದ್ದು, ಸಮಾಜದ ಕೆಳವರ್ಗದ, ಭೂರಹಿತ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಅವು ಕಂಡುಬಂದಿವೆ. ಹಿಂದೆಯೇ ವಿವರಿಸಿದಂತೆ ಇವೂ ಕೂಡ ಅಲೆಮಾರಿತನ, ಬೇಟೆ, ಪಶುಪಾಲನೆ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಕ್-ಕೃಷಿ ಹಂತದ ಆರ್ಥಿಕಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅವಶೇಷ ಗಳಾಗಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ.

6. ವಿಶಿಷ್ಟಾಂಶಗಳು—ಸಹ ಸಂಬಂಧ ಪರೀಕ್ಷೆ (Correlation Test)

ಪ್ರಬಂಧದ ಆರಂಭದಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚಿತವಾಗಿರುವ ಜನಪದ ಅಂಶಗಳು ಸಹ ಸಂಬಂಧ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ವಿಶಿಷ್ಟಾಂಶಗಳು ಎಂದು ಸಮರ್ಥನೆಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಥೂಲವಾದ ಸಹ ಸಂಬಂಧ ಪರೀಕ್ಷೆಯೊಂದನ್ನು ನಡೆಸಿ ಎಲ್ಲ ಜನಪದ ಅಂಶಗಳ ಸಹಸಂಬಂಧ ಗುಣಾಂಕ (Correlation coefficient) ಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಅವುಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ-12 ರಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ಸ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಸಹಸಂಬಂಧ ಗುಣಾಂಕ $\pm$ 0.2 ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಕಂಡುಬಂದಾಗ ಅದನ್ನು O ಎಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. $\pm$ 0.6 ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಗುಣಾಂಕ ಕಂಡುಬಂದಲ್ಲಿ ಆಗ ಆ ಎರಡು ಅಂಶಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವಾಗಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಋಣ (Negative) ಸಹ ಸಂಬಂಧ ಗುಣಾಂಕಗಳು ಪರಿಗಣನೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಿಶಿಷ್ಟಾಂಶ

ಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಇದ್ದಾಗ ಮತ್ತೊಂದು ಇಲ್ಲದಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.[9]

---

9. ಸಹಸಂಬಂಧ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ: ಇಲ್ಲಿನ ಗುಣಾಂಕಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವಲ್ಲಿ Group-Rank correlation Coefficient ನ್ನು ಆಧಾರವನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳಿಗೆ ನೋಡಿ:

S. V. Simhardri ; Group Rank correlation coefficient, The Journal of the Indian Institute of Science ; January 1973 Vol. 55, No. 1.

ಮುಂದೆ ಸಹಸಂಬಂಧಗುಣಾಂಕ ಮತ್ತು ಸಹಸಂಬಂಧ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ಸ್‌ಗಳ ನಿರ್ವಚನವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ:

1. **Correlation** (ಸಹಸಂಬಂಧ) : In its most general sense correlation denoted the interdependence between quantitative and qualitative data. In this sense it would include the association of dichotomised attributes and the contingency of multiply-classified attributes. The concept is quite general and may be extended to more than two variates.

The word is most frequently used in a somewhat narrow sense to denote the relationship between measurable variates or ranks. (P. 34)

Correlation coefficient (ಸಹಸಂಬಂಧ ಗುಣಾಂಕ) : A correlation coefficient is a measure of the interdependence between two variates. It is usually a pure number which varies between −1 and +1 with the intermediate value of zero indicating the absence of correlation, but not necessarily the independence of the variates. The limiting values indicate perfect negative or positive correlation.

If there are two sets of observations $x_1,\ldots,x_n$ and $y_1,\ldots\ldots,y_n$ and a score is attached to each pair of individuals, say a_{ij} for the x-grouph and b_{ij} for the y-group, a generalised coefficient of correlation may be defined as

$$\rho = \frac{\Sigma a_{ij}\, b_{ij}}{\sqrt{(a_{ij}^2 \Sigma b_{ij}^2)}}$$

(91ನೇ ಪುಟಕ್ಕೆ)

ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಸಹಸಂಬಂಧ ಗುಣಾಂಕಗಳು ಕಂಡು ಬರುವಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಿಶಿಷ್ಟಾಂಶಗಳು ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಹ ಸಂಬಂಧಗುಣಾಂಕ ಕಂಡುಬಂದಲ್ಲಿ ಆ ಅಂಶಗಳು ವಿಶಿಷ್ಟಾಂಶ ಗಳಾಗುವ ಬಗ್ಗೆ ಸಂದಿಗ್ಧತೆ ತಲೆದೋರುತ್ತದೆ. ವಾಸ್ತವವಾದ ನಿರ್ಧಾರಣೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಜನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ವಿವರವಾಗಿ ಅವುಗಳ ಸಹಸಂಬಂಧಗುಣಾಂಕಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದ ನಂತರವೇ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

Where Σ is the summation over all values of i and j $(i \neq j)$ from 1 to n......

The positive values of one variate are associated with positive values of the other (measured from their means) the correlation is sometimes said to be direct or positive; as contrasted with the contrary case, when it is said to be inverse or negative (P. 34).

3. **Correlation Matrix** (ಸಹಸಂಬಂಧ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ಸ್) : For a set of variables $x_i, \ldots, x_n$ with correlations between x_i and x_j denoted by r_{ij} the correlation matrix is the square matrix of the values (r_{ij}). Its determinant is the correlation determinant. The matrix is symmetric since $r_{ji} = r_{ij}$ (P. 34).

ಮೇಲಿನ ಮೂರು ನಿರ್ವಚನಗಳಿಗೆ ನೋಡಿ :

A Dictionary of statistical terms ;
by M. G. Kendall and W. R. Buckland ;
Third edition (1971) ; Oliver and Boyd, Edinburgh.

ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು :

(i) ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಮರುಳ ಸಿದ್ಧಪ್ಪ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಕೆ. ವಿ. ನಾರಾಯಣರವರು ಈ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಬರೆಯುವಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

(ii) ಬೆಂಗಳೂರಿನ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಏರೋನಾಟಿಕಲ್ ಲ್ಯಾಬೋರೇಟರಿಯ ಡಾ. ಕೆ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ ಮತ್ತು ಇಂಡಿಯನ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಸೈನ್ಸ್‌ನ ಶ್ರೀ ಎನ್. ಜಿ. ಕುರಹಟ್ಟಿಯವರು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಪ್ರೋಗಾಮ್‌ನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

(iii) ಇಂಡಿಯನ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಸೈನ್ಸ್‌ನ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ವಿ. ಸಿಂಹಾದ್ರಿಯವರು ಸಹ ಸಂಬಂಧ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

(iv) ಇಂಡಿಯನ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಸೈನ್ಸ್‌ನ ಪ್ರೊಫೆಸರ್, ಬಿ. ಎಸ್. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ರವರು ನನ್ನ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ಪಟ್ಟಿ-12 : ಜನಪದ ಅಂಶಗಳ ಸಹಸಂಬಂಧ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ಸ್,

ಜನಪದ ಅಂಶಗಳು	ಭೌ	ಸಂ	ಹಾ	ನಿ	ಅ	ವಾ	ಗಂ	ಹೆ
ಭೌತಿಕತೆ		−0.38	−0.20	−0.60	−0.35	−0.54	−0.76	+0.41
ಸಂದರ್ಭ	−0.38		−0.19	−0.34	−0.07	+0.08	+0.21	+0.61
ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ	−0.20	−0.19		−0.23	−0.08	−0.07	0.00	−0.08
ನಿರೂಪಣೆ	+0.60	+0.34	−0.23		−0.29	−0.40	−0.38	+0.29
ಅಭಿನಯ	−0.35	−0.07	−0.08	−0.29		+0.59	+0.46	−0.36
ವಾದ್ಯ	−0.54	+0.08	+0.07	−0.40	+0.59		+0.68	−0.66
ಗಂಡು	−0.76	+0.21	0.00	−0.38	+0.46	+0.68		−0.58
ಹೆಣ್ಣು	−0.41	−0.01	+0.08	+0.29	−0.36	−0.66	−0.58	

ಪರಿಶಿಷ್ಟ–1 : ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಗೆ ನೀಡಿದ ದತ್ತಾಂಶ ; ಜನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಜನಪದ ಅಂಶಗಳು.
(Physlity = ಭೌತಿಕತೆ ; Context = ಸಂದರ್ಭ ; Singing = ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ ; Naration = ನಿರೂಪಣೆ ;
Enatment = ಅಭಿನಯ ; Instment = ವಾದ್ಯ ; Male = ಗಂಡು ; Female = ಹೆಣ್ಣು).

THE INPUT DATA IS :

A001	31100010	A002	31101110	A003	31101110	A004	31100001	A005	31101111	A006	31101011
A007	31001011	A008	31101110	A009	30001110	A010	31001110	A011	31010011	B001	31100001
B002	31100001	B003	30100110	B004	31010110	B005	31101110	B006	31101110	B007	31011011
B008	31011011	B009	30111110	B010	31100110	B011	30111111	B012	30101110	B013	31101110
B014	31100010	B015	31101110	B016	31111110	B017	31001110	B018	31101110	B019	30100110
B020	31000110	B021	31101110	B022	31100110	B023	31101110	B024	30101110	C001	31111110
C002	31101111	C003	31101110	C004	30001110	C005	31100110	C006	31101110	C007	31101111
C008	31001101	C009	30101111	C010	31001010	D001	31100110	D002	30001110	D003	31100110
D004	30100110	D005	31100110	D006	30111110	D007	30100110	D008	30111111	D009	31100010
D010	31001110	D011	30001110	D012	31011111	D013	31001101	D014	31101111	D015	31101110
D016	31101111	D017	31010110	D018	31101110	D019	30000110	D020	31101110	D021	31101110
E001	31011110	G001	31111110	G002	31101110	G003	31010011	G004	30100110	G005	31100001
G006	31100011	G007	31101110	G008	31100110	G008	30001110	G010	30001110	G011	30101110
G012	30100110	G013	31011110	G014	31101110	G015	31001110	G016	30111110	G017	31010010

H001	31100010	H002	30110110	H003	31100110	H004	31001110	H005	30111110	H006	31100011
H007	30010010	H008	31101110	H009	31001110	H010	31001110	H011	31101111	H012	31001110
H013	30001110	H014	31001110	H015	31011111	H016	31100001	H017	31100001	H018	31101110
I001	31001110	I002	30001111	I003	30100110	J001	31100001	J002	31010011	J003	30111110
J004	31100001	J005	31001110	J006	31101110	J007	31101110	J008	31101110	K001	30100111
K002	30101110	K003	31100110	K004	31110110	K005	31101110	K006	31100001	K007	31100001
K008	30111111	K009	30111110	K010	31001110	K011	30001110	K012	30011110	K013	30001111
K014	31101110	K015	30010011	K016	30001110	K017	31001110	K018	31100001	K019	31101110
K020	30001110	K021	30001110	K022	31101111	K023	30001010	K024	30001110	K025	31101110
K026	31001110	K027	31101110	K028	31001110	K029	31011110	K030	31100110	K031	31101110
K032	31110001	K033	31100110	K034	31001110	K035	30001110	K036	30001110	K037	31001110
K038	30001010	K039	31101111	K040	31001110	K041	30000110	K042	30000110	K043	30001110
K044	31000110	K045	31100001	K046	31010010	K047	31101110	K048	31101110	K049	31101111
K050	30100001	K051	31001110	L001	30101101	L002	30101001	L003	30110110	L004	31100001
L005	31001111	L006	31001110	M001	31100001	M002	31100010	M003	30001110	M004	31001110
M005	30110110	M006	30011111	M007	30100110	M008	31100010	M009	31101110	M010	31101111
M011	31101110	M012	31100001	N001	31100110	N002	31100001	N003	31101110	N004	31001110
N005	31010011	N006	31010011	N007	31000110	N008	31010011	O001	30010011	O002	31010011
O003	30001110	O004	30001111	O005	31101110	O006	31001110	O007	31010010	P001	31101111
P002	31001110	P003	31001110	P004	31101010	P005	31000110	P006	31101110	P007	31101110
P008	30001110	P009	31001110	P010	31001110	P011	31011110	P012	31001110	P013	30001110
P014	30001110	P015	30101010	P016	31101100	P017	31101110	P018	31001110	R001	31001110
R002	30101110	S001	31101110	S002	31100001	S003	30001110	S004	31100001	S005	30111111
S006	31100011	S007	30011010	S008	31100001	S009	30101110	S010	31101011	S011	31001011

S012	31010110	S013	30001110	S014	31100110	S015	31001110	S016	31101110	S017	31100110
S018	30111110	S019	30100001	S020	31101110	S021	31101110	S022	31101110	S023	31101111
T001	30100110	T002	31101001	T003	30111111	T004	31001110	T005	30110110	T006	30001110
T007	30101110	T008	31101101	T009	31101110	U001	31101101	U002	31101110	U003	31111111
U004	31100010	V001	31011110	V002	31101110	V003	30111110	V004	30001110	V005	31101111
V006	30001110	Y001	30111110								

PHYSLITY
CONTEXT
SINGING
NARATION
ENATMENT
INSTMENT
MALE
FEMALE

ಪರಿಶಿಷ್ಟ–2 : ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿ ನೀಡಿದ ಫಲಿತಾಂಶ

THE FOLLOWING GROUPS ARE DETECTED

31100010
31101110
31100001
31101111
31101011
31001011
30001110
31001110
31010011
30100110
31010110
31011011
30111110
31100110
30111111
30101110
31111110
31000110
31001101
30101111
31001010
31011111
30000110
31011110
31100011
31010010
30110110
30010010
30001111
30100111
31110110
30011110
30010011
30001010
31110001
30100001

30101101
30101001
31001111
30011111
31101010
30101010
31101100
30011010
31101001
31101101
31111111

47

ಪರಿಶಿಷ್ಟ—2 : ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿ ನೀಡಿದ ಫಲಿತಾಂಶ.

```
FOLLOWING ITEMS BELONG TO THE GROUP 31100010          7
A001   B014   D009   H001   M002   M008   U004
FOLLOWING ITEMS BELONG TO THE GROUP 31101110          47
A002   A003   A008   B005   B006   B013   B015   B018   B021   B023
C003   C006   D015   D018   D020   D021   G002   G007   G014   H008
H018   J006   J007   J008   K005   K014   K019   K025   K027   K031
K047   K048   M009   M011   N003   O005   P006   P007   P017   S001
S016   S020   S021   S022   T009   U002   V002
FOLLOWING ITEMS BELONG TO THE GROUP 31100001          19
A004   B001   B002   G005   H016   H017   J001   J004   K006   K007
K018   K045   L004   M001   M012   N002   S002   S004   S008
FOLLOWING ITEMS BELONG TO THE GROUP 31101111          13
A005   C002   C007   D014   D016   H011   K022   K039   K049   M010
P001   S023   V005
FOLLOWING ITEMS BELONG TO THE GROUP 31101011          2
A006   S010
FOLLOWING ITEMS BELONG TO THE GROUP 31001011          2
A007   S011
```

```
FOLLOWING  ITEMS  BELONG  TO  THE  GROUP  30001110      25
A009   C004   D002   D011   G008   G010   H013   K011   K016   K020
K021   K024   K035   K036   K043   M003   O003   P008   P013   P014
S003   S013   T006   V004   V006
FOLLOWING  ITEMS  BELONG  TO  THE  GROUP  31001110      32
A010   B017   D010   G015   H004   H009   H010   H012   H014   I 001
J005   K010   K017   K026   K028   K034   K037   K040   K051   L006
M004   N004   O006   P002   P003   P009   P010   P012   P018   R001
S015   T004
FOLLOWING  ITEMS  BELONG  TO  THE  GROUP  31010011       7
A011   G003   J002   N005   N006   N008   O002
FOLLOWING  ITEMS  BELONG  TO  THE  GROUP  30100110       9
B003   B019   D004   D007   G004   G012   I003   M007   T001
FOLLOWING  ITEMS  BELONG  TO  THE  GROUP  31010110       3
B004   D017   S012
FOLLOWING  ITEMS  BELONG  TO  THE  GROUP  31011011       2
B007   B008
FOLLOWING  ITEMS  BELONG  TO  THE  GROUP  30111110       9
B009   D006   G016   H005   J003   K009   S018   V003   Y001
FOLLOWING  ITEMS  BELONG  TO  THE  GROUP  31100110      14
B010   B022   C005   D001   D003   D005   G008   H003   K003   K030
K033   N001   S014   S017
FOLLOWING  ITEMS  BELONG  TO  THE  GRUOP  30111111       5
B011   D008   K008   S005   T003
```

```
FOLLOWING ITEMS BELONG TO THE GROUP 30101110   7
B012   B024   G011   K002   R002   S009   T007
FOLLOWING ITEMS BELONG TO THE GROUP 31111110   3
B016   C001   G001
FOLLOWING ITEMS BELONG TO THE GROUP 31000110   4
B020   K044   N007   P005
FOLLOWING ITEMS BELONG TO THE GROUP 31001101   2
C008   D013
FOLLOWING ITEMS BELONG TO THE GROUP 30101111   1
C009
FOLLOWING ITEMS BELONG TO THE GROUP 31001010   1
C010
FOLLOWING ITEMS BELONG TO THE GROUP 31011111   2
D012   H015
FOLLOWING ITEMS BELONG TO THE GROUP 30000110   3
D019   K041   K042
FOLLOWING ITEMS BELONG TO THE GROUP 31011110   5
F001   G013   K029   P011   V001
FOLLOWING ITEMS BELONG TO THE GROUP 31100011   3
G006   H006   S006
FOLLOWING ITEMS BELONG TO THE GROUP 31010010   3
G017   K046   O007
FOLLOWING ITEMS BELONG TO THE GROUP 30110110   4
H002   L003   M005   T005
```

```
FOLLOWING   ITEMS   BELONG   TO   THE   GROUP   30010010          1
H007
FOLLOWING   ITEMS   BELONG   TO   THE   GROUP   30001111          3
I002      K013      O004
FOLLOWING   ITEMS   BELONG   TO   THE   GROUP   30100111          1
K001
FOLLOWING   ITEMS   BELONG   TO   THE   GROUP   31110110          1
K004
FOLLOWING   ITEMS   BELONG   TO   THE   GROUP   30011110          1
K012
FOLLOWING   ITEMS   BELONG   TO   THE   GROUP   30010011          2
K015      O001
FOLLOWING   ITEMS   BELONG   TO   THE   GROUP   30001010          2
K023      K038
FOLLOWING   ITEMS   BELONG   TO   THE   GROUP   31110001          1
K032
FOLLOWING   ITEMS   BELONG   TO   THE   GROUP   30100001          2
K050      S019
FOLLOWING   ITEMS   BELONG   TO   THE   GROUP   30101101          1
L001
FOLLOWING   ITEMS   BELONG   TO   THE   GROUP   30101001          1
L002
FOLLOWING   ITEMS   BELONG   TO   THE   GROUP   31001111          1
L005
```

```
FOLLOWING  ITEMS  BELONG  TO  THE  GROUP  30011111        1
M006
FOLLOWING  ITEMS  BELONG  TO  THE  GROUP  31101010        1
P004
FOLLOWING  ITEMS  BELONG  TO  THE  GROUP  30101010        1
P015
FOLLOWING  ITEMS  BELONG  TO  THE  GROUP  31101100        1
P016
FOLLOWING  ITEMS  BELONG  TO  THE  GROUP  30011010        1
S007
FOLLOWING  ITEMS  BELONG  TO  THE  GROUP  31101001        1
T002
FOLLOWING  ITEMS  BELONG  TO  THE  GROUP  31101101        2
T008    U001
FOLLOWING  ITEMS  BELONG  TO  THE  GROUP  31111111        1
U003

                260 TOTAL NUMBER OF ENTRIES
```

ಪರಿಶಿಷ್ಟ—3 : ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ನೀಡಿದ ಜನಪದ ಅಂಶಗಳ ಆವರ್ತಾಂಕಗಳು.

(Physlity = ಭೌತಿಕತೆ ; Context = ಸಂದರ್ಭ ;
Singing = ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ ; Naration = ನಿರೂಪಣೆ ;
Enatment = ಅಭಿನಯ ; Instment = ವಾದ್ಯ ;
Male = ಗಂಡು Female = ಹೆಣ್ಣು).

PHYSLITY		
PHYSLITY	CONTEXT	
TOTAL NUMBER		0
PHYSLITY	SINGING	
TOTAL NUMBER		0
PHYSLITY	NARATION	
TOTAL NUMBER		0
PHYSLITY	ENATMENT	
TOTAL NUMBER		0
PHYSLITY	INSTMENT	
TOTAL NUMBER		0
PHYSLITY	MALE	
TOTAL NUMBER		0
PHYSLITY	FEMALE	
TOTAL NUMBER		0
CONTEXT		
CONTEXT	PHYSLITY	
TOTAL NUMBER		0
CONTEXT	SINGING	
TOTAL NUMBER		116
CONTEXT	NARATION	
TOTAL NUMBER		28
CONTEXT	ENATMENT	
TOTAL NUMBER		118
CONTEXT	INSTMENT	
TOTAL NUMBER		131
CONTEXT	MALE	
TOTAL NUMBER		154
CONTEXT	FEMALE	
TOTAL NUMBER		58
SINGING		

SINGING	PHYSLITY	
TOTAL NUMBER		0
SINGING	CONTEXT	
TOTAL NUMBER		116
SINGING	NARATION	
TOTAL NUMBER		24
SINGING	ENATMENT	
TOTAL NUMBER		96
SINGING	INSTMENT	
TOTAL NUMBER		119
SINGING	MALE	
TOTAL NUMBER		129
SINGING	FEMALE	
TOTAL NUMBER		53
NARATION		
NARATION	PHYSLITY	
TOTAL NUMBER		0
NARATION	CONTEXT	
TOTAL NUMBER		28
NARATION	SINGING	
TOTAL NUMBER		24
NARATION	ENATMENT	
TOTAL NUMBER		30
NARATION	INSTMENT	
TOTAL NUMBER		35
NARATION	MALE	
TOTAL NUMBER		51
NARATION	FEMALE	
TOTAL NUMBER		21
ENATMENT		
ENATMENT	PHYSLITY	
TOTAL NUMBER		0
ENATMENT	CONTEXT	
TOTAL NUMBER		118
ENATMENT	SINGING	
TOTAL NUMBER		96
ENATMENT	NARATION	
TOTAL NUMBER		30
ENATMENT	INSTMENT	
TOTAL NUMBER		162

ENATMENT	MALE	
TOTAL NUMBER		168
ENATMENT	FEMALE	
TOTAL NUMBER		40
INSTMENT		
INSTMENT	PHYSLITY	
TOTAL NUMBER		0
INSTMENT	CONTEXT	
TOTAL NUMBER		131
INSTMENT	SINGING	
TOTAL NUMBER		119
INSTMENT	NARATION	
TOTAL NUMBER		35
INSTMENT	ENATMENT	
TOTAL NUMBER		162
INSTMENT	MALE	
TOTAL NUMBER		195
INSTMENT	FEMALE	
TOTAL NUMBER		
		33
MALE		
MALE	PHYSLITY	
TOTAL NUMBER		0
MALE	CONTEXT	
TOTAL NUMBER		154
MALE	SINGING	
TOTAL NUMBER		129
MALE	NARATION	
TOTAL NUMBER		51
MALE	ENATMENT	
TOTAL NUMBER		168
MALE	INSTMENT	
TOTAL NUMBER		195
MALE	FEMALE	
TOTAL NUMBER		46
FEMALE		
FEMALE	PHYSLITY	
TOTAL NUMBER		0
FEMALE	CONTEXT	
TOTAL NUMBER		58

```
FEMALE              SINGING
TOTAL   NUMBER                          53
FEMALE              NARATION
TOTAL   NUMBER                          21
FEMALE              ENATMENT
TOTAL   NUMBER                          40
FEMALE              INSTMENT
TOTAL   NUMBER                          33
FEMALE              MALE
TOTAL   NUMBER                          46

STOP        0
/& IA551     074109
```

ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥಸೂತ್ರದ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು

ಕಮಲಾ ಹಂಪನಾ

'ತತ್ತ್ವಾರ್ಥಸೂತ್ರ' ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ದ್ರವ್ಯಾನುಯೋಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ತಾತ್ವಿಕ ವಿವೇಚನೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಸಮಸ್ತ ಜಿನಾಗಮಕ್ಕೆ ಬರೆದ ಸೂತ್ರವೆಂದು ಕರೆದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯೆನಿಸದು. ಇಂಥ ಒಂದು ಪ್ರಾಚೀನವೂ ಪ್ರಮಾಣಾರ್ಹವೂ ಆದ ಗ್ರಂಥದ ಮೇಲೆ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಅನೇಕ ಭಾಷ್ಯಗಳೂ ಟೀಕೆಗಳೂ ಹುಟ್ಟಿವೆ. ಉಮಾಸ್ವಾತಿಯವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಕುಂದಕುಂದಾ ಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯರು. ಚತುರಂಗುಲ ಚಾರಣಋದ್ಧಿ ಸಂಪನ್ನರೆಂದು ಹೆಸರು ವಾಸಿ ಯಾಗಿರುವ ಕುಂದಕುಂದಾಚಾರ್ಯರ ಕಾಲ ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ. 43. ಅಂತೂ ಅವರು ಒಂದನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಆಗಿಹೋದವರಿರಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಗಲ್ಭ ಪಂಡಿತ ರಾದ ಡಾ॥ ಹೀರಾಲಾಲ್ ಜೈನ್, ಡಾ॥ ಆ. ನೇ. ಉಪಾಧ್ಯೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾ॥ ಎ. ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಮೊದಲಾದವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕುಂದಕುಂದರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಉಮಾಸ್ವಾತಿಯವರು ಒಂದನೆಯ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧ ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭ ಕಾಲದವರು. ಉಮಾಸ್ವಾತಿಯವರು ಯಾಪನೀಯ ಸಂಘ ದವರಿರಬೇಕೆಂದು ನಾಥೂರಾಮ ಪ್ರೇಮಿಯವರು ಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಉಮಾಸ್ವಾತಿ ಯವರನ್ನು ಅವರ ಅನಂತರ ಆಗಿಹೋದ ಅನೇಕಾನೇಕ ಜೈನಾಚಾರ್ಯರು ಬಹು ಗೌರವಾದರಗಳಿಂದ ಪ್ರಾತಃ ಸ್ಮರಣೀಯರ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಉಮಾಸ್ವಾತಿಯವರ ಹೆಸರನ್ನು ಅಥವಾ ಅವರ ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿರುವ ಕನ್ನಡದ ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಕೂಡಿಸಿ ಕೊಡುವುದು ನನ್ನ ಈ ಪ್ರಬಂಧದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ. ಇದರ ಜತೆಗೆ ಆನುಷಂಗಿಕವಾಗಿ ಉಪಯುಕ್ತವೆನಿಸಿದ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಪ್ರಬಂಧದ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಆಳವಡುವ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೂ ಸೂಕ್ತಾವಕಾಶದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸ ಲೆತ್ನಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಉಮಾಸ್ವಾತಿ, ಉಮಾಸ್ವಾಮಿ, ಉಮಾಸ್ವಾದಿ—ಎಂಬ ಮೂರೂ ರೂಪ ಗಳ ಬಳಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಇವರಿಗಿದ್ದ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರು ಗೃದ್ಧ ಪಿಚ್ಛಾಚಾರ್ಯ. ಇದನ್ನು ಗೃಧ್ರ ಪಿಚ್ಛಾಚಾರ್ಯ, ಗೃದ್ಧ ಪಿಂಛಾಚಾರ್ಯ, ಗೃಧ್ರ ಪಿಂಛಾಚಾರ್ಯ ಎಂಬ ರೂಪಗಳಿಂದಲೂ ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಇವೆಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತ ರೂಪಗಳು.

ಗೃಧ್ರವೆಂದರೆ ರಣಹದ್ದು. ರಣಹದ್ದಿನ ಗರಿಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಪಿಂಛವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರಣ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಗೃಧ್ರ ಪಿಂಛಾಚಾರ್ಯರೆಂಬ ಉಪನಾಮ ರೂಢಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಉಮಾಸ್ವಾತಿಯ ಗುರುಗಳಾದ ಕುಂದಕುಂದಾಚಾರ್ಯರಿಗೂ ಈ ಹೆಸರಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ನೆನೆಯಬಹುದು.

ನವಿಲುಗರಿಯನ್ನೇ ಜೈನಾಚಾರ್ಯರು ಪಿಂಛ ಸಾಧನವನ್ನಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ವಾಡಿಕೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮಯೂರ ಪಿಂಛವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾಚೀನರಾದ ಜೈನ ಮುನಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಮಯೂರ ಪಿಂಛಾಚಾರ್ಯರೆಂದೇ ಖ್ಯಾತ ನಾಮರಾಗಿದ್ದಾರೆ; ಸಾಳ್ವಕವಿ, ಮಂಗರಸಕವಿ, ಇಮ್ಮಡಿ ಗುಣವರ್ಮ ಕವಿಗಳು ಈ ಮಯೂರ ಪಿಂಛಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿಯ ಪುಕ್ಕದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಪಿಂಛವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಬಲಾ(ಳಾ)ಕ ಪಿಂಛಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಇಮ್ಮಡಿ ಗುಣವರ್ಮನು ಪುಷ್ಪದಂತ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ನೆನೆದಿದ್ದಾನೆ. ಗೂಗೆ(ಬೆ)ಯ ಗರಿಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಪಿಂಛವನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಜಿನಮುನಿಯಾದ ಉಳೂಕ ಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಯರೊಬ್ಬರನ್ನು ವೃತ್ತ ವಿಲಾಸಕವಿ ತನ್ನ ಧರ್ಮ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಹದ್ದಿನ ಗರಿಗಳಿಂದಾದ ಪಿಂಛವನ್ನು ಉಮಾಸ್ವಾತಿಗಳು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಗೃಧ್ರ ಪಿಂಛಾಚಾರ್ಯರೆಂಬ ಹೆಸರಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಗೂಗೆ–ರಣಹದ್ದು–ನವಿಲು ಮೊದಲಾದ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಸಮಾನ ಕಾರುಣ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಪೂರ್ವಾಭಿಪ್ರಾಯ ಮುಕ್ತರಾಗಿ ಪ್ರೀತಿ ತೋರಿದ್ದಾರೆ. ಹಕ್ಕಿಗಳ ಮೈಯಿಂದ ತಾವಾಗಿ ಉದುರಿದ ಗರಿಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಪಿಂಛವನ್ನು ಬಳಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಜೈನ ಗುರುಗಳ ಲಕ್ಷಣ.

ಉಮಾಸ್ವಾತಿ ಮತ್ತು ಗೃಧ್ರಪಿಂಛಾಚಾರ್ಯರು ಯಾರು? ಭಿನ್ನರೆ ಅಭಿನ್ನರೆ ? ಎಂಬ ವಾದವಿವಾದಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಪ್ರಬಂಧ ಹೊರತಾಗಿದೆ. ಬಹುಜನ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಒಪ್ಪಿರುವ ಅಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೊತ್ತಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಕಾಲದ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಂಡುಬರುವ ಹೇಳಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಅದೆಂದರೆ ಸಮಂತಭದ್ರರು ಗಂಧಹಸ್ತಿ ಮಹಾಭಾಷ್ಯವನ್ನು ತತ್ತ್ವಾರ್ಥಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬುದು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಚಾವುಂಡರಾಯ (978) ಆದ್ಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ:

ಅಭಿಮತಮಾಗಿರೆ ತತ್ತ್ವಾ
ರ್ಥ ಭಾಷ್ಯಮಂ ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರಮಂ ಬರೆದು ವಚೋ
ವಿಭವದಿನಿಳೆಗೆಸೆದ ಸಮಂ
ತಭದ್ರದೇವರ ಸಮಾನರೆಂಬರುಮೊಳರೇ ॥ 5 ॥

ಚಾವುಂಡರಾಯ ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಖಲಿತವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವ ಸಂಗತಿ ಅಪೂರ್ವ ದಾಖಲೆಯಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಸಮಂತಭದ್ರಾಚಾರ್ಯರು ತತ್ವಾರ್ಥ ಭಾಷ್ಯಕಾರರೆಂಬ ವಿಷಯವೊಂದು ಮೊದಲು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದು ಚಾವುಂಡರಾಯನ ಇಲ್ಲಿನ ಹೇಳಿಕೆಯಿಂದ. ಸಮಂತಭದ್ರದೇವರು 96 ಸಾವಿರ ಶ್ಲೋಕ ಪ್ರಮಾಣದ ಗಂಧ ಹಸ್ತಿ ಮಹಾಭಾಷ್ಯವೊಂದನ್ನು ಬರೆದಿರುವುದನ್ನು II (ಇಮ್ಮಡಿ) ಗುಣವರ್ಮ ಕವಿ ತನ್ನ ಪುಷ್ಪದಂತ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ (ಸು. 1215) ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ:

ಬಿತ್ತರವಾಗೆ ಸೂತ್ರಗತಿಯಿಂ ಮಿಗೆ ಪಣ್ಣಿದ ಗಂಧಹಸ್ತಿತೊಂ
ಬತ್ತಱುಸಾಸಿರಕ್ಕೆ ಶಿವಕೋಟಿಯ ಕೋಟಿ ವಿಪಕ್ಷ ವಿದ್ವದು
ನ್ಮತ್ತ ಗಜಂ ಮದಂಬಱಿತು ಕೆಯ್ಯೆಡೆಗೊಟ್ಟುದೆನಲ್ಕೆ ಪೇಳ್ವುದೇಂ
ಮತ್ತೆ ಸಮಂತಭದ್ರ ಮುನಿರಾಜನುದಾತ್ತ ಜಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯಂ। 1-22

ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆದ ದೊಡ್ಡಯ್ಯ ಕವಿಕೂಡ (ಸು. 1550 'ಗಂಧ ಹಸ್ತಿಮಹಾ ಭಾಷ್ಯ ಕರ್ತೃ ಸಮಂತ ಭದ್ರ'ರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಹಸ್ತಿಮಲ್ಲ (1290) ಧರ್ಮಭೂಷಣ (14 ನೇ ಶತಮಾನ) ಲಘು ಸಮಂತಭದ್ರ (13 ಶತಮಾನ) ಮೊದಲಾದವರೂ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗಂಧಹಸ್ತಿ ಮಹಾಭಾಷ್ಯ ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡದ ಚೂಡಾಮಣಿಯಂತೆ ಇದೂ 96 ಸಾವಿರ ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಮಾಣದ್ದಾದರೂ, ಇದು ಸಂಸ್ಕೃತವಲ್ಲಿದ್ದಿರಬೇಕೆಂದು ಧಾರಾಳ ವಾಗಿ ಊಹಿಸಬಹುದು. ಸಮಂತ ಭದ್ರರ ಕಾಲ ಮೂರನೆಯ ಶತಮಾನ. ಇವರು ಕರ್ನಾಟಕದವರು.

ಇದಾದಮೇಲೆ ಎದುರಾಗುವ ಪ್ರಾಚೀನ ಉಲ್ಲೇಖವೆಂದರೆ ಪೂಜ್ಯಪಾದರದು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ವೃತ್ತ ವಿಲಾಸಕವಿ ತನ್ನ (ಸು. 1260) ತನ್ನ ಧರ್ಮ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿನ ಪದ್ಯವೊಂದರಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ:

ಭರದಿಂ ಜೈನೇಂದ್ರಮಂ ಭಾಸುರಮೆನಲೊರೆದಂ ಪಾಣಿನೀಯಕ್ಕೆ ಟೀಕಂ
ಬರೆದಂ ತತ್ವಾರ್ಥ ಟಿಪ್ಪಣದಿನಱಿಪಿದಂ ಯಂತ್ರಮಂತ್ರಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರೋ
ತ್ಕರಂಮಂ ಭೂರಕ್ಷಣಾರ್ಥಂ ವಿರಚಿಸಿ ಜಸಮಂ ತಾಳ್ದಿದಂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾ
ಭರಣಂ ದೇವಾಂಗನಾರಾಧಿತ ಪದಕಮಳಂ ಪೂಜ್ಯಪಾದ ವ್ರತೀಂದ್ರಂ।

ಪೂಜ್ಯಪಾದರ ಕಾಲ ಅಯ್ದನೆಯ ಶತಮಾನ. ಉಮಾಸ್ವಾತಿಯ ತತ್ವಾರ್ಥ ಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರಪ್ರಾಚೀನವೂ ಪ್ರಮಾಣಾರ್ಹವೂ ಆದ ಉಪಲಬ್ಧ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಪೂಜ್ಯಪಾದರ ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿ. ಈ ಕೃತಿ ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದದ್ದು. ಈ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕೃತಿ ಅಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ಹತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣಯುಗವೆಂದು ವಿಖ್ಯಾತವಾಗಿದೆ. ಜೈನಧರ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಿಲ್ಪಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಇದು ಚಿನ್ನದ ಕಾಲವೇ. ರತ್ನತ್ರಯರೆಂದೂ ಜಿನಸಮಯದೀಪಕರೆಂದೂ ಖ್ಯಾತನಾಮರಾದ ಪಂಪ ಪೊನ್ನರನ್ನರು ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಗಿಹೋದರು. ಚಾವುಂಡರಾಯ ಗೊಮ್ಮಟ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದ್ದು 981 ರಲ್ಲಿ. ಚಾವುಂಡರಾಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಜೈನಾಚಾರ್ಯರು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಭುವನಗುರುವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಅಜಿತಸೇನಾಚಾರ್ಯರು ರನ್ನನಿಗೂ ಚಾವುಂಡರಾಯನಿಗೂ ಗುರುಗಳು. ಅಭಯನಂದಿ ಎಂಬುವರು ಈ ಕಾಲದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಹಿರಿಯ ಆಚಾರ್ಯರು. ಅಭಯನಂದಿಗೆ ವೀರನಂದಿ, ಇಂದ್ರನಂದಿ, ಕನಕಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ನೇಮಿಚಂದ್ರರೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿಗಳಾದ ಶಿಷ್ಯರಿದ್ದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ಇದ್ರನಂದಿಯು ಶ್ರುತಾವತಾರ ಮತ್ತು ಶ್ರುತಪಂಚಮಿಯ ಕಥೆ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಇಂದ್ರನಂದಿ ತನ್ನ ಶ್ರುತಾವತಾರದಲ್ಲಿ—

> ಅಥ ತುಂಬಲೂರ ನಾಮಾಚಾರ್ಯೋಭೂತ್ತುಂಬಲೂರ ಸದ್ಗ್ರಾಮೇ
> ಷಷ್ಠೇನ ವಿನಾ ಖಂಡೇನ ಸೋಪಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಯೋರುಭಯೋಃ।
> ಚತುರಧಿಕಾಶೀತೀ ಸಹಸ್ರಗ್ರಂಥರಚನಯಾ ಯುಕ್ತಾಂ
> ಕರ್ಣಾಟ ಭಾಷಯಾ ಕೃತ ಮಹತೀ ಚೂಡಾಮಣಿಂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾ
> ಸಪ್ತ ಸಹಸ್ರ ಗ್ರಂಥಾಂ ಷಷ್ಠಸ್ಯ ಪಂಚಿಕಾಂ ಪುನರಕಾರ್ಷಿತ್

ಎಂಬುದಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಅಂದರೆ ತುಂಬಲೂರಾಚಾರ್ಯನು 84 ಸಾವಿರ ಗ್ರಂಥ ಸಂಖ್ಯೆಯಿರುವ ಚೂಡಾಮಣಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದನು, ಅದರ ಆರನೆಯ ಖಂಡಕ್ಕೆ ಏಳು ಸಾವಿರ ಗ್ರಂಥ ಸಂಖ್ಯೆಯಿರುವ 'ಪಂಚಿಕೆ'ಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಬರೆದಿದ್ದನು. ಅದರಿಂದ ಗ್ರಂಥದ ಸಂಖ್ಯೆ 91 ಸಾವಿರವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಅಯ್ದು ಸಾವಿರ ಗ್ರಂಥ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಪಂಚಿಕೆಯನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಸಾರುವ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ವೈಯಾಕರಣಿಯಾದ ಭಟ್ಟಾಕಳಂಕನು (1604) ಶಬ್ದಾನು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ 'ನಚೈಷಾ (ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷಾ) ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಪಯೋಗಿನೀ. ತತ್ತ್ವಾರ್ಥ ಮಹಾಶಾಸ್ತ್ರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಸ್ಯ ಷಣ್ಣವತಿ ಸಹಸ್ರಮಿತ ಗ್ರಂಥ ಸಂದರ್ಭರೂಪಸ್ಯ ಮಹಾಶಾಸ್ತ್ರಸ್ಯ......ಉಪಲಭ್ಯಮಾನತ್ವಾತ್'—ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಂದರೆ 'ಈ ಕನ್ನಡಭಾಷೆ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಅನುಪಯುಕ್ತವಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 96,000 ಗ್ರಂಥ ಸಂಖ್ಯೆಯುಳ್ಳ ಚೂಡಾಮಣಿಯೆಂಬ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥ ಮಹಾಶಾಸ್ತ್ರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಸಿಗುತ್ತದೆ'. ಭಟ್ಟಾಕಳಂಕನು ಚೂಡಾಮಣಿ ಎಂದು ಕೃತಿಯ ಹೆಸರು ಹೇಳಿದ್ದರೂ ಕೃತಿಕಾರನ ಹೆಸರು ಹೇಳಿಲ್ಲ.

ಇಂದ್ರನಂದಿ ಮತ್ತು ಭಟ್ಟಾಕಳಂಕರ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ದೇವಚಂದ್ರನೂ (1838) ತನ್ನ ರಾಜಾವಳಿ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ 'ಮತ್ತಂ ತುಂಬಲೂರಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿದ ತುಂಬಲೂರು ನಾಮಾಚಾರ್ಯರ್ ಪ್ರಾಕೃತ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕರ್ಣಾಟಾದಿ ಭಾಷೆಗಳಿಂ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಪ್ರಬಂಧ ಕರ್ತೃಗಳ್ ಚೂಡಾಮಣಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಚತುರಶೀತಿ ಸಹಸ್ರಗ್ರಂಥ ರಚನೆಯಂ ಮಾಡಿದರ್' ಎಂದೂ 'ತುಂಬಲೂರ ನಾಮಾಚಾರ್ಯರ್ ಎಂಬತ್ತುನಾಲ್ಕು ಸಾಸಿರ ಗ್ರಂಥ ಕರ್ತೃಗಳಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಷೆಯಿಂ ಚೂಡಾಮಣಿ ವಾಖ್ಯಾನಮಂ ಮಾಡಿದರ್' ಎಂದೂ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಮೂರು ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಒಂದನ್ನೊಂದು ಅನುರಣನ ಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ, ಚೂಡಾಮಣಿಯನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿವೆ. ಭಟ್ಟಾಕಳಂಕ ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದಿಬ್ಬರೂ ಕೃತಿಕಾರನನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಚಾವುಂಡರಾಯನೂ ತನ್ನ ತ್ರಿಷಷ್ಟಿ ಶಲಾಕಾ ಪುರುಷ ಪುರಾಣದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕಂದ ಪದ್ಯಗಳೊಂದ ರಲ್ಲಿ—

ಅಗಣಿತ ಜೈನಾಗಮ ಪಾ
ರಗರಿಳೆಯೊಳ್ ಶ್ಯಾಮಕುಂದನಾಮಾಚಾರ್ಯರ್
ನೆಗಟ್ದಿರವರಿಂದೆ ಬಳಿಯಿಂ
ನೆಗಟ್ದರ್ದರೆ ಪೊಗಟಿ ತುಂಬಳೂರಾಚಾರ್ಯರ್

ಎಂಬುದಾಗಿ ತುಂಬಲೂರಾಚಾರ್ಯರ ನಾಮೋಲ್ಲೇಖ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಚಾವುಂಡರಾಯ ಮತ್ತು ಆಗಲೇ ಹೆಸರಿಸಿದ ಶ್ರುತಾವತಾರದ ಇಂದ್ರ ನಂದಿಯರು ಸಮಕಾಲೀನರೆಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಇಬ್ಬರು ಸಮಕಾಲೀನರೂ, ಇಬ್ಬರು ಅರ್ವಾಚೀನರೂ ಈ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸಂದಿಗ್ಧ ವಿಲ್ಲದಂತೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದಂತಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಶಾಸನ ವೊಂದರ ಹೇಳಿಕೆಯಿದೆ. ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯಾ ಕರ್ನಾಟಿಕಾದ ಎರಡನೆಯ ಸಂಪುಟದ 67ನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ (ಕಾಲ 1129) ಚೂಡಾಮಣಿಯ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಶ್ರವಣ ಬೆಳಗೊಳ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಹೊಸ ಸಂಗತಿ ಬಂದಿದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ಚೂಡಾ ಮಣಿಯ ಕರ್ತೃವಾಗಿ ಶ್ರೀವರ್ಧದೇವನೆಂಬ ಹೆಸರಿತ್ತೆಂಬುದು :

ಚೂಡಾಮಣಿಃ ಕವೀನಾಂ ಚೂಡಾಮಣಿ ನಾಮಸೇವ್ಯ ಕಾವ್ಯ ಕವಿಃ
ಶ್ರೀವರ್ಧದೇವ ಏವಹಿ ಕೃತಪುಣ್ಯಃ ಕೀರ್ತಿಮಾಹರ್ತುಂ ।
ಯ ಏವಮುಪ ಶ್ಲೋಕಿತೋ ದಂಡಿನಾ–
ಜಹ್ನೋಃ ಕನ್ಯಾಂ ಜಟಾಗ್ರೇಣ ಬಭಾರ ಪರಮೇಶ್ವರಃ
ಶ್ರೀವರ್ಧದೇವಃ ಸಂಧತ್ಸೇ ಜಿಹ್ವಾಗ್ರೇಣ ಸರಸ್ವತೀಂ ।

ಆದರೆ ದಂಡಿಕವಿಯಿಂದ ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಂಡ ಶ್ರೀವರ್ಧದೇವ ಮತ್ತು ಅವನ ಚೂಡಾ ಮಣಿ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೂ, ತುಂಬಲೂರಾಚಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಇವನ ಚೂಡಾಮಣಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾ

ನಕ್ಕೂ ನಾಮಸಾದೃಶ್ಯದಿಂದ ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪಿತವಾಗಿದೆ. ತುಂಬಲೂರಾಚಾರ್ಯರ ಕಾಲ ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಯದು. ಚಾವುಂಡರಾಯನ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರನಂದಿಯವರ ಹೇಳಿಕೆಯ ಆಧಾರದ ಬಲದಿಂದ ನಾವು ಸುಮಾರು 9ನೆಯ ಶತಮಾನವೆಂದು ಊಹಿಸ ಬಹುದು.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಉಪಲಬ್ಧವಿದ್ದರೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ತುಂಬಲೂರಾಚಾರ್ಯನ ಚೂಡಾಮಣಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ನಮ್ಮವರೆಗೂ ಉಳಿದುಬಂದಿಲ್ಲ. 17ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಿಂದ ಈಚೆಗೆ, ಅಂದರೆ ಭಟ್ಟಾಕಳಂಕನಾದಮೇಲೆ ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಂಗಮಾಯವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಇದೇನೇ ಇರಲಿ, ಉಮಾಸ್ವಾತಿಯ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥಸೂತ್ರದ ಮೇಲೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯ ಉಲ್ಲೇಖ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ತುಂಬಲೂರಾಚಾರ್ಯನ ಚೂಡಾಮಣಿ ಎಂಬುದನ್ನು ನೆನಪಿಡ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮಂತಭದ್ರರ ಗಂಧಹಸ್ತಿ ಮಹಾಭಾಷ್ಯದ ಪ್ರಭಾವ ಇದರ ಮೇಲೆ ನೇರವಾಗಿ ನಡೆದಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದ್ದರೂ ಈಗ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲು ಆಧಾರ ಗಳಿಲ್ಲ.

ತುಂಬಲೂರಾಚಾರ್ಯನ ಈ ಚೂಡಾಮಣಿಯಂತೆಯೇ ಈಗ ಸಿಗದಿದ್ದರೂ, ತತ್ತ್ವಾರ್ಥಸೂತ್ರದ ಮೇಲೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂ ವಿಶ್ವಸನೀಯ ಆಧಾರಗಳು ತಿಳಿದಿವೆ. ಅದೇ ದಿವಾಕರಣಂದಿಯ ಕನ್ನಡ ವೃತ್ತಿ. ನಗರ 57ನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪದ್ಯವಿದು :

ಜಡರುಂ ಬಾಳಕರುಂ ಬುಧಪ್ರಕರಮುಂ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥಮಂ ಕಲ್ತಘಂ
ಕಿಡೆ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವಮನೆಯ್ದಿ ಸಪ್ತಪರಮ ಸ್ಥಾನಾಪ್ತಿಯಂ ನಿಶ್ಚಯಂ
ಪಡೆಯಲ್ ಮಾಡಿದರೊಪ್ಪೆ [ಸಾತಿಶಯದಿಂ] ತತ್ತ್ವಾರ್ಥ ಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ಕ
ನ್ನಡದಿಂ ವೃತ್ತಿಯನೆಲ್ಲಿಗಂ ನೆಗಟ್ವಿನಂ ಸಿದ್ಧಾಂತ ರತ್ನಾಕರರ್ ।

ಅಂದರೆ ಉಭಯಸಿದ್ಧಾಂತ ರತ್ನಾಕರನಾದ ದಿವಾಕರಣಂದಿಯು ಜಡರೂ ಬಾಲಕರೂ ಬಲ್ಲಿದರೂ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಕಲಿತು ಪಾಪ ಕಳೆದು ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವ ಪಡೆದು ಸದ್ಗತಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಲೆಂದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬರೆದನಂತೆ. ಚಂದ್ರಕೀರ್ತಿಗುರುಗಳ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಈ ದಿವಾಕರಣಂದಿಯನ್ನು ಸೊರಬದ 58 ನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲೂ ಸ್ತುತಿಸಿದೆ:

ಚಾರುಚರಿತ್ರರೀ ದೊರೆಯರಾರೆನಿಪೊಳ್ಪಿನ ಚಂದ್ರಕೀರ್ತಿ ಭ
ಟ್ಟಾರಕರಗ್ರಶಿಷ್ಯರಘಹಾರಿಗಳಾರ್ಹತ ತತ್ತ್ವ ವಸ್ತು ವಿ
ಸ್ತಾರಕರಂಗಜಾರಿಗಳಶೇಷ ವಿಶೇಷ ಗುಣಾವಳೀ ಮನೋ
ಹಾರಿಗಳೆಂಬಿನಂ ನೆಗಟ್ದರಲ್ತೆ ದಿವಾಕರಣಂದಿ ಸೂರಿಗಳ್ ।

ದಿವಾಕರಣಂದಿಯ ಕಾಲ 1062. ಉಮಾಸ್ವಾತಿಯ ತತ್ವಾರ್ಥ ಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ದಿವಾಕರಣಂದಿ ಬರೆದ ಕನ್ನಡ ವೃತ್ತಿಗೆ 'ತತ್ವಾರ್ಥ ಸೂತ್ರಾನುಗತ ಕರ್ಣಾಟ ಲಘು ವೃತ್ತಿ'ಯೆಂದು ಹೆಸರು. ಈತ ಉಭಯ ಸಿದ್ಧಾಂತ ರತ್ನಾಕರನೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದ ರಿಂದ ಶ್ವೇತಾಂಬರ–ದಿಗಂಬರವೆಂಬ ಎರಡೂ ಆಮ್ನಾಯಗಳ ಪೂರ್ಣಜ್ಞಾನಿ ಯಾಗಿದ್ದನೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಹತ್ತು ಪ್ರಕರಣಗಳ ಈ ಕನ್ನಡ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು–

ನತ್ವಾ ಜಿನೇಶ್ವರಂ ವೀರಂ ವಕ್ಷ್ಯೇ ಕರ್ಣಾಟ ಭಾಷಯಾ
ತತ್ವಾರ್ಥ ಸೂತ್ರ ಸೂತ್ರಾರ್ಥಂ ಮಂದಬುದ್ಧ್ಯನುರೋಧತಃ

ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕನ್ನಡ ವೃತ್ತಿಯ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ 'ಇದು ಸಕಲಾಗಮ ಸಂಪನ್ನ ಶ್ರೀಮಚ್ಚಂದ್ರಕೀರ್ತಿ ಭಟ್ಟಾರಕ ಪದ್ಮನಂದಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಿ ದೇವ ಶ್ರೀಪಾದ ಪ್ರಸಾದಾಸಾದಿತ ಸಮಸ್ತ ಸಿದ್ಧಾಂತಾಮೃತ ಪಾರಾವಾರ ಶ್ರೀಮದ್ದಿವಾಕರಣಂದಿ ಭಟ್ಟಾರಕ ಮುನೀಂದ್ರ ವಿರಚಿತ ತತ್ವಾರ್ಥ ಸೂತ್ರಾನುಗತ ಕರ್ಣಾಟ ಲಘುವೃತ್ತಿ' ಎಂದಿದೆ. ದಿವಾಕರಣಂದಿಯೂ ಜಿನಮುನಿಯಾಗಿದ್ದು ಈತನಿಗೆ ಸಕಲಚಂದ್ರನೆಂಬ ಶಿಷ್ಯನಿದ್ದನೆಂದು, ಮಲ್ಲಿನಾಥನೆಂಬ ಶಾಸನ ಕವಿಯಿಂದ ರಚಿತವಾದ ನಗರ 57 ಮತ್ತು 58ನೆಯ ಶಾಸನಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಪೂಜ್ಯಪಾದರ ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಂತೆ ದಿವಾಕರಣಂದಿ ಮುನೀಂದ್ರ ಭಟ್ಟಾರಕರ ತತ್ವಾರ್ಥವೃತ್ತಿಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯೂ ಮೂಡಬಿದ್ರಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ದಿವಾಕರಣಂದಿಯ ತರುವಾಯ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಉಮಾಸ್ವಾತಿಯ ಉಲ್ಲೇಖವೆಂದರೆ ಬಾಲಚಂದ್ರನದು. ಬಾಲಚಂದ್ರನ (ಸು. 1170) ಉಮಾ ಸ್ವಾತಿಯ ತತ್ವಾರ್ಥ ಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ತಾತ್ಪರ್ಯ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ರಚಿದ್ದಾನೆ, ಇದಕ್ಕೆ ತತ್ವರತ್ನ ಪ್ರದೀಪಿಕಾ ಎಂದು ಹೆಸರಿದೆ. ಇದನ್ನು ದಿವಂಗತ ಎ. ಶಾಂತಿರಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಸಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಗೃಧ್ರಪಿಂಛಾಚಾರ್ಯ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಆದಿಕವಿಯಾದ ಪಂಪ ಆದಿಪುರಾಣದಲ್ಲಿ (941) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸೂಚನೆ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದು :

ಆರ್ಯನುತ ಗೃಧ್ರಪಿಂಛಾ
ಚಾರ್ಯ ಜಟಾಚಾರ್ಯ ವಿಶ್ರುತ ಶ್ರುತಕೀರ್ತ್ಯಾ
ಚಾರ್ಯ ಪುರಸ್ಸರಮಪ್ಪಾ
ಚಾರ್ಯ ಪರಂಪರೆಯೆ ಕೊಡುಗೆ ಭವ್ಯೋತ್ಸವಮಂ ॥ 1–12

ಅನಂತರ ಚಾವುಂಡರಾಯನ ಹೇಳಿಕೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ (978) :

ವಸುಮತಿಗೆ ನೆಗಟ್ಟೆ ತತ್ತ್ವಾ
ರ್ಥಸೂತ್ರಮಮಂ ಬರೆದು ಗೃದ್ಧಪಿಂಛಾಚಾರ್ಯ
ರ್ಜಸದಿಂ ದಿಗಂತಮಂ ಮು
ದ್ರಿಸಿ ಜಿನಶಾಸನದ ಮಹಿಮೆಯುಂ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರ್ ॥ 3 ॥

ಶಾಂತಿನಾಥಕವಿ (1068) ತನ್ನ ಸುಕುಮಾರ ಚರಿತೆಯೆಂಬ ಚಂಪೂಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಸ್ಮರಿಸಿದ್ದಾನೆ:

ಧೈರ್ಯ ಪರಸ್ಪರಪರತಪ
ಸ್ಕಾರ್ಯರ್ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥ ಕರ್ತೃಗಳ್ ಜಿನಮತತಾ
ತ್ಪರ್ಯರೆನೆ ಗೃಧ್ರಪಿಂಛಾ
ಚಾರ್ಯರನಾಚಾರ್ಯವರ್ಯರೆನ್ನದರೊಳರೆ ॥ 1-13

ಈ ಮೂವರು ಕವಿಗಳೂ ಗೃಧ್ರಪಿಂಛರು ಒಂದು ಹಿರಿಯ ಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರಿದವರೆಂದೂ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಲೋಕ ವಿಖ್ಯಾತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದರೆಂದೂ, ಆದರ ಕೀರ್ತಿ ಜಿನಶಾಸನದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿತೆಂದೂ, ಮಹಾ ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಗಳೆಂದೂ ಆಚಾರ್ಯ ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಂದೂ ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ಕೊಂಡಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ವಿಡಂಬನೆಗೆ ಮಕುಟಪ್ರಾಯನೆನಿಸಿದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿ ಬ್ರಹ್ಮಶಿವ ತನ್ನ ಸಮಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ—

ಜಗದೊಳಗುಳ್ಳ ಸುತತ್ತ್ವಯ
ನಗಣಿತಮ ನಂತ ಭೇದ ಭಿನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯಂ
ಸುಗಮದಿನಱಿವಂತಿರೆ ಪೇ
ಳ್ದ ಗುಣಾಢ್ಯಂ ಗೃಧ್ರಪಿಂಛ ಮುನಿ ಕೇವಳಮೇ ॥ 1-3

ಎಂದು ಉದ್ಘೋಷಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಬ್ರಹ್ಮಶಿವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗೃಧ್ರಪಿಂಛಾಚಾರ್ಯನು ಅಸಮಾನ್ಯನಾದ ಮುನಿಯಾಗಿ ಕಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಅಸಾಧಾರಣ ಗುಣವೆಂದರೆ 'ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ಅಗಣಿತವಾದ ಒಳ್ಳೆಯ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನೂ ಅವುಗಳ ಅನಂದ ಭೇದ ಹಾಗೂ ಭಿನ್ನಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಸುಗಮವಾಗಿ ಸಾರಿರುವುದು' ಕರ್ಣಪಾರ್ಯ ಕವಿ ನೇಮಿನಾಥ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಗೃಧ್ರಪಿಂಛರನ್ನು ಮುನಿವರರೆಂದು ಗೌರವಿಸಿದ್ದಾನೆ:

ಭುವನೇಜ್ಯರ್ ಪೂಜ್ಯಪಾದರ್ ದಮಿತ ಕುಮತರತ್ಯುದ್ಧ ಮಾಂಗಲ್ಯಭಾವ
ಪ್ರವಿನೂತರ್ ಗೃಧ್ರಪಿಂಛ ಪ್ರಥಿತ ಮುನಿವರರ್ ವೀರ ಸೇನಾರ್ಯರಾರ್ಯ
ಸ್ತವನೀಯರ್ ಜೈನಮಾರ್ಗ ಪ್ರಕಟನ ಪಟುಗಳ್ ಮಾಡಿಕ್ಕಿ ಸಂಸಾರ ಭೀಮಾ
ರ್ಣವಮಂ ದಾಂಟಿಪ್ಪುಪಾಯೋದ್ಯಮಮನೆಮಗೆ ಸಂಜಾತ ಕಾರುಣ್ಯದಿಂದಂ ॥
1-10

ನೇಮಿಚಂದ್ರಕವಿ, ತನ್ನ ಎರಡು ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ನೇಮಿನಾಥ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವ ಸ್ತವನ (ಸು. 1170):

ಇದು ಚೋದ್ಯಂ ಜಿನಸಮಯದ
ಮೊದಲಿಗರೆನಿಸಿರ್ದ ಗೃಧ್ರಪಿಂಛಾಚಾರ್ಯರ್
ಮುದಮೊದವೆ ಬರೆದ ತತ್ವಾ
ರ್ಥದ ಸೂತ್ರದ ವೃತ್ತಿಯಾದುದಱಿವರ್ಗೆಲ್ಲಂ ॥ 1–13

ನೇಮಿಚಂದ್ರ ಕವಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಗೃಧ್ರಪಿಂಛಾಚಾರ್ಯರು ಸೋಜಿಗವೆನಿಸುವಂತೆ ಜಿನಸಮಯದ ಮೊದಲಿಗರೆನಿಸಿದರಂತೆ. ತಿಳಿಯುವವರಿಗೆಲ್ಲ ಅವರು ಬರೆದ ತತ್ವಾರ್ಥಸೂತ್ರದ ವೃತ್ತಿ ಆನಂದ ಮೂಡಿಸಿತಂತೆ. ಅಗ್ಗಳಕವಿ (ಸು. 1189) ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಗೃಧ್ರಪಿಂಛರನ್ನು ಮಹಾಚಾರ್ಯರೆಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ:

ಆಚರಿಕೆ ಗೃಧ್ರಪಿಂಛ ಮ
ಹಾಚಾರ್ಯಾಂಘ್ರಿನಖ ಭಾನುರುಚಿಯರ್ಹದ್ಭ
ಲ್ಯಾಚಾರ್ಯಪದನಖರಶಶಿ
ರೋಚಿಮದೇನಸ್ತಮಸ್ತಮೋ ನಿರಸನಮಂ ॥ 1–18

ಆಚಣ್ಣಕವಿ (ಸು. 1195) ವರ್ಧಮಾನ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸಿರುವ ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿ:

ವಿಮಳ ಕಳಾವಿಳಾಸದಧಿಕತ್ವಮನಾಂತು ದಿಗಂಬರ ಪ್ರತಾ
ನಮನನುರಾಗದಿಂ ಬೆಳಗಿ ತೂಳ್ದಿ ಕುಮಾರ್ಗತಮಃ ಸಮೂಹಮಂ
ಪ್ರಮದಮನಿತ್ತು ಸತ್ಕುವಳಯಕ್ಕೆ ಜಗನ್ನುತ ಗೃಧ್ರಪಿಂಛ ಸಂ
ಯಮಿವರನಿಂದು ಮಂಡಳದವೋಲೆಸೆದಂ ನಿಸದಂ ಧರಿತ್ರಿಯೊಳ್ ॥ 1–11

ಪಾರ್ಶ್ವಪಂಡಿತನು (ಸು. 1205) ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಕವಿಗಳಂತೆ ಗೃಧ್ರಪಿಂಛಾಚಾರ್ಯರೆಂದು ವಿಶೇಷಣಿಸದೆ ಉಮಾಸ್ವಾತಿಯೆಂದೇ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ:

ಅನುಪಮತತ್ವಾರ್ಥಂ ಪು
ಣ್ಯನಿಬಂಧನಮಪ್ಪುದೆಂತು ಮನಮನದೊಳ್ ನೆ
ಟ್ಟನೆ ನೆಲಸಿತಂತೆ ನೆಲಸಿ
ರ್ಕನಿಶಮುಮಾಸ್ವಾತಿ ಪಾದಯತಿ ಪಾದಯುಗಂ ॥ 1–13

'ಉತ್ತಮವಾದ ತತ್ವಗಳ ಅರ್ಥವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದರೆ ಅವೇ ಹೇಗೆ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವವೋ ಹಾಗೆ ಉಮಾಸ್ವಾತಿ ಮುನಿಗಳ ಪಾದಗಳೆರಡೂ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ನೆಲಸಿರಲಿ' (ಗದ್ಯಾನುವಾದ : ಎಸ್. ಬೊಮ್ಮರಸ ಪಂಡಿತರು, 1956). ಈ ಪಾರ್ಶ್ವಪಂಡಿತಕವಿ ಮುಂದುವರಿದು 'ಈ ಜಗಜ್ಜನದ

ಮಿಥ್ಯಾದೋಷಮಂ ತತ್ತ್ವಬೋಧಕ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥದ ವೃತ್ತಿಯಿಂದೆ ಕಳೆದಂ ಕಾರುಣ್ಯ ದುಗ್ಧಾರ್ಣವಂ' ('ತತ್ತ್ವಾರ್ಥ ಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ತಾವು ಬರೆದ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಲೋಕದ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ ದೋಷವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದರು') ಎಂದು ನಿವೇದಿಸಿದ್ದಾನೆ (1-18). ಈ ಪಾರ್ಶ್ವಪಂಡಿತನ ತರುವಾಯ ಬಂದ ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿ ಜನ್ನನು ಅನಂತನಾಥ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಆಚಾರ್ಯರ ಹೆಸರುಗಳ ನಡುವೆ ಗೃಧ್ರಪಿಂಛರವನ್ನೂ ನಮೂದಿಸಿದ್ದಾನೆ :

ಆಚಾರೋಚಿತ ಸಂಯಮೋಪಕರಣ ವ್ಯುತ್ಪಾದಕರ್ ಗೃಧ್ರಪಿಂ
ಛಾಚಾರ್ಯರ್ ಚತುರಂಗುಲೋದ್ಗಮನ ಋದ್ಧಿ ಪ್ರಾಭವರ್ ಕೊಂಡಕುಂ
ದಾಚಾರ್ಯನ್ನೃಪಭೃತ್ಯವರ್ಧಿತ ಸುಧರ್ಮರ್ ಶ್ರೀಜಟಾಸಿಂಹಣಂ
ದ್ಯಾಚಾರ್ಯರ್ ದಯೆಗೆಯ್ವರಕ್ಕೆಮಗೆ ಶುದ್ಧಾಚಾರ ಸಂಪತ್ತಿಯಂ ॥ 1-13

ಜನ್ನನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಗೃಧ್ರಪಿಂಛಾಚಾರ್ಯರ ಆಚಾರನಿಷ್ಠವಾದ ಸಂಯಮಾದಿಗಳು ಎದ್ದು ಕಂಡಿವೆ. ಇಮ್ಮಡಿ ಗುಣವರ್ಮಕವಿ ಪುಷ್ಪದಂತ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಗೃಧ್ರಪಿಂಛರ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾ ಅವರು ನುಡಿದುದೆಲ್ಲವೂ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥವಾಯಿತೆಂದೂ, ನಡೆದು ದೆಲ್ಲಾ ಸನ್ಮಾರ್ಗವಾಯಿತೆಂದೂ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ :

ನುಡಿದುದೆ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥಂ ಕೆ
ಯ್ವಿಡಿದುದೆ ಸತ್ತ್ವೈಕ ಹಿತಕರಂ ಕುಂದದೆತಾಂ
ನಡೆದುದೆ ಸನ್ಮಾರ್ಗಮಿದೇಂ
ಪೊಡವಿಯೊಳುತ್ತಮನೊ ಗೃಧ್ರಪಿಂಛಾಚಾರ್ಯಂ ॥ 1-18

ಶಾಂತೀಶ್ವರ ಪುರಾಣದ ಕಮಲಭವ ಕವಿಯು (ಸು. 1235) ಹೇಳಿಕೆ ಇಂತಿದೆ :

ಕಾರ್ಯಮಿದರ್ಹದ್ಬಲ್ಯಾ
ಚಾರ್ಯಜಟಾಸಿಂಹಣಂದಿ ವಾಮೋದ್ದಾಮಾ
ಚಾರ್ಯವರ ಗೃಧ್ರಪಿಂಛಾ
ಚಾರ್ಯರ ಚರಣಾರವಿಂದವೃಂದಸ್ತೋತ್ರಂ ॥ 1-19

ವಿವಿಧ ಷಟ್ಪದಿಗಳ ರಚನೆಯಿಂದ ಕನ್ನಡ ಛಂದಸ್ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಕುಮುದೇಂದುಕವಿ (ಸು. 1275) ತನ್ನ ರಾಮಾಯಣ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಮಾಸ್ವಾತಿಯೆಂಬ ನಾಮಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ :

ಕವಿಪರಮೇಷ್ಠಿಸ್ವಾಮಿಗಳ ಗುಣಾ
ರ್ಣವ ಗುಣಭದ್ರಸ್ವಾಮಿಗಳ ಜಗ
ತ್ಪ್ರವರ ರುಮಾಸ್ವಾತಿಗಳ ಶ್ರೀಪಾದಸ್ವಾಮಿ ಹೃದಯರ
ಭುವನಸ್ತುತ್ಯರ ಪದಾಂಭೋರುಹ

ನಿವಹಂ ಮಚ್ಚಿತ್ತಸರಸಿಯೊಳ್ ನೆಲಸುಗೆ
ಭುವನತ್ರಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿವರೆಂದೆನಿಸುವರತಿಶಯದಿಂದೆ ॥ 1-14

ಕುಮುದೇಂದು ಕವಿಗೆ ತರುವಾಯದ ಅರ್ಧಶತಮಾನವಾದಮೇಲೆ ಬಂದವನು ನಾಗರಾಜ ಕವಿ (1331). ಆತ ಪುಣ್ಯಾಸ್ರವ ಚಂಪೂಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಮೂಲಿನಂತೆ ಗೃಧ್ರಪಿಂಛರನ್ನೇ ನೆನೆದಿದ್ದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ವಿಶೇಷಣ ಸೇರಿಸಿ ವೃದ್ಧ ಗೃಧ್ರಪಿಂಛಾಚಾರ್ಯ ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆಮೇಲಿನ ಕವಿಯಾದ ವೃತ್ತವಿಲಾಸನೂ (ಸು. 1360) ಇದೇ ಸಮೆದ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾನೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಚಂಪೂಯುಗಕ್ಕೆ ವಿದಾಯ ಹೇಳಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ವರ್ಣಕ ಕಾವ್ಯಗಳ ಹೊಳೆ. ಸಾಳ್ವಕವಿ (1485) ಉಮಾಸ್ವಾತಿ ಮತ್ತು ಗೃಧ್ರಪಿಂಛಾಚಾರ್ಯ ಎಂಬ ಎರಡು ಹೆಸರುಗಳನ್ನೂ ಸ್ಮರಿಸಿದ್ದಾನೆ :

ಆರ್ಯನುತ [ಮಹಿಮೆಯಿಂ] ಸುರಗಿರಿ
ಧೈರ್ಯರೆನಿಸಿದ ಗೃಧ್ರಪಿಂಛಾ
ಚಾರ್ಯರಮಳ ಮಯೂರ ಪಿಂಛಾಚಾರ್ಯರಡಿಗೆರಗಿ
ಧೈರ್ಯಮೆಸಗಿನ್ನಿಲ್ಲೆನಿಪ ತಾ
ತ್ಪರ್ಯದಿಂ ಶ್ರುತಪಂಚಮಿಯೊಳಾ
ಶ್ಚರ್ಯ ಪುಸ್ತಕ ಗೈದರರುಹದ್ಬಲಿಗಳಿಗೆರಗುವೆ ॥ 1-13

ಕ್ಷಮೆಗೆ ನಾಲ್ವೆರಲಧಿಕ ತಮ್ಮಾ
ಕ್ಷಮೆಯೆನಿಪವೊಲಿಳೆಯ ನಂಘ್ರಿಗ
ಳಮರದೆಸೆವಾ ಕುಂಡಕುಂಡಾಚಾರ್ಯ ರಂಘ್ರಿಗಳಾ
ಕ್ರಮದುಮಾಸ್ವಾತಿ ತ್ರಿವಿದ್ಯಾ
ರಮಣರಾ ತತ್ವಾರ್ಥ ಸೂತ್ರವ
ಸಮೆದರಾ ಪಜ್ಜಳಿಸುವಡಿಗಡಿಗೆ ವಂದಿಸುವ ॥ 1-15

ಉಮಾಸ್ವಾತಿಗಳನ್ನು ತ್ರಿವಿದ್ಯಾರಮಣರೆಂದು ವಿಶೇಷಣಿಸಿ ಅವರು ತತ್ವಾರ್ಥ ಸೂತ್ರವನ್ನು ರಚಿಸಿದರೆಂದು ಸಾಳ್ವಕವಿ ಸಂದಿಗ್ಧತೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಶ್ರುತಪಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಸಾಳ್ವಕವಿಯ ಕಿರಿಯ ಸಮಕಾಲೀನನಾಗಿ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದ ಮೂರನೆಯ ಮಂಗರಸ ಕವಿ (1509) ತನ್ನ ನೇಮಿಜಿನೇಶ ಸಂಗತಿ ಅಥವಾ ಹರಿವಂಶ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಗೃಧ್ರಪಿಂಛರನ್ನು ತತ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬರೆದು ಮಹಿಮೆ ಪಡೆದರೆಂದು ಪೂಜಿಸಿದ್ದಾನೆ :

ಶುದ್ಧಮೆನಿಪ ತತ್ವಾರ್ಥಕೆ ವೃತ್ತಿಯ
ನುದ್ಧರಿಸುತ ಮೈಮೆವಡೆದ
ಗೃಧ್ರಪಿಂಛಾಚಾರ್ಯರ ಚಾರುಚರಣಕೆ
ಬದ್ಧಾಂಜಲಿ ನತನಹೆನು । 1–12

ಇವನ ತರುವಾಯದ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರ ಚರಿತೆಯನ್ನು ಬರೆದ ಪಾಯಣವರ್ಣಿ (1669) ಕವಿ ಉಮಾಸ್ವಾತಿಯವರನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿರುವುದೂ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಅನ್ಯತ್ರ ಸಿಗದ ಒಂದು ವಿಶೇಷವನ್ನು ತಿಳಿಸಿರುವುದೂ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ:

> ಗಿರಿಪುರದೊಳು ಕಲ್ಲವಾಣಿಯ (ಕಲ್ಯಾಣಿಯ) ನುಡಿಯಿಸಿ(ಸೆ)
> ವರಮೂಲ ಸಂಘವೆಯೆಂದು
> ದುರುಳ ಶ್ವೇತಾಂಬರರನುಗೆಲ್ದಉ(ಗೆಲ್ದು)ಮಾ ಸ್ವಾತಿ
> ವರಮುನಿಯಡಿಗೆರಗುವೆನು । 1-18

ಪಾಯಣವರ್ಣಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಉಮಾಸ್ವಾತಿಯೆಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮುನಿಗಿರಿಪುರದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲವಾಣಿ ಅಥವಾ ಕಲ್ಯಾಣಿಯನ್ನು ನುಡಿಯಿಸಿ ಮೂಲಸಂಘದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಶ್ವೇತಾಂಬರರನ್ನೂ ಗೆದ್ದು ವಿಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ವೇತಾಂಬರರನ್ನು ಇವರು ಗೆದ್ದರೆಂಬ ಹೇಳಿಕೆಗೆ ಯಾವ ಆಧಾರವನ್ನು ಕವಿ ಆಶ್ರಯಿಸಿದ್ದಾನೆಯೊ ತಿಳಿಯದು.

ಇದುವರೆಗೆ ಉದಾಹರಿಸಿದ ಕವಿಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳಲ್ಲದೆ ಕೆಲವು ಶಾಸನ ಪ್ರಯೋಗಗಳೂ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಕೆಲವು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಉಮಾಸ್ವಾತಿ ಮತ್ತು ಗೃಧ್ರಪಿಂಛ ಎಂಬ ಎರಡೂ ರೂಪಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪಂಪನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಮಾಸ್ವಾತಿಯ ಇಲ್ಲವೇ ಗೃಧ್ರಪಿಂಛಾಚಾರ್ಯರ ನಾಮೋಲ್ಲೇಖ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಕವಿಗಳು ಕೇವಲ ಉಮಾಸ್ವಾತಿಯನ್ನು, ಕೆಲವರು ಕೇವಲ ಗೃಧ್ರಪಿಂಛರನ್ನು, ಕೆಲವರು ಕೇವಲ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥ ಸೂತ್ರವನ್ನು, ಕೆಲವರು ಉಮಾಸ್ವಾತಿ-ಗೃಧ್ರಪಿಂಛ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ, ಕೆಲವರು ಗೃಧ್ರಪಿಂಛರು ಮತ್ತು ತತ್ತ್ವಾರ್ಥ ಸೂತ್ರವನ್ನೂ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ಜೈನಕವಿಗಳೂ ಹೀಗೆ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಸಾರಾಸಗಟು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಪೊನ್ನ, ನಾಗಚಂದ್ರ, ರನ್ನ, ನಯಸೇನರಂಥ ಪ್ರಾಚೀನ ಕವಿಗಳೂ, ಒಂದನೆಯ ಮಂಗರಾಜ, ಮಧುರ, ಭಾಸ್ಕರ, ದೊಡ್ಡಯ್ಯ, ಶಿಶುಮಾಯಣ, ವಿಜಯಣ್ಣ, ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿಯಂಥ ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಕವಿಗಳೂ ಉಮಾಸ್ವಾತಿಯನ್ನಾಗಲೀ ಗೃಧ್ರಪಿಂಛರನ್ನಾಗಲೀ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥ ಸೂತ್ರವನ್ನಾಗಲೀ ಸ್ಮರಿಸದಿರುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕಾರಕವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಮತ್ತು ಸಂದರ್ಭ ಹುಡುಕಿ ಹೇಳುವುದು ಈ ಪ್ರಬಂಧದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಮೀರಿದ್ದು.

ಇನ್ನು ಇಷ್ಟು ಕವಿಗಳ ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ಸ್ಫುಟವಾಗುವ ಧೋರಣೆಯೆಂದರೆ ಉಮಾಸ್ವಾತಿ ಅಥವಾ ಗೃಧ್ರಪಿಂಛ ಆಚಾರ್ಯರ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಜೈನಕವಿಗಳಿಗೆ

ಅಪಾರವಾದ ಗೌರವ ಭಾವನೆ ಇತ್ತೆಂಬ ನಿತ್ಯಸತ್ಯ. ವೈದಿಕರಿಗೆ ಗೀತೆ, ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗೆ ಖುರಾನ್, ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನರಿಗೆ ಬೈಬಲ್ ಇರುವಂತೆ ಜೈನರಿಗೆ ಉಮಾಸ್ವಾತಿಯವರ ತತ್ವಾರ್ಥ ಸೂತ್ರವಿದೆ.

ಆಧಾರ

1. ಡಾ॥ ಆ. ನೇ. ಉಪಾಧ್ಯೆ : Camundaraya and his literary Predecessors, J k u, IV, ಜೂನ್ 1960
2. ನಾಥೂರಾಮಪ್ರೇಮಿ : ಜೈನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಔರ್ ಇತಿಹಾಸ್, ಬೊಂಬಾಯಿ 1956
3. ಹಂಪ, ನಾಗರಾಜಯ್ಯ : ಸಾಳ್ವಭಾರತ, 1926
4. ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯಾ ಕರ್ನಾಟಿಕಾ : ಸಂಪುಟ 2, ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ ಶಾಸನಗಳು
5. ಡಾ॥ ಬಿ.ಎಸ್. ಕುಲಕರ್ಣಿ : ಚಾವುಂಡರಾಯ ವಿರಚಿತ ತ್ರಿಷಷ್ಟಿ ಶಲಾಕಾ ಪುರುಷ ಪುರಾಣಂ, 1975
6. ಮಿರ್ಜಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯ : ಜೈನಧರ್ಮ, II ಮುದ್ರಣ, 1969
7. ಡಾ॥ ಬಿ.ಎಸ್. ಕುಲಕರ್ಣಿ : ನೇಮಿನಾಥ ಪುರಾಣ
8. ಡಾ॥ ಹೀರಾಲಾಲ್ ಜೈನ್ : ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಜೈನಧರ್ಮದ ಕೊಡುಗೆ ಅನುವಾದ : ಮಿರ್ಜಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯ, 1971
9. ಹಂಪ ನಾಗರಾಜಯ್ಯ : ನಾಗಕುಮಾರ ಷಟ್ಪದಿ, 1977
10. ಕೆ. ಭುಜಬಲಿಶಾಸ್ತ್ರಿ : ಸಂಸ್ಕೃತ ವಾಙ್ಮಯಕ್ಕೆ ಜೈನ ಕವಿಗಳ ಕಾಣಿಕೆ 1971
11. ಬಿ. ಬಿ. ಮಹೀಶವಾಡಿ : ನೇಮಿಜಿನೇಶ ಸಂಗತಿ, 1977
12. ಜೆ. ಮುಖ್ತಾರೆ : ಸ್ವಾಮಿ ಸಮಂತಭದ್ರ, ಬೊಂಬಾಯಿ, 1925
13. ಎ. ಶಾಂತಿರಾಜಶಾಸ್ತ್ರಿ : ಬಾಲಚಂದ್ರ ವಿರಚಿತ ತತ್ವರತ್ನ ಪ್ರದೀಪಿಕೆ, 1955
14. J. L. Jaini : Historical Introduction to Tattvartha sutra, Arrah, 1920
15. ಡಾ॥ ಬಿ.ಎಸ್. ಕುಲಕರ್ಣಿ : ಬ್ರಹ್ಮಶಿವನ ಸಮಯಪರೀಕ್ಷೆ, 1958
16. ಎಸ್. ಬೊಮ್ಮರಸ ಪಂಡಿತರು : ಪಾರ್ಶ್ವ ಪಂಡಿತನ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಪುರಾಣ, 1956
17. ಹಂಪ ನಾಗರಾಜಯ್ಯ : ವೀರಜಿನೇಂದ್ರ ಚರಿತೆ 1975
18. ಬಿ.ಬಿ. ಮಹೀಶವಾಡಿ : ಜನ್ನನ ಅನಂತನಾಥ ಪುರಾಣ, 1975
19. ಎ. ಶಾಂತಿರಾಜಶಾಸ್ತ್ರಿ : ಮಂಗರಸಕೃತ ನೇಮಿಜಿನೇಶ ಸಂಗತಿ 1931
20. ಕೆ. ಜಿ. ಕುಂದಣಗಾರ್ : ಕುಮುದೇಂದು ರಾಮಾಯಣ, 1936
21. ಕೆ. ಭುಜಬಲಿಶಾಸ್ತ್ರಿ : ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಂತೀಯ ತಾಡ ಪತ್ರೀಯ ಗ್ರಂಥ ಸೂಚೀ, 1948
22. ಯಂ. ಡಿ. ವಸಂತರಾಜ್ : ಸನ್ಮತಿ ಶ್ರೀವಿಹಾರ, 1971
23. ಆಚಣ್ಣ : ವರ್ಧಮಾನ ಪುರಾಣ : ಸಂ : ಶಾಮರಾಯ, ಪಂಡಿತ ಪ. ನಾಗರಾಜಯ್ಯ, ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠ, 1975.

ಸಂಜೆ ; ಶಿವಾಜಿನಗರ : ನಾನು

ಜಯಸಿಂಹ

ಸಂಜೆ ಆರರ ವೇಳೆ
ಬಿದ್ದ ಮಳೆ, ಜನದ ಹೊಳೆ
ಶಿವಾಜಿನಗರಕ್ಕೆ ಸಂತೆ ಕಳೆ :

ಮೇಲೆ,
ಕೆಂಪಾದ ಕೆನ್ನೆ
ಮುಗಿಲು ಮನದನ್ನೆ.
ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೆತ್ತರಿನ ಗೀರು
ಸ್ಪರ್ಧಿಗಳು ಸಂಧಿಸುವ ಸನ್ನಾಹ :
ಆಗ,
ಸಾಮಾನು ಸರಂಜಾಮುಗಳ
ಸಹಿತ ತಾನೂ ಸಿದ್ಧ.

ಕಣ್ಣುದ್ದಕ್ಕೂ ಕೂದಲು
ಕಪ್ಪು ಬಿಳಿ ಕೆಂಪು
ಗರಿ ಮುರಿ ಬಟ್ಟೆ ;
ಹ್ಯಾಟು ಬೂಟು ಲಂಗ
ಬೆಲ್ ಪ್ಯಾಂಟು :
ತಾನಿನ್ನೂ ಸತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು
ಮುಲುಗುವ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ

ಬಿಚ್ಚೋಲೆ ಗೌರಮ್ಮಗಳ
ಎಂಟು ಮೊಳದ ಸೀರೆ ;
ಗುಡಿ ಗಂಟೆ ಬಳೆ
ಕುಂಕುಮದ ಮಿಂಚು ಹುಳು :

ಕಣ್ಣು ಗೆಲ್ಲುವ ಹೆಣ್ಣು
ಕಂಡಾಗ,
ನನ್ನ ನೆನಪು.
ಹೋಟೇಲಿನ ಮಸಾಲೆ ವಾಸನೆ,
ಮರ ಮರದಲ್ಲಿ ಚಿಲಿಪಿಲಿ ;
ಆಗ ಸಂಜೆ,
ಶಿವಾಜಿನಗರ,
ನಾನು ;
ನನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ನೆನಪು.

ಸೋಮಶೇಖರ ಶಿವಯೋಗಿಯ ಕಾಲವಿಚಾರ

ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ

1. "ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ನಿತ್ಯಪರಿಪೂರ್ಣ ಅವಿರಳ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಲೀಲಾ ವಿಗ್ರಹ ಮೂರ್ತಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಸೋಮಶೇಖರಲಿಂಗ ಚರಣಾರವಿಂದ ಮಕರಂದ ರಸಪಾನ ಮತ್ತ ಮಧುಕರಾಯಮಾನ ಸೋಮಶೇಖರ ಶಿವಯೋಗಿ ಕೃತ ಬಸವರಾಜದೇವರ ಷಟ್‌ಸ್ಥಲದ ವಚನದ ಬೆಡಗಿನ ಟೀಕು ಪರಿಸಮಾಪ್ತ"

2. "...ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ್ವರನೆಂಬ ದೇಶಿಕ ಶಿರೋಮಣಿಯ ಕರುಣಾ ಪ್ರಸಾದ ಪಾತ್ರರಾದ ಬೋಳಬಸವೇಶ್ವರನು, ಅವರ ಕರುಣಾಪ್ರಸಾದ ಪಾತ್ರರಾದ ಗೂಳೂರು ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯನವರು, ಅವರ ದಯಾನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರಾದ ಕಟ್ಟಿಗೆಹಳ್ಳಿ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ್ವರನು, ಅವರನುಗ್ರಹ ಪ್ರಾಪ್ತರಾದ ಮುರಿಗಾಶಾಂತ ವೀರೇಶ್ವರನು, ಅವರಿಂದನುಗ್ರಹವ ಪಡೆದ ಮುರಿಗಾಗುರುಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನು - ಹೀಂಗೆ ಗುರುಸಂಪ್ರದಾಯವಿಡಿದು ಬಂದ ಬಸವಾದಿ ಪ್ರಮಥ ಗಣಂಗಳ ವಚನಾನುಭವವನು ಬೆಸಗೊಂಡ ಸೋಮಶೇಖರ ಶಿವಯೋಗಿ...ಮಹಾನುಭಾವದ ವಾಕ್ಯಂಗಳನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ ಲೇಖಸಂಗ್ರೈದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಷಟ್‌ಸ್ಥಲ ಜ್ಞಾನ ಸಾರಾಮೃತದ ವಚನದಲ್ಲಿಯ...ಬೆಡಗಿನ ಘಟ್ಟಿವಚನದ ನುಡಿಯಂ ಬರೆವುತ್ತಿರ್ದಪಂ"

ಬಸವಣ್ಣನವರ ಮತ್ತು ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯತಿಗಳ ಬೆಡಗಿನ ವಚನ ಗಳಿಗೆ ಸೋಮಶೇಖರ ಶಿವಯೋಗಿಯು ಟೀಕೆ ಬರೆದನೆಂದು ಈ ಎರಡು ಗದ್ಯ ಖಂಡಗಳಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಕವಿಚರಿತೆಕಾರರು "ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗನ (ಸು. 1470) ಶಿಷ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ 8ನೆಯವನಾಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರುವುದರಿಂದ ಇವನ ಕಾಲವು ಸುಮಾರು 1700 ಆಗಬಹುದು" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಂದಾಗಿ ತೋಂಟದಾರ್ಯನ ಕಾಲ 100 ಇಲ್ಲವೆ 120 ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಮುಂದೆ ಸರಿದಿರುವುದರಿಂದ* ಸೋಮಶೇಖರನ ಕಾಲವೂ ಅಷ್ಟು

* ಡಾ. ಎಲ್. ಬಸವರಾಜು : ವಚನಕಾರ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯತಿ (ಬೆಂ. ವಿ.ವಿ.) ಪು. 17-19
ಶ್ರೀ. ಎಸ್. ಶಿವಣ್ಣ : ಶ್ರೀಕಂಠತೀರ್ಥ (ತೀ. ನಂ. ಶ್ರೀ. ಸ್ಮಾರಕ ಗ್ರಂಥ) ಪು. 308
ಡಾ. ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ : ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯತಿಗಳ ಕಾಲ
(ಪರಿಷತ್ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಲಿದೆ)

ಮುಂದೆ ಸರಿದು, ಆತನು ಕ್ರಿ.ಶ. 1800 ಇಲ್ಲವೆ 1820 ರಲ್ಲಿ ಬಾಳಿದವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಪೋಷಿಸುವ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಮಾದಾಪುರದ ಶಾಸನವೊಂದು ಹೀಗಿದೆ :

1. ಶ್ರೀ ಮುರಿಗಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರ
2. ಚರಮೂರ್ತಿಗಳಾದಂಥ ಶಾಂತವೀರಸ್ವಾಮಿಯವರ ಕರಕಮಲ ಸಂಜಾತರಾ
3. ದ ಸೋಮಶೇಖರ ಶಿವಯೋಗೀಶ್ವರನು ಕಲಿಸಂದ 4943ನೆ ಶೋಭನ ಕೃತ ಸಂವತ್ಸರದ ಕಾರ್ತ್ತಿಕ ಬ 2
4. ಗುರುವಾರ ರೋಹಿಣೀ ನಕ್ಷತ್ರ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಗಂಟೆ 2ರ ವಳಗೆ ಯೀ ಗದಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕಳಶ ಸ್ಥಪನ
5. ಮಾಡಿದ್ದು*.

   ಈ ಶಾಸನೋಕ್ತ ಶ್ರೀ ಮುರಿಗಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಚರಮೂರ್ತ್ತಿಯಾದ ಶಾಂತವೀರಸ್ವಾಮಿಯು ಷಟಸ್ಥಲ ಜ್ಞಾನಸಾರಾಮೃತದ ಗದ್ಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯಿಂದ ಎರಡನೆಯವರಾಗಿ ಬರುವ ಮುರಿಗಾಶಾಂತವೀರೇಶ್ವರನೇ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗೆ ಗುರು–ಶಿಷ್ಯರ ಹೆಸರು ಎರಡೂ ಆಕರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಶಾಸನೋಕ್ತ ಮತ್ತು ಟೀಕಾನಿರ್ಮಿತ ಸೋಮಶೇಖರ ಶಿವಯೋಗಿಗಳು ಒಬ್ಬನೇ ಎಂಬುದು ಖಚಿತ. ಮೇಲಾಗಿ ಈ ಶಾಸನದ ಮಿತಿಯಾದ 25–10–1843 ಟೀಕಾಕಾರ ಸೋಮಶೇಖರ ಶಿವಯೋಗಿಯ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಸರಿಹೊಂದುತ್ತದೆ.

ಈವರೆಗಿನ ಚರ್ಚೆಯ ಫಲಶ್ರುತಿ ಇಷ್ಟು : ಕವಿಚರಿತೆಕಾರರು ಹೇಳುವಂತೆ ಸೋಮಶೇಖರ ಶಿವಯೋಗಿಯ ಕಾಲ ಕ್ರಿ.ಶ. 1700 ಅಲ್ಲ. ಆತನು ಕ್ರಿ.ಶ. 1843ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಬದುಕಿದ್ದನು. ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಾದಾಪುರಕ್ಕೂ ಈತನಿಗೂ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದಿತು.

---

*E.C. I–30

'ಗುಣಗಾಂಕಿಯಂ' — ಇನ್ನೊಂದು ಅನುಮಾನ

ಕೆ. ಶಿವರಾಮ ಐತಾಳ

ಹತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜೈನ, ಅಮಿತಸಾಗರ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದ 'ಯಾಪ್ಪರುಂಗಲಕ್ಕಾರಿಗೈ'ನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ 'ಗುಣಗಾಂಕಿಯಂ' ಎಂಬ ಛಂದೋಗ್ರಂಥದ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. 'ಕವಿ ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಿ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಿರುವಂತೆಯೂ, ಅದೇ ರೀತಿಯನ್ನು ತಮಿಳು ಗ್ರಂಥಕಾರನು ಅನುಸರಿಸಿರುವಂತೆಯೂ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.[1] 'ಗುಣಗಾಂಕಿಯಂ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ಸಮಕಾಲೀನವಾಗಿ ರಚಿತವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು' ಡಾ॥ ರಂ. ಶ್ರೀ. ಮುಗಳಿಯವರು ಅನುಮಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ.[2] ಡಾ॥ ಎಂ. ವಿ. ಕೃಷ್ಣರಾವ್ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಎಂ. ಕೇಶವ ಭಟ್ಟರು[3] "ಗುಣಗಾಂಕ, ಗುಣಕೆ ನಲ್ಲ ಎಂದು ಬಿರುದುಗಳಿದ್ದವನಾದ ಪೂರ್ವ ಚಾಲುಕ್ಯರಾಜ ವಿಜಯಾದಿತ್ಯನೇ (ಕ್ರಿ.ಶ. 844-888) ಈ ಛಂದೋಗ್ರಂಥಕರ್ತೃವಾಗಿರಬಹುದೆಂಬ ಊಹೆಯಿದೆ" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.[4]

ಅನುಪಲಬ್ಧಗ್ರಂಥ ಗುಣಗಾಂಕಿಯಂ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗದಂತೆಯೇ ಅಮೋಘವರ್ಷ ನೃಪತುಂಗನ ಸಭಾಸದನೊಬ್ಬನಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಸಂಭವವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಈ ಲೇಖನದ ಉದ್ದೇಶ.

ಮೂರನೇ ಗುಣಗವಿಜಯಾದಿತ್ಯನೇ[5] ಗುಣಗಾಂಕಿಯಾದ ಕರ್ತೃ ಎಂಬ ಊಹೆಗೆ ಪ್ರಾಯಶಃ ಹೆಸರಿನ ಸಾಮ್ಯವೊಂದೇ ಕಾರಣವಿರಬಹುದು. ಈ ಸಾಮ್ಯ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಘಟನೆಯಾಗಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯ.

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು, ಗಂಗರು ಮೊದಲಾದವರು ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಪೂರ್ವಚಾಲುಕ್ಯರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಕೊಟ್ಟಂತಿಲ್ಲ. ಇವರೆಲ್ಲ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲ ಕಳೆದರು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಗುಣಗವಿಜಯಾದಿತ್ಯ

1. ಕವಿಚರಿತೆ, ಸಂ. 1. ಅವತರಣಿಕೆ, ಪು. 12
2. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ, ಪು. 26
3. ಇವರು ಯಾಪ್ಪರುಂಗಲಕ್ಕಾರಿಗೈ ಅನ್ನು ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮೇಲಿನ ಕಾಲವೇ ಸರಿಯೆನ್ನಬಹುದು.
4. ಕರ್ಣಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸ ದರ್ಶನ, ಪು. 1133
5. "ಗುಣಕೆ ನಲ್ಲ ಗಣೇಶಂ" (ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ) ಯಾರು ?

(ಅಥವಾ ಅವನ ಸಭಾಸದನಿಂದ) ಗುಣಗಾಂಕಿಯು ಅಥವಾ ಇನ್ನಾವುದೇ ಕೃತಿಯನ್ನು ಬರೆದ (ಬರೆಸಿದ) ಎನ್ನಲು ಹೆಜ್ಜೆ ಒತ್ತು ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಗುಣಗ ಎಂಬುದು ಮೂರನೇ ವಿಜಯಾದಿತ್ಯನ ಬಿರುದು. ಇದು ಅವನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಅವನೊಬ್ಬನಿಗಿದ್ದ ಬಿರುದು. ಈ ಬಿರುದುಗಳು ಬಹುವೇಳೆ ಯಾರೂ ಕೊಟ್ಟು ಬಂದುವಲ್ಲ; ತಾವೇ ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡವು.

'ನೀತಿನಿರಂತರ' ಎಂಬುದು ನೃಪತುಂಗನ ಬಿರುದು. ಎರೆಯುಗಂಗ ನೃಪತುಂಗನನ್ನು ಪರಾಭವಿಸಿ ಅವನ ಮಗಳು ಚಂದ್ರಬ್ಬಲಬ್ಬೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನು. 'ನೀತಿಮಾರ್ಗ' ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡನು. ಇದು ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಬಂದಿರಬಹುದು. ಇಲ್ಲವೆ 'ನೀತಿನಿರಂತರ'ಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಯಾಗಿ ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ಮುಂದೆ ಈತನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಈ ಬಿರುದು ಅನ್ವಯಿಸುವಂತಾಯಿತು. ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದೆಡೆ (2-154) 'ನೀತಿ ಮಾರ್ಗ' ಬರುತ್ತದೆ.

> ಅತಿಶಯಧವಳೋರ್ವಿಪ ನೀತಿಮಾರ್ಗೋ
> ಚಿತಗತಿ ಭಾವಿತ ಮಾರ್ಗಾಳಂಕ್ರಿಯಾರ್ಥಂ
> ಚತುರ ಕವಿಜನಾನುಯಾತ ಸಾರ
> ಸ್ವತಗುಣದೊಳ್ ಬಗೆದಂತೆ ಕೂಡಲಾರ್ಕುಂ

ಇಲ್ಲಿ 'ಅತಿಶಯಧವಳ' ನೃಪತುಂಗನ ಬಿರುದು. 'ಪರಮಸರಸ್ವತೀತೀರ್ಥಾವತಾರ'ನೂ ಅವನೆ. ಇದರ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಸೂಚನೆ 'ಸಾರಸ್ವತಗುಣ'[6]. ಹಾಗೆಯೇ 'ನೀತಿಮಾರ್ಗ'ವು ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ 'ನೀತಿನಿರಂತರ'ನನ್ನು ಸೂಚಿಸಬಹುದು. ತಮ್ಮ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಆಗಲಿ, ಬಿಡಲಿ ಅವರ ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ತಾವು ಅಂಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಬಂಡೇಳುವ, ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಬಯಸುವ ಸಾಮಂತನು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಬಿರುದನ್ನು ತಾನೇ ತೊಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅದು ದಕ್ಕುತ್ತದೋ ಬಿಡುತ್ತದೋ, ಅಂತೂ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆ. ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೊಂದು ಧೈರ್ಯ, ಸಮಾಧಾನ, ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಮೂರನೇ ವಿಜಯಾದಿತ್ಯನಿಗೆ ಗುಣಗ ಸೇರಿದುದು ಹೀಗಿರಬಹುದು.

---

6. ಅತಿಶಯಧವಳೋರ್ವಿಪೋದಿತಾಳಂ
ಕೃತಿಮತಿಯೆ ನಿರಂತರ ಪ್ರತೀತಂ
ಶ್ರುತಿಯುವತಿ ಕೃತೋಪಚಾರ ಸಾರ
ಸ್ವತಗುಣದಿಂದೆ ಕೃತಕೃತ್ಯಮಕ್ಕುಂ (1-148)

ಮುಮ್ಮಡಿ ವಿಜಯಾದಿತ್ಯ ಸ್ವತಃ ಮಹಾಪರಾಕ್ರಮಿ ಎಂಬುದೇನೊ ದಿಟವೆ. ಅವನ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅವನೆ ಬೆಳಗತಕ್ಕವನು. ಇಮ್ಮಡಿ ವಿಜಯಾದಿತ್ಯನನ್ನು ಮೂರನೇ ಗೋವಿಂದ ಸೋಲಿಸಿ ವೆಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಭೀಮನನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದನು. ಮೂರನೇ ಗೋವಿಂದ ಕಳಿದಮೇಲೆ ಇಮ್ಮಡಿ ವಿಜಯಾದಿತ್ಯ ಭೀಮನನ್ನು ತಳ್ಳಿ ಅಮೋಘವರ್ಷನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಸೋತನು. ಅನಂತರ ಮುಮ್ಮಡಿ ವಿಜಯಾದಿತ್ಯ ಅಮೋಘವರ್ಷನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ, ಅವನ ಮೇಲುಗೈಯನ್ನು ಅವನಿರುವಷ್ಟು ಕಾಲವೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಇರಬೇಕಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಎರಡನೆಯ ಕೃಷ್ಣ ಬಂದಾಗ ಅವನಿಗೆ ಮುಮ್ಮಡಿ ವಿಜಯಾದಿತ್ಯನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಬಲ ನಾದ ಮುಮ್ಮಡಿ ವಿಜಯಾದಿತ್ಯ ದಕ್ಷಿಣದ ಕಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಪ್ರಬಲ ನಾದನು.

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಸಾಮಂತರಾಗಿದ್ದ ಚಾಲುಕ್ಯದೊರೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮುಮ್ಮಡಿ ವಿಜಯಾದಿತ್ಯ ಪ್ರಾಯಶಃ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅಮೋಘವರ್ಷನನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದರೂ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಅಮೋಘವರ್ಷನ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡವನು. ಅಮೋಘ ವರ್ಷನ ಕಾಲವಾದಮೇಲೆ ಇಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯೂ, ತೃಪ್ತನೂ ಆದವನು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಮ್ಮಡಿ ವಿಜಯಾದಿತ್ಯ 'ಗುಣಗ' ಬಿರುದನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ರಾಷ್ಟ್ರ ಕೂಟ ಸಂತತಿಗೇ ಸೇರಿದ್ದಿರಬಹುದಾದ ಆ ಬಿರುದನ್ನು ತಾನು ಧರಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಗೆದ್ದಂತೆಯೇ ಸಂಭ್ರಮಿಸಿರಬಹುದು.

'ಗುಣಗ' ನಮ್ಮ ಅಮೋಘವರ್ಷನೇ ಎನ್ನಲು ಈ ತರ್ಕವೊಂದೇ ಸಾಲದು. ಈ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಗುಣಶಬ್ದ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟವಂಶಕ್ಕೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿಯೂ, ಅಮೋಘವರ್ಷನಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿಯೂ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗ ಬೇಕು.

'ವೀರನಾರಾಯಣ' ಎಂಬ ಬಿರುದು ನೃಪತುಂಗನಿಗೂ, ನಾಲ್ಕನೇ ಗೋವಿಂದ ನಿಗೂ, ಎರಡನೆಯ ಕಕ್ಕನಿಗೂ ಇರುವುದಾಗಿದೆ. ಮೂರನೇ ಗೋವಿಂದನ ಬಿರುದು 'ಕೀರ್ತಿನಾರಾಯಣ'. ಇದು ನೃಪತುಂಗನಿಗೂ ಅನ್ವಯವಾಗಬಹುದೆಂದು ಪ್ರೊ. ಎಂ. ವಿ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯನವರು ಹೇಳಿರುವುದು ಉಚಿತವಾಗಿದೆ.[7] ಒಟ್ಟಿ ದಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣ ಎನ್ನುವುದು ಗರುಡಧ್ವಜರಾದ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟರೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದುದು. ಹಾಗೆಂದು ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನೂ

7. ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ : ಸಂ. ಎಂ. ವಿ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ. ಪೀಠಿಕೆಯ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು lxxx

ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಕೀರ್ತಿಸಬಹುದು. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಮೂಲಪುರುಷನೆನ್ನಲಾಗುವ 'ನನ್ನ'[8] ಶಬ್ದ 'ನಾರಾಯಣ' ಎಂಬುದರ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತರೂಪವಿರಬಹುದು.

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ದೊರೆಗಳಲ್ಲಿ ದಂತಿದುರ್ಗ 'ಖಡ್ಗಾವಲೋಕನ' ನಾಗಿದ್ದನು. ಎರಡನೆಯ ಗೋವಿಂದ 'ವಿಕ್ರಮಾವಲೋಕ', 'ಪ್ರತಾಪಾವಲೋಕ' ಆಗಿದ್ದನು. ಸ್ತಂಭ 'ರಣಾವಲೋಕ'ನಾಗಿದ್ದನು. ಗುಣಚಂದ್ರನ ಶಿಷ್ಯ, ಉತ್ಕಟಜಿನಭಕ್ತ ಎರಡನೆಯ ಕೃಷ್ಣ 'ಧರ್ಮಾವಲೋಕ' ನಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಹೀಗೆಯೇ ನನ್ನ 'ಗುಣಾವಲೋಕ'ನಾಗಿದ್ದನು. ಈ ಮೂಲಪುರುಷನ ಬಿರುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ, ಅಮೋಘ ವರ್ಷ ನೃಪತುಂಗನಿಗೂ ಅನ್ವಯವಾಗಬಹುದು.[9]

ಜಗತ್ತುಂಗನ ತಾತ ಅಮೋಘವರ್ಷ. ಇಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣನ ತಾತ ಮೂರನೇ ಗೋವಿಂದ. – 'ನಾರಾಯಣ' ಬಿರುದು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಇದ್ದು 'ನನ್ನ' ಎನ್ನಿಸಬಹುದು. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಕರನ್ನೂ ಸ್ಥಾಪಕರೆನ್ನಬಹುದು.

ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನೃಪತುಂಗನ ಅಮೋಘಗುಣಗಳು ವ್ಯಾವರ್ಣ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತು.[10] ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ಉದಾರಗುಣ, ದಯಾಗುಣ,

---

8. ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಕೈಕೆಳಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ಸ್ವಾಮಿಕರಾಜನ (ಕ್ರಿ.ಶ. 579–630) ಮಗ ನನ್ನರಾಜ.

9. "From the Barigad grant of Mahipala I, we learn that a Pala king named Rajyapala who seems to have flourished in the beginning of the 10th century A.D., married Bhagyadevi who was the daughter of a Rastrakuta king named Tunga. This Tunga may be identical with the Rastrakuta king Tunga alias 'Dhrmavaloka' who has left an inscription at Buddha Gaya recording his dedication of a Gandhakuti for the service of the Buddha"... "Tunga's grandfather Nanna also bore a biruda ending in avaloka, viz., Gunavaloka, R. L. Mitra, Buddha Gaya, P. 195. Kielhorn identifies Tunga, the father of Bhagyadevi, with Jagattunga II the son of Krsna II. Another view is that he was identical with Krsna II. Ind. Ant. vol. XLII, P. 136"— Gangeyadeva of Tirabhukti : V. V. Mirashi, Annals of B.O.R.I. Vol. XXIII, Parts I-IV. P. 301.

10. ಉದಾರನಾ ನೃಪತುಂಗಂ 1–1, ಅಧೀಶ್ವರನಾ ದಯೆ ಸಾಲ್ಗುಂ 1–115, ನೋಡಿದನ್ ಆಯತ ಕರುಣಾಪಾಂಗದೊಳೆ 2–58 ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕರುಣ ಪದೇಪದೇ ಎತ್ತಿ ನುಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಕೇವಲ 'ಗುಣ' ಎಂದಾಗಲೂ ಗುಣಾವಲೋಕನನಾದ ನೃಪತುಂಗನೇ ಲಕ್ಷ್ಯನಾಗಬಹುದು. ಕೆಲಕೆಲವು ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗದಿಂದ ಉದಾಹರಿಸಬಹುದು :

1. ಬರಮನಮೋಘಮೀಗೆಮಗೆ ದೇವತೆಗಳ್, ಕರುಣಪ್ಪುದಕ್ಕೆ ಬಂಧುರ ಗುಣ ಬಂಧು ಸಂತತಿಗೆ...1–116
2. ಶೂರನೀತನೆ... ಕ್ಷೀರಗೌರಯಶೋಧಿಕನೀತನೆ...ಇಂತು ಅವಧಾರಣದೊಳ್ ಗುಣಂ 1–40
3. ನಿರಂತರ ಪ್ರತೀತಂ ಸಾರಸ್ವತಗುಣದಿಂದೆ ಕೃತಕೃತ್ಯಮಕ್ಕುಂ. 1–148
4. ಉಪಚಿತಗುಣನ್ 2–17
5. ವಿಪುಲ ಗುಣಜ್ಞನನ್...ಉದಾರಚರಿತೋದಯನನ್ 2–18
6. ನೃಪತೀ ಪರೋಪಕಾರೀ ವಿಪುಲಗುಣೀ, ದಯಾಲೂ 2–24
7. (ನೃಪತುಂಗನ ನಾಡವರ್ಗಳೂ) ಸುಭಟರ್ಕಳ್...ಗುಣಿಗಳ್ 2–28
8. ಸಕಲಜನವಿನುತನನ್...ಪ್ರಗತಗುಣಗಣನನ್...ರಾಘವನನ್ 2–38 [11]
9. ನೀಡುಮುದಾತ್ತಚಾರುಗುಣನನ್ 2–102
10. ನರಪನೊಳ್...ಪರಗುಣೌದಾರ್ಯಾಭಿಮಾನಂಗಳಿಂ 2–142
11. ದೇವ, ನಿನ್ನನ್ನನಪ್ಪೊನ್ ಅಸಹಾಯಗುಣನ್ 2–148
12. ಪರಿಣತಗುಣರಿರ್...ನೀನ್ ಉದಾರಗುಣ ಸಮುದಯನಯ್ 3–42
13. ಪಾರ್ಥಿವ ಗುಣಯುತಮಾಗಿಯುಂ 3–44. (ಪಾರ್ಥಿವಲೋಕನಪ್ಪನ್ ಎಂದುಂ ಕವಿ ವರ್ಣಿಕುಂ 3–225)
14. ವಿಶದತರಮಾಯ್ತು ಗುಣಮಣಿವಿಶೇಷಭೂಷಣದಿನ್ ಈ ತ್ವದೀಯಾಕಾರಂ 3-56
15. ನಿಜೋದಾರತೆಯೊಳ್...ಅನುಪಮಗುಣದೊಳ್ ಶ್ರೀಶಂ ಘನಂ 3-81
16. ಶಶಾಂಕಂಬೋಲ್ ಬಂಧುರಕಾಂತಿಗುಣದಿನ್ 3-85
17. ಸದುದಿತ ಗುಣನ್ ನೃಪನ್ 3-146
18. ಅತಿಶಯಧವಳಮಾಯ್ತು ಗುಣಸಂತತಿಯೊಡನೆ ಯಶೋವಿತಾನಮಾಶಾಧೀಶನಂ 3-155[12]

---

11. 'ವೀರನಾರಾಯಣ' ನೃಪತುಂಗನನ್ನು ರಾಘವನೊಡನೆ ಅಭೇದವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿರಬಹುದು.

12. ಈಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಅತಿಶಯಧವಳ, ಪರಮೋದಯ-ನೃಪತುಂಗನ ಬಿರುದುಗಳು ಎಂದಿರುವ ಪ್ರೊ. ಎಂ. ವಿ. ಸೀ. ಅವರು 'ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ನೃಪತುಂಗನ ಗುಣವರ್ಣನೆಯೇ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ದಂಡಿಯ ಲಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸದೆ, ಸ್ವಂತ ಲಕ್ಷ್ಯಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಈ ಊಹೆಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿದೆ' ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕವಿರಾ. ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು. ಪು. 336. 'ಗುಣ'ವೂ ಅಷ್ಟೆ.

19. ನೃಪವೃಷಭನ್... ಅಪಗತಗುಣನಾಗಿಯುಂ ನಿಜಾಯುತದೋಷನ್ 3-157[13]
20. ಅವಿಕಲ ಕೃಷ್ಣಗುಣಾನುರಕ್ತೆಯನ್, ಮಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಲಲನೆಯನ್ ಆಂತುಮ್ ವಕ್ಷಸ್ಥಲ ದೊಳ್, ಪೇಟ್, ಎಂತು ಉದಾರಚರಿತನೆ ಅಪ್ಪಯ್ 3-161
21. ಲೋಕೋಪಕಾರೋದಿತ ಪರಮಗುಣ್ಯೈಕೋದಾರ ಧೀರ 3-209[14]
22. ವಿಶದಗುಣಶ್ರೀನಾಯಕೋತ್ಕರ್ಷವೇದ್ಯಂ 3-213
23. ನಿಗದಿತ ಗುಣರತ್ನೈಕಾಕರಂ 3-216
24. ತ್ಯಾಗಾದಿ ಗುಣಗಣೋದಯಭಾಗಿ 3-129, 130
25. ದೇವತಾಗುಣಗಣೋದಯ ವೃದ್ಧಜನೋಪಸಂಸೇವನಾಪರನ್ 3-220[15]
26. ಪರಮಕಾರುಣಿಕನಪ್ಪನ್...ಪರಗುಣಾಸಹನನಲ್ಲದನ್ ಆತ್ಮಗುಣೋದಯಾಂತರಸರೂಪನ್ 3-221
27. ನಿರತಂ ಗುಣೋದಯಂ 3-228

ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಎರಡು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು.

28. ಕುಲಜನುಮಲ್ಲಂ ನಣ್ಪನ
ಬಲಮುಂ ತನಗಿಲ್ಲ ಕಣ್ಗಮೇಳಿದನಾರೊಳ್
ನೆಲಸಿರನೆಲ್ಲಿಯುಮವನಂ
ಚಲಮೆಂದುಂ ಪತ್ತುವಿಡದದೊಂದುಂಟು ಗುಣಂ

ಈ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಾಗಿ ಪ್ರೊ. ಎಂ. ವಿ. ಸೀ. ಅವರು 'ಅವನು ಕುಲೀನನೂ ಅಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಗಣ್ಯರ ಬೆಂಬಲವೂ ಇಲ್ಲ. ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ತಿರಸ್ಕಾರ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಹಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಯಾರೊಂದಿಗೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ನೆಲಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನಲ್ಲಿ ಅದೊಂದುಂಟು ಗುಣ : ಚಲ ಅವನನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಲಕ್ಷ್ಯ 'ಕವಿಯ ಸ್ವಂತರಚನೆ' "ಇದು ಲೇಶಗುಣವುಳ್ಳ ಯಃಕಶ್ಚಿತನೊಬ್ಬನ ಸ್ತುತಿರೂಪದ 'ಲೇಶಾಲಂಕಾರ"[16]

ಇದು ಗರುಡಧ್ವಜ, ವೀರನಾರಾಯಣ, ಗೋಪಕೃಷ್ಣನ ಹಾಗೆಯೇ ಅಭೇದವಾಗಿ ನೃಪತುಂಗನ ಸ್ತುತಿಯಾಗಿದೆ. ಕೃಷ್ಣನದು ಗೋಪಕುಲ, ನಂಟರ, ತಾಯಿ

---

13. ಪ್ರೊ. ಎಂ. ವಿ. ಸೀ. ಅವರು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಇದು ಸ್ವಂತ ಲಕ್ಷ್ಯಪದ್ಯ. ನೃಪತುಂಗ ಕೀರ್ತನೆ. ಅದೇ. ಪು. 327.
14. 209ರಿಂದ 212ರ ವರೆಗಿನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದಂಡಿಯ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲ ಮೂಲದಲ್ಲಿಲ್ಲದವು.
15. 'ಗುಣೋದಯ'ನ್ನು ನೃಪತುಂಗನಿರಬಹುದೆ ಎಂದು ಪ್ರೊ. ಎಂ. ವಿ. ಸೀ. ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಗುಣೋದಯ'ನೆಂದರೆ ನೃಪತುಂಗನೆಂದೇ ಶ್ರೀ ಮುಳಿಯತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯನವರು ಅರ್ಥವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕವಿರಾ. ಪು. 371.
16. ಕವಿರಾ. ಪು. 336.

ತಂದೆಯಂತ ಬೇಬಲವಿಲ್ಲ. ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಇವನೂ ಚಂಚಲ. ವೈರಿ ಕಂಸ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು (ಗಂಗ, ಚಾಲುಕ್ಯ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು) ಸದೆಬಡಿಯುವ ಚಲ, ಈ ಒಂದು ಗುಣ ಅವನನ್ನು ಎಂದೂ ಬಿಟ್ಟು ಅಗಲದು. ಚಲಾ ಎಂದರೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿ. ಇವನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ, ಕೀರ್ತಿ, ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸದಾ ನೆಲೆಸಿದೆ.

ಅರ್ಥಸ್ವಾರಸ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯವಾದರೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯ–

29. ಗುಣಯುತನಪ್ಪನಂ ಸುಭಟನಪ್ಪನನಾಯುಧಯುಕ್ತನಪ್ಪನಂ
ಪ್ರಣುತಸಮಸ್ತ ವೈರಿಗಣನಪ್ಪನನುಜ್ವಲ ಕೀರ್ತಿಯಪ್ಪನಂ
ಗಣಿದಮನೇನುಮಂ ಬಗೆಯದಾಗಡುಮಂತೆ ಪರೋಪಕಾರ ಕಾ
ರಣಪರನಪ್ಪನಂ ಮನದೆ ಮೆಚ್ಚದರಾರಭಿಮಾನಿಯಪ್ಪನಂ

ಇಲ್ಲಿ ಸುಭಟನಾಗಿರುವುದು, ಉಜ್ವಲ ಕೀರ್ತಿತನಾಗಿರುವುದು, ಪರೋಪಕಾರ ಕಾರಣ ಪರನಾಗಿರುವುದು—ಇವೆಲ್ಲ ಗುಣಗಳಲ್ಲವೆ ? ಇವು ಗುಣಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಗುಣ ಯುತನಾಗಿರುವವನು ಎಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ, ಆದೂ ಮೊದಲಿಗೇ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವೇನು ? ಆದರಲ್ಲೇನಿದೆ ಗುಣ ? ಈ 'ಗುಣರತ್ನ' (3-226), 'ಗುಣಮಣಿ' (3-56) ಒಂದು 'ವಿಶೇಷ ಭೂಷಣ' (ಅದೇ). ಆದರಿಂದ ಅವನ ಆಕಾರ ವಿಶದತರವಾಗಿದೆ. ನೃಪತುಂಗ 'ಗುಣ', 'ಗುಣಾವಲೋಕನ', 'ಗುಣಗ' ಆಗಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಗುಣ'ಕ್ಕೆ ಈ ಸ್ಥಾನ ಸಂದಿರುವುದು. ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಇಂಗಿತವಿಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ 'ಗುಣಯುತ' ಪುನರುಕ್ತಿ, ನಿರರ್ಥಕ. ನೃಪತುಂಗ ಗುಣವಿಶಿಷ್ಟನಾಗಿರುವುದು ಹೀಗೂ ಸ್ಪಷ್ಟ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಗುಣಗ ಎಂದರೆ ನೃಪತುಂಗ. ಇನ್ನು 'ಅಂಕಿಯ'ವನ್ನು ನೋಡೋಣ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಗೆಯ ತದ್ಭವಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಪ್ರಾಕೃತಗಳ ಮೂಲಕ ಬಂದುವು. ಅಥವಾ ಆ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಆದುವು. ಪ್ರಸಾದ › ಪಸಾಯ. ಇನ್ನೊಂದು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಹಜವಾದ ಮಾರ್ಪಾಡು ಪ್ರಸಾದ › ಹಸಾದ. ಯಶ್ರುತಿ ಪ್ರಾಕೃತದ್ದು. ಪ › ಹ ಕನ್ನಡದ್ದು. ಗುಣಗಾಂಕಿತಂ › ಗುಣಗಾಂಕಿಯಂ. ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಗುಣ ಗಾಂಕಿತಂ ಎಂದೇ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿದ್ದು ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಗುಣಗಾಂಕಿಯಂ ಎಂದಾಯಿತೆ ? ಅಥವಾ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಗುಣಗಾಂಕಿಯಂ ಎಂದಿತ್ತು ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಿತವಾಯಿತೆ?

ತಮಿಳಿನ ಯತ್ವವನ್ನು ನೋಡೋಣ. ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ 'ಕಾಮಿಯಂ' ಎಂದಿದೆ. ಇದು ಕಾಮಿತಂ ಎಂಬುದಕ್ಕಿಂತ ಕಾಮ್ಯ ಎಂಬುದರಿಂದ ಬಂದಿರುವುದು ಸುಕರ. ಇದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡದ ಉಸಿರ್ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಉಯಿರ್. ಕನ್ನಡ ತದ್ಭವೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಯಕಾರಕ್ಕೆ ಜಕಾರ ಬಂದರೆ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ

ಜಕಾರಕ್ಕೆ ಯಕಾರಬರುತ್ತದೆ. ಅಂಬುಜಂ > ಅಂಬುಯಂ. ಹಕಾರಕ್ಕೆ ಯಕಾರ: ಮಹೇಂದಿರಂ > ಮಯೇಂದಿರಂ. ಇವುಗಳಿಂದಲೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಫಲವಿಲ್ಲ. ತಕಾರಕ್ಕೆ ಯಕಾರ ಬರುವ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ತೋರಬಹುದು: ಅಮೃತಂ-ಅಮ್ಮಿಯಂ toddy. ಇಂದ್ರಾಣಿ-ಇಂದಿರಾಣಿ-ಅಯಿರಾಣಿ. ಉನ್ನತಂ-ಉನ್ನಯಂ raising. ಅರ್ಜಿತಂ-ಅವ್ವಿಯಂ. ದೇಸಿಯಲ್ಲೇ ದ್ವಂದ್ವರೂಪಗಳಿವೆ: ಅರಿದಲ್-ಅರಿಯಲ್, ಸುರಿತ್ತಲ್-ಸುರಿಯಲ್.

ಪ್ರಾಯಶಃ ಮೂಲತಃ ಕನ್ನಡ ಛಂದೋಗ್ರಂಥದ ಹೆಸರು ಗುಣಗಾಂಕಿತಂ ಎಂದಿದ್ದು ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಗುಣಗಾಂಕಿಯ ಆಗಿರಬಹುದು. ಗುಣಗನ (ನೃಪತುಂಗನ) ಹೆಸರನ್ನುಳ್ಳುದು, ಅವನಿಂದ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟುದು, ಅವನಿಂದ ಅನುಶಾಸನ ಗೊಂಡುದು ಗುಣಗಾಂಕಿಯಂ. ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ, 'ನೃಪತುಂಗ ಅನುಮತಮಪ್ಪ ಎನ್ನುವಂತೆಯೆ ಗುಣಗ, ಗುಣೋದಯ ನೃಪತುಂಗನು ತನ್ನ ಒಪ್ಪುಗೆಯ ಮುದ್ರೆ ಯಾಗಿ ಅಂಕಿತ ನೀಡಿದನೆನ್ನಬಹುದು. "ಗುಣಗಾಂಕಿಯಮೆನ್ನುಂ ಕರುನಾಡಗಚ್ಚಂ ದವ್..." ಎಂದು ತಮಿಳಿನ ಉಲ್ಲೇಖ. ಜಯಕೀರ್ತಿ ನೋಡಿದ "ಕರ್ಣಾಟ ಚ್ಛಂದ..." ಒಂದು ವೇಳೆ ಇದೇ ಆಗಿದ್ದರೆ ಪ್ರಾಯಶಃ ಇದರ ಪೂರ್ಣ ಹೆಸರು 'ನೃಪತುಂಗ ದೇವಾನುಮತಮಪ್ಪ ಕವಿರಾಜ ಮಾರ್ಗಂ' ಎನ್ನುವಂತೆ "ಗುಣಗಾಂಕಿ ತಮಪ್ಪ ಕರ್ಣಾಟಚ್ಛಂದಸ್ಸು" ಎಂದು ಇದ್ದಿರಬಹುದು. ಗುಣಗಾಂಕಿತ ಎಂಬುದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದು ಹಾಗೆಂದು ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿರಬಹುದು. ಜಯಕೀರ್ತಿ ಗ್ರಂಥದ ಹೆಸರನ್ನೇ ಸೂಚಿಸಿರಬಹುದು. ಅಲಂಕಾರ ಮತ್ತು ಛಂದಸ್ಸು ಎರಡರ ಮೇಲೂ ಗ್ರಂಥರಚಿಸಿದ್ದ ದಂಡಿಯ ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿಯನ್ನು ಶ್ರೀವಿಜಯನೂ, ಅನಂತರ ನಾಗವರ್ಮನೂ ಅನುಸರಿಸಿರಬಹುದು.[17]

ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಈ ಛಂದೋಗ್ರಂಥ ಹೇಗಿದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಹೇಗೆ? ಕವಿರಾಜ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ "ಶೂರನೀತನೆ ಪಂಡಿತನೀತನೇ" ಎಂಬ ವೃತ್ತವೊಂದಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಕೈಪಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ವೀರವೃತ್ತವೆಂದಿದೆ. ಈ ಹೆಸರು ಈಚಿನದು. ಈ ವೃತ್ತ ನಾಗವರ್ಮನ ಛಂದೋಂಬುಧಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ.[18] ಆದರೆ ಜಯಕೀರ್ತಿ ಹೇಳಿ

---

17. ಛಂದೋಂಬುಧಿ-ಉದಯಾದಿತ್ಯಲಂಕಾರಂ : ಕೆ. ಶಿವರಾಮ ಐತಾಳ. ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ಣಾಟಕ 56-3; ಪು. 39, 1974.

18. ಪ್ರಯೋಗ ಶರಣತೆ ವೈಯಾಕರಣರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿಸಿದ್ದೆ ? ಛಂದಶ್ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆ? ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಛಂದೋವಿದರು ದೇಸೀಛಂದಸ್ಸು ಗಳಿಗೆ ಕಿವಿಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡದ್ದಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ; ಶಿಷ್ಟ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಶಿಷ್ಟ ವೃತ್ತಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡುದು ಕಂಡರೆ ವಿಷಾದವಾಗುತ್ತದೆ, ಜುಗುಪ್ಸೆ ಯಾಗುತ್ತದೆ.

ದ್ದಾನೆ. ಇವನ ಪ್ರಕಾರ ಈ ವೃತ್ತದ ಹೆಸರು 'ಅಚ್ಯುತ'. ಈ ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯದ ಮೂರನೇ ಪಾದದಲ್ಲಿ (ಧಾರಿಣೀತಳದೊಳ್ ಧ್ರುವಮೆಂಬುದಾ) 'ಧ್ರುವ' ಶಬ್ದವಿದೆ. ಅಚ್ಯುತ ಎಂಬುದು ಇದರ ಅನುವಾದವೋ, ಧ್ರುವಕ್ಕೆ ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಬೇರೆ ಮಹತ್ವವುಂಟೆ ವಿಚಾರಯೋಗ್ಯ. ಹೇಗೂ, ಗುಣಗಾಂಕಿಯದಲ್ಲಿ ಈ ವೃತ್ತ ಹೇಳಿರಬೇಕು ಎಂದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಕನ್ನಡ ಛಂದಗಳ ಸುಪುಷ್ಟ ವಿವರ ಇದರಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿರಬಹುದು.

1. ಗುಣಗಾಂಕಿಯು ಪೂರ್ವಚಾಲುಕ್ಯ ಗುಣಗಾಂಕ ವಿಜಯಾದಿತ್ಯನಿಗೂ, ಗುಣಗಂಗ, ಗುಣಗಾಂಗ ರಕ್ಕಸಗಂಗನಿಗೂ ಸಂಬಂಧಿಸದೆ ಗುಣೋದಯ, ಗುಣಗ ನೃಪತುಂಗನಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಭವ.

2. ನೃಪತುಂಗನ ಸಭಾಸದನೊಬ್ಬ, ಪ್ರಾಯಶಃ ಶ್ರೀವಿಜಯನೇ ಇದನ್ನು ಬರೆದಿರಬಹುದು. ಗುಣಗ ಅಂಕಿತ ಮಾಡಿದ್ದು, ಗುಣಗನಿಗೆ ಅಂಕಿತ ಮಾಡಿದ್ದೂ ಆಗಬಹುದು.

3. ಲಕ್ಷ್ಯಗಳು ನೃಪತುಂಗನನ್ನು ಕುರಿತು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯೆಗೆ ಹೇಳಿದಂತಿರಬಹುದು.

ನಮ್ಮ ಅದೃಷ್ಟಕ್ಕೆ ಗುಣಗಾಂಕಿಯು ಎಂದಾದರೂ ಲಭ್ಯವಾದರೆ ಇವೆಲ್ಲ ನಿಜವಾಗಬಹುದು. ಇವೆಲ್ಲ ನಿಜವಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅದು ಲಭ್ಯವಾಗುವುದೇ ನಿಜವಾದ ಅದೃಷ್ಟ.

ಹಿಂದಿಯ ಆದಿಕಾವ್ಯ 'ಪೃಥ್ವೀರಾಜರಾಸೋ' ಮತ್ತು ಕರ್ಣಾಟಕ

ಮ. ಸು. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ

ಭಾರತ ಅಲಂಘ್ಯಪರ್ವತಮಾಲಿಗಳು, ಗಹನ ಅರಣ್ಯಗಳು, ಮಹಾ ನದಿಗಳೂ ಹಾಗೂ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಪ್ರಾಂತರಗಳು ಇಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಜನಪದಗಳ ವಿಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕವಾಗಿದ್ದುದೇನೋ ನಿಜ, ಆದರೆ ವಿಚಾರ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಪಾದಚಾರಿಗಳಾಗಿ ಕಾಶಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತಿ ಪತಾಕೆಯನ್ನು ಹಾರಿಸಿದರು. ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಧ್ವನಿಸಿದ್ಧಾಂತ ಅನತಿ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಕರ್ಣಾಟಕವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತು. ಬಸವಣ್ಣನವರ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಾಂತ ಕಾಶ್ಮೀರ ಹಾಗೂ ಗುಜರಾತಿನ ಜನರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿತು. ಮೋಳಿಗೆಯ ಮಾರಯ್ಯ ಹಾಗೂ ರಾಣಿ ಮಹಾದೇವಿ ಕಾಶ್ಮೀರದಿಂದ ಕರ್ಣಾಟಕಕ್ಕೆ ಬಂದವರೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತವೆ. ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಚೈತನ್ಯಪ್ರಭುವಿನ ಪ್ರಮುಖ ಮಠ ವೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಯಿತು. ನಾಥ ಪಂಥದ ಗೋರಕ್ಷನಾಥ ಕರ್ಣಾಟಕಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದನೆಂದೂ ಮಂಗಳೂರಿನ ಸಮೀಪದ ಕದರಿಯಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧವಿಹಾರವೊಂದನ್ನು ಗೋರಕ್ಷ ಮಠವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನೆಂದೂ ಶಾಸನಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಬಸವಣ್ಣನವರ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಅನೇಕ ವೀರಶೈವ ಸಂತರು ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ವೀರಶೈವ ಮತಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದರೆನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಆಧಾರಗಳಿವೆ. ತಕ್ಷಶಿಲೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕಾಂಚಿಯ ವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ, ಕಾಂಚಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕಾಶ್ಮೀರಕ್ಕೋ, ಕಾಶಿಗೋ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ. ಈ ರೀತಿ ಭಾಷೆಗಳು ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದರೂ ಅಂತ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಸಂಪರ್ಕ ನಿರಂತರವಾಗಿತ್ತು. ಕರ್ಣಾಟಕ ಮತ್ತು ಇತರ ಪ್ರಾಂತಗಳ ನಡುವಣ ಸಂಬಂಧ, ಸಂಪರ್ಕಗಳ ಬಗೆಗೆ ಆಳವಾದ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆದರೆ ಅನೇಕ ವಿಸ್ಮಯಕಾರಕ ಸಂಗತಿಗಳು ಹೊರಬಿದ್ದಾವು.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಹಿಂದಿಯ ಆದಿಗ್ರಂಥವಾದ 'ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ರಾಸೋ'ವಿನಿಂದ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೂ ಉತ್ತರಕ್ಕೂ ಇದ್ದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಮಾಡಬಹುದು.

'ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ರಾಸೋ' ಒಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾವ್ಯ. ಇದರ ಕರ್ತೃ ಚಂದಬರದಾಯಿ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1126-1192) ಎಂಬ ಕವಿ. ಈತ ಹಿಂದಿಯ ಆದಿಕವಿಯೆಂದು ಪರಿ

ಕೀರ್ತಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಚಂದಬರದಾಯಿ ಹಿಂದೂಗಳ ಅಂತಿಮ ಸಮ್ರಾಟ ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ಚೌಹಾನನ ಸಾಮಂತ, ಸಖ, ರಾಜಕವಿ. ಪಂಪನಂತೆ ಈತನೂ ಕವಿ, ಕಲಿ. ಕಂಠ ಹಿಡಿದರೆ ಕಾವ್ಯ, ಕತ್ತಿಹಿಡಿದರೆ ಕಾಳಗ ಎಂಬಂತೆ ಈತನೂ ಪಂಪನಂತೆಯೇ ಸ್ವತಃ ಅನೇಕ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದ. ಈ ರೀತಿ ಈತ ಅಸಿ, ಮಸಿ ಎರಡರಲ್ಲೂ ಧಣಿ. ಈತನ ಪೂರ್ವಿಕರು ಪಂಜಾಬಿನವರು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಲಾಹೋರಿನಲ್ಲಿ ಈತ ಜನಿಸಿದ. ಈತ ಮತ್ತು ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು, ಸತ್ತದ್ದು ಎಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ದಿನವಂತೆ, ಇವನು ಷಡ್ಭಾಷಾ ಪಾರಂಗತ, ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರ ಕೋವಿದ. ಜಾಲಂಧರೀದೇವಿಯ ಅನುಗ್ರಹ ಈತನಿಗೆ ದೊರೆತಿತ್ತಂತೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವನು ಅದೃಷ್ಟ ಕಾವ್ಯವನ್ನೂ ಬರೆಯಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದನಂತೆ.

ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ಮತ್ತು ಚಂದ ಇಬ್ಬರೂ ಏಕದೇಹ ನ್ಯಾಯಿಗಳು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ, ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರವಾಸ, ವಿಹಾರ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಈತ ರಾಜನ ಒಡನಾಡಿ. ಕೊನೆಗೆ ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ಸೋತು ಸೆರೆಸಿಕ್ಕಿ ಗಸ್ನಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟಾಗ ಕವಿಯೂ ಆತನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದನಂತೆ. ಶಬ್ದಭೇದೀಬಾಣದಿಂದ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಕೊಂದು ಇಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಸತ್ತರಂತೆ. ಹೀಗೆ ಕವಿಯ ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಸ್ವಾನುಭೂತಿಯ ಮೆರುಗಿದೆ, ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿದೆ.

'ಪೃಥ್ವೀರಾಜರಾಸೋ' ಈತನ ಏಕಮೇವ ಕೃತಿ. ಅದು ಎರಡೂವರೆಸಾವಿರ ಪುಟಗಳ ಒಂದು ಬೃಹತ್‌ಗ್ರಂಥ. ಅದರಲ್ಲಿ 69 ಸಮಯ ಇಲ್ಲವೆ ಸರ್ಗಗಳಿವೆ. 'ಕಾದಂಬರಿ'ಯಂತೆ ಇದರ ಪ್ರಥಮಾರ್ಧವನ್ನು ಕವಿ ಬರೆದನಂತೆ, ಉತ್ತರಾರ್ಧವನ್ನು ಅವನ ಮಗ 'ಜಲ್ಹಣ' ಬರೆದು ಮುಗಿಸಿದನಂತೆ. ಕವಿಯೇ ಹೇಳುವಂತೆ :

"ಪುಸ್ತಕ ಜಲ್ಹಣ ಹತ್ಥದೈ ಚಲಿ ಗಜ್ಜನ ನೃಪಕಾಜ"

* * *

ರಘುನಾಥಚರಿತ ಹನುಮಂತಕೃತ ಭೂಪಭೋಜ ಉದ್ಧರಿಯಜಿಮೀ
ಪೃಥಿರಾಜ-ಸುಜನಕವಿ ಚಂದಕೃತ ಚಂದ-ನಂದ ಉದ್ಧರಿಯತಿಮಿ

(ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಜಲ್ಹಣನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಗಜ್ಜನಿಗೆ ತೆರಳಿದೆ ನೃಪಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ)
(ಹನುಮಂತ ಬರೆದ ರಘುನಾಥ ಚರಿತವನ್ನು ಭೋಜ ಭೂಪಾಲ ಹೇಗೆ ಉದ್ಧರಿಸಿದನೋ ಹಾಗೆ ಪೃಥ್ವೀರಾಜನ ಸುಯಶವನ್ನು ಬರೆದ ಚಂದನಕಾವ್ಯವನ್ನು ಅವನ ನಂದನ ಉದ್ಧರಿಸಿದ)

'ಪೃಥ್ವೀರಾಜರಾಸೋ'ವಿನಲ್ಲಿ ಆಬುವಿನ ಯಜ್ಞಕುಂಡದಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಲಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ, ಅಜ್ಮೇರಿನಲ್ಲಿ ಚೌಹಾನರ ರಾಜ್ಯಸ್ಥಾಪನೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಪೃಥ್ವೀರಾಜನ ಬದುಕು, ಸೋಲು ಹಾಗೂ ಸಾವಿನವರೆಗೂ ಕಥೆಯಿದೆ.

ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ಇತರ ರಾಜರೊಡನೆ ನಡೆಸಿದ ಯುದ್ಧ, ವಿಗ್ರಹ, ಸುಂದರೀಹರಣ, ದೇಶರಕ್ಷಣೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥ ಇಡಿಕಿರಿದಿದೆ.

ಇದರ ಹಲವು ಘಟನೆಗಳಿಗೂ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೂ ವಿಸಂಗತಿ ತಲೆದೋರುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈ ಗ್ರಂಥ ಪೃಥ್ವೀರಾಜನ ಸಮಕಾಲೀನ ಕವಿಯೊಬ್ಬನ ಕೃತಿ ಇದ್ದಿರಲಾರದೆಂದು ಶಂಕಿಸಿ ಅದು ಹದಿನಾರನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಒಂದು ಅಪ್ರಮಾಣಿಕ ಕೃತಿ ಎಂದು ಸಾರಿದ್ದಾರೆ. ಚಂಗೇಸ್‌ಖಾನ್, ತೈಮೂರ್ ಮೊದಲಾದ ಪರವರ್ತೀ ಆಕ್ರಮಣಕಾರರ ಹೆಸರುಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ರಾಜಾಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಶ್ರೀ ಗೌರೀಶಂಕರ ಹೀರಾಚಂದ ಓಝೂ ಅವರು ರಾಸೋವಿನ ಘಟನೆಗಳು ತಾರೀಖು ಮೊದಲಾದವು ಅಸಂಬದ್ಧದ ಕಂತೆ, ಯಾವನೋ ಭಟ್ಟಂಗಿಯ ಕಲ್ಪನೆ ಎಂದು ವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪೃಥ್ವೀರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನಕವಿ ಜಯಾನಕ ಎಂಬುವನು 'ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ವಿಜಯ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಅದು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿರುವ ಘಟನೆ, ತೇದಿ ಹೆಸರು ಮೊದಲಾದವು ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಸರಿಯಾಗಿವೆ. ಅದರ ಮತ್ತು, 'ಹಮ್ಮೀರಕಾವ್ಯ' ದಂತಹ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪ್ರಕಾರ ದೆಹಲಿಯ ರಾಜ ಅನಂಗಪಾಲನ ಮದುವೆ, ಪೃಥ್ವೀರಾಜನನ್ನು ದತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಸಂಯುಕ್ತಾಪಹರಣ ಇವೆಲ್ಲ ಅಸಂಗತವಾಗುತ್ತವೆ. ಆಬುವಿನ ಅಗ್ನಿಕುಂಡದಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವಂಶಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಯ ಕಥೆ ಕೂಡ ಶಾಸನಗಳಿಂದ ಸಮರ್ಥಿತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ತೇದಿ, ಸಂವತ್ಸರ, ಘಟನೆ ಹೀಗೆ ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೂ ಇದೊಂದು ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಕೃತಿ ಎಂದು ಹಿಂದಿಯ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ರಾಮಚಂದ್ರಶುಕ್ಲರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹೋಗಲಿ, ಜಯಾನಕ ಕವಿ ಚಂದನ ಹೆಸರನ್ನಾದರೂ ಹೇಳಿದ್ದನೋ ಎಂದರೆ ಅದೂ ಇಲ್ಲ. ಕವಿಗೆ ಕವಿ ಮುನಿವಂ ಎಂಬ ಮಾತು ಸತ್ಯವಾಗಿರಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಪೃಥ್ವೀರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಚಂದ ಬರದಾಯಿ ಎಂಬ ಕವಿ ಇದ್ದನೆಂಬುದೇ ಸುಳ್ಳು ಎಂದೂ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಚಂದಬರದಾಯಿ ಪೃಥ್ವೀರಾಜನ ಯಾವನೋ ವಂಶಜನೊಬ್ಬನ ಬಳಿ ಇದ್ದಿರಬೇಕು. ಅವನು ತನ್ನ ಆಶ್ರಯದಾತನ ಪೂರ್ವಜನಾದ ಪೃಥ್ವೀರಾಜನನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಒಂದು ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆದಿರಬೇಕು. ಕ್ರಮೇಣ ಈ ಕವಿಯ ಬಗೆಗೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಊಹಾಪೋಹಗಳು ಬೆಳೆದುಕೊಂಡು ಕೊನೆಗೆ ಚಂದಬರದಾಯಿ ಪೃಥ್ವೀರಾಜನ ರಾಜಕವಿಯೆಂಬ ಕಿಂವದಂತಿ ಹಬ್ಬಿ ಈ ಸುಳ್ಳುಕಾವ್ಯದ ಬೆಟ್ಟ ಬೆಳೆದಿರಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವರ ಊಹೆ. ಹೋಗಲಿ ಭಾಷೆಯನ್ನಾದರೂ ನೋಡೋಣವೆಂದರೆ

ಅದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಗೊಂದಲ. ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನಂತೂ ಕೇಳಲೇಬೇಡಿ. ಕೆಲವೆಡೆ ಆಧುನಿಕ ಕ್ರಿಯಾ ಪದಗಳೂ ಹಣಿಕಿವೆ.

ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ನಾಗೌರ್ ಎಂಬ ಊರನ್ನು ಕಟ್ಟಿದನಂತೆ. ಅಲ್ಲಿ ಆತ ಚಂದನಿಗೆ ಭೂಮಿ, ಕಾಣಿಯನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ನೀಡಿದನಂತೆ. ಮಹಾ ಮಹೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಹರಪ್ರಸಾದ್ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರು ರಾಜಾಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಾಚೀನ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಮೂರು ಸಾರಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದರು. ಅವರಿಗೆ ನಾಗೌರಿನಲ್ಲಿ ಚಂದಬರದಾಯಿಯ ವಂಶಧರನೊಬ್ಬ ಸಿಕ್ಕಿದನಂತೆ 'ನಾನೂರಾಮಭಟ್' ಎಂಬ ಆ ವಂಶಜನಿಂದ ಅವರು ಚಂದ ಕವಿಯ ವಂಶವೃಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆದು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ನಾನೂರಾಮನ ಪ್ರಕಾರ ಚಂದಬರದಾಯಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಂತೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮುಸಲ್ಮಾನನಾದ, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಕಾಣೆಯಾದ. ಮೂರನೆಯವನ ವಂಶಧರರು ಅಮೇರಿಕಾಗೆ ಹೋಗಿ ನೆಲೆಸಿದರು. ನಾಲ್ಕನೆಯವನಾದ ಜಲ್ಹಣನ ವಂಶಸ್ಥರು ನಾಗೌರಿನಲ್ಲೇ ಉಳಿದರು.

ಆದರೆ 'ರಾಸೋ'ವಿನ ಪ್ರಕಾರ ಚಂದನಿಗೆ ಹತ್ತು ಜನ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರಂತೆ. ಅವರೆಲ್ಲರ ಹೆಸರುಗಳೂ ಉಕ್ತವಾಗಿವೆ. ನಾನೂರಾಮನ ಪ್ರಕಾರ ಚಂದಬರದಾಯಿ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ಶ್ಲೋಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆದನಂತೆ. ಆತನ ಬಳಿಕ ಅವನ ಮಗ ಕೊನೆಯ ಹತ್ತು 'ಸಮಯ'ಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಆ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದನಂತೆ. ಇದು ಇಲ್ಲಿಗೇ ಮುಗಿಯಲಿಲ್ಲ, ಚಂದಬರದಾಯಿಯ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ ಅವನ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಹೋಗಿರ ಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತಗಳ ಈ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ವೃತ್ತ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಲು ಮತ್ತೊಂದು ವರಾಹಾವತಾರವಾಗಬೇಕೋ ಏನೋ !

ಆದರೆ ಇಡೀ ಗ್ರಂಥವೇ ಬರಿಯ ಮೋಸ, ಸುಳ್ಳಿನ ಬಳ್ಳಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದೂ ಒಂದು ಅತಿಯೇನೋ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. 'ಪೃಥ್ವೀರಾಜರಾಸೋ' ಸುತರಾಂ ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಗ್ರಂಥವಲ್ಲ ಎಂದು ವಾದಿಸುವ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಲ್ ಟಾಡ್, ಜಾನ್‌ಬೀಮ್, ಹಾರ್ನ್ಲಿ, ಶ್ಯಾಮಸುಂದರದಾಸ್, ಮುನಿ ಜಿನವಿಜಯಜೀ ಮತ್ತು ಡಾ. ಹಜಾರೀಪ್ರಸಾದ್ ದ್ವಿವೇದಿ ಪ್ರಮುಖರು.

ಮುನಿಜಿನವಿಜಯಜೀ ಅವರು 'ಪುರಾತನ ಪ್ರಬಂಧ ಸಂಗ್ರಹ' ಎಂಬ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ 'ಜಯಪ್ರಬಂಧ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವೊಂದನ್ನು ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಚಂದಬರದಾಯಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಾಲು 'ಛಪ್ಪಯ' (ಷಟ್ಪದಿ)ಗಳು ದೊರೆತಿವೆ. ಇದರ ಭಾಷೆ ಪರಿನಿಷ್ಠಿತ

(Standard) ಅಪಭ್ರಂಶಕ್ಕೆ ಸಮೀಪವಾದುದು. ಈ ಛಪ್ಪಯುಗಳು ದೊರೆತ ಪ್ರತಿ ಹದಿನೈದನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದು. ಇದರಿಂದ ಈ ಕಾಲಕ್ಕಾಗಲೇ ಜನರಿಗೆ ಚಂದಬರದಾಯಿಯ ಕಾವ್ಯದ ಪರಿಚಯವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಈ ಛಪ್ಪಯುಗಳು ಪರಿನಿಷ್ಠಿತ ಅಪಭ್ರಂಶದ ಮುಂದಣ ಸ್ಥಿತಿಯವು ಎಂಬ ಅಂಶ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಪ್ರಕಟವಾದಮೇಲೆ ಚಂದಬರದಾಯಿ ಎಂಬ ಕವಿ ಪೃಥ್ವೀರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದದ್ದು ನಿಜ ಎಂದು ಅನೇಕರಿಗೆ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಅವನ ಕಾವ್ಯ ಈಗಿರುವಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇಪಕಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಅದರ ಗಾತ್ರ ಹಿಗ್ಗಿತು. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ 'ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ರಾಸೋ' ಇತಿಹಾಸವಲ್ಲ, ಕಾವ್ಯ. ವಿಕಲ್ಪನೆಯ ಪೂಜಾರಿ. ಅವನು ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಾವ್ಯದ ಕವಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಘಟನೆಯನ್ನೂ ಇತಿಹಾಸದ ಒರೆಗಲ್ಲಿಗೆ ಹಚ್ಚಿನೋಡುವುದು ತಪ್ಪು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅದರ 'ಮೂಲ'ವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಲು ಡಾ॥ ಹಜಾರೀ ಪ್ರಸಾದ ದ್ವಿವೇದಿ ಮೊದಲಾದವರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಅದರ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಸಂಸ್ಕರಣ ವೊಂದನ್ನೂ ಹೊರ ತಂದಿದ್ದಾರೆ.

'ಪೃಥ್ವೀರಾಜರಾಸೋ' ಸಮಕಾಲೀನ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಕಲ್ಪನೆಯ ಬಣ್ಣ ಬಳಿದು ಕುಣಿಸಿರುವ ಕಾವ್ಯ. ಅದರಲ್ಲಿ ಘಟನಾಸತ್ಯ, ಭಾವನಾಸತ್ಯಗಳ ಹೃದಯಂಗಮ ಸಂಗಮವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅಂತೆಯೇ ಕಾವ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದರ ಮಹತ್ವ ನಿರ್ವಿವಾದ. ಮಾನವನ ಎದೆಯನ್ನು ಕದಲಿಸುವ ವಿವಿಧ ಭಾವರಾಗಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಕವಿ ಸಿದ್ಧಹಸ್ತ.

'ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ರಾಸೋ'ವಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಕೆರಳಿಸುವ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ 'ಕರ್ಣಾಟೀ ಪ್ರಕರಣ'. ರಾಸೋವಿನ ಪ್ರಕಾರ ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ಕರ್ಣಾಟಕದ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೋಗಿ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ 'ಕರ್ನಾಟೀ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಅನುಪಮ ಸುಂದರಿ ವೇಶ್ಯೆಯನ್ನು ಕರೆತಂದನಂತೆ :

"ಲೈ ಆಯೌ ನಾಯಿಕ್ಕ ಸಥ ಕರನಾಟೀ ಪ್ರಿಥಿರಾಜ।
ಜತ್ರತತ್ರ ಏಕಠ ಭವ, ಸಜ್ಜೈ ಸಾಜ ಸಮ್ಮಾಜ ॥"[1]

ಕರ್ಣಾಟಿಯ ರೂಪ, ಲಾವಣ್ಯ, ಗುಣಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ಮಾರು ಹೋದ. ಆಕೆಯನ್ನು ತನ್ನ ರಕ್ಷಿತಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ರಾಣಿ ಇಂಛಿನೀ ಪರಮಾರನಿಯ ಅಂತಃಪುರದ ಹೊರಗೆ ದ್ವಾರದ ಬಳಿ ಇಟ್ಟು ಅವಳ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ದಾಸಿಯರನ್ನು ಇಟ್ಟ :

1. ಪೃಥ್ವೀರಾಜರಾಸೋ-ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಥಾನ, ಉದಯಪುರ, 28-3

''ಕಾಮಕಲಾ ತುಟ್ಟೀ ನೃಪತಿ, ಸುಗ್ರಿಹ ಪವಾರೀದ್ವಾರ।
ತಿನ ಅವಾಸ ದಾಸೀ ಸಘನ ಅಹನಿಸಿ ರಹಿರಖವಾರ॥''2

ಇದಾದ ಬಳಿಕ 'ಕೈಮಾಸವಧ' ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಾಟಿ ಮತ್ತೆ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಾಳೆ. ಒಮ್ಮೆ ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಹೋಗಿದ್ದ. ಭಯಂಕರ ಮೋಡಗಳು ಆಕಾಶವನ್ನು ಮುಸುಗಿದ್ದವು. ಇಂಥ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಪೃಥ್ವೀರಾಜನ ಮಂತ್ರಿ ಕೈಮಾಸ ಮತ್ತು ಕರ್ಣಾಟಿಯ ದೃಷ್ಟಿ ಸಂಗಮವಾಯಿತು. ಆಕೆ ಆತನನ್ನು ಆ ರಾತ್ರಿ ತನ್ನ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಆದರೆ ಆತ ಕರ್ಣಾಟಕಿಯ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಹೋದುದನ್ನು ರಾಣಿ ಇಂಛಿನಿ ಕಂಡುಬಿಟ್ಟಳು. ಕೂಡಲೆ ಅವಳು ತನ್ನ ಪ್ರತಿಹಾರಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಪೃಥ್ವೀರಾಜನನ್ನು ನಿಂತ ಹೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲೇ ಬರ ಮಾಡಿದಳು. ಬಂದವನೇ ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ಮಿಂಚಿನ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಕೈಮಾಸನ ಮೇಲೆ ಬಾಣಬಿಟ್ಟ. ಕೈಮಾಸ ಕೂಡಲೆ ಅಸು ನೀಗಿದ. ರಾಜ ಅವನ ಹೆಣವನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ಹೂಳಿಸಿದ. ಈ ಗಲಭೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಾಟಕಿ ತಲೆತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಳು; ಕನೂಜಿಗೆ ಓಡಿಹೋಗಿ ಜಯಚಂದ್ರನ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದಳು. ಅವನಿಗೆ ಸುದ್ದಿಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದಳು.

''ಖನಿ ಗಡ್ಯಾ ನೃಪಸಮು ಧನಹ, ಸೋ ದಾಸೀ ಸುರಪಾತ।
ದಿವ್ಯ ಧಾರನೇ ಜಲಧಿತೇಂ, ಲೀಲಾಕಹಿಗ ಸುಪ್ರಾತ॥''3

ಆದರೆ ಕೈಮಾಸ (ಕಾದಂಬವಾಸ) ನಂಥ ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದು ಕೊಂಡು ನಿಜಕ್ಕೂ ಪೃಥ್ವೀರಾಜನಿಗೆ ಕೈಮುರಿದಂತಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ತುಂಬ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಟ್ಟ. ತನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಕೈಮಾಸನ ಮಗನನ್ನು ಕರೆದು ಅವನಿಗೆ ತಂದೆಯ ಮಂತ್ರಿಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ.

'ಕನವಜ್ಜ ಕಥಾ' ಎಂಬ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಕರ್ಣಾಟಿ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಈ ಸಾರಿ ಬೇರೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ. ಆಕೆ ಒಬ್ಬ ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತಳಾಗಿ ಬಂದು ಪೃಥ್ವೀರಾಜನ ಪ್ರಾಣ ಉಳಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಕರ್ಣಾಟಿ ಜಯಚಂದ್ರನ ದರಬಾರಿ ನಲ್ಲಿರುತ್ತಾಳೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮಾರುವೇಷದಲ್ಲಿ ಚಂದಬರದಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ಹೋಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಪೃಥ್ವೀರಾಜನನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಕರ್ಣಾಟಿ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಮುಸುಕೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ತಮ್ಮ ರಹಸ್ಯ ಬಯಲಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಚಂದ ಅವಳಿಗೆ ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿದ—''ನಿನ್ನ ದೆಸೆಯಿಂದ ಕಾದಂಬವಾಸನಂಥ

---

2. ಅದೇ 28-11
3. ಅದೇ 55-40

ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತ ಮಂತ್ರಿ ಕೊಲೆಗೀಡಾದ. ಈಗ ನೀನೇನು ಪೃಥ್ವೀರಾಜನ ಕೊರಳನ್ನೂ ಕೊಯ್ಯ ಬಯಸುವೆಯಾ ?'

ಕವಿಯ ಸಂಕೇತವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕರ್ಣಾಟಿ ತನ್ನ ಅವಕುಂಠನ ವನ್ನು ತೆಗೆದು ಬಿಟ್ಟಳು. ಇದರಿಂದ ಪೃಥ್ವೀರಾಜನ ಮೇಲೆ ಬಂದೆರಗಿದ ವಿಪತ್ತು ತೊಲಗಿತು :

> ''ಕರಿ ಕಲಬಲಹ ಸ ಮಂತ್ರಿಂ ಮಾಯೌ, ನಹಿ ಚಹು ಆನಂ ಸರ ನ ವಿಚಾಯೌ ।
> ಸೇನ ಸುವರ ಕಹಿ ಕವಿ ಸಮುಝಾಯೀ, ಅಬ್‌ತೂಂ ಕಲಹ ಕರನ ಇಹಾಂ ಆಈ ॥
> ಸಮಝಿದಾಸಿ ಸಿರವರ ತಿನ ಢಕ್ಕ್ಯಾ, ಕರಪಲ್ಲವ ತಿನ ದೃಗವರ ಅಕ್ಕ್ಯಾ ।
> ಕಬ್ ರಸ ಸಬೈ ಸಮಾ ಕಮಧಜ್ಜೀ, ಮ್ಯೆಚಕಿ ಭೂಪ ಸಿಂಗಿನೀ ಸಜ್ಜೀ ॥''[4]

ಕರ್ಣಾಟಕಿ ಪೃಥ್ವೀರಾಜನನ್ನೇ ತನ್ನ ಪತಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ತನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈ ವಿಷಯ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಆಕೆ ಅವಕುಂಠನವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಾಗ ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ಬಂದಿರಬಹುದೆಂದು ಜಯಚಂದ್ರನಿಗೆ ಅನುಮಾನವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅವಕುಂಠನ ವನ್ನು ಓಸರಿಸಿದಾಗ ಅವನ ಭ್ರಮನಿರಸನವಾಯಿತು. ಅದೇನೋ ಆಕಸ್ಮಿಕವೆಂದು ಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಅಂತೂ ಪೃಥ್ವೀರಾಜನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆರಗಿದ್ದ ವಿಪತ್ತು ದೂರ ವಾಯಿತು.

ಇದಾದ ಮೇಲೆ ಕರ್ಣಾಟಿ ಬೇರೆಲ್ಲೂ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಕೈಮಾಸ ಇಲ್ಲವೆ ಕಾದಂಬವಾಸ ಒಬ್ಬ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವೆಂದು ಅಂಗೀಕೃತವಾದ 'ಪುರಾತನ ಪ್ರಬಂಧ ಸಂಗ್ರಹ' ದಲ್ಲೂ ಕೈಮಾಸ ವಧೆಯ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ.

> "ಇಕ್ಕು ವಾಣು ಪಹುವೀಸ ಜುಪಇ ಕಈ ವಾಸಹ ಮುಕ್ಕಜಾ"
> (ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ಬಿಟ್ಟ ಒಂದು ಬಾಣದಿಂದ ಕಾದಂಬವಾಸ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ)

ಇಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಾಟಿಯ ಹೆಸರನ್ನೇನೋ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಊಹೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮರ್ಥನೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಜಯಾನಕಿ ಬರೆದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥ 'ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ವಿಜಯ'ದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಕಾದಂಬವಾಸ ಪೃಥ್ವೀರಾಜನ ಮಂತ್ರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಪೃಥ್ವೀರಾಜನನ್ನು ಸಾಕಿದವನೇ ಅವನಂತೆ. ರಾಸೋ ಪ್ರಕಾರ

---

4. ಅದೇ 61–718, 719

ಕೈಮಾಸ ಪೃಥ್ವೀರಾಜನ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ, ದಾಹಿಮರಾಜನ ಮಗ. ಆತನ ತಂಗಿಯನ್ನು ದಾಹಿಮಿಯನ್ನು ಪೃಥ್ವೀರಾಜನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು.

ಪೃಥ್ವೀರಾಜನ ಪ್ರೇಮಿಕೆಯೊಬ್ಬಳಿಗೂ ಕೈಮಾಸನಿಗೂ ಸಂಬಂಧವಿತ್ತು ಎಂಬ ಅಂಶ 'ಮುಹಣೋತ್ ನೇಣಸೀ ಕೀ ಖ್ಯಾತ್" ಮೊದಲಾದ ರಾಜಸ್ಥಾನೀ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದಲೂ ಸಮರ್ಥಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಆಧಾರಗಳಿಂದ ಪೃಥ್ವೀ ರಾಜನಿಂದ ನಡೆದ ಮಂತ್ರಿಯ ಕೊಲೆ ನಿರಾಧಾರವಲ್ಲವೆಂದು ಡಾ॥ ದಶರಥ ಶರ್ಮರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. 13 ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಜಿನಪಾಲ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಬರೆದ ಖರತರಗಚ್ಛ ಪಟ್ಟಾವಲೀ' ಎಂಬ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕೈಮಾಸ ಮಂಡಲೇಶ್ವರನೆಂದೂ, ಜೈನಾಚಾರ್ಯರ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ನಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಸಭಾಪತಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಆಧಾರಗಳಿಂದ ಕೈಮಾಶ ಪೃಥ್ವೀರಾಜನ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ ನೆಂದೂ, ಅವನು ಮೇಧಾವಿ ಹಾಗೂ ದೊಡ್ಡ ವಿದ್ವಾಂಸನೆಂದೂ ಯಾವುದೋ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವನು ಪೃಥ್ವೀರಾಜನಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟನೆಂದೂ ಡಾ॥ ಮಾತಾ ಪ್ರಸಾದ್‌ಗುಪ್ತರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.[5]

ಇನ್ನು 'ಕರ್ಣಾಟಿ'ಯ ಐತಿಹಾಸಿಕತೆಯನ್ನು ನೋಡೋಣ. ರಾಸೋ ಪ್ರಕಾರ ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ಕರ್ಣಾಟಕದ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೋಗಿ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಈಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ತಂದನಂತೆ. ಆದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ಕರ್ಣಾಟಕವಿರಲಿ ವಿಂಧ್ಯ ಪರ್ವತವನ್ನು ದಾಟಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಂದಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವ ಆತ ಕರ್ಣಾಟಕವನ್ನು ಗೆದ್ದ ಎನ್ನುವುದಂತು ಅವಿಚಾರಿತರಮಣೀಯ ಅಷ್ಟೆ.

ಇದೇ ರೀತಿ ರಾಸೋವಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಪಾತ್ರ ಬರುತ್ತದೆ. 'ಕನ್ಹಕಿಲ್ಹಣ' ಕರ್ಣಾಟಕದ ರಾಜ, ಆತ ಜಯಚಂದ್ರನ ಸಾಮಂತ ರಾಜನಂತೆ. ರಾಸೋವಿನ ಪ್ರಕಾರ ಕನ್ನೋಜಿನ ಜಯಚಂದ್ರ ತನ್ನ ದಿಗ್ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣದ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನೂ ಗೆದ್ದಿದ್ದ. ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ಕರ್ಣಾಟಪತಿ ಕನ್ಹಕಿಲ್ಹಣನೂ ಜಯಚಂದ್ರನ ಆಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನಂತೆ. ಕಾವ್ಯನಾಯಕರು ಛಪ್ಪನ್ನೈವತ್ತಾರು ದೇಶ ಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದಂತೆ ಇದೂ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಕವಿ ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ರಾಜ ಸಂಯುಕ್ತಾಪಹರಣ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಪೃಥ್ವೀರಾಜನಿಗೂ ಜಯಚಂದ್ರನಿಗೂ ನಡೆದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕಾನ್ಯಕುಬ್ಜೇಶ್ವರನ ಪರವಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದನಂತೆ :

---

5. ಡಾ॥ ಮಾತಾ ಪ್ರಸಾದ್‌ಗುಪ್ತ : 'ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ರಾಸೋ'ಕೀ ಐತಿಹಾಸಿಕತಾ ಔರ್ ರಚನಾತಿಥಿ–ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಮೈಥಿಲೀಶರಣ ಗುಪ್ತ ಅಭಿನಂದನ ಗ್ರಂಥ (೧೯೫೮) ಪು. ೯೫೫.

ಚಡೇ ಕಿಲ್ಹಣಂ ಕನ್ಹಕ್ರನ್ನಾಟ ರಾಜೀ ।
ಉಠೀ ಬಂಕ ಮುಚ್ಛಂ ಸಸೀ ಬೀಸಲಾಜೀ ॥

ನವಮಿಯ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೀಕರ ಹೋರಾಟ ನಡೆಯಿತು. ವೀರ ಕರ್ಣಾಟಕ ನರೇಶ ಕನ್ಹಕಿಲ್ಲಣ ಅದರಲ್ಲಿ ವೀರಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ.

ಕರ್ಣಾಟಕ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟದ ಕೃಷ್ಣ ಕನ್ನರನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ 'ಕನ್ಹಕಿಲ್ಹಣ' ಎಂಬ ಯಾವ ರಾಜನೂ ಕರ್ಣಾಟಕದಲ್ಲಿ ಆಳಿದಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಹೇಳಿಕೆ ಸರ್ವಥಾ ಅನೈತಿಹಾಸಿಕ ಹಾಗೂ ಬರಿಯ ಕಲ್ಪನೆ ಅಷ್ಟೆ. ಕರ್ಣಾಟಕ ನರೇಶ ಕನ್ಹ ಕಿಲ್ಹಣ ಕವಿ ಕಲ್ಪನಾ ಜನ್ಯ ಮಾತ್ರ ಅಷ್ಟೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕವಿ ಕೃಷ್ಣ ಕನ್ನರನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದಿರಬೇಕು ಪರಕಾಲೀನನಾದ ಆತನನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನನೆಂದು ಚಿತ್ರಿಸಿರಬೇಕು.

ಇದೇ ರೀತಿ ರಾಸೋವಿನಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿಯೆಂದರೆ ಚಾಮುಂಡರಾಯ ದಾಹಿಮ. ಈತ ಪೃಥ್ವೀರಾಜನ ದಂಡನಾಯಕ, ಅನೇಕ ಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದ ಚಂಡವಿಕ್ರಮ. ಈ ಹೆಸರಂತೂ ಕನ್ನಡದ್ದೇ ಏನೋ ಎನ್ನುವಷ್ಟು ಚಿರಪರಿಚಿತ.

ಚಂದಬರದಾಯಿ ಕವಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ದೊಡ್ಡ ಪಂಡಿತನೂ ಹೌದು. ಆತನೇ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಆತ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಕೋವಿದ, ಷಡ್ಭಾಷಾಪಾರಂಗತ :

"ಉಕ್ತಿ ಧರ್ಮ ವಿಶಾಲಸ್ಯ ರಾಜನೀತಿ ನವಂ ರಸಮ್ ।
ಷಟ್‌ಭಾಷಾ ಪುರಾಣಂ ಚ ಕುರಾನಮ್ ಕಥಿತಂ ಮಯಾ ॥[6]

ಚಂದಬರದಾಯಿಯ ಕಾಲಕ್ಕಾಗಲೇ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು ಆಸೇತು ಹಿಮಾಚಲ ಪರ್ಯಂತ ಜೈತ್ರಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿ ಕನ್ನಡದ ಜಯ ಡಿಂಡಿಮವನ್ನು ಬಾರಿಸಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕವಿಗೆ 'ಕರ್ಣಾಟಕ' ಶಬ್ದ ಚಿರಪರಿಚಿತವಾಗಿರಬೇಕು. ಪ್ರಿಯವೂ ಆಗಿರಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಕರ್ಣಾಟಕ' ಶಬ್ದವನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು.

'ಕರ್ಣಾಟಿ'ಯೂ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದು ಹಿಂದೀ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ಕರ್ಣಾಟಕವನ್ನು ಗೆದ್ದ ಮಾತು ಸುಳ್ಳು ಎಂದು ಮೇಲೆ ನೋಡಿದೆವು. ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಹೆಸರಿನ ಔಚಿತ್ಯವೇನು ? ಪರಂಪರೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀಹರ್ಷ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದಾಗ ದಕ್ಷಿಣಾಪಥೇಶ್ವರನಾದ ಪುಲಿಕೇಶಿಯಿಂದ ಪರಾಜಿತನಾಗಿ ವಿಗಲಿತ ಹರ್ಷನಾದ. ಹರ್ಷನಿಗೂ ಪುಲಿಕೇಶಿಗೂ

---

6 ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ರಾಸೋ-ಕಾಶೀ ನಾಗರೀ ಪ್ರಚಾರಿಣೀ ಸಭಾ 63–168

ನಡೆವ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಧನಕನಕ ವಸ್ತ್ರಭೂಷಣಗಳನ್ನೂ ಜೊತೆಗೆ ನರ್ತಕಿಯರನ್ನೂ ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ನೀಡಿದರಂತೆ. (ಹರ್ಷ ನೀಡಿದ ನರ್ತಕಿಯನ್ನು ಕುರಿತು 'ರಾಜ ನರ್ತಕಿ' ಎಂಬ ನಾಟಕವನ್ನು ದಿವಂಗತ ಅ. ನ. ಕೃ. ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.) ಈ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿನಿಮಯದಲ್ಲಿ ಪುಲಿಕೇಶಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟ ನರ್ತಕಿಯೇ 'ಕರ್ಣಾಟಕಿ' ಎಂದು ವಿಖ್ಯಾತಳಾದಳಂತೆ. ಪೃಥ್ವೀರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಈ ನರ್ತಕಿ ಆಕೆಯ ವಂಶಸ್ಥಳೆಂದೂ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಕರ್ಣಾಟಿ ಉತ್ತರ ದಕ್ಷಿಣದ ಸ್ನೇಹ ಸೇತುವಿನ ನಷ್ಟಶಿಷ್ಟ (Missing link) ಇದ್ದಿರಬೇಕು.

ಈ ಪರಂಪರೆಯ ಸತ್ಯಾಸತ್ಯತೆ ಏನಾದರೂ ಇರಲಿ ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಾಟಕ ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಚಂದಬರದಾಯಿ ತನ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದ್ದ ಪರಂಪರೆಗೆ ಸ್ಥಾಯಿತ್ವವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾನೆನ್ನಬೇಕು. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಯಬೇಕು.

ತೇಲಿ ಬಿಟ್ಟ ದೀಪ

ಎಸ್. ವಿ. ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ

ಹಿಮಗಿರಿಯ ಈಚೆ
ತುಂಬಿ ಹರಿವಾಗ ಗಂಗೆ
ತೊಡೆಗಾತ್ರ ಮೀನು
ಕಾಲ ನೆಕ್ಕಿತ್ತು.
ಬಯಕೆ ತುಂಬಿದ ಬೊಗಸೆಯಿಂದ
ಹರಕೆದೀಪ
ಹರಿಬಿಟ್ಟೆನು.
ಗುರಿಯರಸಿ ಹೊರಟಾಗ ದೀಪ
ನನ್ನ ನಕ್ಷತ್ರಕ್ಕೆ
ಕಪ್ಪಾಗತೊಡಗಿದ್ದ ಸಂಜೆಯೊಳಗಿಂದ
ಹಾರಿಬಂದಿತು ಕಾಗೆ,
ದೀಪದೊಡನಿದ್ದ ಕೆಂಪನೆಯ ಹೂವಿಗೆ
ಮುಗಿಬಿದ್ದಿತು.
ಆಗ,
ದೀಪ ಮುಳುಗಿಹೋಯಿತು.

ಚನ್ನಬಸವೇಶ್ವರರ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಚನಗಳು

ಸಂ : **ಎಸ್. ಉಮಾಪತಿ**

ಆದಿ ಅನಾದಿ ಅನಾಗತ ಅನಂತ ಅದ್ಭುತ ತಮಂಧ ತಾರಜ ತಂಡಜ ಬಿಂದುಜ ಭಿನ್ನಾಯುಕ್ತ ಅವ್ಯಕ್ತ ಅಮಾದಿತು ಮಣೇರಣ ಮಾನ್ಯರಣ ವಿಶ್ವರಣ ವಿಶ್ವಾವಸು ಅಲಂಕೃತ ಕೃತಯುಗ ತ್ರೇತಾ ಯುಗ ದ್ವಾಪರ ಕಲಿಯುಗ ಇಂತೀ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಯುಗಂಗಳ ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ. ಪ್ರಥಮಯುಗದಲಿ ಪೃಥ್ವೀ ಅಪ್ಪು ತೇಜ ವಾಯು ಆಕಾಶವಿಲ್ಲದಂದು. ಆ ರೂಪು ಇಲ್ಲದಂದು ನಾಮವಿಲ್ಲದಂದು ಅಂದು ನಿಶ್ಶೂನ್ಯನಾಗಿರ್ದ ಕಾಣಾ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ.

ಅಂದು ನಿಮ್ಮ ನಾಭಿಕಮಲದಲ್ಲಿ ಜಲಪ್ರಳಯ ಪುಟ್ಟಿತು. ಆ ಜಲಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯೋಮ ಗೋಳುಕಾಕಾರ ಲಿಂಗವಾಗಿ ಪುಟ್ಟಿತು. ಆ ಲಿಂಗವ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣನು. ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಓಂಕಾರವೆಂಬ ಮೇವ ಮೇದು ಸುಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಮೆಲುಕಿಱಿದು ಪರಮಾರ್ಥವೆಂಬ ಹೆಂಡೆಯನಿಕ್ಕೆ ನೊಸಲ ಕಣ್ಣತೆಱದು ನೋಡಲಾಗಿ ಆ ಹೆಂಡೆ ಭಸ್ಮವಾಯಿತ್ತು. ಆ ಭಸ್ಮವ ತೆಗೆದು ತಳಿಯಲಾಗಿ ಭೂಮಂಡಲ ಹೆಪ್ಪಾಯಿತ್ತು.

ಹೆಪ್ಪಾಗಲಿಕ್ಕಾಗಿ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಇರ್ದ ಲಿಂಗವ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಗೋಪ್ಯವಿಟ್ಟಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ. ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲೆಯ ಕಾಳೋದರನೆಂಬ ರುದ್ರನ ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ. ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಏಕಪಾದದ ಮಹೇಶ್ವರನ ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ. ಹದಿನೇಳನೆಯ ಯುಗದಲ್ಲಿ ವೇದಪುರಾಣಂಗಳ ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ. ಹದಿನಾಱನೆಯ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಷಟ್‌ಸ್ಥಲವ ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ. ಹದಿನೈದನೆಯ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಅಮೃತಮಥನವ ಮಾಡಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ. ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಛತ್ತೀಸ ಕೋಟಿ ದೇವರ್ಕಳ ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ. ಹದಿಮೂರನೆಯ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮನಾಥನ ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ. ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿ ಪರಮೇಶ್ವರರ ಪುಟ್ಟಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ. ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಏಕಾದಶ ರುದ್ರರ ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ. ಹತ್ತನೆಯ ಯುಗದಲ್ಲಿ ದಶವಿಷ್ಣುಗಳ ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ ಬಸವಣ್ಣ.

ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಯುಗದಲ್ಲಿ ನವಬ್ರಹ್ಮರ ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ. ಎಂಟನೆಯ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟ ದಿಕ್ಪಾಲಕರ ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ. ಏಳನೆಯ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಸಪ್ತ ಸಮುದ್ರಂಗಳ ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ.

ಆಱನೆಯ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಷಣ್ಮುಖದೇವರ ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ. ಐದನೆಯ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಪಂಚಮುಖದೀಶ್ವರನ ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನ ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ. ಮೂರನೆಯ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣು

ರುದ್ರರ ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ. ಎರಡನೆಯ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಸಂಗಯ್ಯನ ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ. ಒಂದನೆಯ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುವೆಂಬ ಜಂಗಮನ ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ.

ಇಂತೀ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಯುಗದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನೆಂದು ಕಕ್ಕಯ್ಯಗಳು ತಮ್ಮ ಮೋಹದ ಮಗನೆಂದು ಒಕ್ಕುದನಿಕ್ಕಿ ಸಲಹಿದರು ಕಾಣಾ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನ ಸಂಗಮದೇವ ॥ ೧ ॥

ಮನದ ಭ್ರಮೆಯ ಕಳೆದು ಗುರುವಮಾಡಿ ಗುರುಭಕ್ತನಾದ[ನ]ಯ್ಯ ಬಸವಣ್ಣನು! ಪಾಷಾಣದ ಭ್ರಮೆಯ ಕಳೆದು ಲಿಂಗವ ಮಾಡಿ ಲಿಂಗಭಕ್ತನಾದನಯ್ಯ ಬಸವಣ್ಣನು. ಸಂಸಾರ ಭ್ರಮೆಯ ಕಳೆದು ಜಂಗಮವ ಮಾಡಿ ಜಂಗಮಭಕ್ತನಾದನಯ್ಯ ಬಸವಣ್ಣನು. ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧದ ಭ್ರಮೆಯ ಕಳೆದು ಲಿಂಗವ ಮಾಡಿ ಲಿಂಗಭಕ್ತನಾದನಯ್ಯ ಬಸವಣ್ಣನು. ಸಂಸಾರ ಭ್ರಮೆಯ ಕಳೆದು ಜಂಗಮಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡಿ ಜಂಗಮಭಕ್ತನಾದನಯ್ಯ ಬಸವಣ್ಣನು. ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧದ ಭ್ರಮೆಯ ತ್ರಿಕರಣದಲ್ಲಿಯೆ ಕಳೆದು ಕೂಡಲ ಚನ್ನ ಸಂಗಯ್ಯನಾದನಯ್ಯ ॥ ೨ ॥

ನೀನಾ ಜಂಗಮಲಿಂಗದ ಪಾದತೀರ್ಥ ಪ್ರಸಾದವ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಡಬಾರದೆಂದು ನಿಂದಿಸಿ ನುಡಿದ ವಾಗ್ದೋಷಕ್ಕೆ ಮರ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸೂಕರನ ಬಸುಱಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಹದಿನೆಂಟು ಜಾತಿಯ ಅಶುದ್ಧವನು ನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಭುಂಜಿಸಿ ನರಕ ಜೀವಿಯಾಗಿರೆಂದುದೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಇದನಱಿದು ಮತ್ತೆ ಜಂಗಮದ ಪಾದತೀರ್ಥ ಪ್ರಸಾದವನು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೇಳಬಾರದೆಂದು ನಿಂದಿಸಿ ನುಡಿವ ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕರ ಮಾತ ಕೇಳಲಾಗದು. ಅದೆಂತೆಂದಡೆ: ವೀರಾಗಮದಲ್ಲಿ–ಸಾಕ್ಷಿ–

''ಜಂಗಮಾ ನಾ ಮಮಪ್ರಾಣೋ । ಮಮ ಪ್ರಾಣೋಹಿ ಜಂಗಮಃ ।
ಜಂಗಮೇನ ಅಹಂಪೂಜ್ಯೆ । ಮಮ ಪೂಜ್ಯೆಹಿ ಜಂಗಮಃ ।
ಪರಸ್ಪರ ಮಭೇದತ್ವಾ । ಜಂಗಮ ಮಮಾಪಿಚ ।
ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದಾಭ್ಯಾಂ । ವಿನಾತೃಪ್ತಿ ನ ಜಾಯತೆ'' ಎಂದುದಾಗಿ

ಇಂತೆಂಬ ಶಿವನ ವಾಕ್ಯವನಱಿದು ಜಂಗಮ ಪಾದತೀರ್ಥವ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಮಜ್ಜನಕೆಱೆದು ಪ್ರಸಾದವ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ನೈವೇದ್ಯವ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಭೋಗಿಸುವಾತನೆ ಸದ್ಭಕ್ತನು. ಆತನೆ ಮಹೇಶ್ವರನು. ಆತನೆ ಪ್ರಸಾದಿ ಆತನೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿ. ಆತನೆ ಶರಣ ಆತನೆ ಐಕ್ಯನು. ಇಂತಪ್ಪ ಷಡುಸ್ಥಲ ಬ್ರಹ್ಮಿಗೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬೆ. ಇಂತಲ್ಲದೆ ಜಂಗಮದ ಪಾದತೀರ್ಥ ಪ್ರಸಾದರಹಿತನಾಗಿ, ಆವನಾನೊಬ್ಬನು ತನ್ನ ಇಷ್ಟಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆ ಷೋಡಶೋಪಚಾರ ಕ್ರೀಯಿಂದ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅವನು ಶುದ್ಧ ಶೈವನು. ಅವನು ವೀರಶೈವ ಭಕ್ತನಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ ಕಾಣಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ ॥ ೩ ॥

ಪರವಿಲ್ಲದಂದು ಪರಬ್ರಹ್ಮವಿಲ್ಲದಂದು, ಆದಿಯಿಲ್ಲದಂದು ಅನಾದಿಯಿಲ್ಲದಂದು, ಸದಾಶಿವ ನಿಲ್ಲದಂದು ಏನೆಂಬುದೇನು ತಾನಿಲ್ಲದಂದು, ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ ತನ್ನ ತಾನೇನೆನ್ನದಿದ್ದನಂದು॥೪॥

ಮೊದಲಿನ ಎರಡು ವಚನಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಚ್. ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಸ್ವಾಮಿ, ಬಿ.ಎ.,ಬಿ.ಎಡ್., ದಾವಣಗೆರೆ, ಇವರಿಂದ ದೊರೆತ ಓಲೆ ಪ್ರತಿಯಿಂದಲೂ, ಉಳಿದೆರಡು ವಚನಗಳನ್ನು ಡಾ॥ಕೆ. ಎಸ್. ಎಮ್. ಶಂಭುಲಿಂಗಸ್ವಾಮಿ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಇವರಿಂದ ಪಡೆದ ಓಲೆ ಪ್ರತಿಯಿಂದಲೂ ಪ್ರತಿಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

'–ವರ' ಅಥವಾ '–ವಾರ' ಎಂದು ಕೊನೆಯಾಗುವ ಊರ ಹೆಸರುಗಳು

ಈ ಹೆಸರುಗಳು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರದೆ ನೆರೆಹೊರೆಯ ಆಂಧ್ರದಲ್ಲೂ ತಮಿಳುನಾಡಲ್ಲೂ ದೊರಕುತ್ತವೆಯೆಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ಸಂಗತಿ. ಹೊನ್ನಾವರ, ಬಿಜ್ಜಾವರ, ಉದಯಾವರ, ಬ್ರಹ್ಮಾವರ, ನಾಗವಾರ, ಬಾಣಾವರ, ಬೊಮ್ಮವಾರ ಇವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೆಲವು ಹೆಸರುಗಳಾದರೆ, ಧರ್ಮಾವರ, ಮಾಯಾವರ, ಚೋಡಾವರ, ಕಾಂಜೀವರ ಇವು ಆಂಧ್ರ ತಮಿಳು ನಾಡಿನ ಕೆಲವು ಹೆಸರುಗಳು. ಇಲ್ಲಿ ಬರುವ '–ವರ' ಅಥವಾ '–ವಾರ'ಗಳು ಒಂದೇ ಆಕೃತಿಮದ ಎರಡು ಉಪಾಕೃತಿಗಳೆಂಬುದನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ತೋರಿಸಬಹುದು. ಇವೆರಡರ ಪರಿಸರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮತ್ತು ಒಂದು ಬಂದ ಕಡೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳುವಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವು ಬರುತ್ತವೆ. ಕೆಳಗಿನ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ :

–ವರ : ಬಾಣಾವರ, ಹೊನ್ನಾವರ, ಬಿಜ್ಜಾವರ, ಉದಯಾವರ, ಬ್ರಹ್ಮಾವರ, ಅಜ್ಜಾವರ.

–ವಾರ : ಬೊಮ್ಮವಾರ, ಸಿರಿವಾರ, ನಾಗವಾರ, ಇಂದವಾರ, ಜನಿವಾರ, ಸಕಲವಾರ

ಹಿಂದಿನ ಸ್ವರವು ದೀರ್ಘವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದರ ಮುಂದೆ ಹ್ರಸ್ವಾದಿಯ–ವಾರವೂ, ಹ್ರಸ್ವವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದರ ಮುಂಪೆ ದೀರ್ಘಾದಿಯವಾರವೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳು ತ್ತದೆ. ಈ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಅಪವಾದಗಳೇ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವಷ್ಟು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಎಂದರೆ, 'ಬಾಣಾವರ' ದಂತಹ ಹೆಸರು ಅಕಾಸ್ಮಾತ್ 'ಬಾಣಾವರ'ವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗ ಬಹುದಿತ್ತು ; ಆದರೆ, *ಬಾಣವರ, *ಬಾಣವಾರ ಈ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ, '–ವರ' '–ವಾರ'ಗಳು ಒಂದೇ ಆಕೃತಿಮದ ಎರಡು ಉಪಾಕೃತಿಗಳೆಂದೂ ಆದರಲ್ಲೂ ಸ್ವನನಿಯಂತ್ರಿತ ಉಪಾಕೃತಿಗಳೆಂದೂ (Phonologically conditioned allomorphs) ಹೇಳಬಹುದು.

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಹೊರಗಿನ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ –ವರ ಮಾತ್ರ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. '–ವಾರ'ದಿಂದ ಕೊನೆಯಾಗುವ ಹೆಸರುಗಳು ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ.

–ವರ ಅಥವಾ –ವಾರ ಆಕೃತಿಮದ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯೇನು ? ಇದು ಅಂತಹ ತೊಡಕಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ '–ವರ' '–ವಾರ'ದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ '–ಪುರ' ಬರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಉತ್ತರ ತಾನೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ತಮಿಳುನಾಡಿನ 'ಕಂಜೀವರಂ' ಎಂಬುದು ಬಹುಶಃ ಮೂಲತಃ 'ಕಾಂಚೀಪುರ'ವೇ ಆಗಿರಬೇಕು. ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಹಿಂದಿನ ರೂಪಗಳು '–ವರ' ಎಂಬುದು '–ಪುರ'ದಿಂದ ಬಂದಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತವೆ. ದೇವನಹಳ್ಳಿ ತಾಲೂಕಿನ 'ಗಂಗವಾರ'ವು ಇಂದಿನ ಹಿಂದಿನ ಶಾಸನವೊಂದರಲ್ಲಿ 'ಗಂಗಪುರ' ಎಂಬ ರೂಪದಲ್ಲಿ ದೊರಕುತ್ತದೆ (Ep. Carn. ix., Devanahalli, 74, c-780 A.D.) ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ತಾಲೂಕಿನ 'ಇಂದವಾದ'ದ ಹಿಂದಿನ ರೂಪ 'ಇಂದಪುರ' (Ep. Carn. vi, Chikkamagalur. 36, 1292 A.D.). ಇದು 'ಇಂದಪುರ' ದಿಂದ ಬಂದಿದೆಯೆಂಬಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉದಯಾವರ (ಉದ್ಯಾವರ)ದಲ್ಲಿ ದೊರಕಿರುವ ಅನೇಕ ಶಾಸನಗಳು ಅವರ ಹಿಂದಿನ ರೂಪ 'ಉದಯಪುರ'ವೆಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತ ಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

(1) "ಉದಯಪುರಂ" (Ep. Ind. vol. ix. No. 17, 675—720 A.D; No. 20, 730—50 A.D.)

(2) "ಉದಯಾಪುರಂ" (Ibid.) No. 18, 710—30 A.D. ; No. 23, 750—70 A.D.)

(3) "ಉದಯಪುರಂ" (Ibid.) No. 19, 720—30 A.D.; No. 21, 730—50 A. D.; No. 22, 750 —70 A.D).

ಅಂತ್ಯ '–ವುರ' (<ವುರ) ವು –ವರ/– ವಾರ ಎಂದಾಗಿದ್ದರೂ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದು –ಊರ್ (ಉ) ಎಂದೂ ರೂಪಾಂತರ ಹೊಂದಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು. ಕೆಳಗಿನ ಉದಾಹರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು ಶಾಸನೋಕ್ತ, ಎರಡನೆಯದು ಈಗ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಹೆಸರು.

ಮುಱಿವುರ < ಮುತ್ತೂರು

ಬೆಲುಹುರ < ಬೇಲೂರು

ಸಿರಿವುರ < ಸಿರೂರ್

ಸೊರಟವುರ < ಸೊರಟೂರು

ಎಂದರೆ, ಈಗ ಕರ್ನಾಟಕದ ಊರುಗಳ ಹೆಸರುಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬಹು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ - ಊರ್ ಪ್ರತ್ಯಯವು 'Village' ಎಂಬರ್ಥದ 'ಊರ್' ಶಬ್ದದಿಂದಲೇ ಬಂದಿದ್ದರೂ, ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಾದರೂ ಅದು -ಪುರ /-ಪುರದ ರೂಪಾಂತರವೂ ಆಗಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿರುತ್ತದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

'-ವರ' ದಿಂದ ಕೊನೆಯಾಗುವ ಹೆಸರುಗಳು ಕರ್ನಾಟಕವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಇತರ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ದೊರಕುವುದರಿಂದ, '-ವಾರ' ದಿಂದ ಕೊನೆಯಾಗುವ ಹೆಸರುಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಈ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲೂ ಎರಡೂ ಬಗೆಯ ಹೆಸರುಗಳು ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದಲೂ, '-ವಾರ' ಹೆಸರುಗಳಿಗಿಂತ '-ವರ' ಹೆಸರುಗಳು ಪ್ರಾಚೀನವೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. '-ಪುರ' ವು ಮೊದಲು '-ವರ' ಆಗಿರಬೇಕು. '-ವರ' ದ ಹಿಂದಿನ ದೀರ್ಘಸ್ವರ ಹ್ರಸ್ವವಾದಾಗ, '-ವರ' ದ ಆದಿ ಹ್ರಸ್ವವು ದೀರ್ಘವಾಗಿ '-ವಾರ' ಬಂದಿರಬೇಕು. ಇದು '-ವರ' '-ವಾರ' ಗಳ ಸಾಪೇಕ್ಷ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ (relative chronology). '-ಪುರ' ವು ಯಾವಾಗ '-ವರ' ಆಯಿತೆಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತವಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಭ್ಯಾಸ ಬೇಕು. '-ವರ' ಹಿಂದೆ ಬರುವ ದೀರ್ಘಸ್ವರಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲೂ ವಿವರಣೆ ಕೊಡುವುದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, 'ಬಾಣಾವರ' ದ ಮೂಲ 'ಬಾಣಪುರ' ವಾಗಿದ್ದರೆ, '-ವರ'ವು 'ಪುರ'ದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ 'ವರ' ಹಿಂದಿನ ದೀರ್ಘಕ್ಕೆ ಮೂಲಪದದ ಸಹಾಯದಿಂದ ವಿವರಣೆ ಕೊಡುವುದು ಕಷ್ಟ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರಾದರೂ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರೆ ನನಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ.

ಎಂ. ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿ

ಶಾಸನೋಕ್ತ ಇನ್ನೊಂದು ತ್ರಿಪದಿ

'ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಷಯಜಾತಿ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಅಚ್ಚುಮುತ್ತೈದೆ'[1] ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಂಡ ತ್ರಿಪದಿ ಜಾನಪದಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ, ಗ್ರಂಥಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೀಮಿತವಾಗಿ ದೊರೆತರೆ ಶಾಸನಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದರ ಕೃಷಿ ಅತ್ಯಲ್ಪವೆಂದೇ

---

1 ಶಾಸನ ವ್ಯಾಸಂಗ ಭಾಗ-1. ಪು. ೬೪.

ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದುವರೆಗೂ ಗುರುತಿಸಲಾದ 37 ಶಾಸನೋಕ್ತ ತ್ರಿಪದಿಗಳ[2] ಸಾಲಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಸೇರಿಸಿ, ತ್ರಿಪದಿ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವುದೇ ಈ ಲೇಖನದ ಆಶಯ.

ಬಂದಳಿಕೆಗ್ರಾಮದ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಬಳಿ ನೆಟ್ಟ ವೀರಗಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ[3], ಬೋಕೆಯನ ಬೊಪ್ಪನಾಯಕನು ವೀರಾವೇಶದಿಂದ ಹೋರಾಡಿದುದನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವಾಗ ಈ ತ್ರಿಪದಿಯಿದೆ. ಗದ್ಯದಂತೆ ಬರೆಯಲಾದ ಈ ತ್ರಿಪದಿಗೆ ಪದ್ಯ ವಿಂಗಡಿಸುವ ಗೆರೆಗಳಿವೆ, ಪಾದ ವಿಂಗಡಿಸುವ ಗೆರೆಗಳಿಲ್ಲ ; ತ್ರಿಪದಿಯೆಂದೂ ಸೂಚಿಸಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪ್ರಾಸದ ಬಲದಿಂದ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಲಕ್ಷಣದಿಂದ ಇದನ್ನು ತ್ರಿಪದಿಯೆಂದು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಶಾಸನದ 13 ಹಾಗೂ 14ನೆಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಯವಿದೆ :

13) ....॥ ಗಜಮಾಖಿಸಿ.........ನಿಜ.

14) ಗಲಿಯತ್ತಲಾಗಜಬಜಿಸಿತ್ತು ರಣರಂಗಧೀರನಿಂ ಭುಜಬಳಬೊಪ್ಪನಿಱಿವಲ್ಲಿ ॥ ಎಂದಿರುವ ಇದನ್ನು ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಕೊಡಬಹುದು :

ಗಜಮಾಖಿಸಿ.........ನಿಜಗಲಿಯತ್ತಲಾ
ಗಜಬಜಿಸಿತ್ತು ರಣರಂಗಧೀರನಿಂ
ಭುಜಬಳ ಬೊಪ್ಪನಿಱಿವಲ್ಲಿ ॥

ಮೂರಕ್ಷರಗಳು ಅಳಿಸಿ ಹೋಗಿರುವುದರಿಂದ ಮೊದಲ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥದ ಅಸ್ಪಷ್ಟತೆ ತಲೆದೋರಿದ್ದರೂ, ದೇಶಿ ರಮ್ಯವಾಗಿ ರಣರಂಗದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಕಣ್ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಛಂದಸ್ಸಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದೊಂದು ಶುದ್ಧಪ್ರತಿ. ಮೊದಲ ಪಾದದಲ್ಲಿ ವಿ, ವಿ, ವಿ, ವಿ, ಗಣಗಳು, 2ನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ ವಿ, ಬ್ರ, ವಿ, ವಿ ಗಣಗಳು, 3ನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ ವಿ, ಬ್ರ, ವಿ ಗಣಗಳು ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ನಾಗವರ್ಮನು ಹೇಳುವ ಚಿತ್ರಾತ್ರಿಪದಿಯ ಲಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸರಿಹೊಂದುತ್ತದೆ.

ಹನುಮಾಕ್ಷಿ ಗೋಗಿ

---

2 ಸಂಶೋಧನ ತರಂಗ-1. ಪು. 31. ಡಾ. ಎಂ. ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ—28 ತ್ರಿಪದಿಗಳು.

ಶಾಸನ ವಾಸಂಗ-1. ಪು. 84. ಡಾ. ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ—6. ತ್ರಿಪದಿಗಳು.

ಸಾಧನೆ : ಸಂಪುಟ-5 ; ಸಂಚಿಕೆ-3. ಡಾ. ಎಂ. ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ—2. ತ್ರಿಪದಿಗಳು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾರತಿ : ಸಂಪುಟ-9 ; ಸಂಚಿಕೆ–3. ಸೀತಾರಾಮ ಜಾಗೀರದಾರ – 1 ತ್ರಿಪತಿ.

3 E. C. VII. ಶಿಕಾರಿಪುರ. 248. ಬಂದಳಿಕೆ. ಕ್ರಿ. ಶ. 1224

ಪಂಪಭಾರತದ ಒಂದು ಕ್ಲಿಷ್ಟಪದ್ಯ—ಒಂದು ಸಮಾಲೋಚನೆ

ಸಾಧನೆ ಸಂಪುಟ 6–ಸಂಚಿಕೆ 1ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಸೀತಾರಾಮ ಜಾಗೀರದಾರರು 'ಪಂಪಭಾರತದ ಒಂದು ಕ್ಲಿಷ್ಟಪದ್ಯ' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಡಾ॥ ಡಿ. ಎಲ್. ಎನ್. ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಶಿವರಾಮಯ್ಯ ಇವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದು ಇಲ್ಲದಿರುವ ಹೊಸ ಪಾಠವನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಪ್ರಯತ್ನ ವ್ಯರ್ಥ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಇರುವ ಪಾಠಕ್ಕೇ ಅರ್ಥೈಸುವುದು ಜಾಣ್ಮೆಯ ಕೆಲಸ ಎಂಬರ್ಥದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಪದ್ಯದ ಪಾಠ ಹೀಗಿದೆ :

"ನುಡಿವುದಂ ಪತಿಭಕ್ತಿಯ ಪೆಂಪಿಂ ನೀಂ ನುಡಿದೈ ಪೆಱತಂದದಿಂ
ನುಡಿದೆಯಲ್ತೆ ಮದಾಯುಮಮೋಘಂ ಸೂಳ್ಪಡೆಯಲ್ಕೆನಗಕ್ಕುಮಿ
ನ್ನೆಡೆಯೊಳೆಂದಮ ದಂದುದದೇಂ ತಪ್ಪಾದುದೇ ನಮ್ಮೊವಜರ್ ಜಸಂ
ಬಡೆದ ಭಾರ್ಗವರಪ್ಪುದಱಿಂದಂ ನಂಟರುಮಂಗಹೀಪತೀ"

ಈಗಿರುವ ಪಾಠವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೇ ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುವರು. ಅವರು ಪದ್ಯದ ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾದ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುವಾಗ ಅನ್ವಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಬಗೆ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಬಿಡಿಸಿದಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವುದು ಈ ಲೇಖನದ ಉದ್ದೇಶ. ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ಹೀಗೆ ಬಿಡಿಸಿ ಓದಬಹುದೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

"ನುಡಿವುದಂ ಪತಿಭಕ್ತಿಯ ಪೆಂಪಿಂ ನುಡಿದೈ ಪೆಱತಂದದಿಂ ನುಡಿದೆಯಲ್ತೆ ಮದಾಯುಂ ಅಮೋಘಂ ಸೂಳ್ಪಡೆಯಲ್ಕೆ ಎನಗೆ ಅಕ್ಕುಮೆ ? ಇನ್ ಎಡೆಯೊಳ್ ಎಂದೆಮ ? ಅದು ಅಂದುದು ಅದು ಏಂತಪ್ಪಾದುದೇ ? ನಮ್ಮ ಒವಜರ್ ಜಸಂಬಡೆದ ಭಾರ್ಗವರ್ ಅಪ್ಪುದಱಿಂದಂ ನಂಟರುಂ ಅಂಗಮಹೀಪತೀ".

ಇಲ್ಲಿ ಜಾಗೀರದಾರರು ಬಿಡಿಸಿದ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿವೆ. ಬಿಡಿಸದಿದ್ದವೂ ಇವೆ. 'ನುಡಿದಯ್' ಎಂಬ ಮಧ್ಯಮ ಪುರುಷ ಏಕವಚನ ರೂಪ ಸರಿ. ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಭೀಷ್ಮರು ಕರ್ಣನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುತ್ತಿರುವ (ಸಮಯ) ಸಂದರ್ಭ. ಭೀಷ್ಮರು 'ಅತ್ಯುನ್ನತಿಯೊಳಮರ ಸಿಂಧೂದ್ಭವಂ' ಎಂಬ ಪಂಪನ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿ–ಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ. ಎಂತಲೇ ಅವರು ಕರ್ಣನನ್ನು ತಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಪರಶುರಾಮರು ಸಮಾನ ಗುರುಗಳಾದ್ದರಿಂದ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ನಂಟರು ಎಂದೆಲ್ಲ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಕರ್ಣ, ಅದೇನೂ ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲ ಎಂಬಂತೆ ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಭೀಷ್ಮರು—ಇಬ್ಬರೂ ಉನ್ನತಮಹಿಮರೇ. 'ಪೆಱತಂದದಿಂ ನುಡಿದೆಯಲ್ತೆ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಬಹುದು. 'ನುಡಿದೆಯಲ್ತು +

ಎ, ನೀನು ಬೇರೆ ಭಾವದಿಂದ, ಎಂದರೆ ನನ್ನ ಮೇಲಣ ಅಗೌರವದಿಂದಾಗಲೀ, ಕ್ರೋಧ, ಮಾತ್ಸರ್ಯಗಳಿಂದಾಗಲೀ ನೀನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ [ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕಲಿತನದುರ್ಕು; ಜವ್ವನದ ಸೊರ್ಕು, ನಿಜೇಶನ ನಚ್ಚು ಮೊದಲಾದವು ನಿನ್ನ ಬಾಯಿಂದ ಹೀಗೆ ಆಡಿಸಿವೆ, ಎಂದದ್ದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಅಲ್ಲಿ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯವಿದ್ದರೂ, ಭೀಷ್ಮರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಅದೇ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ] 'ಅಲ್ಲದು' ಎಂಬುದನ್ನು 'ಅಲ್ತು' ಎಂಬಂತೆ ಹೇಳಬಹುದೆಂದೂ, ಲಿಂಗ, ವಚನ ವಿವಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇದು ಪ್ರಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆಂದೂ ಕೇಶಿರಾಜನ ಹೇಳಿಕೆ (ಶ.ಮ.ದ., ಸೂ : 57) ಅದಕ್ಕೆ ಅವಧಾರಣೆಯ 'ಎ' ಸೇರಿ 'ನುಡಿದೆಯಲ್ತೆ' ಆಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ 'ಎ' ಹಾಗಲ್ಲವೆ ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಭಾರವನ್ನು ಹೊರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಭೀಷ್ಮರು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ !

'ಮದಾಯಮಮೋಘಂ' — ಇದು ಭೀಷ್ಮರೇ ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಮಾತು, ಕರ್ಣನ ಪರವಾಗಿ. ಕರ್ಣನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಅನ್ನಿಸಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವನು ರೊಚ್ಚಿಗೆದ್ದ ಎಂಬುದು ಅವರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ. 'ಇನ್ ಎಡೆಯೊಳ್ ಅಮೋಘಂ ಮದಾಯಂ ಸೂಟ್ಟಿಡೆಯಲಕ್ಕುಮೆ ?' ಹೀಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಬೇಕು. ಇವರ ಈ 'ಎಡೆ'ಯಲ್ಲಿ [ದ್ರೋಣಾದಿಗಳು ಭೀಷ್ಮರ ಪರ ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆಂದಮೇಲೆ ತನ್ನ ತನಕ ಸೇನಾಪತ್ಯ ಬರುವುದು ತಡವಾದೀತು ಎಂಬ ಆತಂಕ]. ನನ್ನ ಈ ಮಹಾಸಾಮರ್ಥ್ಯ ['ಆಯ' ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅರ್ಥಸರಿ—ಜಾಗಿರದಾರರು ಹೇಳಿದಂತೆ. ಡಾ। ಡಿ. ಎಲ್. ಎನ್. ಅವರು ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆ 'ದೀಪಿಕೆ'ಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯಾರ್ಥ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಕಡೆ ವಿಶೇಷಾರ್ಥ ಹುಡುಕಹೋಗಿದ್ದಾರೆ]. ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ನನಗೂ ಒಂದು ಅವಕಾಶ ಲಭ್ಯವಾಗಬಹುದೇ ? ಎಂಬ ಶಂಕೆ ಅವನಿಗೆ. 'ಸೂಟ್ಟಿಡೆಯಲಪ್ಪುದು ಕಾಣ ಮಹಾಜಿರಂಗದೊಳ್' ಎಂದು ಭೀಷ್ಮರು ಅಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಇಂದು ಆ ಮಾತು ನಿಜವಾಗಿದೆ. ಶರಶಯ್ಯಾಗತರಾದ ಅವರು ಆಶೀರ್ವದಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕರ್ಣ ಈಗ ಬಂದದ್ದು. ಕರ್ಣನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ 'ನನಗೂ ಅವಕಾಶ ಸಿಗುವುದೆ' ? ಎಂದು ಉಂಟಾದ ಶಂಕೆಗೆ ಉತ್ತರ ಅವರ ಇಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿ. ಅಂದು ಅವರು ಹಾಗೆ ಹೇಳುವಾಗ ಎಲ್ಲರಿಗೂ 'ಸರದಿ' ಬರುವುದೇ ಹೊರತು 'ಜಯ' ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಧ್ವನ್ಯರ್ಥದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದು ಅದನ್ನು ಸ್ಮರಣೆಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಹಾಗೆ ನಾನು ಅಂದದ್ದು ತಪ್ಪಾಯಿತೇ ? ನಾನು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೆ ? ನನ್ನ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಸರಿಯಾಗಿತ್ತಲ್ಲವೆ ? ಎಂದು ಕರ್ಣನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆಯೂ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಪಂಪ ಈ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವಂದ್ವಾರ್ಥ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. 'ನೀನು ಅಂದು ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು ತಪ್ಪಲ್ಲ' ಎಂದು ಒಂದರ್ಥವಾದರೆ ಮತ್ತೊಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ 'ನಾನು ಅಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ತಪ್ಪಾಯಿತೆ' ?

ನನ್ನ 'ಅಂದಾಜು' ಸರಿಯಾಗಿತ್ತಲ್ಲವೇ ? ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಅರ್ಥಪರಂಪರೆಗಳನ್ನು ಧ್ವನಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಾಗಿಯೇ ಇನ್ನೂ ಪಂಪ ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಓದಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು. ಅವನು ಹೇಳಿದ ಕಥೆ ಚರ್ವಿತಚರ್ವಣವೇ ಹೊರತು ಅರ್ಥವಾಗಲಿ ಭಾವಸಂಪತ್ತಾಗಲಿ ಅಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಇಂದಿಗೂ ಸತ್ಯವಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ.

'ಎಂದೆಮ' ಎಂದು ಜಾಗೀರದಾರರು ಬಿಡಿಸಿದ್ದು ಸರಿ. 'ಎಮ' ಎಂಬುದು ಅಂಗೀಕಾರಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆಯೆಂದು ಕೇಶಿರಾಜನ ಹೇಳಿಕೆ.[ಸಿಂಗಮಕ್ಕೆಮ ಅಂಜೆಂ. ನಿಮಗಕ್ಕೆಮ ಅಬ್ಜಗರ್ಭನಾಯುಂ ಶ್ರೀಯುಂ – ಇದು ಆಹ್ವಾನ (challenge) ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲೂ ಪ್ರಯೋಗವಿದೆ. ಅದು ಸಿಂಹವೇ ಆಗಲಿ ನಾನು ಹೆದರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅರ್ಥವಂತೆ. (ಶ.ಮ.ದ.ಸೂ 67)]. 'ಅದು ಎಂದುದು ಅದೇಂ ತಪ್ಪಾದುದೇ'– ಎಂಬಲ್ಲಿ ಎರಡುಸಾರಿ 'ಅದು' ಬಂದಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯ 'ಅದು' ಹಿಂದೆ ನಡೆದದ್ದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸಿದ್ದು. ಕೇಶಿರಾಜ ಅದು, ಇದು, ಉದು, ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಆ, ಈ, ಊ, ಎಂಬುದು ಆದೇಶಮಕ್ಕುಂ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ 'ಆ' ಎಂಬುದು ರೂಢಿಯೊಳಂ, ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯೊಳಂ ಉಂಟೆಂದು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವನು. ಇಲ್ಲಿ 'ಆ' ಎಂಬುದು ಎಂದರೆ ಹಿಂದೆ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು 'ಅದೇಂ' ಅದೇನು ಮಹಾ ? ಅಷ್ಟೇನೂ ಮಹತ್ವದ್ದಲ್ಲ ಎಂಬ ನಿರಾಕಾರಣವಿದೆ ಭೀಷ್ಮರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ. ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಹಾಗೆ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಅದು ತಪ್ಪಲ್ಲ. 'ತಪ್ಪಾದುದೇ' ? ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಒಬ್ಬರೇ ಗುರುಗಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಬ್ಬರೂ 'ಒಂದೆ ಗರುಡಿಯೊಳ್ ಓದಿದ ಮಾನಿಸರ್' ಆದ್ದರಿಂದ ಸಮಾನರು. ಈ ಸಮಾನತೆಯಲ್ಲಿ ಈ ವರ್ತನೆ ಗೌಣ. ಜೊತೆಗೆ ಒಬ್ಬ ವೀರನಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಅವನು ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಭೀಷ್ಮರೂ ಹೀಗೆ ಒಮ್ಮೆ ವೀರನಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡವರೇ. ತಮ್ಮ ಪುರುಷವ್ರತವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳೊಂದಿಗೇ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದವರು, ಗೆದ್ದವರು. ಅದು ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದಿರಬೇಕು ಭೀಷ್ಮರಿಗೆ. 'ತಪ್ಪಾದುದೇ' ಎನ್ನುವಾಗ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ದಗ್ಧನಾದ ಕರ್ಣ ಕ್ಷಮೆಗೆ ಅರ್ಹನೆಂಬ ತಿಳಿವಳಿಕೆ, ಕರ್ಣನ ಉದಾತ್ತತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಗೌರವ – ಇವುಗಳಿಂದಾಗಿ ಭೀಷ್ಮರು ತಮ್ಮ ಸಹಜ ಔದಾರ್ಯ, ಔನತ್ಯಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಎಂ. ವಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿ

(ಸಂ) ಘಟಸರ್ಪ ≠ ಕೊಡದಮಜಿ (ಕ)

" 'ಕೊಡನಮಜಿ' ಎಂದರೆ ಘಟಸರ್ಪವೆಂದೂ, ಕೊಡದೊಳಗಿನ ಸರ್ಪವಲ್ಲ ವೆಂದೂ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು; ಇದರ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನೂ ಸವಿಯ ಬಹುದು.''

—"ಮುದ್ದಣ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಗ್ರಂಥ'' ಪುಟ. 167, ಇದು ಶ್ರೀ. ತೆಕ್ಕುಂಜ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣಭಟ್ಟ ಅವರ ತೀರ್ಮಾನ. ''ಕೂಲಿಂ ಪತ್ತೆಸಾರ್ದು ಕೊಡನ ಮಜಿಯ ಪೆಡೆಯಂತುಡು ಕುವೆಗ್ಗನಂತಿರೆ ಸತಿಯ ನಿಡುಜಡೆಯಂ ಪಿಡಿದೀಟ್ಟು ಯ್ಯುತುಮಿರ್ದಂ" – ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧ; ಪುಟ 204.

ಇದು ಮುದ್ದಣನ ಪ್ರಯೋಗ; ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವ ಪದ 'ಕೊಡನ ಮಜಿ'.

ಲೇಖಕರು 'ಕೊಡನಮಜಿ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ, ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ರೂಪಾಂತರಿಸಿರಬಹುದೇ ಎಂದು ಅನುಮಾನಿಸುತ್ತಾ, ಅದರ ಅರ್ಥ ಶೋಧನೆಗೆ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಕಾವ್ಯಾಲಯ ಪ್ರತಿಯ ಮೊದಲನೆ ಮುದ್ರಣದ ಅರ್ಥ ಕೋಶದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ 'ಜೇನಿನಮರಿ' ಎಂದಿರುವುದನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾ, ಕಿಟ್ಟೆಲ್ ಕೋಶದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅಚ್ಚು ಹಾಕಿರಬಹುದು ಎಂದು ಊಹಿಸಿ, ಅರ್ಥ ಸರಿಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಮುಂದೆ ನಿಷ್ಕೃಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಹುಡುಕೋಣ ಎಂದ ಲೇಖಕರು, 'ಮಜಿ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ 'ಸರ್ಪ', 'ನಾಗರಹಾವು' ಎಂಬ ಅರ್ಥವಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿ 'ಕೊಡದೊಳಗಿನ ಸರ್ಪ' ಎಂದು ಅರ್ಥ ಮಾಡಲೂಬಹುದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿರುವ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಸರ್ಪಗಳನ್ನು ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರಗಳ ಬಲದಿಂದ ಕೊಡದೊಳಗೆ ಉಪಾಯವಾಗಿ ತುಂಬಿಸಿ ಬಾಯಿಕಟ್ಟಿ ಒಯ್ದು, ಹೊಳೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ತೀರದಲ್ಲಿ ಬಿಡುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾ, ಬಂಧ ನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಸರ್ಪಕ್ಕೆ ಸಿಟ್ಟಿರುತ್ತೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಿದರೆ ಅದು ಕಚ್ಚಿಕೊಂದೀತು ಎಂದು ಆಧಾರ ಕೊಟ್ಟು 'ಕೊಡದೊಳಗಿನ ಸರ್ಪ'ವೇಸರಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ - (ಮು. ಪ್ರ. ಗ್ರಂಥ; ಪುಟ 168)

ಹಾಗೂ ಮುಂದುವರಿದ ಲೇಖಕರು 'ಘಟಸರ್ಪ' (ಸಂ) ದ ರೂಪಾಂತರ 'ಕೊಡನಮಜಿ' (ಕ) ಎಂದರೆ ಸೊಗಸು ಎಂದು ಹೇಳಿ 'ಕೊಡದೊಳಗಿನ ಸರ್ಪವಲ್ಲ' ಎಂದು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು ಎಂಬ ಅಂತ್ಯನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. (i.e. ಘಟಸರ್ಪ = ಕೊಡನಮಜಿ).

ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ ಹೀಗೆ : ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಮುದ್ದಣನೇ ವಿಚಾರಮಾಡಿಲ್ಲವೇನೋ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಅವನಿಗೆ ಹಳಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ತುಣುಕು ತುಣುಕೂ ಸಹ ಕರತಲಾ ಮಲಕವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಹಳೆಯ ರೂಪಗಳಿಗೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಹೊಸ ರೂಪಕೊಟ್ಟು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಎಂದಮೇಲೆ ಕವಿಗೆ ಈ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ದೂರವೇನಲ್ಲ :

(1) **ದೋಷಿ ಪಿಡಿವಂತೆ ದಿವ್ಯವ**
ಕಾಸಿದ ಕುಟುವಂ ಕಡಂಗಿ ಕಾಳೋರಗನಂ
ಕೂಸು ಪಿಡಿವಂತೆ ಪಿಡಿದಂ
ಸಾಸಿಗನವಿವೇಕಿ ಸೀತೆಯಂ ದಶಕಂಠಂ

—(ಪಂಪರಾಮಾಯಣ)

(2) **ತುಡುಕಬಹುದೇ ದೋಷಿ ಹಾವಿನ**
ಕೊಡನ..................ಕೈಯಿಕ್ಕಲಂಜುವೆನು''

—(ಕು. ವ್ಯಾ. ಭಾ. ವಿರಾಟಪರ್ವ 6–36

(3) **“ಕೊಡನಫಣಿಯಿದು ಪಾಂಡವರ ಬಲ**
ತುಡುಕಬಹುದೆ''...............

(ಕರ್ಣಪರ್ವ 3–10)

—ನಾಗಚಂದ್ರನಾಗಲಿ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನಾಗಲಿ, ‘ಘಟಸರ್ಪ’ವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆತಂದು ಕೊಳ್ಳುವ ಹಠ ಹಿಡಿದಿರಲಿಲ್ಲವೆನ್ನಬಹುದು. ದೋಷಾರೋಪಿಯನ್ನು ನ್ಯಾಯ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿಸಿದಾಗ ಬಹಿರಂಗ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಒಡ್ಡುತ್ತಿದ್ದ ಶಿಕ್ಷೆಯಿಂದು : ಕಾಯಿಸಿದ ಕಬ್ಬಿಣದ ತುಂಡನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ; ಹಾವಿರುವ ಕೊಡದೊಳಗೆ ಕೈಇಡಿಸುವುದು ; ಈ ಮೂಲಕ ನಿರ್ದೋಷಿಯಾದವನಿಗೆ ಈಶಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ಅಪಾಯ ವಾಗಲಾರದೆಂದೂ, ದೋಷಿಗೆ ತಕ್ಕಶಿಕ್ಷೆ ಸಲ್ಲುವುದೆಂದೂ ನಂಬಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ಪದ್ಧತಿ. ಕವಿಗಳ ಪ್ರಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

(1) ಸೀತೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಲುಬಂದ ರಾವಣನ ನಡತೆ.

(2) ಮರದಮೇಲಿದ್ದ ಪಾಂಡವರ ಶವದಾಕಾರದ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ಹೋದ ಉತ್ತರನ ಅಂಜಿಕೆ.

(3) ಪಾಂಡವ ಬಲದ ಎದುರು ಸೆಣಸಬೇಕಾಗಿಬಂದ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಶತ್ರು ಪಕ್ಷಕ್ಕೆಬಂದ ಮನೋಭಾವ—ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಕಾಣಿಸದೇಇಲ್ಲ, ಎಂದಮೇಲೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಮಾನಪದವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ರೂಪಾಂತರಿಸುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮುದ್ದಣ ತೊಡಗಿಲ್ಲ ; ಬಳಕೆಯಾಗಿದ್ದ ಪೂರ್ವದ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಬಳಸಿದ್ದಾನೆ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಎಚ್. ವಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸಶರ್ಮ

ನಾಗವರ್ಮನ ಕಾಲ ವಿಚಾರ : ಮರುಪರಿಶೀಲನೆ

ವರ್ಧಮಾನ ಪುರಾಣದ ನಾಗವರ್ಮನ ಕಾಲನಿರ್ಧಾರ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಿದೆ. ಈ ಕಾವ್ಯದ 16–47ನೆಯ ಪದ್ಯವನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ಕಾಲನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಸಂಪಾದಕರು ಈಗಾಗಲೇ ವರ್ಧಮಾನಪುರಾಣದ ಪೀಠಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿರುವಂತೆ, ನಾಗವರ್ಮನ ಕಾಲವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವೇಚಿಸುವಾಗ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬೇಕಾದ ಪದ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು 16–47ನೆಯ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ತೆಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಊಹಾಗುದುರೆಯೇರಿದ್ದರಿಂದ ಸರಳವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಸಿಕ್ಕುಗೊಳಿಸಲವಕಾಶವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ವರ್ಧಮಾನಪುರಾಣದ ಪ್ರಾರಂಭದ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ 1–21ರ ವೃತ ಹೀಗಿದೆ :

> ಕಥೆ ಗಣಭೃತ್ಪ್ರಣೀತಮಿತಿಹಾಸ ಸಮುದ್ಭವಮಾನತೇಂದ್ರ ನೀ
> ಕೃತಿಗಧಿನಾಯಕಂ ನೆಗಟ್ದ ವೀರಜಿನಂ ಮನಮೊಲ್ದು ಪೇಟ್ದನ
> ನ್ವಿತಮತಿ ನಾಗವರ್ಮಕವಿ ಶೋಧಿಸಿದರ್ ಸಲೆ ವಾದಿರಾಜ ಪಂ
> ಡಿತರೆನೆ ಮೆಚ್ಚದಿಪ್ಪ ಖಳನುಂ ದೊರೆಕೊಳ್ಗುಮೆ ಕೇಳ್ದೊಡಿಂತಿದಂ ॥

ನಾಗವರ್ಮನ ವರ್ಧಮಾನಪುರಾಣವನ್ನು 'ಸಲೆ ಶೋಧಿಸಿದ ವಾದಿರಾಜ ಪಂಡಿತರ್' ಯಾರು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಪಡಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ. ನಾಗವರ್ಮನ ಕಾಲ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಅಸ್ಖಲಿತಗೊಳಿಸಿ ಹೇಳಲು ಇದು ಒಳ್ಳೆಯ ಆಂತರಿಕ ಆಧಾರ. ಸಾಧನೆ ಪತ್ರಿಕೆಯ 6–4ನೆಯ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ನಾನು ಸ್ಪಷ್ಟಗೊಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ದುರ್ಗಸಿಂಹನ ಪಂಚತಂತ್ರವನ್ನು ಉತ್ಸವದಿಂದ ತಿದ್ದಿದ 'ಕವಿ ಗಮಕಿವಾದಿ ವಾಗಿಪ್ರವರ' ರಾದ ವಾದಿರಾಜ ಮುನಿಪುಂಗವ ಮತ್ತು ನಾಗವರ್ಮನ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಶೋಧಿಸಿದ ವಾದಿರಾಜ ಪಂಡಿತ ಪ್ರತ್ಯೇಕರಲ್ಲ. ಶಾಂತಿನಾಥ ಕವಿ (1060) ತನ್ನ ಸುಕುಮಾರಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ (1-35) ಹೇಳುವ ವಾದಿರಾಜಮುನಿ ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿತನಾದವನೇ [ಈ ಮುನಿಯ ಕಾಲ ಮತ್ತು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಾಧನೆ 6–4 ರಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ]. ಪಂಚತಂತ್ರದ ರಚನೆ ಪೂರೈಸಿದ್ದು 1031ರಲ್ಲಿ. ವರ್ಧಮಾನ ಪುರಾಣದ ರಚನೆ ಮುಗಿದದ್ದು 1042 ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯ ತಳೆಯುವುದು ಅನಗತ್ಯ. ದುರ್ಗಸಿಂಹ (1031) ಮತ್ತು ನಾಗವರ್ಮ (1042) ಸಮಕಾಲೀನ ಕವಿಗಳು. ಇವರ ಕಿರಿಯನಾದ ಶಾಂತಿನಾಥ ಕವಿಯೂ (1060) ಬಹುಶಃ ಇವರನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದಿರಬಹುದು.

ಹಂಪನಾ

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಸಾಧನೆ, ತನ್ನ ಯಶಸ್ವಿಯಾದ ಆರು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಏಳನೆಯ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕಳೆದ ಆರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪತ್ರಿಕೆ, ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಾಗೂ ವಿಚಾರವಂತಿಕೆಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ, ಓದುಗರ ಗಮನವನ್ನು, ಗೌರವವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ, ಚಂದಾದಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ ಮಾತ್ರ ನಾವು ತೃಪ್ತಿಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಹಂತವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಮುಟ್ಟಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಏಳನೆಯ ಸಂಪುಟದ ಮೊದಲ ಸಂಚಿಕೆ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇದರ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಲಿ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಇದುವರೆಗೂ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಲಿಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು, ಸಹಕರಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಮರುಳಸಿದ್ಧಯ್ಯ, ಡಾ॥ ಡಿ. ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಹು. ಕಾ. ಜಯದೇವ್ ಇವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳು.

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯ ಲೇಖಕರು

ಎಂ. ಎನ್. ಜೈಪ್ರಕಾಶ್	ಸರಕಾರಿ ಜೂನಿಯರ್ ಕಾಲೇಜು, ಮೂಲ್ಕಿ, ಉಡುಪಿ ತಾಲ್ಲೋಕು 574154
ಪ್ರಶಾಂತ್ ವಲೇರಿಯನ್ ಮಾಡ್ತ	ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಸೈಂಟ್ ಜೋಸೆಪ್ ಕಾಲೇಜು, ಬೆಂಗಳೂರು 560001
ಕೆ. ವಿ. ನಾರಾಯಣ	ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ, ಜ್ಞಾನಭಾರತಿ, ಬೆಂಗಳೂರು 560 056
ಜಯಸುದರ್ಶನ	769, 5ನೇ ಬ್ಲಾಕ್, ರಾಜಾಜಿನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು 560 010
ದಾಮೋದರ ಕೃಷ್ಣ ಪೊತುವಲ್	ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗ, ಮಂಗಳ ಗಂಗೋತ್ರಿ, ಮಂಗಳೂರು 574152
ಮೂಲ : ಡಾ. ಪಿ. ಎಸ್. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಅನು : ವಿ. ಜಲಜಾಕ್ಷಿ	 ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗ, ಅಣ್ಣಾಮಲೈ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಅಣ್ಣಾಮಲೈ ನಗರ, ತಮಿಳುನಾಡು 608101
ಎಚ್. ಎಚ್. ಗಂಗಾಧರಾಚಾರ್	ಉಪ-ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ವಿ. ಐ. ಎಸ್. ಎಸ್. ಜೆ. ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್, ಭದ್ರಾವತಿ 577031

ಟಿ. ಎಸ್. ಸತ್ಯನಾಥ್	ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್ ಕಮ್ಯೂನಿಕೇಶನ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ವಿಭಾಗ, ಇಂಡಿಯನ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಸೈನ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು 560012
ಶ್ರೀಮತಿ ಕಮಲಾ ಹಂಪನಾ	1079, 5ನೇ ವಿಭಾಗ, ರಾಜಾಜಿನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು 560010
ಜಯಸಿಂಹ	178, 'ಪರಿಮಳ', ಶ್ರೀನಗರ, ಬನಶಂಕರಿ ಮೊದಲನೇ ಸ್ಟೇಜ್, ಎರಡನೇ ಬ್ಲಾಕ್, ಬೆಂಗಳೂರು 560050
ಡಾ॥ ಎಂ. ಎಂ. ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ	ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಧಾರವಾಡ 580003
ಕೆ. ಶಿವರಾಮ ಐತಾಳ	ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಶಾರದಾ ವಿಲಾಸ ಕಾಲೇಜು, ಮೈಸೂರು 570004
ಡಾ॥ ಮ. ಸು. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ	ರೀಡರ್, ಹಿಂದಿ ವಿಭಾಗ, ಮಾನಸಗಂಗೋತ್ರಿ, ಮೈಸೂರು 570006
ಎನ್. ವಿ. ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ	ಭಾಷಾಂತರ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, 34, ಹರಿರಾಂ ಕಾಂಪ್ಲೇಕ್ಸ್, ಕೆ.ಜಿ. ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು 560009
ಎಸ್. ಉಮಾಪತಿ	ಎ.ಆರ್.ಜಿ. ಕಾಲೇಜು, ದಾವಣಗೆರೆ 4
ಡಾ॥ ಎಂ. ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ	ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು 560056

ಹನುಮಾಕ್ಷಿ ಗೋಗಿ	ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ 580 003
ಎಂ. ವಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿ	ರೀಡರ್, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಕಲ್ಪತರು ಕಾಲೇಜು ತಿಪಟೂರು
ಎಚ್. ವಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಶರ್ಮ	ರೀಡರ್, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಎಂ.ಇ.ಎಸ್. ಕಾಲೇಜು, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು 560003
ಹಂಪನಾ	ರೀಡರ್, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ, ಜ್ಞಾನಭಾರತಿ, ಬೆಂಗಳೂರು 560056

FORM IV

(See Rule 8)

SADHANE

Quarterly

1.	Place of publication	Jnana Bharathi, Bangalore University, Bangalore-560056
2.	Periodicity of its publication	Quarterly
3.	Printer's name Whether citizen of India ? If foreigner, state the country of origin	H. R. Dase Gowda Indian
	Address	Director, Prasaranga, Bangalore University, Bangalore-560056
4.	Publisher's name Whether citizen of India ? If foreigner, state the country of origin	H, R. Dase Gowda Indian
	Address	Director, Prasaranga, Bangalore University, Bangalore-560056
5.	Editor's name Whether citizen of India ? If foreigner, state the country of origin	Dr. G.S. Sivarudrappa, Indian
	Address	Director, Kannada Adyayana Kendra, Bangalore University, Bangalore-560056
6.	Names and addresses of individuals who own the newspapers and partners or shareholders holding more than one per cent of the total capital.	Bangalore University, Bangalore-560056

I, H. R. Dase Gowda, hereby declare that the particulars given above are true to the best of my knowledge and belief.

(Sd)—H. R. Dase Gowda
Signature of Publisher

FORM IV

(See Rule 8)

1. Place of publication	Jnana Bharathi, Bangalore University, Bangalore 560056
2. Periodicity of its publication	Quarterly
3. Printer's name. Whether citizen of India? If foreigner, state the country of origin. Address	H. R. Dasegowda, Indian. Director, Prasaranga, Bangalore University, Bangalore 560056
4. Publisher's name. Whether citizen of India? If foreigner, state the country of origin. Address	H. R. Dasegowda, Indian. Director, Prasaranga, Bangalore University, Bangalore 560056
5. Editor's name. Whether citizen of India? If foreigner, state the country of origin. Address	Dr. G.S. Shivarudrappa, Indian. Director, Kannada Adhyayana Kendra, Bangalore University, Bangalore 560056
6. Names and addresses of individuals who own the newspapers and partners or shareholders holding more than one per cent of the total capital.	Bangalore University, Bangalore 560056

I, H. R. Dasegowda, hereby declare that the particulars given above are true to the best of my knowledge and belief.

(Sd.) H. R. Dasegowda
Signature of Publisher

ಸಾಮಾನ್ಯನಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ

ಸಂಪುಟ	1	ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ	...	ಜಿ. ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ
ಸಂಪುಟ	2	ಶಾಸನ ಮತ್ತು ಗದ್ಯ	...	ಹು. ಕಾ. ಜಯದೇವ್
ಸಂಪುಟ	3	ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ	...	ಎಂ. ವಿ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ
ಸಂಪುಟ	4	ಚಂಪೂ ಕವಿಗಳು	...	ಟಿ. ವಿ. ನಾರಾಯಣ
ಸಂಪುಟ	5	ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ	...	ಎಂ. ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ
ಸಂಪುಟ	6	ಷಟ್ಪದಿ ಸಾಹಿತ್ಯ	...	ಕೆ. ಮರುಳಸಿದ್ದಪ್ಪ
ಸಂಪುಟ	7	ತ್ರಿಪದಿ, ರಗಳೆ ಮತ್ತು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ	...	ಕಾಳೇಗೌಡ ನಾಗವಾರ
ಸಂಪುಟ	8	ಕೀರ್ತನಕಾರರು	...	ಎಚ್. ಎಸ್. ವೆಂಕಟೇಶ ಮೂರ್ತಿ
ಸಂಪುಟ	9	ಸಾಂಗತ್ಯ ಕವಿಗಳು	...	ಹಂಪ. ನಾಗರಾಜಯ್ಯ
ಸಂಪುಟ	10	ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ	...	ಎಲ್. ಎಸ್. ಶೇಷಗಿರಿ ರಾವ್

ಪ್ರತಿ ಸಂಪುಟದ ಬೆಲೆ : ರೂ. 4–00

ಈ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ
ಸುಲಭ ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಒದಗಿಸಿದೆ.
ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಯಾವುದೇ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ
ವಿವರಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.

ವಿವರಗಳಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸಿ :

ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಪ್ರಸಾರಾಂಗ
ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
ಬೆಂಗಳೂರು 560 056

ಪ್ರಸಾರಾಂಗ
ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು